

duševné

REVUE PRE TEÓRIU A PRAX
V OBLASTI DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA
| ŠTVŔŤROČNÍK | ROČNÍK XIV

INTELLECTUAL PROPERTY | GEISTIGES EIGENTUM | LA PROPRIÉTÉ INTELLECTUELLE

vlastníctvo

ÚRAD PRIEMYSELNÉHO VLASTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Svetový deň duševného vlastníctva - Inovácie spájajú svet

s. 6

Hľadáte
patentové informácie?

Zaujímajú vás detaily
opisu vynálezu?

Nie je vám jasný
stav techniky
v danej oblasti?

Je pre vás dilemou
možnosť ochrany
príslušného predmetu
priemyselných práv?

Ako vyzerá
grafika známej
ochrannej známky?

Aké patenty vlastní
známa firma?

REŠERŠNÉ SLUŽBY ÚPV SR

Príliš veľa otázok?

Odpovede môžete získať aj v podobe rešeršnej správy vypracovanej na oddelení patentových informácií ÚPV SR.

Experti na patentové informácie vám poskytnú komplexné služby:

- ✓ vyhľadanie a systematizácia patentových informácií
- ✓ rešerše na stav techniky
- ✓ známkové a dizajnové rešerše
- ✓ bibliografické rešerše
- ✓ konzultácie súvisiace so získavaním patentových informácií

Kontakt: +421 48 4300 317 (312) | E-mail: resers@indprop.gov.sk

Upozornenie:

Táto služba je **spoplatnená** podľa Cenníka produktov a služieb ÚPV SR. **Dokumenty** uvedené v rešeršnej správe **majú výlučne informatívny charakter**. Výsledok rešerše **nie je podkladom na vydanie rozhodnutia** úradu o zápise do registra!

Máme svoje priority ujasnené?

Vážení čitatelia,

pred desiatimi rokmi Svetová organizácia duševného vlastníctva vyhlásila 26. apríl za Svetový deň duševného vlastníctva. Zámerom bolo pozdvihnúť povedomie verejnosti o význame duševného vlastníctva v každodennom živote, posilniť rešpekt voči právam z duševného vlastníctva a pripomenúť si vklad inovátorov aj umelcov do rozvoja spoločnosti na celom svete. Zámer nepochybne ušľachtilý, ak ho chápeme vo všetkých jeho podstatných súvislostiach. Ale chápeme ho tak? Myslím si, že nie.

V súvislosti s duševným vlastníctvom sa často zdôrazňuje nevyhnutnosť podpory tvorivosti a inovácií, no v praktickom živote akoby sa všetka optika zužovala iba na majetkový efekt a „vymožiteľnosť“ týchto práv, bez akéhokoľvek hodnotového základu okrem „ekonomického“. Aký je však ich skutočný zmysel? Iba „mat“ – alebo aj „byť“?

Technologický a informačný pokrok, ktorého sme účastníkmi, bol pred dvoma desaťročiami pre väčšinu ľudí nepredstaviteľný. Jeho mimoriadne zrýchlenie s dosahom na všetky oblasti života zásadne zmenilo spôsob nášho života. Tradičnejšie spôsoby komunikácie medzi ľuďmi a ich spoločenstvami sa stávajú v „informačnej spoločnosti“ pologramotnosťou, ak nie priamo „negramotnosťou“, archaizmom... Pribudlo však s novými informačnými technológiami v spoločnosti aj viac ľudskosti? Viac dôvery medzi ľuďmi a ich rozmanitými spoločenstvami? Podporila ich práve aj „právna podpora“, ktorá sa výlučným právom duševného vlastníctva poskytuje vo výrazne zvýšenej miere osobitne po prijatí Dohody TRIPS s jej dôrazom na „obchodné aspekty duševného vlastníctva“ a „vymožiteľnosť práv“? Tento trend s prízvukom na majetkové aspekty práv duševného vlastníctva a ich vymožiteľnosť sa najnovšie ďalej posilňuje osobitne tiež v rámci Európskej únie.

Často sa mi to javí tak, že aj pod vplyvom zatiaľ humanitne nie celkom zvládnutých vymožeností technologického a informačného pokroku pribudlo odcudzenie medzi ľuďmi. A navyše je to umocnené i extrémnymi majetkovými rozdielmi, ktoré po roku 1989 vznikli a vyhrtili sa v našej spoločnosti, predtým politicky a ideologicky dlhodobo vedenej úplne iným smerom.

Mohla väčšina populácie v dňoch nadšenia rokov 1989 – 1990 vôbec tušiť alebo predpokladať, že dôjde k takým majetkovým rozdielom? Povedal by som, že ich vznik nemohla ani reálne ovplyvniť. Lebo účasť občana vo voľbách znamená síce podstatný prvok a prejav demokracie, no reálnu politiku už nevykonáva bežný občan, ale jeho zvolení zástupcovia. A reálna politika a riadenie spoločnosti, ktorú zvolení zástupcovia a nimi etablovaná výkonná moc ďalej uskutočňujú, bola za „ostatných 20 rokov“ vo svojich výsledkoch na konci volebného obdobia veľmi často „na hony“ vzdialená od pôvodných očakávaní občana – voliča pred voľbami... Nejednen z nás už dávnejšie

dospel k názoru, že politické subjekty sledujú väčšinou svoje parciálne záujmy a nie záujem radového občana. Zatiaľ čo rozumný človek uvažuje veľkoryso v rovine – „dobré je to, čo je dobré pre mňa i pre iných“, nejednen politik sa drží „zásady“ – „dobré je to, čo pokladá za dobré moja politická strana“.

Takáto je 20-ročná skúsenosť mnohých našich občanov s našou „demokraciou“ po opustení predchádzajúcej ideológie a obnovení „slobodného trhu“ s jeho imanentnou dravou súťaživosťou... Pri takomto rozdielnom prístupe k „veciam verejným“ sa však ťažko možno zhodnúť na hodnotách, ktoré by naša spoločnosť mala mať ujasnené, a ich aj naplňať v dlhodobej perspektíve a kontinuite, bez ohľadu na konkrétne volebné obdobie s jeho špecifikami.

Samozrejme, Slovenská republika nie je „izolovaný ostrov duševného vlastníctva“, aby mohla aj pri najlepšej vôli svojich štátnikov a aj pri tom najsúladnejšom zmyslení, hoci aj väčšiny politikov vo všetkých zvolených orgánoch demokratického spoločenstva, sama zmeniť „medzinárodné naštartovaný trend“ v otázkach duševného vlastníctva, sama iba v politickej rovine, v rovine vládnej exekútyvy. Tu by jej mala byť nápomocná na prvom mieste veda. Som presvedčený o tom, že právna veda so zameraním na oblasť práva duševného vlastníctva to už dlhodobo robí. Najnovšie o tom svedčí aj interdisciplinárny vedecký seminár, o ktorom sa možno dočítať i v tomto čísle Duševného vlastníctva.

Úspech však závisí aj od toho, nakoľko politická a štátna sféra dokáže neobchádzať výsledky vedy a vo svojej praktickej činnosti ich aj aplikatívne využiť. Ale to je, samozrejme, tiež otázka riadenia vedy, školstva a kultúry.

Ignorovaním upozorňovaní z oblasti školstva a vedy na alarmujúci stav, ale aj jednotlivých predstaviteľov kultúry, múdrych, ale často osamelých ľudí, nepokročíme s dobrými vyhlídkami ani na dobrej ceste, aj keď už možno i vieme, ktorá to je, no rozhodne by sme mali na ňu smelšie vykročiť. Aj malé spoločenstvo môže byť motorom veľkých premien, ak vie, čo chce, a sleduje hodnotovo ušľachtilé ciele.

Len tak si môže získať aj úctu a inšpirovať i „veľkých“.

Prof. JUDr. Ján Švidroň, CSc.
Ústav práva duševného vlastníctva
Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave
a Ústav štátu a práva SAV

Svetový deň duševného vlastníctva

s. 6

OBSAH

- 3 Editoriál**
Máme svoje priority ujasnené?
(Švidroň, J.)
- 6 Svetový deň duševného vlastníctva. Inovácie spájajú svet**
Posolstvo generálneho riaditeľa WIPO Francisa Gurryho
Dôvod zamyslieť sa aj nad problémami Vedenie Banskej Bystrice si váži pôsobenie ÚPV SR
Harmanecká „labuť“ bude mať sté výročie Konferencia Duševné vlastníctvo na Slovensku X
Praktické skúsenosti z právnej ochrany značky adidas na Slovensku
(Šípoš, J.)
Ohodnocovanie ochranných známk v SR – legislatíva a prax
(Kardoš, P.)
- 19 Aktuálne z autorského práva**
- 21 Interdisciplinárny seminár Právo duševného vlastníctva v informačnej spoločnosti a v systéme práva**
(Kropaj, M., Martišová, M.)
- 27 Rozhovor ako možný predmet ochrany autorského práva**
(Škreko, A.)
- 33 Zmeny vo Vykonávacom predpise k EPD**
(Čechvalová, A., Valtýniová, Z.)
- 42 Obnovenie práva priority v medzinárodnej prihláške podanej podľa PCT**
(Hladká, L.)
- 45 Pohnime rozumom! – 16. časť**
Obdivuhodné vynálezy prírody – stavebníctvo
(Holakovský, P., Holakovský, Š.)
- 50 Z galérie tvorcov**
Majster výtvarnej skratky. Akademický maliar Miroslav Cipár
- 55 Úspešné príbehy**
Optický laser zacielený na výskumno-vývojové aktivity
- 60 Spektrum dobrých nápadov a riešení**
- 62 Zaujalo nás**
Európske patentové fórum a Európsky vynálezca roka
- 64 Z rozhodnutí ÚPV SR**
- 67 Právne vety rozhodnutí z GRUR Int.**
- 70 Z rozhodnutí Súdneho dvora EÚ**
- 71 Správy z ÚPV SR**
- 73 Správy z WIPO**
- 74 Správy z EPO**
- 76 Správy z OHIM-u**
- 77 Správy z EÚ**
- 77 Správy zo sveta**
- 79 Nové publikácie**
- 80 Z obsahov vybraných časopisov**
- 83 Oznamy**

- 3 Editorial**
Are our Priorities Clear?
(Švidroň, J.)
- 6 World Intellectual Property Day. Innovation – Linking the World**
The Message of the WIPO Director General Francis Gurry
The Reason to Think also about Problems Management of Banská Bystrica Appreciates the Functioning of the IPO SR
Harmanec “Swan” Shall Have One Hundredth Anniversary
The Conference Intellectual Property in Slovakia X
Practical Experiences from Legal Protection of the Trade Mark adidas in Slovakia
(Šipoš, J.)
Valuation of Trade Marks in the Slovak Republic – Legislation and Practise
(Kardoš, P.)
- 19 Actual Issues of Copyright Law**
- 21 Interdisciplinary Scientific Workshop Intellectual Property Law in the Information Society and in the System of Law**
(Kropaj, M., Martišová, M.)
- 27 Interview and Its Potential Copyright Protection**
(Škreko, A.)
- 33 Amendments of Implementing Regulations to the EPC**
(Čechvalová, A., Valtýniiová, Z.)
- 42 Restoration of the Right of Priority in the PCT International Application**
(Hladká, L.)
- 45 Think it! – Part XVI**
Admirable Inventions of the Nature – Building
(Holakovský, P., Holakovský, Š.)
- 50 From the Gallery of Creators**
The Master of Graphic Acronym.
The Academic Painter Miroslav Cipár
- 55 Success Stories**
Optical Laser Focused on R&D Solutions
- 60 Spectrum of Useful Ideas and Solutions**
- 62 Story that Caught Our Eye**
European Patent Forum and European Inventor of the Year
- 64 Issues from Decisions of the IPO SR**
- 67 Legal Sentences from Decisions from GRUR Int.**
- 70 Issues from Decisions of the Court of Justice of the EU**
- 71 News from the IPO SR**
- 73 News from WIPO**
- 74 News from the EPO**
- 76 News from OHIM**
- 77 News from the EU**
- 77 World News**
- 79 New Publications**
- 80 Tables of Contents of Selected Journals**
- 83 Announcement**

CONTENTS ▲ ▼ INHALT

- 3 Leitartikel**
Sind unsere Prioritäten klar?
(Švidroň, J.)
- 6 Welttag des geistigen Eigentums. Innovationen verbinden die Welt**
Die Botschaft des WIPO-Generaldirektors Francis Gurry
Grund zur nachdenken auch die Probleme Banská Bystrica Vorstand schätzt die Tätigkeiten IPO SR
Harmanec „Schwan“ jährt sich zum hundertsten
Konferenz des geistigen Eigentums in der Slowakei X
Praktische Erfahrungen aus dem rechtlichen Schutz der Marke adidas in der Slowakei
(Šipoš, J.)
Die Markenbewertung in der Slowakischen Republik – Gesetzgebung und Praxis
(Kardoš, P.)
- 19 Aktuelles aus dem Urheberrecht**
- 21 Interdisziplinäres Seminar Rechte des geistigen Eigentums in der Informationsgesellschaft und des Rechtssystems**
(Kropaj, M., Martišová, M.)
- 27 Interview als möglicher Gegenstand des Urheberrechtsschutzes**
(Škreko, A.)
- 33 Änderungen in der Ausführungsordnung zum EPÜ**
(Čechvalová, A., Valtýniiová, Z.)
- 42 Erneuerung des Prioritätsrechts in der nach dem PCT eingereichten internationalen Anmeldung**
(Hladká, L.)
- 45 Klügeln wir! – 16. Teil**
Die bewundernswerte Naturerfindungen – das Bauwesen
(Holakovský, P., Holakovský, Š.)
- 50 Aus der Galerie der Schöpfer**
Der Meister des grafisches akronymes.
Der Kunstmaler Miroslav Cipár
- 55 Erfolgsgeschichten**
Optischer Laser zielt auf die FuE-Aktivitäten
- 60 Spektrum der guten Ideen und Lösungen**
- 62 Wir haben bemerkt**
Europäische Patentforum und Europäischer Erfinder des Jahres
- 64 Aus den Entscheidungen des IPO SR**
- 67 Rechtsätze der Entscheidungen aus GRUR Int.**
- 70 Aus den Entscheidungen des Gerichtshofes der EU**
- 71 Nachrichten aus dem IPO SR**
- 73 Nachrichten aus der WIPO**
- 74 Nachrichten aus der EPO**
- 76 Nachrichten aus dem OHIM**
- 77 Nachrichten aus der EU**
- 77 Nachrichten aus der Welt**
- 79 Neue Publikationen**
- 80 Inhalt von ausgesuchten Zeitschriften**
- 83 Mitteilungen**

Svetový deň duševného vlastníctva

Inovácie spájajú svet

PhDr. Július ŠÍPOŠ

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Banská Bystrica

Svetová organizácia duševného vlastníctva (WIPO) vrátane jej 184 členských štátov, medzi ktorými je i Slovenská republika, si 26. apríla 2010 pripomenula **10. výročie organizovania Svetového dňa duševného vlastníctva (SDDV)** a zároveň aj **40. výročie nadobudnutia účinnosti Dohovoru o zriadení WIPO.**

Dvadsať šiesty apríl 2010 sa aj v Úrade priemyselného vlastníctva SR niesol v znamení SDDV, ktorý bol zároveň i Dňom otvorených dverí.

Pozvanie ÚPV SR prijali aj primátor Banskej Bystrice Ivan Saktor, prednostka Obvodného úradu v Banskej Bystrici Mária Seková, prorektor pre vedu a výskum na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici Roman Nedela a predseda predstavenstva a generálny riaditeľ SHP Harmanec, a. s., Daniel Krchňavý (SHP – Slovak Hygienic Paper je nadnárodnou skupinou, ktorá vznikla z bývalých Harmaneckých papierní a v súčasnosti zastrešuje osem výrobných a obchodných spoločností z oblasti celulózo-papierenského priemyslu v šiestich krajinách Európy). SHP Harmanec mala čo prezentovať i v súvislosti so SDDV.

-o0o-

Posolstvo generálneho riaditeľa WIPO

Francisa Gurryho

pri príležitosti Svetového dňa duševného vlastníctva

26. apríl 2010

Ešte pred niekoľkými desiatkami rokov bol svet pre väčšinu ľudí do značnej miery neznámy. Cestovanie bolo nákladné a zdĺhavé. Vedomosti boli ťažko dostupné a väčšinou v papierovej forme. Na mnohých miestach neexistovala telefónna služba. Mimo veľkých miest bol prístup k cudzej kultúre a umeniu obmedzený.

Prudký nárast inovácií a ich globálne využívanie však zmenilo náš pohľad na svet. Teraz sme spojení fyzicky, duševne, sociálne i kultúrne – spôsobmi, ktoré kedysi nebolo možné si ani predstaviť. Môžeme prejsť cez kontinenty v priebehu niekoľkých hodín. Informácie môžeme získať z ktoréhokolvek miesta na planéte, môžeme sa navzájom vidieť a spolu hovoriť, vyberať hudbu, prijímať a posilať fotografie pomocou malého prístroja, ktorý sa zmestí do dlane.

Takéto celosvetové prepojenie prostredníctvom webu a bezdrôtových technológií má obrovský význam pre budúcnosť. S odstránením vzdialenostných bariér už nie sme fyzicky obmedzovaní miestom a tých výhod je oveľa viac.

Vzdelávanie prostredníctvom webu oslobodzuje intelektuálny potenciál v predtým izolovaných komunitách, pomáha národom znížiť znalostné rozdiely. Sofistikované videokonferencie obmedzujú služobné cesty, znižujú našu uhlíkovú stopu. Už viac ako polovica svetovej populácie používa mobilné telefóny a tie menia životy i komunity: mobily na solárnu energiu pomáhajú vyšetriť pacientov, podporujú chod malých a stredných podnikov, pomáhajú koordinovať pomoc pri katastrofách v oblastiach, ktoré boli pôvodne mimo nášho dosahu.

Manažment dát a ich výmena urýchľujú inovačný cyklus, uľahčujú vznik kolektívnych inovácií, podporujú vzájomne prospešnú spoluprácu medzi firmami, výskumnými inštitúciami i jednotlivcami. Súčasne digitálne technológie umožňujú rovnako zmyslajúcim ľuďom vytvoriť virtuálne platformy, z ktorých je možné pracovať na spoločných projektoch a cieľoch. Napríklad WIPO sa spolu s ďalšími inštitúciami usiluje upraviť svoju webovú stránku tak, aby sa uľahčil prístup k obsahu chránenému autorskými právami odhadom pre 314 miliónov ľudí na celom

svete so zrakovým postihnutím, s poruchami vnímania písaného textu i s poruchami učenia.

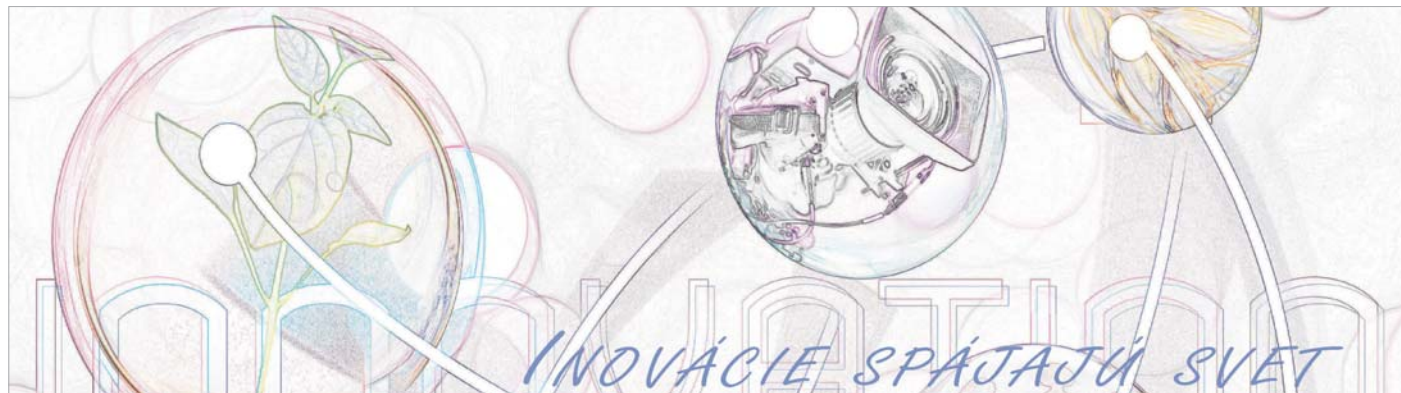
Inovatívne technológie slúžia na vytvorenie skutočne globálnej spoločnosti a systém duševného vlastníctva je súčasťou prepojenia tohto procesu. Uľahčuje získavať informácie, napríklad bohatstvo technologického know-how, obsiahnuté vo WIPO prístupných databázach. Poskytuje rámec pre obchodovanie a šírenie technológií. Je stimulom na inovácie a tým i vyššiu konkurencieschopnosť. Pomáha budovať spoluprácu, aby sme mohli čeliť globálnym výzvam, ako je zmena klímy a špirálovitý nárast energetických potrieb, s ktorými sme všetci konfrontovaní.

WIPO je odhodlaná zaistiť, aby systém duševného vlastníctva aj naďalej slúžil svojmu základnému cieľu – podporovať inovácie a kreativitu, pričom výhody tohto systému sú prístupné všetkým – pomáhajú nám priblížiť svet.

Význam inovácií

V doterajšej histórii organizovania SDDV **trikrát bolo motto tohto dňa späť so slovom inovácia**. V roku 2008 rezonovala myšlienka Inovácie – vážme si ich, vlnajšie heslo znelo Podporme zelené inovácie, no a tohto roku sa SDDV niesol v znamení motta – Inovácie spájajú svet.

Dôvod zamyslieť sa aj nad problémami

V rámci slávnostného stretnutia pracovníkov ÚPV SR a jeho pozvaných hostí, ktoré sa začalo o deviatej hodine, sa za úrad prihovrila k prítomným **podpredsedníčka Zdena Hajnalová**. Okrem iného sa dotkla aj troch páľčivých otázok súvisiacich s duševným vlastníctvom.

– Vďaka dostatočnej formálnej ochrane predmetov priemyselného vlastníctva sa ich hodnota zvyšuje a z tohto dôvodu sa tieto predmety stávajú atraktívnymi pre falšovateľov výrobkov a pirátov. **Falšovanie a pirátstvo** dosahujú v Európe znepokojujú úroveň s nepriaznivým vplyvom na inovácie, hospodársky rast a tvorbu pracovných miest v EÚ a predstavujú aj ohrozenie zdravia i bezpečnosti občanov.

Celosvetový obchod s falšovanými výrobkami v roku 2005 dosiahol, podľa odhadov OECD, 200 mld. dolárov a v roku 2007 už 250 mld. Odhaduje sa, že bude rásť. Preto okrem prijatých právnych nástrojov Európska komisia zriadila vlani Európske stredisko pre sledovanie falšovania a autorského pirátstva. Má slúžiť ako ústredný zdroj na

zhromažďovanie, monitorovanie a nahlasovanie údajov súvisiacich so všetkými porušeniami predmetov duševného vlastníctva. V tejto súvislosti boli členské štáty vyzvané, aby vypracovali národné stratégie boja proti falšovaniu. Náročnosť tejto úlohy spočíva v zapojení a spolupráci niekoľkých vnútroštátnych inštitúcií podliehajúcich rôznym rezortom. Na Slovensku prvé iniciatívne kroky v tomto smere boli urobené práve zo strany nášho úradu.

V ostatných rokoch je slovenská spoločnosť konfrontovaná s nežiaducim javom, a to odlivom vlastného znalostného kapitálu. Toto je ďalší problém, ktorý treba riešiť. V roku 2005 Ministerstvo školstva SR odhadovalo, že v zahraničí študuje približne 12 000 slovenských študentov. V minulom roku sa ich počet už blížil k počtu 20 000. Odborníci sa obávajú ďalšieho tzv. odlivu mozgov. Totiž len malá časť našich absolventov pôsobiacich v zahraničí sa vráti na Slovensko. Lepšia vyhládka, žiaľ, nie je ani u absolventov našich univerzít. Aj z nich mnoho šikovných a talentovaných z rôznych technických a prírodovedných odborov odchádza do zahraničia.

Podporovať vlastný znalostný kapitál vidím ako kľúčovú úlohu spoločnosti na za-

bezpečenie prosperujúceho vývoja slovenskej ekonomiky.

Európska komisia vo svojej stratégii v oblasti priemyselných práv zdôrazňuje potrebu silných priemyselných práv, aby mohla chrániť svoje inovácie a udržať si konkurencieschopnosť v celosvetovej znalostnej ekonomike. Týmto sa dostávam k tretiemu závažnému problému, ktorým je **nízka vymožitelnosť práv**.

Sú vytvorené systémy ochrany pre ochranné známky Spoločenstva, dizajny Spoločenstva, sú prijaté legislatívne normy v oblasti vymožitelnosti práv, Komisia spolu s členskými štátmi už niekoľko rokov pracuje na účinnom nástroji pre ochranu vynálezov v rámci EÚ, na inštitúte –patent EÚ.

No akokoľvek dokonalý systém registrácie patentov, dizajnov, ochranných známok alebo označení pôvodu výrobkov je dobrý a účinný len do takej miery, aká je miera úrovne vymožitelnosti práv na základe tejto registrácie. V prípade, že súd rozhodol o porušení práv duševného vlastníctva, nemalo by byť náročné pre majiteľa práv vymôcť svoje práva na základe rozsudku, ale v reálnom živote to tak často nie je...

-o0o-

Vedenie Banskej Bystrice si váži pôsobenie ÚPV SR

Na slávnostnom stretnutí v ÚPV SR pri príležitosti SDDV sa prihovoril k prítomným aj **primátor Banskej Bystrice Ivan Saktor**.

v úrade aj Dňom otvorených dverí, želám, aby sa im tohtoročné motto Svetového dňa duševného vlastníctva *Inovácie spájajú svet* podarilo na národnej úrovni prezentovať čo najkomplexnejšie.

Banská Bystrica ako sídlo niekoľkých vysokých škôl, ktoré sú garantmi vedy, výskumu a inovácií, Banská Bystrica ako mesto s ambíciou stať sa tretím metropolitným centrom pozdravuje účastníkov slávnostného stretnutia pri príležitosti Svetového dňa duševného vlastníctva a zároveň aj účastníkov jubilejnej konferencie o duševnom vlastníctve.

Konferenciu Duševné vlastníctvo na Slovensku X zameranú ÚPV SR na **problematiku ochrany označení tovarov a služieb ochrannou známkou**, ale nepredbiehajúme...

-o0o-

-o0o-

– *Inovácie spájajú svet* – pod týmto mottom sa nesie tohtoročný Svetový deň duševného vlastníctva. Subjekt, ktorý má potenciál rozšíriť toto posolstvo do mnohých oblastí nášho života, sídli práve v našom meste.

Som hrdý, že Úrad priemyselného vlastníctva SR je prestížnou etablovanou inštitúciou pôsobiacou v Banskej Bystrici. Dôkazom dobrej spolupráce našich subjektov je napríklad minuloročná odborná garancia ÚPV SR pri realizovaní súťaže o Logo mesta Banská Bystrica. Pri tejto príležitosti by som sa opätovne rád poďakoval úradu, že prispel k zdarnému priebehu súťaže.

Vedenie mesta si váži odborné a profesionálne pôsobenie ÚPV SR na pôde Banskej Bystrice. Aj to bol jeden z dôvodov, prečo sme sa predvčasným rozhodnutím udeliť Cenu primátora mesta Banská Bystrica práve tejto inštitúcii.

Všetkým účastníkom celoslovenskej konferencie o duševnom vlastníctve na Slovensku želám veľa podnetných a tvorivých impulzov. Organizátorom dnešného dňa, ktorý je

Harmanecká „labuť“ bude mať sté výročie

Jedna z najstarších ochranných známk na Slovensku, dodnes udržiavaná, sa viaže k papierňam v Harmanci. Ide o kombinovanú ochrannú známku Harmanec 1829 s vyobrazením labute a skrýva sa za ňou história výroby papiera v Harmanci siahajúca až do 19. storočia. Spomínaná ochranná známka bola zaregistrovaná v Obchodnej a priemyselnej komore v Banskej Bystrici 17. decembra 1910, teda bude mať 100 rokov.

V súčasnosti SHP Harmanec, a. s., zameriavajúca sa na produkty papierovej hygieny, je známa viacerými značkami, resp. ochrannými známkami. V prvom rade je to značka Harmony pre všetky hygienické produkty vyrábané v rámci SHP Group, ďalej značka Harmasan pre starý známy toaletný papier a menovať by sme mohli viacerých ďalších ochranných známk – slovných, kombinovaných, taktiež slogany k reklamným kampaniam, napríklad Úsmev pre strom a podobne.

SHP Harmanec má v registri ÚPV SR zapísaných 25 platných ochranných známk. Ďalších 6 platných medzinárodných ochranných známk má zapísaných v registri Medzinárodného úradu WIPO v Ženeve a firma je tiež majiteľom 5 ochranných známk Spoločenstva platných v Európskej únii.

V úvodnej slávnostnej časti SDDV sprístupnil ÚPV SR výstavu pozostávajúcu z niekoľkých zaujímavostí súvisiacich s najvýznamnejšími ochrannými známkami SHP Harmanec a jej históriou a tiež historické exponáty zo zbierky Michala Kiššimona, bývalého pracovníka Harmaneckých papierní.

Predsa predstavenstva a generálny riaditeľ SHP Harmanec, a. s., Daniel Krchňavý nám v súvislosti s výstavou povedal.

– V rámci slávnostného stretnutia pri príležitosti SDDV bolo spomenuté, že naša kombinovaná ochranná známka s vyobrazením

labute je druhou najstaršou doteraz udržiavanou ochrannou známkou na území Slovenska.¹ Ale pokiaľ ide o jej používanie, myslím si, že sme na čele historického rebríčka. Po viacerých grafických či dizajnových modifikáciách je harmanecká labuť súčasťou firemných znakov všetkých členských závodov a obchodných spoločností SHP Group.

– Legendy hovoria všeličo o pôvode spomínanej ochrannej známky... – vyzvedáme od D. Krchňavého ďalšie súvisiace fakty.

– Je aj taká verzia, že pôvodne to bola hus, ktorá mala byť vyobrazená na našej historickej ochrannej známke, ale potom niekto povedal, že labuť je elegantnejší vták, a tak húske predžili krk. Stal sa z nej symbol čistoty, belosti, vernosti – to všetko boli vlastnosti, ktoré dokonale „sadli“ k papieru a jeho vtedajšiemu významu pre človeka.

– Pre produkty papierovej hygieny používate značku Harmony. Prečo? – pýtame sa.

– Prešla si touto výberu, a to metódou personifikácie značiek. Pôvodne sme pri voľbe jednej strešnej značky pre celé portfólio výrobkov papierovej hygieny vychádzali z troch kandidátov – Harmony, Harmanec

a Hartipa. Urobili sme si prieskum medzi spotrebiteľmi a značka Harmony v ňom zvíťazila. Ľudia ju spájali s peknou inteligentnou mladou ženou, ktorá sa stará o rodinu, má rada hudbu a zdravé jedlá, páčia sa jej svetlé farby, veľa číta... Spájali s ňou kladné emócie, čo sa nestalo ani pri jednej z ostatných skúmaných značiek. Pri značke Harmanec, ktorú sme priradili k toaletnému papieru, si spotrebiteľia predstavovali nejakého starého dedka, ktorý v trakoch chodí na de-

dinský futbal a je mastný guláš. Hartipa viažuca sa k hygienickým vreckovkám bola zasa v personifikácii vnímaná ako Xantipa, ako zlá a škaredá žena... Je veľmi dôležité, aby bol zvolený taký názov, ktorý dokáže osloviť ľudí nielen svojou originalitou, ale ktorý dokáže zabezpečiť aj úspech produktov na domácom aj zahraničných trhoch.

– Pod označením Hartipa sa vyrábali papierové hygienické vreckovky ešte v bývalom Československu, – podotýka manažérka pre marketing a styk s verejnosťou SHP Harmanec, a. s., Drahuša Kováčiková.

Pýtame sa jej, či v súvislosti s ochrannými známkami mala spoločnosť aj nejaké súdne spory.

– Mali sme, posledne to bolo v Bulharsku. Išlo o spor s obchodnou spoločnosťou, ktorej sme niekoľko rokov dodávali produkty pod značkou Harmony. Slovnú značku sme mali v Bulharsku zaregistrovanú, no bulharskí „podnikatelia“ skôr ako sme požiadali o zápis kombinovaného označenia, bez toho, aby s nami komunikovali, prihlásili si v bulharskom patentovom úrade podobné kombinované označenie. A prišli sme na to vtedy, keď bulharský úrad našu prihlášku zamietol. Teda vzišiel z toho súdny spor. Vyhrali sme ho po roku a pol. Právo bolo na našej strane. Súdu sme totiž predložili dodacie listy našich produktov Harmony, mali sme k dispozícii faktúry a rôzne potvrdenia...

-o0o-

¹ Najstaršou a stále platnou ochrannou známkou na Slovensku je Acetopyrin, ktorá bola zapísaná do úradného registra 26. júla 1900 a jej majiteľom je Zentiva, a. s. Uvedená spoločnosť je majiteľom i tretej najstaršej a stále udržiavanej slovenskej ochrannej známky – Pinosol, ktorá bola zapísaná do registra 5. augusta 1913.

ÚPV SR sprístupnil 26. apríla 2010 aj výstavu plagátov, ktoré WIPO vydala v doterajšej histórii organizovania SDDV.

Konferencia Duševné vlastníctvo na Slovensku X

Ako sme už spomínali, jubilejná desiatu celoslovenská konferencia o duševnom vlastníctve bola venovaná **problematike ochrany označení tovarov a služieb ochrannou známkou**.

Ochranné známky tvoria najpočetnejšiu skupinu prihlášok predmetov priemyselných práv aj u nás na Slovensku, navyše od 1. januára 2010 vstúpil do platnosti nový zákon o ochranných známkach.

Na konferencii sa však hovorilo aj o tom, čo pre fungovanie systému ochrany známky Spoločenstva prináša rozširovanie trhu bez hraníc a reč bola napríklad aj o ohodnocovaní ochranných známok a brand manažmente, čiže o riadení procesov súvisiacich s budovaním a rozvíjaním hodnoty ochranných známok, resp. sily značiek.

A ak by sme sa chceli držať tohtoročného motto SDDV, v podstate aj tvorba označení tovarov a služieb si vyžaduje kreatívny

a inovatívny prístup, fantáziu, ide o to, aby označenia neboli podobné alebo zhodné, ale navzájom sa od seba líšili, boli jedinečné.

-o0o-

Praktické skúsenosti z právnej ochrany značky adidas na Slovensku

Pozornosť prítomných na konferencii zaujal svojou prednáškou aj advokát **JUDr. Martin Fritz**, ktorý už viac ako 12 rokov pôsobí v oblasti právnej ochrany značky adidas na Slovensku.

Opýtali sme sa ho najskôr, či je náročné starať sa o ochranu tejto značky na Slovensku.

Či je to náročné ťažko povedať, ale v každom prípade je táto práca zaujímavá. Mám možnosť stretávať sa s rôznym spektrom porušovateľov práv, od tých najsofistikovanejších až po tých najjednoduchších..., stretávam sa s kompletnou vzorkou slovenského obyvateľstva a mňa baví práca s ľuďmi...

Je asi nemálo podnikateľských subjektov, ktoré by sa chceli priživiť na ochrane známke adidas?

V súčasnosti je ich určite viac ako po minulé roky, a to vzhľadom na úspech slovenskej futbalovej reprezentácie. Tento rok je z pohľadu právnej ochrany značky adidas veľmi

„zaujímavý“, taký rok za éry samostatného Slovenska tu ešte nebol. Rôznych výrobcov, dovozcov či prepravcov a inak príživujúcich sa subjektov na značke adidas pribúda s blížiacim sa termínom prvého výkopu na futbalovom šampionáte.

Pre majiteľov ochranných známok adidas je podstatná ochrana pred uvádzaním falzifikátov do obehu na území Slovenska, pred výrobou falzifikátov a nedovoleným používaním ochranných známok adidas. To spektrum nástrah je široké...

Klasický dovoz falzifikátov, v rámci priameho cezhraničného styku, prebieha len na ukrajinsko-slovenskej hranici. Pokiaľ ide o falzifikáty z ostatných nečlenských štátov EÚ, tie sa uvádzajú na trh členských štátov spravidla mimo územia Slovenska. Čo je však

podstatné, a to som veľmi rád, bola prijatá novela zákona 200/2004 Z. z. o opatreniach proti porušovaniu práv duševného vlastníctva pri dovoze, vývoze a spätnom vývoze tovaru. Novela umožňuje colným orgánom SR prijímať opatrenia na domácom trhu a tým zakročiť proti falzifikátom, ktoré sa v nemalej objeme vyskytujú hlavne na rôznych burzách, trhoch, jarmokoch a pod. Ostáva len dúfať, že colné orgány SR túto zákonnú možnosť aj naozaj využijú.

Súvisiacich sporov (aj súdnych) je nemálo...

Spory by som rozdelil na tri kategórie. Prvú tvoria spory, ktoré vedieme podľa zákona o ochranných známkach, prípadne podľa Obchodného zákonníka vo veci nekalej súťaže. V týchto prípadoch máme do činenia s najsofistikovanejšími výrobcami, ktorí sa snažia nájsť maximálny kompromis medzi tým, aby sa tovar podobal na adidas a pritom to nebol adidas.

Potom sú to prípady v zmysle zákona 200/2004 Z. z. a tu už ide o falzifikáty najhrubšieho zrna, pričom sa páchatelia snažia dohodnúť alebo dať súhlas k zjednodušenému postupu, čo je pre nich ten najbezbolestnejší postup. V prípade zjednodušeného postupu nie sú vystavení súdnemu konaniu, neznášajú trovy súdneho konania a sú postihovaní colným orgánom za priestupky alebo iné správne delikty v zmysle zákona 200/2004 Z. z.

No a treťou kategóriou sú prípady, ktoré riešime podľa Trestného zákona. Stoja za nimi bezškrupuletní používatelia alebo uvádzatelia značky adidas do obehu na Slovensku, s ktorými sme sa neraz stretli už v minulosti v súvislosti so zákonom o ochranných známkach i zákonom 200/2004 Z. z., a napriek tomu pokračujú vo svojej nekalej činnosti. Spoločnosti adidas sú v takýchto prípadoch veľmi nekompromisné, najmä keď ide o falzifikáty nebezpečné pre zdravie obyvateľstva.

Podľa vášho názoru je súčasná legislatíva viažuca sa k ochrane duševného vlastníctva dostatočná?

Ja ju zhodnotím z pozície značky adidas. Myslím si, že súčasná legislatíva je vyhovujúca a veľmi pomohla novela už spomínaného zákona 200/2004 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť 1. decembra minulého roka a umožnila colným orgánom pôsobiť na vnútornom trhu. Teraz je veľmi dôležité, aby colné orgány túto možnosť dôsledne uplatňovali v praxi. Totiž v zmysle kompetencií,

ktoré colné orgány majú, môžu najefektívnejšie zachytiť falzifikáty. Spoločnosti adidas organizujú pre colníkov aj školenia týkajúce sa uvedenej problematiky.

Spolupracujeme aj s Policajným zborom SR, ale táto spolupráca je efektívna len vtedy, ak sa podarí páchatelovi preukázať úmysel.

Na Slovensku prevládajú falzifikáty z dovozu...

Áno, ide najmä o pletený a textilný tovar, v menšej miere obuv, dovážaný najmä z krajín mimo EÚ. „Najiniciatívnejšie“ sú v tomto smere ázijské krajiny a Turecko, ale aj Slováci radi vymýšľajú... Nezákonne si označujú svoje prevádzky, výrobky, reklamné kampane, motorové vozidlá, internetové stránky a pod.

S falošným tovarom sa v súčasnosti možno stretnúť hlavne na trhoviskách, tiež v rámci podomového obchodu a na internete.

Predaj falzifikátov je celospoločenským problémom, treba to chápať i v kontexte ohrozenia zdravia ľudí, v kontexte ujmy na štátnom rozpočte a pod.

Pokiaľ ide o štátny rozpočet, dotýka sa to dane z pridanej hodnoty a tiež daní z príjmov, pretože viaceré subjekty uvádzajú takýto tovar do obehu prostredníctvom osôb bez živnostenských listov a bez akejkoľvek evidencie... A v prípade, keď je voči týmto osobám zakročené, tak „šikovne“ prevedú svoje „podnikanie“ na iné osoby, ktoré obvykle označujeme ako „biele kone“ a kolobeh sa zopakuje. Čiže nie je to len boj adidasu o svoju značku, resp. ochrannú známku. Aj štátne orgány by sa mali zamyslieť o čo v prípade falzifikátov prichádza spoločnosť.

Čo ma veľmi mrzí, tzv. tiežpodnikatelia často zneužívajú obyvateľstvo z najchudobnejších regiónov Slovenska. Organizujú pre nich lacné autobusové zájazdy, aj do zahraničia, a ich cieľom je vyložené zbohatnúť na chudobných

ľuďoch, ktorí si falzifikáty kúpia. Títo ľudia sú radi, že majú lacnejší produkt, hoci už zo spôsobu predaja tušia, že nie je asi všetko v poriadku s originalitou..., nevedomujú si ale, že môže ísť aj o produkty zdraviu nebezpečné...

A môže sa aj to stať, že namiesto lacnej voňavky si kúpia vodu do ostrekovača auta...

Aká je podľa vás vymožitelnosť práv na Slovensku?

Pre spoločnosť adidas je podstatné dostať falzifikáty „do pece“, teda ich zlikvidovať.

V tejto súvislosti hodnotíme zákonom vytvorené možnosti vymožitelnosti práv na Slovensku vcelku pozitívne, až na pár výnimiek procesného charakteru. Dúfame však, že novelizovaný zákon 200/2004 Z. z. umožňujúci colným orgánom SR konať aj na vnútornom trhu prinesie výrazné zlepšenie faktickej vymožitelnosti.

Zlikvidovať falzifikáty je naším hlavným cieľom, ale vo všeobecnosti sa faktická vymožitelnosť práv na Slovensku pohybuje asi na úrovni 10 percent..., a to je málo.

Foto: archív ÚPV SR

WORLD INTELLECTUAL PROPERTY DAY Innovation – Linking the World ŠÍPOŠ, J.:

The World Intellectual Property Day (WIPD) in the Industrial Property Office of the SR also the Open Day. The message of the Director General of the WIPO Mr. Francis Gurry. The speeches of the IPO SR Vice-President Mrs. Zdena Hajnalová and the Mayor of Banská Bystrica Mr. Ivan Saktor. The Conference "Intellectual Property in Slovakia X" focused on issues of protection of designations of goods and services by trade marks (the New Act on Trade Marks, Community trade mark system and broadening the market without frontiers, evaluation of trade marks and brand management, practical experiences from legal protection of the trade mark adidas in Slovakia, etc.). The exhibition consisting of interesting things related to the most important trademarks of the SHP Harmanec, Inc. (e. g. combined trade mark "Harmanec 1829" with an illustration of a swan entered into the register of the Trade and Industrial Chamber in Banská Bystrica on December 17, 1910) and its history and also the exhibition of posters issued by the WIPO in the history of WIPD organising made accessible.

-o0o-

Na konferencii Duševné vlastníctvo na Slovensku X sa hovorilo aj o **ohodnocovaní ochranných známok**. Ide o veľmi aktuálnu tému. Firmy si čoraz viac začínajú uvedomovať, že práve nehmotný majetok im môže pomôcť k stabilizácii na trhu, a preto potrebujú poznať jeho hodnotu, cenu.

Posúdkame vám jeden z príspevkov, ktorý tiež odznel na konferencii.

Ohodnocovanie ochranných známk v SR

- legislatíva a prax

Ing. Peter Kardoš, PhD.
Ekonomická univerzita, Bratislava

Úvod

Význam ochranných známk a stanovenia ich hodnoty najmä v ostatných rokoch rastie a môžeme predpokladať, že v budúcnosti sa počet takýchto ohodnocovaní bude zvyšovať, a to z rôznych dôvodov.

V súčasnosti najčastejším dôvodom ohodnocovania ochranných známk je **vklad nehmotnej povahy do firmy**. Ďalej je to zaradenie majetku do účtovníctva (najmä pri spoločnostiach vlastnených zahraničnými subjektmi), riešenie súdnych sporov, využívanie ochrannej známky ako predmetu záložného práva, ale aj potreba ohodnotenia nehmotného majetku a v rámci neho najmä ochrannej známky pri kúpno-predajnej zmluve a pri uzatváraní licenčných zmlúv. Tieto skutočnosti je potrebné vnímať v širších súvislostiach, v závislosti aj od toho, kedy dochádza v spoločnosti k postupnému uvedomovaniu si významu nehmotného majetku v podniku ako jedného z rozhodujúcich prvkov tvorby hodnoty podniku a budúcich odčerpateľných zdrojov.

Cieľom tohto príspevku je analýza možných postupov ohodnotenia ochranných známk v podmienkach SR vrátane poukázania na možné sporné oblasti pri ohodnotení. Výsledkom sú odporúčania ako pristupovať k riešeniu jednotlivých problematických okruhov, pričom naše odporúčania môžu využiť najmä znalci v odbore priemyselné vlastníctvo na skvalitnenie nimi spracovávaných znaleckých posudkov.

1. Charakteristika pojmu ochranná známka

Pod pojmom **ochranná známka** rozumieme „slovné, obrazové, priestorové alebo kombinované označenie, ktoré je schopné odlišiť výrobky alebo služby pochádzajúce od rôznych výrobcov alebo poskytovateľov služieb a je zapísané do registra ochranných známk v príslušnom patentovom alebo známkovom úrade“.¹

Samozrejme, ochrannú známku je možné zadefinovať rôzne, najmä v zahraničnej literatúre sú uvedené viaceré súvisiace pojmy a charakteristiky.

Už samotný názov ochrannej známky nie je v právnom systéme jednotlivých krajín jednotný. Vo Veľkej Británii sa používa pojem **trade mark**, v USA pojem **trademark**.

V práve Európskej únie a v dokumentoch Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) a Svetovej obchodnej organizácie (WTO) sú využívané oba pojmy.² Niektorí odborníci uvádzajú, že tieto pojmy sú totožné, ďalší vidia v používaní pojmov „trade mark“ a „trademark“ odlišnosti.

V podmienkach Slovenskej republiky platí podobná definícia, akú vo svojej práci uvádza Josef Malý, pričom samotná definícia je upravená v zákone č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach takto:

„Označenie, ktoré môže tvoriť ochrannú známku, je akékoľvek označenie, ktoré možno graficky znázorniť a ktoré tvoria najmä slová vrátane osobných mien, písmeňá, číslíce, kresby, tvar tovaru alebo jeho obal, prípadne ich vzájomné kombinácie, ak takéto označenie je spôsobilé rozlíšiť tovary alebo

služby jednej osoby od tovarov alebo služieb inej osoby.“³

Ochranná známka je len to označenie, ktoré je (v podmienkach Slovenska) zapísané v registri ochranných známk v Úrade priemyselného vlastníctva SR.

Samozrejme, existujú a bežne sa používajú aj nezapísané označenia. Ide o známe logá firiem alebo výrobkov, ktoré sú používané, ale oficiálne nie sú registrované, a teda nemôžu požívať prvky ochrany, ktoré má ochranná známka. Tie totiž ochranná známka získava práve zápisom do registra ochranných známk.

Základnou funkciou ochrannej známky je funkcia **rozlišovacia**. Spoločnosti so známou ochrannou známkou svoje vý-

1 MALÝ, J.: Obchod s nehmotnými statky. Praha : C. H. BECK, 2002, 146 s.

2 PÍTRA, V.: Zákon o ochranných známkách. Komentár. Praha : C. H. BECK, 1996, s. 23.

3 § 2 zákona. č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach.

robky zvyčajne predávajú za podstatne vyššie ceny ako výrobcovia, ktorí vyrábajú tovar rovnakej kvality, ale ich ochranná známka je menej známa.

V zahraničí je bežné, že hodnotu ochrannej známky (napr. aktualizácia hodnoty ochrannej známky v účtovníctve v súlade s medzinárodnými účtovnými štandardmi IFRS, resp. GAPP) aktualizujú spravidla raz ročne. Zároveň sa zostavuje rebríček najhodnotnejších značiek sveta, ktorý sa taktiež každoročne aktualizuje.

V tabuľke č. 1 uvádzame štatistiky, ktoré boli uverejnené na webovej stránke cs.wikipedia.org za rok 2009 a ich porovnanie so situáciou v rokoch 2006 a 2002⁴:

2. Postupy ohodnocovania ochranných známk

Z hľadiska postupov ohodnocovania ochranných známk sú v praxi zaužívané tri základné prístupy, z ktorých každý obsahuje niekoľko metód. Ide o nasledujúce prístupy:

- ohodnotenie ochrannej známky na základe jej budúcich výnosov;
- ohodnotenie ochrannej známky na základe vynaložených nákladov na jej vytvorenie a zápis;
- ohodnotenie ochrannej známky na základe porovnania s inými ochrannými známkami.

V praxi sa využívajú všetky tri spôsoby ohodnocovania, ale na Slovensku zatiaľ absenteje, resp. sa využíva len v minimálnej miere porovnávací metóda, teda ohodnotenie ochrannej známky na základe porovnania s inými ochrannými známkami. V podmienkach Slovenska sa pri spomínanom postupe uplatňuje tzv. bodová metóda.

Ohodnotenie na základe vynaložených nákladov sa využíva najmä vtedy, ak známka ešte nebola využívaná a je nová, prípadne sa už nepoužíva a bola nahradená inou známkou. Jej využitie je časté aj v prípade, keď je spoločnosť v konkurze a predpoklad jej ďalšej činnosti je diskutabilný.

Tabuľka č. 1 – Najhodnotnejšie ochranné známky sveta (v mld. USD)

Por.	Rok 2002		Rok 2006		Rok 2009	
	Ochanná známka	Hodnota	Ochanná známka	Hodnota	Ochanná známka	Hodnota
1.	Coca-Cola	69,9	Coca-Cola	67	Coca-Cola	68,7
2.	Microsoft	64,1	Microsoft	56,9	IBM	60,2
3.	IBM	51,2	IBM	56,2	Microsoft	56,6
4.	General Electric	41,3	General Electric	48,9	General Electric	47,8
5.	Intel	30,9	Intel	32,3	Nokia	34,9
6.	Nokia	30	Nokia	30,1	McDonald's	32,3
7.	Disney	29,3	Toyota	27,9	Google	32
8.	McDonald's	26,4	Disney	27,8	Toyota	31,3
9.	Marlboro	24,2	McDonald's	27,5	Intel	30,6
10.	Mercedes-Benz	21,01	Mercedes-Benz	21,8	Disney	28,4

V ďalšom texte sa budeme venovať ohodnoteniu ochrannej známky na základe jej budúcich výnosov, konkrétne metóde licenčnej analógie, keďže ide o metódu, ktorá sa využíva pri väčšine ohodnotení ochranných známk. Táto metóda je založená na princípe, že „hodnota nehmotného majetku sa rovná cene, ktorá by na trhu bola s najväčšou pravdepodobnosťou zaplatená za súhlas s využívaním rovnakého alebo podobného riešenia, prípadne za jeho prevod. Za právo na jeho využívanie sa platí finančná náhrada, zvyčajne formou licenčných poplatkov v závislosti od skutočného objemu výroby, pričom výška licenčných poplatkov sa vo väčšine prípadov stanovia v percentách z čistej predajnej ceny“⁵.

Z uvedeného prehľadu je zrejmé, že v prvej desiatke najhodnotnejších ochranných známk v priebehu siedmich rokov nastali zmeny len v oblasti samotného poradia. Čo sa týka nových spoločností, zmeny sú minimálne.

V roku 2006 bol jedinou novou spoločnosťou v tomto poradí výrobca automobilov značky Toyota, ktorá túto pozíciu získala vďaka každoročnému rastúcemu predaju jej vozidiel. V roku 2009 zaznamenala značný rast hodnoty ochrannej známky spoločnosť Google. Hodnota značky Toyota síce rástla, ale aj napriek tomu obsadila horšiu pozíciu ako v roku 2006. V roku 2010 opätovne dôjde k zmenám v prvej desiatke, pričom je možné a pravdepodobné, že Toyota definitívne vypadne z prvej desiatky, a to z dôvodu jej škandálov v ostatných mesiacoch súvisiacich s nižšou kvalitou, resp. bezpečnosťou vozidiel.

4 http://cs.wikipedia.org/wiki/Ochrann%C3%A1_1_zn%C3%A1mka (28. 4. 2010)

5 MAŘÍK, M. a kol.: Metody oceňování podniku. Praha : EKOPRESS, 2003, 320 s.

Výhodou tohto postupu je skutočnosť, že znalec sa môže oprieť o intervaly platených licenčných poplatkov, ktoré boli publikované niekoľkými autormi, napríklad bývalým predsedom českého Úradu priemyselného vlastníctva Karlom Čadom. Treba spomenúť aj fakt, že intervaly licenčných poplatkov sú pomerne značné, a v prípade, že znalec nemá dostatočnú prax v tejto oblasti, nemusí určiť licenčný poplatok správne.

Pri použití tejto metódy sa využíva všeobecne známy vzorec:

$$\text{Hodnota OZ} = \text{RV} * \text{LP} * \text{KZ} * \text{PM} * \text{KK}^6$$

RV – ročný rozsah výroby

LP – licenčný poplatok

KZ – koeficient zastarania, prípadne zhodnotenia

KK – koeficient miery kapitalizácie (prípadne koeficient diskontnej sadzby)

PM – podiel nehmotného majetku na výrobe

3. Rozhodujúce faktory pri ohodnocovaní ochranných známk

Tieto faktory môžeme jednoducho odvodiť od predchádzajúceho vzorca na výpočet hodnoty ochrannej známky, keďže každý vstup môže významne ovplyvniť jej celkovú hodnotu. Charakterizujme si jednotlivé faktory pri ohodnocovaní ochranných známk.

Rozsah výroby – ide o klasické tržby, ktoré spoločnosť ako celok dosahuje, resp. bude dosahovať v budúcnosti. Znalec v tomto prípade neuvažuje ani s čistým ziskom, ani s cash flow, ale s tržbami, keďže licenčné poplatky za použitie ochrannej známky sa odvíjajú práve od tržieb spoločnosti. Znalec má spravidla k dispozícii informácie o tržbách dosiahnutých v minulosti, zároveň by však objednávateľ mal dodať aj predpokladané tržby na nasledujúce obdobia.

Licenčný poplatok – ide o poplatok, ktorý platí používateľ licencie ako odplatu za jej užívanie. Poplatok môže byť stanovený rôznymi spôsobmi, či už ako percento zo zisku, percento z tržieb, kombináciou (ročný paušál a percento zo zisku) a podob-

ne. Spôsob stanovenia licenčného poplatku v nemalej miere závisí od druhu nehmotného majetku, spôsobu jeho ochrany a tiež od dohody medzi poskytovateľom a prijímateľom licencie. Pri ochranných známkach výška licenčného poplatku sa najčastejšie stanovuje v závislosti od výšky tržieb, pričom táto výška je diferencovaná podľa druhu podnikania a druhu ochrannej známky (je logické, že pri všeobecne známej ochrannej známke bude licenčný poplatok podstatne vyšší).

Koeficient zastarania, prípadne zhodnotenia – pri nehmotnom majetku existuje vzťah medzi dĺžkou jeho používania a hodnotou, no tento vzťah závisí najmä od typu nehmotného majetku. Pri know-how, patentoch a dizajnoch ich hodnota používaním klesá, najmä z dôvodu technického pokroku, keďže po čase sú nahradené inými riešeniami. V týchto prípadoch používa znalec koeficient zastarania. Pri právach na označenie sa používa koeficient zhodnotenia len vo výnimočných prípadoch, najmä v prípade intenzívnej marketingovej kampane na hodnotené označenie.

Koeficient miery kapitalizácie – vypočítanú výšku licenčného poplatku je potrebné prepočítať na čistú súčasnú hodnotu, na čo slúži koeficient miery kapitalizácie. V teórii financií je tento koeficient známy pod názvom odúročiteľ. Mal by zahŕňať jednak základnú bezrizikovú sadzbu danej krajiny, jednak riziko vyplývajúce zo straty likvidity, nedostatočného odbytu výrobkov a podobne. Znalec v tomto prípade musí veľmi citlivo zvážiť výšku koeficientu miery kapitalizácie, keďže tento koeficient môže taktiež významne ovplyvniť hodnotu ochrannej známky. Práve v týchto prípadoch je žiaduce, aby mal znalec aspoň základné ekonomické vzdelanie s cieľom posúdiť správnu výšku odúročiteľa.

Podiel nehmotného majetku na výrobe – pri ohodnocovaní ochrannej známky vzniká potreba eliminovania neznačkových výrobkov, teda výnosy použité v kalkulácii diskontovaného toku hotovosti sa musia vzťahovať len na značku, ktorá je hodnotená.⁷ Mnohokrát spoločnosť chráni značkou len časť svojich výrobkov, ktoré je potrebné presne špecifikovať. Typickým príkladom je potravinárstvo, napríklad výroba jogurtov a mliečnych výrobkov, kde podnik chráni všetky svoje výrobky hlavnou ochrannou značkou spoločnosti, ale má registrované aj ochranné známky s názvami jednotlivých jogurtov. Pri stanovení hodnoty známk jednotlivých jogurtov je potrebné konkrétne špecifikovať, koľko tržieb za určité ča-

sové obdobie, spravidla jeden rok, prináša konkrétny výrobok chránený touto ochrannou známkou.

4. Problémy pri ohodnotení ochranných známk

4.1 Použitie vhodnej metódy

Vyhláška Ministerstva spravodlivosti SR č. 492/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov veľmi striktno stanovuje možnosti využívania len dvoch metód na ohodnotenie ochranných známk – metódu licenčnej analógie a metódu kapitalizácie odčerpateľných zdrojov. Znalci sa v názoroch, či je to správne alebo nesprávne, značne odlišujú. Na jednej strane argumentujú skutočnosťou, že v iných krajinách (napríklad Česká republika) vznikalo množstvo súdnych sporov, keď dvaja znalci stanovili odlišné hodnoty s použitím odlišných metód. Na druhej strane iní znalci uvádzajú, že podľa vyhlášky sa dá v praxi len orientovať,⁸ nie je možné podľa nej postupovať striktno.

Je faktom, že prax mnohokrát vyžaduje použiť aj výnosové metódy ohodnotenia, ktoré nie sú tak často používané, aby bolo možné sa dopracovať k presnejším výsledkom. Zároveň často vzniká potreba použiť pri ohodnotení ochrannej známky nákladový prístup, prípadne porovnávacie metódy. V tejto súvislosti je potrebné upraviť aj slovenskú legislatívu tak, aby umožnila použiť aj iné modely, ktoré sa využívajú napríklad pri ohodnocovaní ochranných známk ako predmetu záložného práva v prospech bánk, čo začína byť v Slovenskej republike pomerne bežné.

4.2 Stanovenie správnej výšky licenčného poplatku

Výška licenčného poplatku je známa najmä pri patentoch, kde boli poplatky stanovené na základe dlhodobého pozorovania a skúmania patentov v jednotlivých odvetviach podnikania.

Podľa odbornej literatúry môže licenčný poplatok najčastejšie predstavovať podiel 20 až 45 % zo zisku, ktorý nadobúdateľ licencie produkuje licenčnou výrobou.⁹

Problematickejšia situácia je pri ochranných známkach, kde sú licenčné poplatky určené len rámcovo, pričom interval je veľmi široký. Stanovenie licenčného poplatku teda závisí výhradne od znalca, jeho skúsenosti a odborných znalostí. Platí tu základná axióma, čím známejšia značka, tým vyšší licenčný poplatok.

6 MALÝ, J.: Obchod s nehmotnými statky. Praha : C. H. Beck pro praxi, 2002, 146 s.

7 HAIG, D.: Oceňování značky a jeho význam. Praha : MANAGEMENT PRESS, 2002, s. 22.

8 Týždenník TREND, č. 47/2002 z 22. 11. 2002, názov článku: Ani súdni znalci neveria v dokonalosť striktných metodik.

9 ČADA, K.: Oceňování nehmotného majetku. Praha : Institut oceňování majetku, 2002, s. 64.

Pri well-known (preslávených, veľmi známych) ochranných známkach sú licenčné poplatky najvyššie. Komplikácie pri stanovení licenčných poplatkov pri ochranných známkach vyplývajú z rôzneho významu ochranných známk v rôznych oblastiach podnikania. V niektorých oblastiach si zákazník vyberá výrobok alebo službu práve na základe ochrannej známky (napríklad kozmetika, potravinárstvo a pod.), keďže ide prakticky o homogénne produkty s minimálnou diferenciaciou, teda o kúpe môže do významnej miery rozhodnúť ochranná známka. V týchto odvetviach je licenčný poplatok za použitie ochrannej známky vyšší.

Pri odvetviach, kde sa výber výrobku uskutočňuje na základe jeho technických parametrov (strojárstvo, výroba polotovarov, stavebníctvo a pod.), je význam ochrannej známky pri rozhodovaní zákazníka menší, ale aj tu existujú výnimky.

Vo všeobecnosti je možné uviesť, že priemerne zavedené ochranné známky, netýkajúce sa zvláštnych odvetví podnikania, požívajúce právnu ochranu v Českej republike, vykazujú pri skutočných licenčných zmluvách licenčný poplatok na úrovni okolo 1 % z objemu výrobkov a služieb, ktoré sú touto ochrannou známkou označované.¹⁰

Je však potrebné skúmať aj vzťah celého majetku podniku a jeho ochrannej známky, keďže v tejto súvislosti vzniká priama korelácia medzi hodnotou ochrannej známky a hodnotou majetku. Najmä pri ohodnotení podniku ako celku, kedy je hodnota podniku známa, by mal znalec na tieto skutočnosti prihliadať. Bolo by určite nesprávne vypočítať hodnotu ochrannej známky vo výške napr. 8 mil. eur, keď hodnota celého majetku spoločnosti je 5 mil. eur. Samozrejme, závisí to od konkrétnej situácie, hodnota používanej ochrannej známky sa zvyčajne pohybuje na úrovni 5 – 10 % celkovej hodnoty podniku, pri dlhodobom používaní a preslávenej známke môže jej výška predstavovať až 20 % hodnoty celého majetku. Tieto podmienky platia pri výrobnej spoločnosti, zatiaľ čo pri spoločnostiach poskytujúcich služby, ktoré prakticky nemajú dlhodobý hmotný majetok (napr. ak sú v prenájatých priestoroch), býva nehmotný majetok (ochranná známka a know-how) často rozhodujúcim aktívom spoločnosti.

4.3 Prognóza tržieb do budúcnosti a dĺžka sledovaného obdobia

Niektorí zahraniční autori tvrdia, že znalec by si mal sám stanoviť budúcu výšku tržieb spoločnosti, keďže tento faktor je rozhodujúcou súčasťou znaleckého posudku. Domnievame sa, že tento názor je

nesprávny, keďže znalec z odboru priemyselného vlastníctva, ktorý vo väčšine prípadov nemá vysokoškolské ekonomické vzdelanie, nemôže stanoviť budúce tržby tak komplexne, ako to urobí objednávateľ, ktorý isté očakávania do budúcnosti má.

V praxi sa stretávame so znaleckými posudkami, kde znalec na základe údajov posledného sledovaného obdobia stanovil rovnaké tržby pre všetky roky do budúcnosti, neuvažuje ani so žiadnym zvýšením ani znížením. Tento postup určite nespĺňa podmienku preukázateľnosti znaleckého posudku.

Iní autori, napríklad K. Čada sa prikláňajú k názoru, že tržby by mal plánovať samotný zákazník, keďže znalec nie je schopný komplexne plánovať tržby rôznych odvetví, prípadne by si mal znalec na kontrolu rozsahu výroby prizvať nezávislého odborníka z danej oblasti.

Aj pri plánovaní tržieb objednávateľom však zistíme, že objednávateľ vie naplánovať tržby na tri, maximálne na päť rokov. V tejto súvislosti vzniká otázka, koľko rokov v predstihu je potrebné uvažovať pri ohodnotení ochrannej známky.

K. Čada vo svojej publikácii Oceňovanie nehmotného majetku uvádza, že lepšie ochranné známky spravidla sprevádzajú dobré a nadpriemerné výrobky bežne niekoľko desiatok rokov, niekedy aj dlhšie ako 100 rokov, takže reálne zistenie takejto doby je veľmi náročné. Zároveň však nemôžeme predpokladať, že potenciálny kupujúci je pripravený zaplatiť za prínosy ochrannej známky, ku ktorým dôjde v ďalekej budúcnosti, teda v horizonte niekoľkých desiatok rokov. „V týchto prípadoch sa teda hľadá doba všeobecne primeraná, kedy je možné kupujúceho žiadať, aby sa zaviazal k plateniu licenčných poplatkov. Zvyčajne ide o 10-ročné obdobie, ktoré je možné v odô-

vodených prípadoch prekročiť, ale tak, aby nepresiahlo 15 – 20 rokov.“¹¹

V slovenskej praxi sa pri plánovaní tržieb najčastejšie používa horizont 5 rokov, prípadne do konca najbližšieho predĺženia platnosti ochrannej známky (teda do konca 10-ročného obdobia od prihlásenia), no znalci zvyčajne predpokladajú, že platnosť ochrannej známky nebude predĺžená. Tento postup sa javí ako nedostatočný, keďže budúce výnosy ochrannej známky v období šiesteho až desiateho roku nie sú vôbec zohľadnené v jej hodnote. To môže, najmä pri vyššej miere kapitalizácie, spôsobiť značné nepresnosti pri stanovení hodnoty. K. Čada uvádza, že 5-ročný horizont je možné využiť len pri tých ochranných známkach, ktoré nie sú dostatočne známe, prípadne boli užívané len v malom rozsahu. To znamená, že takýto krátky časový horizont určite nie je možné využiť pri well-known známkach (známky, ktoré sú veľmi známe a zžité, typu napr. kofola, markíza a pod.) ani pri bežných známkach, ktoré sa dlhšiu dobu používajú.

Zjednodušený príklad:

Predpokladáme, že v priebehu nasledujúcich 10 rokov spoločnosť dosiahne tržby 8 mil. eur, s ročným rastom 2 %, licenčný poplatok je na priemernej úrovni 1 % tržieb, známka chráni 100 % produkcie a s koeficientom zhodnotenia v tomto prípade neuvažujeme. Úroková sadzba so zohľadnením rizika je na úrovni 9 %. Vypočítajme jej hodnotu pri nasledujúcich predpokladoch:

- 5-ročnej životnosti
- 10-ročnej životnosti

Výsledky modelového príkladu sú uvedené v tabuľke č. 2.

Tabuľka č. 2 – Výsledky modelového príkladu

Rok.	Rozsah výroby	Licenčný poplatok	Podiel na výrobe	Odčerp. zdroje	Koef. kapitaliz.	Hodnota
2010	8 000 000	80 000	1,00	80 000	1,09	73 394
2011	8 160 000	81 600	1,00	81 600	1,188	68 681
2012	8 323 200	83 232	1,00	83 232	1,295	64 270
2013	8 489 664	84 897	1,00	84 897	1,412	60 143
2014	8 659 457	86 595	1,00	86 595	1,539	56 281
2015	8 832 646	88 326	1,00	88 326	1,677	52 666
2016	9 009 299	90 093	1,00	90 093	1,828	49 284
2017	9 189 485	91 895	1,00	91 895	1,993	46 119
2018	9 373 275	93 733	1,00	93 733	2,172	43 157
2019	9 560 741	95 607	1,00	95 607	2,367	40 386
	Spolu					554 381

10 ČADA, K.: Oceňování nehmotného majetku. Praha : Vydavatelství Oeconomica, Praha, 2007, s. 70.

11 ČADA, K.: Oceňování nehmotného majetku. Praha : Institut oceňování majetku, 2002, s. 67.

Hodnota ochrannej známky pri týchto predpokladoch je pri 5-ročnej životnosti 322.769 €, pri 10-ročnej životnosti 554.381 €, teda o 72 % viac. V súvislosti so stanovením tržieb môžeme stanoviť tieto odporúčania:

- tržby na obdobie 3 - 5 rokov by mal stanoviť objednávateľ znaleckého posudku;
- následne by mal znalec pomocou percenta rastu alebo poklesu tržieb (podľa vývoja v prvých 5-tich plánovaných rokoch) stanoviť tržby na ďalších 5 rokov;
- uvažovať s minimálne 10-ročným obdobím pre ochrannú známku, pri známych a dlhodobo používaných známkach odporúčame aj dlhšie obdobie.

4.4 Stanovenie koeficientu miery kapitalizácie (resp. diskontnej sadzby)

Mieru kapitalizácie z ekonomickej teórie poznáme pod pojmom odúročiteľ, pričom jej základnou úlohou je prepočet dosiahnutých budúcich príjmov a úžitkov z prenájmu na súčasnú hodnotu. Okrem bezrizikovej úrokovej sadzby by mala obsahovať aj prémii za stratu likvidity, prémii na riziko, infláciu a podobne. Jej stanovenie je teda pomerne náročné, pričom sa využíva prakticky vo všetkých oblastiach ekonomickeho života a pri ohodnocovaní sa s ňou najčastejšie stretávame pri stanovení trhovej hodnoty podniku ako takého.

Na stanovenie miery kapitalizácie sa používa množstvo metód. Medzi najčastejšie využívané patrí práve metóda priemerých vážených nákladov na kapitál (wacc), prípadne stavebnicová metóda. Tieto dve metódy je možné bez veľkých problémov využiť aj pri stanovení miery kapitalizácie súvisiacej s nehmotným majetkom. Ale nie je možné presne určiť intervaly, v ktorých by sa miera kapitalizácie mala pohybovať, odborná literatúra uvádza od 8 - 40 %, v Slovenskej republike sa používa na úrovni 6 - 25 %, nejde však o ustálený interval.

Táto sadzba však môže významne vplývať na celkovú hodnotu ochrannej známky, čo je zrejme z príkladu (použitý príklad z predchádzajúcej state). V tomto prípade bola použitá sadzba 9 %, uvádzame hodnoty ochrannej známky pri 10-ročnom využívaní pri rôznych intervaloch miery kapitalizácie od 6 - 15 %.

Tabuľka č. 3 – Korelácia miery kapitalizácie a hodnoty ochrannej známky (modelový príklad)

Diskontný faktor v %	6,00	7,00	8,00	9,00	10,00
Hodnota OZ	638 640	608 520	580 493	554 381	530 025

Diskontný faktor v %	11,00	12,00	13,00	14,00	15,00
Hodnota OZ	507 279	486 013	466 108	447 456	429 959

Z predložených výpočtov vidíme, že hodnota ochrannej známky je značne ovplyvnená mierou kapitalizácie. Napríklad pri použití miery kapitalizácie 8 alebo 10 % rozdiel predstavuje takmer 10 % celkovej hodnoty ochrannej známky, čo je významný rozdiel. Pri zvyšovaní miery kapitalizácie sa následne rozdiely v hodnote znižujú.

Odporúčania pri stanovení miery kapitalizácie je možné zhrnúť takto:

- Výpočet miery kapitalizácie musí byť v znaleckom posudku preskúmateľný. V prípade, že je problém s jej stanovením, znalec si môže prizvať konzultanta z odboru ekonómia a manažment.
- Odporúčame používať znalcom stavebnicovú metódu, ktorá je síce najjednoduchšia, ale je zrozumiteľná a pre potreby stanovenia hodnoty ochrannej známky postačujúca.
- Pri výpočte miery kapitalizácie je možné pracovať aj s beta koeficientom, s cieľom stanoviť rizikovosť odvetvia, v ktorom spoločnosť pôsobí. Priemerné koeficienty beta za jednotlivé odvetvia sú známe a sú publikované v rôznej odbornej literatúre (napr. www.damodaran.com).

Záver

Na hodnotu ochrannej známky vplýva množstvo faktorov, ktoré v mnohých prípadoch nie sú v znaleckých posudkoch dostatočne kvantifikované a ich nedostatočná analýza spôsobuje významné rozdiely medzi ohodnotením ochranných známk a ich skutočnou trhovou hodnotou.

Jednotlivé faktory vplývajúce na hodnotu ochrannej známky prostredníctvom výnovej metódy licenčnej analógie – objem výroby, koeficient zhodnotenia, koeficient miery kapitalizácie, výška licenčného poplatku, ale v neposlednom rade aj výber správnej metódy, sú v praxi používané viacmenej rutinne, čo ale nie je správne. Ide totiž o veľmi špecifickú problematiku ohodnocovania, kde je potrebné pristupovať ku každému prípadu samostatne a analyzovať ho podrobne zo všetkých strán.

Je potrebné zabezpečiť prepojenie teoretických znalostí v tejto oblasti s praxou, najmä v oblasti skúmania výšky licenčných poplatkov v už realizovaných transakciách s úrovňou licenčných poplatkov využívaných pri spracovávaní znaleckých posudkov.

Literatúra

- ČADA, K.: Oceňování nehmotného majetku, Praha : Institut oceňování majetku, 2002.
- ČADA, K.: Oceňování nehmotného majetku. Praha : Vydavatelství Oeconomica, Praha, 2007.
- HAIG, D.: Oceňování značky a jeho význam. Praha : MANAGEMENT PRESS, 2002.
- MALÝ, J.: Obchod nehmotnými statky. Praha : C. H. BECK, 2002.
- MAŘÍK, M. a kol.: Metody oceňování podniku. Praha : EKOPRESS, 2003.
- PÍTRA, V.: Zákon o ochranných známkách. Komentář Praha : C. H. BECK, 1996.
- Týždenník TREND z 22. novembra 2002.
- Zákon. č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkách.

Foto: archív ÚPV SR

VALUATION OF TRADE MARKS IN THE SLOVAK REPUBLIC – LEGISLATION AND PRACTISE
KARDOŠ, P.:
Valuation of a trade mark – significant factor in the value creation in an enterprise. Brief definitions of basic concepts. Analysis of individual factors entering into the calculation of a trade mark value by the license analogy method. The method focused on the analysis of the factors responsive to the value with recommendations of a solution of the valuation problematic parts.

Aktuálne z autorského práva

V tohtoročný Svetový deň duševného vlastníctva zverejnila pracovná skupina označovaná ako „Wittem Group“ výsledok svojej niekoľkoročnej práce – text **Európskeho autorského zákonníka (European Copyright Code)**.¹ Na príprave textu sa podieľali najvýznamnejšie autority z oblasti autorského práva v Európe, konkrétne profesori Bently,² Dreier,³ Hilty,⁴ Hugenholtz,⁵ Quaadvlieg,⁶ Strowel⁷ a Visser.⁸ Okrem týchto siedmich odborníkov participujúcich na formulácii samotného textu sa do projektu zapojilo aj mnoho ďalších špecialistov s poradnou úlohou.

Európsky autorský zákonník je výsledkom projektu Wittem, ktorý vznikol v roku 2002 s cieľom rozvinúť spoluprácu medzi autorskoprávnymi vedcami v celej Európskej únii zaoberajúcimi sa budúcim vývojom európskeho autorského práva. Členovia skupiny Wittem zastávajú názor, že vývoju autorského práva vytvoreného na európskej úrovni chýba transparentnosť a že hlas celej akademickej obce zostáva príliš často nevy počutý.⁹ Ako sa uvádza v úvode zákonníka, jeho cieľom, ako aj cieľom projektu Wittem, je **podpora transparentnosti a konzistentnosti v európskom autorskom práve**.

<http://www.copyrightcode.eu/>

Európsky autorský zákonník treba vnímať ako modelový zákon (najmä) pre jednotlivé členské štáty EÚ, no možno aj ako vzor pre budúcu európsku autorskoprávnu harmonizáciu. Predložený text, pokiaľ ide o komplexnosť spracovanej problematiky, však nie je vyčerpávajúci. Zameriava sa len na hlavné prvky kodifikácie autorského práva: predmet autorského práva (kapitola 1), autorstvo a nositelia práv (kapitola 2), osobnostné práva (kapitola 3), majetkové práva (kapitola 4) a obmedzenia (kapitola 5). Zákonník sa napríklad nezaobráva remuneračnými právami (právom na vypožičanie či droit de suite) ani právnou ochra-

nou technologických opatrení. Tiež neobsahuje pravidlá o autorskoprávnej zodpovednosti alebo vymožitelnosti práv ani sa nedotýka práv príbuzných (súvisiacich) s autorským právom a práv k databázam.¹⁰ Zaoberá sa však napríklad prevoditeľnosťou práv, súhlasom na nevykonávanie svojich osobnostných práv, náležitostiami licenčnej zmluvy, ochranou záujmov tretích osôb či právnym režimom zamestnaneckých diel.

Hlbšiu pozornosť si zaslúži i navrhnutý koncept obmedzení (*limitations*), ktoré sú rozdelené medzi použitia s minimálnym ekonomickým významom, použitia na účely slobody prejavu a informácií, použitia povolené na podporu sociálnych a kultúrnych cieľov, použitia na účely podpory súťaže a ďalšie obmedzenia.

Autori upozorňujú, že „zákonník nie je rekodifikáciou európskeho autorského práva *tabula rasa*. Keďže európske autorské právo sa musí vykonávať v rámci obmedzení medzinárodných záväzkov EÚ a jej členských štátov, zákonník berie zreteľ na hmotnoprávne normy Bernského dohovoru a Dohody TRIPS. Pre členov skupiny bolo náročné ignorovať *acquis communautaire* v podobe siedmich smerníc, ktoré európska legislatíva vyprodukovala v tej-

1 Oficiálne stránka www.copyrightcode.eu.

2 Prof. Lionel Bently, Emmanuel College and CIPIL, Cambridge.

3 Prof. Thomas Dreier, Institut für Informations- und Wirtschaftsrecht, Zentrum für angewandte Rechtswissenschaft, Karlsruhe Institute of Technology (KIT).

4 Prof. Reto Hilty, Max Planck Institute for Intellectual Property, Competition and Tax Law, Mníchov.

5 Prof. P. Berndt Hugenholtz, Instituut voor Informatierecht, Universiteit van Amsterdam.

6 Prof. Antoon Quaadvlieg, Radboud Universiteit Nijmegen.

7 Prof. Alain Strowel, Facultes universitaires Saint-Louis, Brusel.

8 Prof. Dirk Visser, Universiteit Leiden.

9 Zreteľným dôkazom bolo napríklad absolútne odignorovanie názoru akademickej obce pri „prijímaní smernice o predĺžení doby ochrany práv výkonných umelcov a výrobcov zvukových záznamov“. *Bližšie k výhradám a argumentom akademickej obce pozri Adamová, Z.: Predĺženie doby ochrany práv výkonných umelcov a výrobcov zvukových záznamov. In Duševné vlastníctvo, 2009, 1, s. 19-21.*

10 European Copyright Code, s. 6.

to oblasti od roku 1991. Zákonník sa však príležitostne odkláňa od *aquis*, a tak ho nemožno považovať za obyčajné preformulovanie alebo konsolidáciu ustanovení smerníc.¹¹

Spoločne so skupinou Wittem možno dúfať, že európsky autorský zákonník navrhnutý právnymi vedcami bude skutočne slúžiť ako modelový nástroj alebo odporúčanie pre budúcu harmonizáciu alebo unifikáciu autorského práva na európskej úrovni. Osobitne je potrebné venovať zákonníku pozornosť v spojitosti s prácami na novelizácii slovenského autorského zákona,¹² ktoré na Slovensku prebiehajú od roku 2009. V mnohých aspektoch by zákonník mohol byť inšpiratívnym zdrojom či návodom na prípravu kvalitnejšieho autorského zákona.

V spojitosti s aktuálnymi udalosťami v oblasti právnej vedy treba uviesť, že v apríli bola publikovaná aj kniha renomovaných expertov na autorské právo prof. Michaela M. Waltera¹³ a dr. iur. Silke von Lewinski¹⁴ **European Copyright Law**.¹⁵ Kniha je unikátna predovšetkým tým, že po prvýkrát v anglickom jazyku komplexne spracúva celú oblasť európskeho autorského práva a osobitne sa špecializuje aj na výklad autorskoprávných smerníc, smernice o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva či nariadenia Rady, ktoré sa týka colného konania pri tovare podozrivom z porušovania niektorých práv duševného vlastníctva a opatrení, ktoré sa majú prijať v prípade tovaru, pri ktorom sa zistilo, že sa takéto práva porušili.

Autori nadviazali na pôvodné dielo M. M. Waltera publikované ešte v roku 2001 v nemeckom jazyku,¹⁶ ktoré si však

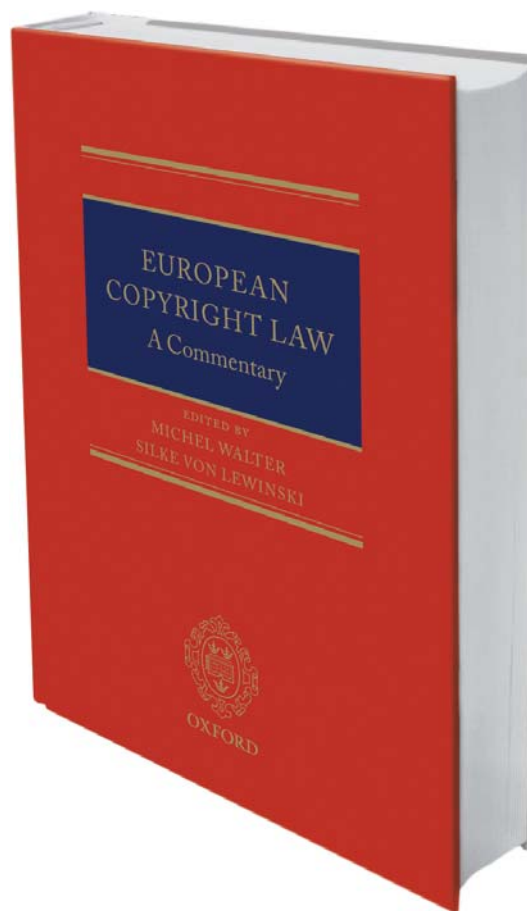
už nevyhnutne žiadalo doplnenie, a to nielen so zreteľom na prijatie nových právnych predpisov (napr. smernice o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva), ale aj s ohľadom na množstvo významných rozhodnutí Súdneho dvora EÚ, v ktorých interpretoval jednotlivé ustanovenia smerníc.

Okrem samotného komentára k smerniciam a nariadeniu možno v diele nájsť i všeobecnejšie informácie o európskom súťažnom práve, princípe nediskrimi-

nácie, slobodnom pohybe tovarov a služieb, základných ľudských právach, ako aj o kolektívnej správe práv. Dielo je navyše doplnené o prehľady ako jednotlivé členské štáty transponovali európsku legislatívu.

Prof. Dr. Wilhelm Nordemann označil túto ojedinelú publikáciu za **dielo storočia** a možno konštatovať, že takéto označenie jej právom patrí.

(za)

11 *Idem*.

12 Zákon č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) v znení neskorších predpisov.

13 Prof. M. M. Walter je honorárnym profesorom na právnickej škole Viedenskej univerzity, pôsobiacim aj na Danube University Krems, špecializuje sa na právo duševného vlastníctva. Je prezidentom rakúskej skupiny ALAI a spolueditorom časopisu *Medien und Recht International*.

14 Dr. iur. Silke von Lewinski je riaditeľkou ústavu na Max Planck inštitúte. Špecializuje sa na európske, medzinárodné a porovnávacie autorské právo; pôsobí tiež na Franklin Pierce Law center, Concord v USA a je členkou výkonného výboru ALAI. Jednou z jej najvýznamnejších publikácií je dielo *International Copyright Law and Policy* (2008).

15 Walter, M. M., Lewinski, S. von (eds.): *European Copyright Law. A Commentary*. Oxford : Oxford University Press, 2009.

16 Walter, M. M. (ed.): *Europäisches Urheberrecht – Kommentar*. Vienna : Springer-Verlag, 2001.

Interdisciplinárny vedecký seminár

Právo duševného vlastníctva v informačnej spoločnosti a v systéme práva

Mgr. et Mgr. Marián KROPAJ

Ústav práva duševného vlastníctva Právnickej fakulty TU v Trnave

Bc. Mária MARTIŠOVÁ

Filozofická fakulta Univerzity Komenského, Bratislava

Ústav práva duševného vlastníctva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave (Ústav PDV) v spolupráci s Ústavom štátu a práva SAV zorganizovali 17. marca 2010 na pôde Malého kongresového centra VEDY vydavateľstva SAV v Bratislave interdisciplinárny vedecký seminár **Právo duševného vlastníctva v informačnej spoločnosti a v systéme práva**, ktorý bol spojený s prezentáciou rovnomennej knihy.¹ Zakladateľský vedecký kolektív Ústavu PDV prezentoval výsledky svojej mnohoročnej vedeckej práce.²

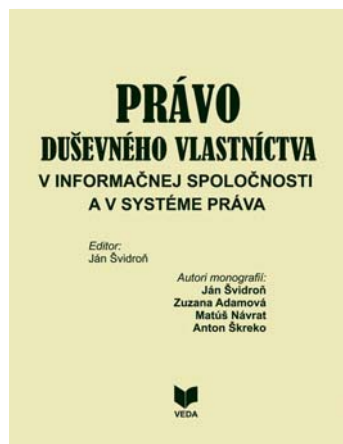
Interdisciplinárne zameranie seminára najlepšie vystihovalo viacodborové zloženie jeho účastníkov. Z oblasti právnej vedy boli prítomní napr. člen vedeckej rady Masarykovej univerzity v Brne a vedúci Katedry občianskeho a pracovného práva Právnickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci prof. JUDr. Ivo Telec, CSc., riaditeľ Ústavu štátu a práva SAV JUDr. Peter Colotka, CSc., LL.M., zástupca riaditeľa Ústavu štátu a práva SAV JUDr. Jozef Vozár, CSc., mladší kolegovia a doktorandi v právnych špecializáciách a samozrejme nechýbali ani autori a recenzenti knihy, ktorej vydanie bolo podnetom na usporiadanie tohto seminára.

Na seminári sa zúčastnili aj uznávaní odborníci z iných vedných oblastí, ako napr. osobnosť v oblasti techniky a fyziky, dlhoročný predseda SAV prof. Ing. Štefan Luby, DrSc., umenovec prof. PhDr. Ján Bakoš, DrSc., jazykovedec prof. PhDr. Ján Pauliny, CSc., spisovateľ, dramaturg, scenárista a odborník v oblasti rozhlasovej, filmovej a televíznej technológie a masmediálnej komunikácie prof. Ing. Ivan Stadtrucker, CSc., literárny vedec a prekladateľ PhDr. Ján Jankovič, DrSc., matematik, spisovateľ a odborník v oblasti informatiky a počíta-

čovej grafiky doc. RNDr. Andrej Ferko, CSc., psychológ, kriminológ a súčasne prodekan Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave prof. PhDr. Gustáv Dianiška, CSc., a ďalší predstavitelia humanitných, technických a ekonomických odborov.

Organizátori rozdelili program seminára na dve hlavné časti.

Prvú časť seminára otvoril šéfredaktor VEDY vydavateľstva SAV **PhDr. Emil Borčín**, ktorý predstavil základné ciele tohto vedeckého seminára. Nešlo iba

- 1 Výsledky základného vedeckého výskumu, ktoré sú uverejnené v tejto knihe, vznikali aj s podporou grantovej agentúry Ministerstva školstva SR a SAV VEGA v rámci projektu Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave – TVU č. 1/2589/05 *Právo duševného vlastníctva v informačnej spoločnosti a v systéme práva* a čiastočne aj s podporou Agentúry na podporu výskumu a vývoja v rámci projektu Ústavu štátu a práva SAV – *Konštitucionalizácia a zákonodarstvo v podmienkach Slovenskej republiky ako členského štátu Európskej únie so zreteľom na formovanie právneho štátu a právnej praxe na základe zmluvy č. APVV-51-00805*. Vydanie tejto knihy podporila aj Edičná rada SAV. Bližšie ku knižnej publikácii tiež: ŠVIDROŇ, J., ADAMO-VÁ, Z., NÁVRAT, M., ŠKREKO, A. (ed. Švidroň, J.): Právo duševného vlastníctva v informačnej spoločnosti a v systéme práva. In *Duševné vlastníctvo*, 2009, č. 4, s. 27.
- 2 Ústav PDV zriadený na Právnickej fakulte TU v Trnave v máji 2007 sa po prvýkrát prezentoval širšej vedeckej a odbornej verejnosti. Viac aj fotoreportáž uverejnená na:
<<http://iuridica.truni.sk/index.php/sk/katedry/struktura/ustav-pdv>>

o prezentáciu publikácie Právo duševného vlastníctva v informačnej spoločnosti a v systéme práva, ale aj o podnietenie širšej interdisciplinárnej diskusie o prezentovanej problematike.

Vedúci Katedry občianskeho práva Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach **prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.**, ako jeden z trojice recenzentov predstavovanej knihy, v úvodnom príhovore priblížil jej jednotlivé monografické časti a ich závery v kontexte aktuálnych otázok v oblasti práva duševného vlastníctva. V súvislosti s pripravovanou rekodifikáciou súkromného práva osobitne zdôraznil potrebu „*uviedenia základných pojmov, terminológie a tiež vymedzenia predmetov týkajúcich sa práv duševného vlastníctva do pripravovaného nového slovenského Občianskeho zákonníka*“. V nadväznosti na uvedenú myšlienku P. Vojčík vyzval odborníkov na medziodborovú diskusiu v oblasti civilného práva.

Po tomto úvode do problematiky seminára nasledovala prezentácia jednotlivých monografických častí publikácie jej samotnými autormi.

Prof. JUDr. Ján Švidroň, CSc., ktorý je autorom časti **Právohistorické a právnoteoretické základy práva duševného vlastníctva a jeho miesta v systéme slovenského práva**, skôr ako poukázal na základné medzníky vo vývoji práva duševného vlastníctva po roku 1989, pripomenul prí-

tomným vedecký profil svojho predrečníka.

P. Vojčík bol v roku 1997 jedným z hlavných iniciátorov zriadenia Patentovej knižnice VSŽ v Košiciach a zaslúžil sa aj o vznik časopisu Duševné vlastníctvo. Jeho prvé vydanie vyšlo 12. júna 1997.³ Vďaka tejto iniciatíve vznikla vhodná platforma na publikovanie širokého množstva odborných článkov zameraných na problematiku duševného vlastníctva a rozvíjanie jeho jednotlivých predmetov aj v medziodborovej diskusii.⁴ V druhej polovici roku 1999 však nevyšli dve čísla časopisu a hrozil mu zánik. Bolo veľké pozitívum, že od roku 2000 prevzal vydávanie časopisu Úrad priemyselného vlastníctva SR a dnes môžeme s potešením konštatovať, že časopis Duševné vlastníctvo vstúpil už do štrnásteho roku svojej existencie. J. Švidroň ho auditóriu ponúkol aj ako platformu pre interdisciplinárnu komunikáciu. Ale pozornosť auditória upriamil i na najstarší slovenský právnický časopis Právny obzor, ktorý vychádza v slovenskom jazyku nepretržite od roku 1917.

Pokiaľ ide o monografickú časť J. Švidroňa, je takmer nemožné vyjadriť sa o nej primerane vedecky len na pár riadkoch bez toho, aby nedošlo k neprimeranému a neprípustnému zjednodušeniu témy. Ako uviedol, jeho monografia je výsledkom úsilia „*o hutnú syntézu sledujúc najmä vývoj autorského a patentového práva od zárodočných foriem, zhruba od 15. storočia po súčasnosť*“.

Charakteristickým rysom autorovej dlhoročnej tvorby je schopnosť približovať

významné medzníky v oblasti práva duševného vlastníctva s dôrazom na vnímanie širších spoločensko-ekonomických, kultúrnych a historických podmienok. Autor ponúka originálne výsledky svojej bádateľskej činnosti, prejavuje vysoké zaoberanie pre prinášanie zaujímavých a hodnotných poznatkov nevytrhnutých zo spoločenského kontextu. Neobmedzuje sa na redukcionistický jednostranný pohľad právnik, ale prostredníctvom dôkladného poznania vedeckých metód, ktoré korektne využíva, prináša skutočne hodnotné poznatky s vysokou výpovednou hodnotou, využiteľné navyše aj v mimoprávných odboroch.⁵ Svojím komplexným vedeckým prístupom prináša poznatky, ktoré majú vysoko nadčasovú hodnotu a môžu byť použiteľné a ďalej rozvíjané i v budúcnosti, najmä vzhľadom na mimoriadne rozsiahly poznámkový aparát a bohaté bibliografické informácie.

Keďže zmyslom seminára bolo predovšetkým rozvinúť interdisciplinárnu diskusiu, J. Švidroň v rámci svojho príspevku vyslovil viaceré provokatívnych myšlienok smerujúcich k zamysleniu, či politická a štátna moc nepôsobia často i negatívne na spoločnosť. Z hľadiska práva duševného vlastníctva sa kriticky vyjadril aj o „*mediálnej ekológii*“. Mediálnou problematikou sa zaoberal dlhé roky. Od novembra 1992 do mája 1993 bol členom Rady SR pre rozhlasové a televízne vysielanie, teda v počiatočnom období jej vzniku a rozvoja súkromného sektora v oblasti rozhlasu a televízie.⁶

3 Desiatemu výročiu vydávania časopisu Duševné vlastníctvo bolo venované slávnostné číslo aj so zoznamom ťažiskových autorských článkov uverejnených v predchádzajúcom období. *Bližšie Duševné vlastníctvo*, 2007, č. 2.

4 Deklarovaným cieľom bolo vyvinutie úsilia o komplexné ponímanie problémov týkajúcich sa alebo súvisiacich s duševným vlastníctvom.

5 *Bližšie* napr. ŠVIDROŇ, J.: Retrospektívne a perspektívne o právnej stimulácii technickej tvorby na Slovensku – 1. časť. In *Duševné vlastníctvo*, 2008, č. 3; ŠVIDROŇ, J.: Retrospektívne a perspektívne o právnej stimulácii technickej tvorby na Slovensku – 2. časť. In *Duševné vlastníctvo*, 2008, č. 4.

6 Z bohatej publikačnej činnosti v tomto období pozri kritické publicistické príspevky J. Švidroňa: Šuster, drž sa svojho kopyta. *Sme* 14. 4. 1993; Budujeme právny štát? *Republika* 17. 11. 1993; Masmédiá: Požehnanie alebo hrozba pre identitu malých národov? *Vystúpenie na druhom zasadnutí Stálej konferencie slovenskej inteligencie Slovakia plus*, konanom 6. – 8. 12. 1993 v Častej-Papierničke; kriticky súhrnne najmä ŠVIDROŇ, J.: Vývoj v oblasti rozhlasového a televízneho vysielania v ČSFR a SR od roku 1989. In *Otázky žurnalistiky*, 1994, č. 2, rozšírene *Právny obzor*, 1994, č. 4.

Vďaka bohatým skúsenostiam dokáže veľmi erudovane poukazovať na negatívne dôsledky nesprávneho prístupu štátnej moci voči médiám, ktoré majú obrovský dosah na celú spoločnosť.

Pri kritickom zamyslení sa nad celkovým stavom nášho práva poukázal aj na značnú absenciu mravnosti. Túto úvahu zakončil výstižným konštatovaním: „V spoločnosti by stálo menej práva a politiky a viac mravnosti“.

Ďalšiu monografickú časť, **Kolektívna správa autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom**, predstavila jej autorka **JUDr. Zuzana Adamová, PhD.**

Východiskom jej práce je koncepcia piatich základných pilierov autorského práva. Práve kolektívna správa práv ako jeden z týchto pilierov spája v sebe i ďalšie štyri – autorské hmotné právo, zmluvné právo, práva súvisiace s autorským právom a vymožitelnosť práv.

Základná otázka, ktorej sa autorka v publikácii venuje, znie, či „*autorské právo a kolektívna správa práv, ktoré vznikli v analógovom prostredí, sú schopné plniť svoje funkcie aj v digitálnej ére a informačnej spoločnosti 21. storočia.*“ V digitálnom prostredí sa vyžaduje cezhraničná správa práv, ako aj multiteritoriálne poskytovanie licencií na používanie predmetov ochrany duševného vlastníctva. V analógovom tradičnom prostredí sa kolektívna správa práv vykonáva na teritoriálnom princípe prostredníctvom recipročných zmlúv uzatváraných medzi jednotlivými organizáciami kolektívnej správy práv navzájom.

Autorka osobitne zdôraznila „*nevyhnutnosť transparentného a efektívneho výkonu kolektívnej správy*“, pretože v opačnom prípade môžu v budúcnosti organizácie kolektívnej správy nahradiť iné subjekty, napríklad hudobné vydavateľstvá, prípadne digitálna správa práv (DRM). Individuálnu správu práv vykonávanú autormi, výkonnými umelcami a ďalšími nositeľmi práv prostredníctvom systémov digitálnej správy práv síce autorka úplne nevyklučuje, ale s ohľadom na to, že nevyhovuje všetkým nositeľom práv a všetkým jej spôsobom použitia, často aj pre vyššiu finančnú náročnosť, považuje DRM iba ako určitú alternatívu voči organizáciám kolektívnej správy práv. Je ťažké si predstaviť, že výkon majetkových práv predstavujúci poskytovanie súhlasu na použitie predmetu ochrany a vyberanie odmeny za takéto použitie bude robiť samotný tvorca.

Vo svojej monografickej časti však autorka poukazuje i na rozhodnutie britskej komisie pre monopoly a fúzie, ktorá umožnila autorom a členom skupiny U2 spravovať si práva na predvádzanie veľkých živých koncertov individuálne. V odôvodnení rozhodnutia sa uvádzalo, že kolektívna správa práv má miesto tam, kde nositeľ práva nie je schopný si svoje práva spravovať sám.⁷

Nepovšimnutými neostali ani špecifické otázky, akými sú kolektívna správa práv z hľadiska základných ľudských práv či z hľadiska súťažného práva, ktoré pre slovenskú právnu prax v tomto segmente stále predstavujú málo „prebádanú“ oblasť.

Autorka vyslovila presvedčenie, že „*zriadením a správnym fungovaním organizácií kolektívnej správy možno docieľiť aj zlepšenie právneho rámca ľudských práv*“.

Organizácie kolektívnej správy práv sa zúčastňujú na hospodárskej súťaži, pretože pôsobia na trhu výrobkov i služieb. Keďže spravujú *ideálne objekty* (tzv. *nehmotné statky*) práv duševného vlastníctva predstavujúce vo vzťahu k používateľom tovar, za ktorý je potrebné platiť, a súčasne poskytujú službu zastupovaným nositeľom práv, je zrejmé, že súťažné právo a právo organizácií kolektívnej správy spolu veľmi úzko súvisia.

Aplikácia európskeho súťažného práva na aktivity organizácií kolektívnej správy sa jednoznačne potvrdila vo viacerých súdnych rozhodnutiach na úrovni Európskej únie.⁸ Z. Adamová venuje vo svojej monografickej časti pozornosť aj oblasti zmluvného práva, ktoré výrazne prispieva k úrovni ochrany a vymožitelnosti autorských práv, osobitne v dnešnom „digitálnom“ veku. Záverom autorka zdôraznila prepojenosť autorského práva a tvorivosti.

JUDr. Matúš Návrát, PhD., autor tretej monografickej časti **Počítačový program, databáza a doménové meno v práve duševného vlastníctva**, je v súčasnosti na dlhodobejšom zahraničnom študijnom pobyte v USA. Z tohto dôvodu bola oslovená **doc. JUDr. Daniela Gregušová, CSc.**, z Univerzity Komenského v Bratislave, aby sa ako jedna z recenzentov prezentovanej

7 ADAMOVÁ, Z.: *Kolektívna správa autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom*. In ŠVIDROŇ, J., ADAMOVÁ, Z., NÁVRÁT, M., ŠKREKO, A. (ed. Švidroň, J.): *Právo duševného vlastníctva v informačnej spoločnosti a v systéme práva*. Bratislava: Veda, 2009, s. 171-172.

8 Tamže ADAMOVÁ, Z., s. 270.

knihy a odborníčka na počítačové právo zhostila úlohy uviesť účastníkov seminára do problematiky tejto monografickej časti. Pozornosť venovala najmä počítačovým programom a ich ochrane.

Autorské právo ako jediný právny nástroj zabezpečenia ochrany počítačových programov D. Gregušová – rovnako ako autor tejto monografickej časti – nepovažuje za najvhodnejší spôsob ich ochrany. Autorské právo chráni počítačový program ako literárne dielo, čo je vzhľadom na pojmové znaky a definíciu počítačového programu nedostatočné. Autorský zákon chráni iba vyjadrenie myšlienok, nie však samotné myšlienky (algoritmy), majúce svoj účinok v počítači. Najcennejšie na počítačovom programe sú však práve myšlienky a riešenie, keďže algoritmy a rovnice je možné zapísať rôznymi spôsobmi. Autor preto analyzuje možnosť vytvorenia novej kombinovanej ochrany *sui generis*, ktorá by zahŕňala prvky tak autorskoprávnej, ako aj patentovej ochrany zameranej na ochranu samotných riešení. Patentovoprávna ochrana má však i nevýhody.⁹

M. Návrat si vo svojej monografickej časti uvedomuje aj ťažko prekonateľné prekážky vyplývajúce z medzinárodnoprávného kontextu, preto sa mu nateraz javí ako najvhodnejšia forma ochrany počítačových programov v rámci osobitného režimu autorského práva.¹⁰

D. Gregušová zdôraznila, že pokiaľ by mala byť ochrana počítačových programov zabezpečovaná výlučne autorským právom, bolo by potrebné upraviť túto problematiku aspoň tak ako pri ochrane databáz, ktorej je venovaná samostatná časť autorského zákona. Iba týmto spôsobom možno účinne pôsobiť proti počítačovému pirátstvu. D. Gregušová uvažovala aj nad opodstatnenosťou požiadavky, v súčasnej digitálnej ére, uzavierania licenčných zmlúv výlučne v písomnej forme. Vyzdvihla autorov vedecký prístup k spracovaniu danej problematiky a široký prehľad v skúmaných oblastiach. Vyslovila presvedčenie, že počítačové programy, databázy a doménové mená budú naďalej predmetom ďalšieho vedeckého záujmu.

Prvú časť seminára uzavrel autor štvrtej monografickej časti **JUDr. Anton Škrekó, PhD.**, prezentáciou výsledkov svojej vedeckej práce *Priemyselné práva v informačnej a poznatkovo orientovanej spoločnosti*. Vo svojej monografii osobitne poukázal na problematiku práva proti nekalej súťaži a na hospodárske využitie predmetov priemyselného vlastníctva.

Prostredníctvom zvyšovania ochrany duševného vlastníctva možno podporiť „rozvoj a prezentáciu kultúry“, čo sa na druhej strane prejaví „v stimulácii a raste hospodárstva“. V tom podľa autora spočívajú aj cesty vymaňovania sa zo súčasnej hospodárskej krízy.

Autor sa dotkol aj Obchodnej dohody proti falšovaniu (Anti-Counterfeiting Trade Agreement – ACTA), ktorej cieľom je posilniť medzinárodnú spoluprácu a zlepšiť možnosti vlastníctva.¹¹ Upozornil i na problematiku situáciu Ministerstva kultúry SR, ktorému sa nepodarilo dostať k textu ACTA v prípravnej fáze jej vzniku a koncipovania. Za závažný problém označil roztrieštenosť výkonu štátnej správy, vytrácanie vnímania vzájomných súvislostí v celej komplexnosti a relatívne čiastkové riešenie problémov v postmodernej dobe. Jeho názor vyplýva z poznania charakteru súčasnej „postmodernej doby“, ktorá je – podľa iného autora z oblasti filozofie – reprezentovaná „intelektuálnym zmätkom, zúfalstvom a zničujúcou ľahostajnosťou“.¹²

Jedným z hlavných dôvodov momentálneho nelichotivého stavu je nedostatok výraznejšej komunikácie, a preto východiskom podľa A. Škrekó je väčšia kooperácia a lepšie prepojenie teórie s praxou. Upozornil tiež na tri kľúčové pojmy, ktoré považuje za najpodstatnejšie v práve duševného vlastníctva. Sú nimi *tvorivosť*, *dynamika* a *interdisciplinarita*, ktoré sú najviac prítomné v umení, literatúre, vede a technickej tvorbe.

Svoju monografickú časť autor považuje za isté mapovanie aktuálnej teórie práva priemyselného vlastníctva v Slovenskej republike vrátane jeho historického československého a aktuálneho komparatívneho českého a slovenského kontextu.¹³

Druhá časť seminára pozostávala zo širšej interdisciplinárnej diskusie, otvorenej pre prítomných účastníkov z rôznych oblastí spoločenského života, vedy aj praxe, spätých s právom duševného vlastníctva. Vyplývala z potreby uvedomenia si širších súvislostí, významu a základných východísk na rozvíjanie spolupráce rôznych odborníkov z oblasti právnych aj mimoprávných vied, na ktorú upozornil J. Švidroň. Na prvom mieste vyzdvihol potrebu ujasniť si základné metódy a formy takejto spolupráce. Podľa neho nemusí ísť nutne ihneď o multilaterálnu medziodborovú spoluprácu, na začiatku môže byť pokojne založená na užšej bilaterálnosti, ktorej vedecké výsledky možno neskôr ďalej rozvíjať aj viacodborovo.

9 NÁVRAT, M.: *Počítačové právo, databáza a doménové meno v práve duševného vlastníctva*. In ŠVIDROŇ, J., ADAMOVÁ, Z., NÁVRAT, M., ŠKREKO, A. (ed. Švidroň, J.): *Právo duševného vlastníctva v informačnej spoločnosti a v systéme práva*. Bratislava : Veda, 2009, s. 408-409.

10 Tamže NÁVRAT, M., s. 288.

11 ŠKREKO, J.: *Priemyselné práva v informačnej a poznatkovo orientovanej spoločnosti*. In ŠVIDROŇ, J., ADAMOVÁ, Z., NÁVRAT, M., ŠKREKO, A. (ed. Švidroň, J.): *Právo duševného vlastníctva v informačnej spoločnosti a v systéme práva*. Bratislava : Veda, 2009. *Bližšie* aj ŽATKULIAK, E.: *Proti falšovaniu a pirátstvu*. In *Duševné vlastníctvo*, 2009, č. 2, s. 24.

12 LETZ, J.: *Účinnosť filozofie na univerzite*. In *Acta Philosophica Tyrnaviensia 13. Poslanie filozofie na univerzite v súčasnej dobe*. Katedra filozofie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave : Trnava, 2007, s. 19-26.

13 ŠKREKO, A.: *Dielo cit. v pozn. č. 11*, s. 471.

Takto vytýčené smerovanie rozvinieme (autori článku) aj o vlastný príspevok do interdisciplinárnej diskusie, ktorá sa týmto seminárom ešte len začala.

Aby sme vôbec mohli hovoriť o akejkolvek forme spolupráce, je potrebná živá komunikácia a vzájomné počúvanie jeden druhého. „Veľkosťou osobnosti je paradoxne pokora, z ktorej potom vyžaruje otvorenosť, priateľskosť, ochota vypočuť druhých, a to s jediným cieľom: pomôcť im obstáť v živote.“¹⁴

V spoločnom dialógu hľadania pravdy v podobe najlepšieho riešenia môžeme dospieť aj k porozumeniu reči i textu. Význam diskusie môže spočívať v uchopení príčin, súvislostí a dôsledkov samotného vývoja. Aby sa uvedený zámer mohol premeniť na skutočnosť, je potrebná dôvera a otvorenosť. Na transcendujúci prvok prítomný v dialógu upozorňuje náuka o výklade – hermeneutika. Skutočné myslenie sa môže odohrávať iba v hraniciach kritického a otvoreného dialógu, ktorý nie je deformovaný ideologickým výkladom politickej, štátnej či ekonomickej reality. Hľadanie pravdy v rozhovore je dôležité nielen pre naše myslenie, ale aj pre každodenné rozhodovanie. Dosahovať zmysluplné poznanie je možné iba vzájomným dopĺňaním empirického a normatívneho prístupu. Jednostranný empirický prístup koncentrujúci svoju pozornosť primárne na zber, opis a analýzu empiricky overiteľných dát v ľudskom správaní je redukcionistický, krátkozraký, neumožňuje vystihnúť význam vecí v ich komplexnosti. Nie je možné ani určiť skutočnú hodnotu jednotlivých poznatkov.¹⁵ „Celok ľudskej skúsenosti s jej existenciálnou hĺbkou nemôžu totiž sprostredkovať špeciálne vedy, ale jedine filozofia v úzkej spolupráci s teológiou.“¹⁶ Bolo by potrebné, aby sa špecialisti z jednotlivých vedných disciplín otvorili filozofickému mysleniu, osobitne metodologickým prístupom a pravdám, ku ktorým toto myslenie dospelo.¹⁷

Zdá sa, akoby špeciálne vedy v procese svojej špecializácie odsunuli zo stredobodu záujmu hodnoty, najmä dobro, pravdu a krásu. Tieto hodnoty sa potom javia ako menej dôležité ako samotné výdobytky vied. Zo stredobodu svojho skúmania sa špeciálne vedy usilujú byť primárne bezhodnotové, no právny systém, aplikácia vedeckých poznatkov a kultúra musia byť

vymedzené práve týmito hodnotami. Zvažovanie dôsledkov rozhodovania o zavádzaní nových objavov a technológií treba vždy vnímať v celkovom kontexte ich pôsobenia na chod celej spoločnosti. Iba tak možno vnímať ich celkový prínos a zmysel, ktorý v záujme ďalšieho vývoja spoločnosti nesmie byť redukovaný len na okamžitý ekonomický prospech a krátkodobú užitočnosť.

A. Škrekó v rámci diskusie spomenul problémové oblasti spojené s manažmentom duševného vlastníctva. Celá táto oblasť súvisí s praxou v rámci podnikov, jednotlivých pracovníkov a so vzdelávacou činnosťou. Spoločnosť by mala venovať väčšiu pozornosť situácii vo vede a výskume, ktoré neustále bojujú s problémom nedostatočných finančných zdrojov. A to aj napriek faktu, že podpora bádania znamená napredovanie a ďalší posun. Poukázal na skutočnosť, že Slovenská republika nemá doteraz vypracovaný národný strategický dokument pre ochranu duševného vlastníctva ako výraz podpory vedy a výskumu.

Na uvedenú skutočnosť nadväzovalo aj pripomenutie myšlienky významného slovenského právnika svetového formátu prof. Štefana Lubyho, ktorý už v 60. rokoch minulého storočia poukázal na potrebu vytvorenia špecializovaného vedeckého pracoviska v oblasti duševného vlastníctva. Zámer sa podarilo zrealizovať na pôde

Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, kde bol zriadený a od júna 2007 začal vyvíjať činnosť Ústav PDV.

V ďalšom vývoji diskusie P. Vojčík poukázal na nutnosť väčšieho využívania a uplatňovania výsledkov vedeckej tvorby i v rámci legislatívneho procesu. Z. Adamová upozornila na sociálne a kultúrne oblasti organizácií kolektívnej správy. Na slabé prepojenie legislatívy a vedy poukázal neskôr počas diskusie aj prodekan Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave G. Dianiška. Vďaka otázke riaditeľa Ústavu štátu a práva SAV P. Colotka: „Je skutočne to, čo je efektívne správne, či len pekné?“ dostala priestor aj problematika týkajúca sa doménového mena EÚ. P. Colotka upozornil na skutočnosť, že Európska únia prevzala symboliku Rady Európy. Ako podnet na zamyslenie nastolil konkrétnu otázku, či označením Made in Europe nestrácajú jednotlivé členské krajiny vlastnú identitu.

J. Švidroň upozornil na momentálny trend „oslabovania vedy“. Veda sa pri hypertrofii práva a politiky zdá čím ďalej, tým viac bezmocnejšia. Za veľký nedostatok označil problém personálneho výpadku, s ktorým súvisí aj nedostatok možností školenia nových mladých doktorandov. Hypertrofia práva, ktorá sa spustila po roku 1989,

14 HREHOVÁ, H.: Idea univerzity v stredoveku a dnes alebo rozprava o „*gaudium veritatis*“. In *Acta Philosophica Tyrnaviensia 13. Poslanie filozofie na univerzite v súčasnej dobe*. Katedra filozofie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave : Trnava, 2007, s. 65.

15 K načrtnutým aktuálnym otázkam postavenia filozofie v súčasnej postmodernej spoločnosti, otázkam hľadania pravdy, hodnoty, zmyslu, bytia a pod. *Poslanie Acta Philosophica Tyrnaviensia 13. Poslanie filozofie na univerzite v súčasnej dobe*. Katedra filozofie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave : Trnava, 2007, 152 s.

16 LETZ, J.: Dielo cit. v pozn. č. 12, s. 19.

17 *Tamže* LETZ, J., s. 19-26.

má vysoko deštrukčný efekt. Nekvalitná legislatíva, ktorá sa prijíjala bez hlbšej vedeckej analýzy, spôsobuje v praxi značné problémy. Neprehľadnosť a nejasnosť právneho poriadku, zníženie jeho aplikovateľnosti a vymožitelnosti a s tým súvisiace zníženie právnej ochrany a oslabenie právnej istoty spôsobilo značné škody v celkovom spoločenskom vývoji.

V diskusií vystúpil aj I. Telec s úvahou nad dobrými mravmi, morálkou a etikou výskumu. Upriamil pozornosť na dielo **Patenty a morálka** a v tejto súvislosti poukázal na negatívne dôsledky plagiatstva.

Podľa nášho názoru rýchly vedecko-technický rozvoj, množenie vedeckých špecializácií s vedľajším efektom fragmentácie poznania, protirečivá parciálnosť vedeckých odpovedí nutne vedú k existenciálnemu a kultúrnemu zmäteniu ľudí. Prehľbuje sa rozpor medzi špecializovaným vedeckým výskumom a etikou, čím sa v dôsledku chýbajúcej reflexie o zmysle špecializovaného výskumu zvyšuje riziko, že sa aj veda samotná transformuje na hrozbu pre človeka.¹⁸ Pokiaľ človek nebude uvažovať o zmysle vlastnej existencie, tak len veľmi ťažko bude schopný uspokojivo riešiť etické otázky spojené s vedecko-technickým rozvojom. Práve v tomto úsilí uvažovania „odkiaľ“ a „kam“ nachádzame pravú úlohu filozofie a teológie aj v súčasnej postmodernej spoločnosti.

Odborný asistent Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave JUDr. Daniel Krošlák otvoril otázku voľného sprístupňovania diel na internete. V reakcii na tento problém sa Z. Adamová vyjadrila o potrebe hľadania vyváženosti medzi sprístupnením diela a jeho účinnou ochranou, pretože na jednej strane je prínos takéhoto prístupu pre verejnosť a na druhej strane je miera skutočného prospechu v širších súvislostiach.

Záver seminára zhrnul J. Švidroň. Podľa jeho názoru, vplyv vedy na tvorbu platného práva a úsilie o interdisciplinárne vnímanie problémov v spoločnosti je veľmi dôležité. Tento prístup však treba neustále zdôrazňovať, pretože len pohľad na aktuálne problémy z jedného odboru rozhodne nestačí.

V nadväznosti na interdisciplinárny vedecký seminár ešte niekoľko úvah autorov článku, ktoré by mali byť podnetom na ďalšie zamyslenie.

Čo spôsobuje rozdelenie vedecko-technickej, politickej, ekonomickej, právnej, mravnej a náboženskej sféry? Ak je morálka vylúčená z práva, sú vylúčené i hodnoty z našich zákonov. Ak sa bez ďalších systematických krokov len zdôrazňuje „veda“, „technika“ a „umenie“, pričom je zatracované náboženstvo a viera, tak môže byť pokrok slepý a ničivý. Pokiaľ sa kladie jednostranný dôraz len na ekonomickú užitočnosť a hospodársku prosperosť, tak sa vytráca komplexné ľudské rozvíjanie osobnosti človeka. K **vzájomnej harmonizácii** vied, konania, rozumu a viery môže prispieť filozofia, ktorá aj v dnešnej postmodernej spoločnosti zohráva kľúčovú úlohu. Svojou univerzálnosťou a otvorenosťou dokáže nastoľovať otázky hľadania pravdy, hodnôt, zmyslu, bytia...

Význam filozofie spočíva v schopnosti privádzať odborníkov špeciálnych vied k spoločnému plodnému dialógu nielen s vedami, ale aj s náboženstvom a teológiou. Nové vedecké poznatky v jednotlivých špeciálnych odboroch sa môžu prostredníctvom filozofickej reflexie začleňovať do širšieho až univerzálneho kontextu. Uzavretosť jednotlivých vedeckých diskurzov vedie skôr či neskôr k sterilite a k riziku, že z taktu zúženého obzoru sa bude považovať partikulárna „pravda“ alebo metóda vlastnej disciplíny za celú pravdu.¹⁹

Rozvíjať právo duševného vlastníctva aspoň v intencionálnom kontexte s inými odborními neznamená byť expertom na všetko, ale naopak, byť v pokore rozhladenými ľuďmi akademického sveta a citlivo posudzovať a vyhodnocovať rôzne prístupy a názory.

Otvorenosť ako základný predpoklad zmysluplnej diskusie je možné vyložiť dvoma spôsobmi, ktoré však nie je správne dávať do kontrastu. Prvý postoj prezentuje K. R. Popper a druhý E. Voegelin. Popperovský prístup spočíva v snahe o otvorenosť v imanentných vzťahoch slobodnej spoločnosti a tiež vo vzťahoch vedeckej komunity. Každá vedecká teória musí byť skoncipovaná tak, aby mohla byť podrobená kritike a prípadne neskôr vyvrátená. V tom spočíva

Popperova paradigma. Na druhej strane je však nutné Popperov systém doplniť viacrozmerným systémom E. Voegelina v zmysle otvorenosti imanentného zmyslového sveta, spoločnosti a človeka o transcendentálny základ prekračujúci vlastnú existenciu. Popierať tieto dve dimenzie znamená popierať aj základné morálne atribúty a podmienky zodpovednej ľudskej existencie.²⁰

Autori prezentovanej knihy Právo duševného vlastníctva v informačnej spoločnosti a v systéme práva **položili širší myšlienkový informačný základ, no je potrebné ho ďalej špecializovane interdisciplinárne rozvíjať** aj v kontexte s ďalšími právnymi i mimoprávnymi odborními. Táto výzva vyplynula aj z príspevkov samotných autorov, ktorí si uvedomujú opodstatnenosť ďalšej vedeckej práce v oblasti duševného vlastníctva.

V diskusií bolo otvorených viacero zaujímavých problémových okruhov, ktoré len potvrdili potrebu rozvíjania ďalšej interdisciplinárnej spolupráce.

Foto: F. Debre

Interdisciplinary Scientific Workshop
INTELLECTUAL PROPERTY LAW
IN THE INFORMATION SOCIETY AND
IN THE SYSTEM OF LAW
KROPAJ, M., MARTIŠOVÁ, M.:

Date and place of the workshop – March 17, 2010, Small Congress Centre of VEDA, the Publishing House of the Slovak Academy of Sciences in Bratislava. Multidisciplinary composition of the workshop participants.

Two parts of the workshop:

- Presentation of the publication “Intellectual Property Rights in the Information Society and in the System of Law”; Related discussion;
- Interdisciplinary discussion focused on several areas of a social life.

The need for an interdisciplinary approach to solving social problems.

18 FULA, M.: Univerzita v službách autentického humanizmu. In *Acta Philosophica Tyrnaviensia 13. Poslanie filozofie na univerzite v súčasnej dobe*. Katedra filozofie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave : Trnava, 2007, s. 68.

19 *Tamže* FULA, M., s. 73.

20 ZÁLEŠÁK, T.: Ľudská prirodzenosť a krehkosť slobodného zriadenia. K významu antropologických východísk pre politickú vedu. In ZÁLEŠÁK, T., KATUNINEC, M. (eds.): *Pokušitelia demokracie a nepriatelia ľudskosti*. Zborník z konferencie s medzinárodnou účasťou uskutočnenej v Trnave 22. 10. 2008. Filozofická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, 2008, s. 133-147.

Rozhovor ako možný predmet ochrany autorského práva

JUDr. Anton Škreko, PhD.*

Úvod

Cieľom tohto príspevku je analyzovať rozhovor, ako osobitný výsledok tvorivej duševnej činnosti, z pohľadu autorskoprávnej ochrany a spôsobilosti byť predmetom ochrany autorského práva. Následne je potrebné zaoberať sa i posúdením subjektívnej stránky rozhovoru ako potenciálneho predmetu ochrany autorského práva, teda osobou autora rozhovoru s osobitným zreteľom na porovnanie možného využitia (realizácie) inštitútu spolautorstva v prípade rozhovoru.

Platné autorské právo a práva súvisiace s autorským právom sú v Slovenskej republike všeobecne regulované zákonom č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (**autorský zákon**) v znení neskorších predpisov (ďalej AZ alebo autorský zákon).

Medzinárodnoprávnu úpravu všeobecných otázok autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom, z ktorej pri posudzovaní základných otázok budeme vychádzať, je možné nájsť v Bernskom dohovore o ochrane literárnych a umeleckých diel (uverejnený: Vyhláška ministra zahraničných vecí č. 133/1980 Zb.; ďalej len Bernský dohovor). A napokon súkromnoprávne vzťahy z duševného vlastníctva sú všeobecne upravené v Občianskom zákon-

níku (zákon č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov; ďalej OZ), samozrejme, ak takéto vzťahy neupravujú osobitné zákony. V kontexte nášho záujmu OZ upravuje aj všeobecné osobnostné práva.

1. Všeobecne o predmete ochrany autorského práva

Podľa § 7 ods. 1 úvodná veta AZ je *predmetom autorského práva literárne a iné umelecké dielo a vedecké dielo, ktoré je výsledkom vlastnej tvorivej duševnej činnosti autora*. Uvedené základné vymedzenie oblastí autorskej tvorby je potrebné vykladať ako rozlíšenie oblastí, v ktorých môže dochádzať k vzniku a realizácii výsledkov duševnej tvorivej činnosti. Tieto oblasti po-

menávajú **základné (primárne) druhové vymedzenie autorských diel**.

Gramatickým výkladom uvedeného zákonného vymedzenia¹ by sme mohli dospieť k trom základným oblastiam (kategóriám) autorskej tvorby, a to k literatúre, umeniu a vede.² Pri skúmaní tejto kategorizácie je potrebné uviesť, že pomenované kategórie umenia a vedy možno považovať za samostatné a kvalitatívne porovnateľné. Naopak, kategóriu literatúry je potrebné chápať ako podkategóriu, keď literárna tvorba vzniká tak v oblasti umenia (napr. román, novela, poviedka, báseň a pod.), ako aj v oblasti vedy (vedecká štúdia, analýza a pod.).³

Uvedená úvaha, pri rešpektovaní zákonnej terminológie, nás privádza k základnému druhovému deleniu na **diela umelecké** a **diela vedecké**⁴, pričom uvedené kategó-

* JUDr. Anton Škreko, PhD., odborný asistent na Ústave práva duševného vlastníctva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave.

1 Podobne vymedzoval predmet autorského práva aj zákon č. 383/1997 Z. z. Autorský zákon a zákon, ktorým sa mení a dopĺňa Colný zákon v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 234/2000 Z. z., ktorý v § 6 ods. 1 úvodná veta vymedzoval predmet autorského práva ako *literárne dielo, vedecké dielo alebo umelecké dielo, ktoré je výsledkom vlastnej tvorivej duševnej činnosti autora*; či zákon č. 35/1965 Zb. o literárnych, vedeckých a umeleckých dielach (autorský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý v § 2 ods. 1 vymedzoval predmet autorského práva ako *literárne, vedecké a umelecké diela, ktoré sú výsledkom tvorivej činnosti autora*. Na rozdiel od uvedeného vymedzenia Bernský dohovor legálne pomenúva (v čl. 2 ods. 1) iba „literárne a umelecké diela“, vymedzuje ich však ako *všetky výtvary z literárnej, vedeckej a umeleckej oblasti bez ohľadu na spôsob alebo formu ich vyjadrenia (...)*.

2 K predmetnému záveru dospel K. Knap, ktorý takto rozlišuje tri tvorivé formy, ktoré zároveň odlišujú tri celkom vyhranené odbory tvorby. *K tomu porovnaj* Knap, K. Smluvní vzťahy v autorském právu. Praha, 1967, s. 18. (*cit. podľa* ŠVIDROŇ, J.: Tvorba a právo. Bratislava : Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1991, s. 175.) *Porovnaj* aj Knap, K.: Autorské právo. Praha : Orbis, 1960, s. 24.

3 Nemožno neviať do úvahy potenciálny vznik literárnych diel, ktoré budú na rozhraní vedy a umenia (napr. literatúra faktu či rôzne dokumentárne a žurnalistické žánre), čo samo osebe nedáva dôvod na rozlišovanie samostatnej kategórie literatúra pre tvorbu. *Porovnaj* ŠVIDROŇ, J.: Tvorba a právo. Bratislava : Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1991, s. 175.

4 *Porovnaj* TELEČ, I., TŮMA, P.: Autorský zákon. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2007, s. 15. V istom filozofickom spresnení možno poukázať na argumentáciu J. Švidroňa, ktorý ponúka **alternatívnu kategorizáciu na diela vecné a diela umelecké**, resp. vecnú formu a umeleckú formu vytvorených diel. Uvedené delenie – najmä zavedenie formy „vecnej“ – zohľadňuje práve tie typy diel, ktoré nemožno jednoznačne zaradiť ani do kategórie vedeckých, ani do kategórie umeleckých diel. Takto je možné jednoznačnejšie zachytávať aj stretávanie sa vecných a umeleckých prvkov v jednom diele. *K tomu podrobne* ŠVIDROŇ, J.: Tvorba a právo. Bratislava : Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1991, s. 175-177.

rie (druhy diel) nemožno chápať striktno oddelene.

Autorský zákon ustanovuje, aj keď nie *expressis verbis* v štruktúre právneho predpisu, **pojmové znaky diela**, ktoré musí daný predmet spĺňať kumulatívne, aby sme mohli povedať, že ide o autorské dielo v zmysle AZ, resp. sekundárne, že vzniká ochrana takéhoto diela podľa AZ. Pojmové znaky obsahuje jednak už citované ustanovenie § 7 ods. 1 úvodná veta AZ a jednak § 15 ods. 1 AZ, podľa ktorého *autorské právo na dielo vzniká okamihom, keď je dielo vyjadrené v podobe vnímateľnej zmyslami bez ohľadu na jeho podobu, obsah, kvalitu, účel alebo formu jeho vyjadrenia*. Na základe uvedeného zákonného vymedzenia teda rozlišujeme nasledujúce pojmové znaky diela:

- a) **tvorivosť** – dielo je výsledkom tvorivej činnosti autora (výlučne fyzickej osoby),
- b) **jedinečnosť** (pôvodnosť) – dielo je výsledkom tvorivosti, ktorá vylučuje štatistické zopakovanie vytvorenia rovnakého diela; jedinečnosť ako kvantitatívne kritérium tvorivej individuality, ktorú autor vkladá do svojho autorského diela,⁵
- c) **povaha diela byť objektívne (zmyslovo) vnímané ako výsledok tvorivej činnosti v tvorivej oblasti (literatúry) umenia alebo vedy**⁶ a

d) **vyjadrenie v podobe objektívne vnímateľnej zmyslami**⁷ tretími (inými) osobami (objektívne zdieľanie diela).⁸

Je potrebné zdôrazniť, že tak ako autorský zákon, ani právna veda nerozlišuje kvalitu či hodnotu diela (napr. jeho „umelecký“ charakter), ako ani mieru (kvalitu) vlastnej tvorivej činnosti, ktorú autor vynaložil na vytvorenie diela.⁹

Sekundárne druhové rozdelenie autorských diel je legálne vymedzené v § 7 ods. 1 AZ v písmenách a) až j).¹⁰ S ohľadom na toto vymedzenie a v spojení s mimoprávnymi súvislosťami charakteristík jednotlivých diel (napr. literárna veda určí pojmové znaky románu ako diela umeleckého – literárneho) možno druhovo vymedziť autorské diela ako¹¹:

a) literárne diela

- diela slovesné (jednak vyjadrené slovom – prednáška, prejav, rozhovor; a jednak vyjadrené písmom – napr. beletristické literárne diela, básne, scenáre)
- diela odborné (napr. znalecké posudky, odborné články)
- iné literárne diela (napr. diela žurnalistické)

b) umelecké diela

- hudobné diela
- fotografické diela (vrátane tzv. dokumentárnej či reportážnej fotografie, ak spĺňajú pojmové znaky autorského diela)
- audiovizuálne diela (najmä dielo filmové, ale aj diela televízne či tzv. video filmy)
- výtvarné diela (dvoj- alebo trojrozmerné, najmä maľby, kresby, sochy, reliéfy a pod., ale aj grafiky či pohľadnice, alebo poštové známky)
- architektonické diela
- diela úžitkového umenia (napr. keramika, hračky či šperky)
- iné (umelecké) diela, ktoré vzhľadom na ich povahu nemožno priradiť k predchádzajúcim skupinám, no spĺňajú pojmové znaky diela

c) vedecké diela

- vedecké slovesné diela (napr. vedecká monografia, prednáška na vedeckej konferencii)
- kartografické diela
- iné vedecké diela, teda vedecké diela, ktoré sú vyjadrené inak ako iba slovesne (napr. anatomický atlas)

Netreba zabúdať, že autorským zákonom deklarovaný výpočet druhov diel je výpočtom demonštratívnym, a tak pri naplnení

5 Pojmový znak „jedinečnosti“ autorský zákon *expressis verbis* nepomenúva – ide tu však o legislatívny nedostatok platnej právnej úpravy, pretože tento pojmový znak diela je imanentne obsiahnutý v povahe tvorby ako neopakovateľnom procese prísne individuálneho charakteru, ktorá sa prejavuje u konkrétneho autora vytvorením konkrétneho (neopakovateľného, individuálneho) diela. *Bližšie porovnaj aj* TELEC, I., TŮMA, P.: Autorský zákon. Komentár. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2007, s. 19-20.

6 Tento pojmový znak vylučuje z autorskoprávnej ochrany tie výsledky tvorivej činnosti, ktoré nie sú z daných oblastí (literatúry) umenia alebo vedy. Aby bol takýto výklad presný, je potrebné uviesť, že skúmanou nie je vlastná oblasť, do ktorej dielo prináleží, ale uvedené oblasti chápeme ako kategórie tvorby autorských diel, kedy dielo musí byť vytvorené (stvárané) tak, aby bolo vnímané ako dielo literárne, umelecké či vedecké. Tu treba poznamenať, že predmetné vymedzenie do istej miery prezumuje určitú minimálnu hranicu kvality (hodnoty) diela, čo však presahuje skúmanie pri naplnení pojmových znakov autorského diela ako uvádzame ďalej. *K tomu porovnaj aj* KNAPEK, K., KRÍŽ, J., KORDAČ, J., HOLCOVÁ, I., NERUDOVI, V.: Autorský zákon a predpisy souvisící. Komentář. 6. upravené vydání. Praha : Linde, 1998, s. 36-37.

7 Pri tomto pojmovom znaku nachádzame *in fine* vyjadrenie zásady **bezformálnosti vzniku autorských práv**, na ktorej je vybudovaný systém ochrany autorských diel v rámci kontinentálneho právneho systému. Autorské právo vzniká vytvorením diela v podobe vnímateľnej zmyslami bez potreby ďalšej registrácie či iného formálneho (napr. správneho) úkonu. *Porovnaj* TELEC, I., TŮMA, P.: Přehled práva duševního vlastnictví. Česká právní ochrana. 2. Brno : nakladatelství Doplněk, 2006, s. 27 alebo KRÍŽ, J., HOLCOVÁ, I., KORDAČ, J., KRŠŤANOVÁ, V.: Autorský zákon a předpisy souvisící. Komentář. 6. aktualizované vydání. Praha : Linde, 2005, s. 44.

8 Právna veda odvodzuje ešte jeden pojmový znak autorského diela, a to „**nevylúčenie z rozsahu ochrany**“. Tu nachádzame tradičné delenie na (i) výtvary, ktoré zo svojej povahy nie sú autorskými dielami a zákon im teda z tohto dôvodu ochranu nepriznáva (napr. denné správy) a (ii) na výtvary, ktoré síce spĺňajú ostatné pojmové znaky autorského diela, ale z určitého dôvodu sa zákonodarca rozhodol odoprieť im právnu ochranu autorského diela (typicky tzv. úradné diela: texty zákonov či súdne rozhodnutia a pod.) *K tomu porovnaj napr.* TELEC, I., TŮMA, P.: Přehled práva duševního vlastnictví. Česká právní ochrana. 2. Brno : nakladatelství Doplněk, 2006, s. 29-30; ADAMOVI, Z.: Denné správy a novinové články z pohľadu autorského práva na Slovensku. In *Duševné vlastníctvo, roč. 11, č. 1, 2007, s. 24-29*. V našej analýze od tohto pojmového znaku abstrahujeme vzhľadom na skutočnosť, že v prípade ak rozhovor naplní základné štyri pojmové znaky autorského diela, uvedený piaty (negatívne vymedzený) pojmový znak sa vždy naplní automaticky (uvedené platí osobitne s odkazom na platnú právnu úpravu, podľa taxatívneho vymedzenia ktorej sa ochrana nevzťahuje jednak na (a) *myšlienku, spôsob, systém, metódu, koncept, princíp, objav alebo informáciu, ktorá bola vyjadrená, opísaná, vysvetlená, znázornená alebo zahrnutá do diela*, a jednak (b) *text právneho predpisu, úradné rozhodnutie, verejnú listinu, verejne prístupný register, úradný spis, slovenskú technickú normu vrátane ich prípravnej dokumentácie a prekladu, denné správy a prejavy prednesené pri prerokovávaní vecí verejných; na súborné vydanie týchto prejavov a na ich zaradenie do zborníka je potrebný súhlas toho, kto ich predniesol*).

9 Vo vzťahu k tvorivosti ako pojmovému znaku diela a miery jej uplatnenia pri vzniku diela však treba odlišovať činnosti výlučne podporné (výpomocné) činnosti – napr. poskytnutie podkladov na vytvorenie diela, jazykových korektúr, prepis autorského rukopisu a pod.), poskytnutie podnetu na vytvorenie diela alebo poskytnutie administratívnej či technickej pomoci, či činnosti rutinné, výkonom ktorých by k rovnakému výsledku dospelo aj viac subjektov, čo by okrem iného narušovalo aj požiadavku jedinečnosti ako pojmového znaku diela. *Porovnaj* TELEC, I., TŮMA, P.: Autorský zákon. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2007, s. 117-118; KNAPEK, K.: Autorské právo. Praha : Orbis, 1960, s. 39.

10 Zákon demonštratívne vymenúva nasledujúce druhy diel: slovesné dielo a počítačový program, ústne podané, predvedené alebo inak vykonané slovesné dielo, najmä prejav a prednáška, divadelné dielo, predovšetkým dramatické dielo, hudobnodramatické dielo, pantomimické dielo a choreografické dielo, ako aj iné dielo vytvorené na zverejnenie, hudobné dielo s textom alebo bez textu, audiovizuálne dielo, predovšetkým filmové dielo, maľba, kresba, náčrt, ilustrácia, socha a iné dielo výtvarného umenia, fotografické dielo, architektonické dielo, predovšetkým dielo stavebnej architektúry a urbanizmu, dielo záhradné a interiérovej architektúry a dielo stavebného dizajnu, dielo úžitkového umenia a kartografické dielo v analogovej alebo v inej forme.

11 Tu sa stotožňujeme s Telecovým vymedzením. *Porovnaj* TELEC, I., TŮMA, P.: Autorský zákon. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2007, s. 27-32.

všetkých pojmových znakov autorského diela, ktoré sme opísali, vzniknú výlučne práva a autorskoprávna ochrana aj na dielo, ktoré nemožno zaradiť ani do jedného z uvedených druhov (kategórií).

2. Rozhovor ako predmet ochrany autorského práva

Rozhovor ako potenciálny predmet ochrany autorského práva je potrebné, vždy prísne individuálne v každom jednotlivom prípade, posúdiť prostredníctvom jednotlivých pojmových znakov autorského diela.

V prvom rade musí rozhovor **naplniť pojmový znak tvorivosti v spojení s pojmovým znakom jedinečnosti** (pôvodnosti), teda musí ísť o jedinečný výsledok tvorivej duševnej činnosti fyzickej osoby – autora. Ale zároveň treba konštatovať, že toto kritérium vylučuje rozhovor, ktorý predstavuje vypracovanie a vyplnenie dotazníkov či anketových otázok, ktoré nenaplnia kritérium jedinečnosti, teda štatistickej neopakovanosti diela (napr. anketový prieskum volebných preferencií bude v prípade rôznych subjektov skúmajúcich verejnú mienku v tejto oblasti spoločenského života zrejme obsahovať podobné, ak nie rovnaké otázky).

Naopak, tvorivým a jedinečným spôsobom je možné vytvoriť rozhovor napríklad s významnou osobnosťou kultúrneho života v prípade, ak autor (dopytujúci sa) kladie otázky, ktoré majú za cieľ zdokumentovať konkrétny „rozmer“ osobnosti dopytovanej osoby. Otázky v takomto type rozhovoru umožnia vznik jedinečného výsledku. Aby však nastal práve takýto stav, je potrebné vyhnúť sa v otázkach zisťovaniu „bežných“ údajov, ako napr. miesto narodenia, rodinné pomery či profesijné pôsobenie. Až preko-

naním tejto informatívnej časti je možné hovoriť o potenciálnom naplnení pojmového znaku jedinečnosti. Naplnenie pojmového znaku tvorivosti je v naznačenom type rozhovoru potrebné hľadať predovšetkým u dopytujúceho sa subjektu, ktorý nad rámec schematických (dotazníkových) otázok určuje tempo, hĺbku i kvantitu a kvalitu rozhovoru ako autorského diela.

Pokiaľ ide o **naplnenie pojmového znaku rozhovoru ako výsledku tvorivej činnosti v tvorivej oblasti (literatúry) umenia alebo vedy**, rozhovor možno v rámci uvedenej sekundárnej kategorizácie autorských diel zaradiť medzi diela literárne¹², konkrétne diela slovesné.

Pri naplňaní pojmového znaku vyjadrenia v podobe objektívne vnímateľnej zmyslami možno ďalej rozlišovať medzi ústne podávaným dielom, teda rozhovorom, ktorý nie je zachytený v písomnej podobe, a dielom zachyteným písomne na hmotný podklad, ako napr. papier (alebo obdobný podklad), resp. alternatívne písomne elektronicky na hmotný podklad, ako napr. pevný disk počítača.

Je potrebné tiež poukázať na možnú alternatívu pri rozhovore, kedy sa uplatní tzv.

kolektívna forma autorstva, a to spojenie diel.¹³ Možno rozlíšiť situáciu, keď v rozhovore, ktorý naplní pojmové znaky autorského diela, najmä dopytovaný subjekt „vloží“ do svojej odpovede samostatné autorské dielo, či už vlastné, alebo cudzie (napr. báseň alebo text piesne). V takomto prípade potom pôjde o spojenie diela autora rozhovoru (dopytujúci sa) a autora (zväčša krátkeho) diela (dopytovaný subjekt, resp. tretia osoba). Aby však išlo o naznačené spojenie diel, musí byť s rozhovorom spojené celé (iné, ďalšie) dielo. Pri takomto spojení diel sa uplatňujú štandardné pojmové znaky spojenia diel, a to rozoznateľnosť jednotlivých príspevkov (autorských diel – v našom prípade rozhovoru a iného krátkeho diela), ich oddeliteľnosť a možnosť samostatného použitia (oddelením jednotlivé príspevky nezanikajú – tak rozhovor, ako ani ďalšie dielo).

3. Autorstvo a spoluautorstvo

Podľa § 6 ods. 1 autorského zákona je autorom diela fyzická osoba, ktorá toto dielo vytvorila.¹⁴ Autorské právo vzniká výlučne fyzickej osobe na základe právnej skutočnosti vytvorenia diela. Keďže vytvorenie

Foto: www.samphotostock.cz

12 V rámci primárnej druhovej kategorizácie autorských diel, ktorej sa pre potreby ďalšieho výkladu vo vzťahu k rozhovoru detailne ďalej nevenujeme, možno povedať, že rozhovor je dielom umeleckým. Treba však poukázať aj na alternatívne primárne druhové vymedzenie, ktoré predkladá J. Švidroň (pozn. č. 4), ktoré sa nám javí práve pri predmete ako rozhovor vhodnejším: rozhovor možno teda zaradiť medzi diela vecné.

13 Spojenie dvoch alebo viacerých samostatných diel upravuje § 9 AZ, podľa ktorého takéto spojenie *možno uskutočniť len so súhlasom ich autorov, a to na dohodnutý účel; so spojenými dielami nakladajú autori spoločne. Práva autorov nakladať s dielami, ktoré boli takto spojené iným spôsobom ako v tomto spojení, zostávajú nedotknuté*. Podstatou spojených diel je skutočnosť, na základe ktorej sa autori dvoch alebo viacerých diel rozhodli spojiť svoje diela do jedného celku (obvykle s cieľom spoločného hospodárskeho využitia diel). Typickým príkladom spojenia diel je dielo literárne (román) a dielo výtvarné (ilustrácia) alebo dielo slovesné (text piesne, libreto opery) a dielo hudobné (melódia). Základom kolektívnej formy autorstva – spojených diel je existencia dvoch alebo viacerých samostatných autorských diel, ktoré môžu byť (a spravidla aj sú) rôznych druhov (naproti dielu spoluautorskému, kde sa táto skutočnosť podstatou jediného diela neuplatní), a vôľa autorov spájaných diel takto (spoločne) so svojimi dielami nakladať.

14 Zákon č. 383/1997 Z. z. Autorský zákon a zákon, ktorým sa mení a dopĺňa Colný zákon v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 234/2000 Z. z., legálnu definíciu autora neobsahoval, no v § 42 upravoval vyvrátenú domnienku (predpoklad autorstva), podľa ktorej *fyzická osoba, ktorej meno je uvedené na diele zvyčajným spôsobom ako meno autora, sa považuje za autora diela, ak nie je preukázané niečo iné*. Výkladom sa však dalo dospieť k rovnakému vymedzeniu autora, teda ako fyzickej osoby, ktorá vytvorila dielo vlastnou duševnou tvorivou činnosťou, a to spojením obsahu ustanovení § 42 a § 6 ods. 1 úvodná veta (*predmetom autorského práva je (...) dielo, ktoré je výsledkom vlastnej tvorivej duševnej činnosti autora*). Zákon č. 35/1965 Zb. o literárnych, vedeckých a umeleckých dielach (autorský zákon) rovnako neobsahoval legálnu definíciu autora. Používal iba legislatívnu skratku „autor“, pričom v § 2 ods. 1 priznával autorovi schopnosť tvorby: *predmetom autorského práva sú (...) diela, ktoré sú výsledkom tvorivej činnosti autora*. Doktrinálne však aj tento právny predpis vychádzal z toho, že jedine fyzická osoba je spôsobilá tvorivej činnosti, na rozdiel od osoby právnickej, ktorá sa môže na vytvorení autorského diela podieľať napr. jeho iniciovaním či zabezpečením technických či iných podmienok na tvorbu, no vždy bez tvorivého potenciálu. *Zo skoršej literatúry porovnaj* KNAP, K.: Autorské právo. Praha : Orbis, 1960, s. 36-38.

diela nie je právnym úkonom, ale právnou skutočnosťou, nie je potrebné, aby mal autor spôsobilosť na právne úkony (autorom tak môže byť osoba mladšia ako 18 rokov či osoba so zdravotným postihnutím, ktoré obmedzuje jej spôsobilosť na právne úkony).

Autorom rozhovoru bude teda fyzická osoba, ktorá rozhovor vytvorila vlastnou tvorivou činnosťou

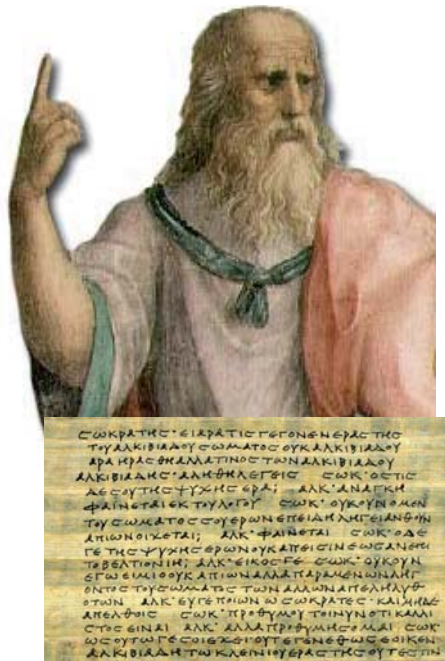
Výsledkom spoluautorskej tvorby je dielo jediné, pričom jednotlivé podiely spoluautorov na tvorbe nemožno oddeliť bez toho, aby dielo nezaniklo. Autorský zákon v § 8 hovorí, že *dielom spoluautorov je dielo, ktoré vzniklo vlastnou tvorivou duševnou činnosťou dvoch alebo viacerých autorov ako jediné dielo, ku ktorému patria práva všetkým autorom spoločne a nerozdielne*. Keďže spoluautorstvom nie je každá spolupráca na vytvorení diela, je potrebné pomenovať jednotlivé **pojmové znaky spoluautorstva** ako jednej z kolektívnych foriem autorstva¹⁵:

- a) **tvorivé spolupôsobenie pri tvorbe diela** – na spoluautorstvo nestačí iba podnet na vytvorenie diela či pomoc pri tvorbe, ktorá má charakter napr. technickej či administratívnej činnosti,
- b) **vznik jednotného diela ako výsledku spoločnej tvorby** – tu nie je podstatné, či je možné príspevky jednotlivých spoluautorov od seba navzájom odlíšiť, záleží výlučne na tom, či sú spôsobilé samostatného využitia, alebo či je na využitie spôsobilý výlučne celok, čo je prípad, kedy jedine je možné hovoriť o spoluautorskom diele,
- c) **spoluautorské pôsobenie sa musí realizovať výlučne pred dokončením diela** (musí sa týkať vlastného procesu tvorby), v opačnom prípade by v zásade už nešlo o tvorbu diela spoluautorského, ale o spracovanie diela už vytvoreného (o dodatočnú samostatnú tvorbu),
- d) **vedomá, (vôľovo) chcená spolupráca**, ktorá musí prebiehať medzi spoluautor-

mi, ktorých spolupráca na diele predstavuje prejav ich vôle vytvoriť jednotné autorské dielo, ale predovšetkým aj prejav vôle byť spoluautorom¹⁶ a

- e) **spolupráca spoluautorov sa musí realizovať v rovnakom odbore tvorby** – nie je možné, aby vzniklo spoluautorstvo medzi druhovo rôznymi oblasťami realizácie tvorivej činnosti autorov (napr. v prípade textu a hudby nikdy nemôže ísť o spoluautorstvo, ale vždy len o spojenie diel).

Sekundárne možno ešte hovoriť o existencii najmenej dvoch subjektov na strane spoluautorov tak, ako ich pomenúva autorský zákon, avšak treba dodať, že takýto pojmový znak je imanentný všetkým ostatným už uvedeným znakom, a teda ho nie je potrebné skúmať osobitne na úrovni posudzovania naplnenia pojmových znakov spoluautorstva. **V prípade zákonom požadovanej plurality na strane subjektu hovoríme o primárnom legálnom predpoklade vzniku spoluautorstva.**

<http://www.commons.wikimedia.org>

Všetky uvedené pojmové znaky¹⁷ musia byť pravdaže naplnené kumulatívne. V prípade absencie čo i len jedného z nich nepôjde o vytvorenie diela v režime spoluautorskom, ale o vytvorenie singulárneho autorského diela s prípadnou pomocou ďalších (neautorských) subjektov.

Aplikovaním jednotlivých pojmových znakov spoluautorstva na rozhovor **vo vzťahu subjektov dopytujúcich sa a dopytovaných**¹⁸ je možné konštatovať, že rozhovor (samozrejme iba v prípade, že ide o autorské dielo v zmysle pojmových znakov diela, ako sme ich už uviedli) **môže vzniknúť (byť vytvorený) výlučne ako dielo subjektu, ktorý sa dopytuje**. Tento záver vyplýva z faktu, že dopytujúci sa je nielen iniciátorom vzniku diela, ale jeho vytvorenie aj ďalej tvorivo a technicky zabezpečuje a usmerňuje. Tvorivé zabezpečenie spočíva najmä v postavení otázok, ktoré nasmerujú subjekt dopytovaného k výpovedi podľa konečnej tvorivej predstavy autora (dopytujúceho sa); možno hovoriť o tvorivom modelovaní smerovania subjektívnych výpovedí dopytovaného ako objektu autorského spracovania.¹⁹

Najvýznamnejšie absentujúcim pojmovým znakom spoluautorstva pri rozhovore, vo vzťahu subjektov dopytujúcich sa a dopytovaných, je vôľová spolupráca na diele vo forme spoluautorského pôsobenia. Nie je teda naplnený ani primárny legálny predpoklad vzniku spoluautorstva, a to pluralita na strane autorov, ani pojmový znak vedomej, chcenej spolupráce medzi spoluautormi. Ak by mal dopytovaný subjekt vôľu od začiatku byť spoluautorom rozhovoru, musel by sám formovať kladené otázky. Týmto by samozrejme vylúčil spoluautorské pôsobenie druhého subjektu – dopytujúceho sa, ktorého spolupôsobenie by nevzniklo. V takomto prípade by išlo o tzv. fingovaný rozhovor (typickým príkladom sú Platónove dialógy). Uvedené platí aj napriek sku-

15 Ku kolektívnym formám autorstva patrí: spoluautorstvo, spojenie diel, spoločné dielo (označované aj ako kolektívne), súborné dielo a napokon (najmä doktrínálne osobitne pomenované) audiovizuálne dielo.

16 Pri skúmaní uplatňovania vôle v procese tvorby autorského diela musíme oddeľovať realizáciu vôle ako predpokladu vzniku právneho vzťahu, ktorá sa v tomto zmysle nemusí uplatniť, keďže vytvorenie autorského diela je právnou skutočnosťou, nie právnym úkonom (aj napriek potenciálnej pluralite na strane tvorcov – autorov). Aj keď spolupráca spoluautorov nemusí byť vopred zamýšľaná či súčasná (prebiehajúca v rovnakom čase), **bez zhodnej vôle autorov nemôže vzniknúť spoluautorské dielo**. Porovnaj K NAP, K., KRÍŽ, J., KORDAČ, J., HOLCOVÁ, I., NERUDO VÁ, V.: Autorský zákon a predpisy súvisiací. Komentár: 6. upravené vydání. Praha : Linde, 1998, s. 49.

17 Pojmové znaky spoluautorského diela nevyplývajú priamo z legálnej definície, vyvodzuje ich právna veda ako základné kritériá na posúdenie vzniku spoluautorstva, pretože skúmanie spoluautorských podielov je z povahy veci vylúčené a v momente relativizácie výlučných práv spoluautorov môže vzniknúť potreba posúdenia ich skutočného autorského spolupôsobenia. Porovnaj K NAP, K.: Autorské právo. Praha : Orbis, 1960., s. 38-41; TELEC, I., TŮMA, P.: Autorský zákon. Komentár: 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2007, s. 115-124.

18 Predkladaná analýza abstrahuje od potenciálnej plurality na strane dopytujúcich sa, ktorá by samozrejme mohla založiť vzťah spoluautorstva. **Naším predmetom záujmu je skúmanie možnosti či nemožnosti spoluautorstva medzi dopytujúcim sa a dopytovaným.**

19 Rozdiel medzi biografickým literárnym spracovaním konkrétnej osoby a rozhovorom ako literárnym útvarom je iba v charaktere autorsky spracovávanej matérie: autor biografie spracováva písomné dokumenty (okrem iného zväčša sprostredkovanú, už zachytenú či spracovanú výpoveď subjektu, ktorý je objektom záujmu) a autor rozhovoru (zväčša) hovoréné slovo (priamu výpoveď dopytovaného). V charaktere autorskej (tvorivej činnosti) však vždy ide výlučne o autorstvo na strane „spracovateľa“, nie na strane subjektu, ktorý je objektom „spracovania“.

točnosti, že odpovede v rozhovore predstavujú kvantitatívne rozsiahlejšiu časť a dokonca môžu byť následne ich pôvodom (po primeranej úprave) subsumované do samostatného autorského diela (zväčša napr. do autobiografického rozprávania). Takéto nadviazanie – doslovné prevzatie textu odpovedí do iného diela, dokonca aj ich pôvodom – by však bolo možné výlučne so súhlasom autora rozhovoru (dopytujúceho sa).

Navyše treba uviesť, že dopytovaný nemá nad tvorbu rozhovoru autorskú (resp. žiadnu) kontrolu (kontrolu má výlučne nad obsahom svojich jednotlivých odpovedí). Svojimi odpoveďami síce môže nabádať autora k istému smerovaniu, ale týmto nabádaním nie je autor (dopytujúci sa) nijako tvorivo viazaný. Uvedený argument iba zdôrazňuje úlohu dopytovaného ako „objektu“ autorského spracovania dopytujúci sa a potvrdzuje absenciu tvorivej spolupráce na diele (rozhovore).

Ďalším pojmovým znakom spoluautorstva, ktorý sa pri rozhovore vo vzťahu subjektov dopytujúci sa a dopytovaný neuplatňuje, je tvorivé spolupôsobenie pri tvorbe diela. Dopytovaný v skutočnosti iba poskytuje (aj keď samozrejme jedinečný) materiál, podklad na vytvorenie diela. Jedinečnosť či povaha tohto podkladu však nie je daná vlastnou tvorivosťou, ale prejavom vlastnej osoby (osobnosti), čo nemožno zamieňať. Rovnako nemožno potenciálnej inšpirácii v odpovediach dopytovaného pre autora hľadať tvorivé spolupôsobenie. Tak ako samotný podnet na vytvorenie diela ešte nezakladá spoluautorstvo poskytovateľa podnetu a autora diela, ani inšpirácia odpoveďou (ale napokon i osobou dopytovaného, ktorá môže byť a často aj je samotným podnetom na vytvorenie rozhovoru, ktorý však leží mimo subjektívnej sféry dopytovaného) nezakladá spoluautorstvo dopytovaného na rozhovore.

Pokiaľ ide o vznik jednotného diela ako výsledku spoločnej tvorby, rozhovor síce po formálnej (kvantitatívnej) stránke tento pojmový znak napĺňa – vzniká jednotné dielo, nie však s ohľadom na nerozlučiteľnosť spoluautorských podielov, ale s ohľadom na jedinečnosť individuálnej autorskej tvorby dopytujúceho sa. Vo vzťahu subjektov dopytujúci sa a dopytovaný nerozozná-

vame autorské spolupôsobenie a už vôbec nie proces spoločnej tvorby (ako sme už preukázali). Čiastočné naplnenie predmetného pojmového znaku (v časti vzniku jednotného diela) teda nesvedčí realizácii režimu spoluautorstva pri rozhovore medzi dopytujúci sa a dopytovaným.

Zvyšné dva pojmové znaky spoluautorstva pri rozhovore vo vzťahu subjektov dopytujúci sa a dopytovaný, a to realizácia spoluautorského pôsobenia výlučne pred dokončením diela a spolupráca spoluautorov v rovnakom odbore tvorby, nie je potrebné a hlavne ani možné ďalej skúmať, a to s ohľadom na absenciu uplatnenia sa ostatných troch pojmových znakov, ale predovšetkým vzhľadom na neexistenciu plurality na strane autorov.

4. Exkurz do všeobecného osobnostného práva

Pri zohľadnení obsahovej osobitosti rozhovoru ako spracovania prejavov osobnosti iného človeka neslobodno negovať všeobecné osobnostné práva²⁰. Podľa § 11 OZ má fyzická osoba právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. V kontexte tvorby rozhovoru budeme mať na zreteli, popri ochrane občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, najmä prejavy osobnej povahy, teda myšlienky a názory či osobné zážitky a postrehy dopytovaného.

Podľa § 12 ods. 3 OZ *podobizne, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy sa môžu bez privolenia fyzickej osoby vyhotoviť alebo použiť primeraným spôsobom tiež na vedecké a umelecké účely a pre tlačové, filmové, rozhlasové a televízne spravodajstvo. Ani také použitie však nesmie byť v rozpore s oprávnenými záujmami fyzickej osoby.* Ako už zo spomínanej argumentácie vyplýva, rozhovor predstavuje umeleckú formu spracovania osobných prejavov (napr. zacytenej výpovede dopytovaného na záznamovom médiu). Je teda zrejmé, že autor rozhovoru nie je povinný získať od dopytovaného osobitný súhlas na použitie uvedených prejavov

jeho osoby, navyše udelenie takéhoto súhlasu je prezumované konkludentne – prijatím výzvy na účasť v rozhovore. Absencia povinnosti získať osobitný súhlas na umelecké spracovanie osobných prejavov však nezabavuje autora povinnosti konať tak, aby nezasiahol do oprávnených záujmov dopytovaného, najmä neznižil jeho občiansku česť či ľudskú dôstojnosť. Predchádzanie takémuto neoprávnenému zásahu sa v praxi deje najmä pri tzv. autorizácii odpovedí, keď po dokončení diela zvyčajne predkladá autor dopytovanej osobe spracovanie jej odpovedí na vyjadrenie (v žiadnom prípade si však nemožno tento úkon zamieňať s autorskou korektúrou, ktorej cieľom je výkon autorských práv, nie všeobecných osobnostných práv).

Všeobecné osobnostné práva sú právami osobnej povahy, ontologicky spojené so subjektom ich nositeľa. Z uvedeného dôvodu smrťou osoby zanikajú. Zákon však presne vymedzenému okruhu subjektov priznáva tzv. postmortálnu ochranu týchto práv, a to v § 15 OZ hovorí, že *po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jeho osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jeho rodičom.*

Foto: www.jiunlimited.com

20 K problematike všeobecných osobnostných práv v kontexte osobitných osobnostných (osobnomajetkových) práv porovnaj LUBY, Š.: Spoločná teoretická a praktická problematika osobnomajetkových práv. In LUBY, Š. (Hl. red.): *Osobnomajetkové práva*. Bratislava : SAV, 1968, s. 21 a nasl. Z novej literatúry k všeobecným osobnostným právam porovnaj KNAPEK, K., ŠVESTKA, J., JEHLIČKA, O., PAVLÍK, P., PLECITÝ, V.: *Ochrana osobnosti podľa občianskeho práva*. 4. podstatne prepracované a doplnené vydání. Praha : Linde, 2004.

5. Záver

Zhrnutím analyzovanej problematiky – posúdenia rozhovoru z pohľadu jeho spôsobilosti byť predmetom autorského práva, a teda aj predmetom autorskoprávnej ochrany, možno konštatovať, že nie každý rozhovor môže byť predmetom autorského práva.

Na posúdenie takejto spôsobilosti bude v každom individuálnom prípade potrebné využiť metódu posudzovania kumulatívneho naplnenia (splnenia) pojmových znakov diela, a to predovšetkým tvorivosti a jedinečnosti.

Ak konkrétny rozhovor budeme považovať za autorské dielo (ak teda spĺňa všetky pojmové znaky diela), druhovo ho možno zaradiť medzi diela umelecké, sekundárne medzi diela slovesné.

Zásadnou otázkou, ktorú sme ďalej posudzovali, bola otázka autorského režimu, v ktorom rozhovor vzniká, resp. je tvorený, a to osobitne pokiaľ ide o vzťah medzi dopytujúcim sa a dopytovaným. Na prvý pohľad, bez náležitého právno-vedeckého posúdenia, je možné nesprávne sa domnievať, že rozhovor je akýmsi spoločným výtvorom toho, kto kladie otázky, a toho, kto na ne odpovedá. Ako sme preukázali, rozhovor nespĺňa predovšetkým pluralitu na strane autora, keďže dopytovaný nevstupuje do procesu tvorby rozhovoru ako autor (vtedy by išlo o tzv. fingovaný rozhovor, kedy pôvodcom otázok aj odpovedí je tá istá osoba) a nemá nad tvorbu rozhovoru ani autorskú kontrolu (kontrolu má výlučne nad obsahom svojich jednotlivých odpovedí), nie je mu priznaná ani autorská korektúra (autor mu môže priznať iba oprávnenie na kontrolu úplnosti či správnosti zaznamenaného jeho odpovedí).

Rozhovor ďalej nespĺňa pojmové znaky spoluautorstva, predovšetkým pojmový znak vedomej, chcenej spolupráce medzi spoluautormi. Ide o absenciu vôle byť spoluautorom (takáto vôľa u dopytovaného môže viesť k autobiografii, ale nie k rozhovoru), ako aj absenciu vôle vytvoriť jednotné autorské dielo – táto vôľa je výlučne u subjektu (prípadne subjektov) na strane dopytujúceho sa, ktorý má plnú autorskú dispozíciu s rozhovorom. Vôľou dopytovaného je výlučne poskytnúť určitý obraz jeho osoby (osobnosti), čo však predstavuje oprávnenú realizáciu jeho všeobecných osobnostných práv, nie realizáciu práva tvorby.

Ak teda konkrétny rozhovor budeme považovať za autorské dielo (ak teda spĺňa všetky pojmové znaky diela), druhovo ho zaradíme medzi diela umelecké, sekundárne medzi diela slovesné s tým, že autorom takéhoto diela je výlučne subjekt (subjekty) na strane dopytujúceho sa.

Rozhovor pri skúmaní pojmových znakov spoluautorstva označíme za individuálne autorské dielo, pri tvorbe ktorého autor využil prejavy osobnej povahy inej osoby (dopytovaného), nikdy nie dielo spoluautorské.

Pri tvorbe rozhovoru dopytovaný v skutočnosti iba poskytuje (jedinečný) materiál, podklad na vytvorenie diela. Jedinečnosť či povaha tohto podkladu však nie je daná vlastnou tvorivosťou, ale prejavom vlastnej osoby (osobnosti), čo nemožno zamieňať. Rovnako nemožno potenciálnej inšpirácii v odpovediach dopytovaného pre autora hľadať tvorivé spolupôsobenie. Tak ako samotný podnet na vytvorenie diela ešte nezakladá spoluautorstvo poskytovateľa podnetu a autora diela, ani inšpirácia odpovedou (či osobou dopytovaného) nezakladá spoluautorstvo dopytovaného na rozhovore.

INTERVIEW AND ITS POTENTIAL COPYRIGHT PROTECTION ŠKREKO, A.:

Legal and doctrinal definition and commentary of the conceptual characteristics of the author's creations (works) together with the typology of these works creates one of the key elements of the copyright legal protection and its system. Despite the large number of the doctrinal commentaries of the conceptual characteristics of the author's works there are still new or not yet systematically specified individual works of creativity. We could consider the interview, meaning the literary interview that we can often find published in books, as one of such potential subject matters. We should consider this special kind (result) of author's creativity in the scope of conceptual characteristics of the author's works. Particularly we should consider and analyse the fact of at least two subjects "involved" in the interview (the one who asks questions and the one who answers) in the connection with the collective form of authorship: the co-authorship.

Zmeny vo Vykonávacom predpise k EPD

Ing. Anna ČECHVALOVÁ a Ing. Zdenka VALTÝNIOVÁ
Úrad priemyselného vlastníctva SR, Banská Bystrica

Európsky patentový úrad (ďalej EPÚ) po viac ako 30 rokoch úspešného pôsobenia v oblasti podpory inovačného procesu v Európe, ako aj za jej hranicami dozrel do štádia, keď proces udeľovania európskych patentov potreboval úpravu niektorých jeho mechanizmov na výkonnej úrovni.

V záujme doladenia procesu a udržania funkčného systému podľa zámeru pri jeho etablovaní EPÚ, po dôslednom a rozsiahlom preskúmaní praxe a konania o patentových prihláškach, spustil proces významných zmien vo Vykonávacom predpise k Európskemu patentovému dohovoru (EPD).

Najväčší balík zmien vstúpil do platnosti 13. decembra 2007 spolu so znením EPD 2000.¹ Ďalšie zmeny vo vykonávacom predpise vstúpili do platnosti 1. apríla 2008² a o rok neskôr boli pravidlá opäť revidované³.

Aj zmeny, ktoré sú platné od **1. apríla 2010**⁴, majú nemalý vplyv na konanie o európskych patentových prihláškach a tvoria súčasť iniciatívy EPÚ pod názvom „Raising the Bar“. Cieľom zmien je ešte viac doladiť proces konania, zlepšiť jeho efektivitu a kvalitu európskych patentov.

Nové a zmenené pravidlá platné od 1. apríla 2010, schválené Správnou radou Európskej patentovej organizácie (SR EPO) na jej zasadnutiach v marci a v októbri 2009, súvisia s podaním vylúčených prihlášok, komunikáciou medzi prieskumovým pracovníkom a prihlasovateľom pred vyhotovením rešerše, povinnou odpoveďou prihlasovateľa na rešeršný posudok pred vykonaním vecného prieskumu, požiadavkami na prihlasovateľa pri označení a vyjadrení sa k zmenám a jasnejšiemu vymedzení prieskumu len na predmet vynálezu, ktorý bude podrobený rešerši.

Súčasne so zmenenými pravidlami vstupuje do platnosti aj aktualizovaná verzia interných inštrukcií o prieskume patentových prihlášok v EPÚ.

Nové pravidlá konania boli aktualizované viac smerom k rozhodnutiam sťažnostných senátov EPÚ o aktuálnych prípadoch. Cieľom zmien je tiež pomôcť prieskumovým pracovníkom aplikovať súčasný štandard patentovateľnosti efektívnejším a jednotným spôsobom vo všetkých oblastiach techniky.

Cieľom ostatných zmien vo vykonávacom predpise je predovšetkým:

- skoršie zameranie pozornosti na rozsah požadovanej ochrany
- zabezpečenie vhodných rešeršných dokumentov na prieskum
- zníženie prípadov doplnkovej rešerše vo fáze prieskumu
- vecný prieskum v rozsahu predmetu vynálezu, na ktorý bola vypracovaná rešerš
- urýchlenie prieskumového konania
- obmedzenie podania vylúčených prihlášok

Najnovšia séria zmien sa týka troch hlavných oblastí:

- vylúčené prihlášky
- rešerš a prieskum prihlášok
- odpoveď na rešeršnú správu a medzinárodnú rešeršnú správu

Vylúčené prihlášky

Dôležité zmeny sa týkajú požiadaviek na:

- lehotu podania vylúčenej prihlášky
- jazyk podania vylúčenej prihlášky

Zavedenie novej lehoty na podanie vylúčenej prihlášky

- Musia byť splnené dve podmienky:
- vylúčenú prihlášku je možné podať len na základe skoršej európskej patentovej prihlášky, ktorá je ešte v konaní,
  - lehota na dobrovoľné alebo povinné vylúčenie prihlášky podľa pravidla 36, ods. 1, písm. a) alebo b) ešte neuplynula.

Do 1. apríla 2010 bolo možné podať vylúčenú prihlášku týkajúcu sa ktorejkoľvek skoršej európskej patentovej prihlášky, kto-

1 Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí č. 47/2008 Z. z.

2 Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí č. 111/2008 Z. z.

3 Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí č. 125/2009 Z. z.

4 Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí č. 354/2009, 355/2009, 65/2010 Z. z.

rá je ešte v konaní, v ktoromkoľvek stupni konania o udelení európskeho patentu. Zmenené pravidlo 36 (1) obmedzuje túto možnosť zavedením novej lehoty na podanie vylúčenej prihlášky.

Od 1. apríla 2010 je možné podať vylúčenú prihlášku v lehote 24 mesiacov buď od vydania prvej oficiálnej správy prieskumového oddelenia ohľadom skoršej prihlášky, ktorej sa správa týka (ide o tzv. „dobrovoľné“ rozdelenie), alebo od vydania správy o námietke nedostatku jednotnosti vynálezu zistenej v skoršej prihláške, ak bola táto **námietka vznesená prvý raz**. Podmienka opierajúca sa o skoršiu prihlášku stále platí.

Európskym prihláškam, ktorým už lehota na podanie vylúčených prihlášok uplynula alebo uplynie pred 1. októbrom 2010, sa poskytnú možnosť prechodného obdobia na podanie vylúčenej prihlášky do 1. októbra 2010. V porovnaní so starými pravidlami ide o „drastické“ skrátenie lehoty.

Jazyk podania

Vylúčená prihláška musí byť v jazyku konania skoršej prihlášky. Ak novšia prihláška vylúčenej prihlášky nebola podaná v oficiálnom jazyku EPÚ, vylúčená prihláška môže byť podaná v jazyku skoršej prihlášky, pričom preklad do jazyka konania skoršej prihlášky musí byť potom podaný do dvoch mesiacov od podania vylúčenej prihlášky.

Rešerš a prieskum prihlášok

Väčší počet samostatných nárokov v tej istej kategórii vynálezu predložených na rešerš

EPÚ zvyčajne namieta proti prihláškam, ktoré obsahujú viaceré nezávislé nároky v tej istej kategórii (výrobok, spôsob výroby, použitie, zariadenie) počas fázy prieskumu. Po zavedení pravidla 62a je možné podať námietky v konaní skôr, pred vydaním európskej rešeršnej správy.

Podľa ods. 1 nového pravidla 62a, ak rešeršné oddelenie zistí, že patentové nároky, tak ako boli uvedené v podanej prihláške, nespĺňajú požiadavku podľa pravidla 43 ods. 2, vyzve prihlasovateľa, aby v lehote **dvoch mesiacov** označil nároky vyhovujúce pravidlu 43 ods.2, na ktoré bude vykonaná rešerš. Ak prihlasovateľ v stanovenej lehote nároky neoznačí, rešerš bude vykonaná na základe prvého nároku v každej kategórii.

Podľa ods. 2 nového pravidla 62a, ak prieskumové oddelenie zistí, že požiadavka rešeršného oddelenia na vymedzenie nárokov v súlade s pravidlom 43 ods. 2 bola opodstatnená, vyzve prihlasovateľa, aby

patentové nároky obmedzil na predmety, na ktoré bola vykonaná rešerš.

Ak prihlasovateľ nevyhoví výzve prieskumového oddelenia na obmedzenie patentových nárokov na predmety, na ktoré bola vykonaná rešerš, alebo nevyvráti opodstatnenosť takejto výzvy, (neposkytne presvedčivé argumenty), prihláška bude môcť byť **zamietnutá** podľa článku 97 ods. 2 EPD.

Uplatnením nového pravidla 62a sa nemenia požiadavky kladené na prihlášky obsahujúce väčší počet nezávislých patentových nárokov jednej kategórie. Vo vzťahu k takýmto prihláškam sa naďalej vyžaduje splnenie požiadaviek stanovených pravidlom 43 ods. 2. Splnenie týchto požiadaviek sa však presunie z prieskumovej fázy konania do rešeršnej fázy konania (t. j. z neskoršej do skoršej fázy konania), čím by sa malo zefektívniť celé konanie o prihláške.

Podľa praxe uplatňovanej do 1. apríla 2010 musel prieskumový pracovník v rešeršnej fáze vykonať rešerš na všetky patentové nároky aj napriek tomu, že vedel, že v súlade s pravidlom 43 ods. 2 musí byť v prieskumovej fáze konania časť nárokov z prihlášky vylúčená.

Problémy vo vykonaní zmyslupnej rešerš

Podľa pôvodných pravidiel, keď rešeršné oddelenie, na základe všetkých alebo niektorých nárokových predmetov, zistilo, že nie je možné vypracovať zmysluplnú rešerš na stav techniky, buď vydalo odôvodnené vyhlásenie s týmto zámerom, alebo, ak to bolo možné, vypracovalo čiastočnú správu o rešerši. Mohlo a stále sa to aj môže týkať prihlášok, v ktorých EPÚ zistí, že obsahujú viaceré nezávislé patentové nároky v jednej kategórii, ako aj „komplexu“ prihlášok, v ktorých EPÚ zistí, že nie je možné vykonať zmysluplnú rešerš.

Podľa upraveného pravidla 63 ods. 1 rešeršné oddelenie **v lehote dvoch mesiacov** jedenkrát vyzve prihlasovateľa, aby označil časti, ktoré by mali byť podrobené rešerši. Podľa ods. 2 tohto pravidla, ak prihlasovateľ zmešká lehotu na odpoveď alebo poskytnutie presvedčivých argumentov, EPÚ, pokiaľ je to možné, vypracuje čiastočnú správu o rešerši alebo uplatní zvyčajný postup. Týmto sa prihlasovateľovi poskytne šanca označiť predmet, na ktorý má byť vykonaná rešerš z jeho pohľadu, predtým, ako EPÚ rešerš vykoná. Teda poskytuje prihlasovateľovi dodatočnú možnosť jasnejšie definovať predmet, na ktorý má byť vykonaná rešerš, a tým sa vyhnúť situácii, že z dôvodu nejasnosti nárokového predmetu v prihláške nebude vypracovaná rešerš, prípadne bude vypracovaná len čiastočná rešerš.

Podľa ods. 3 zmeneného pravidla 63, ak bude na prihlášku vypracovaná len čiastočná rešerš, prieskumové oddelenie vyzve prihlasovateľa, aby **obmedzil patentové nároky takejto prihlášky na predmety, na ktoré bola vykonaná rešerš**.

V zmenenom pravidle 64, ktoré sa týka správy o európskej rešerši, pri nesplnení požiadavky jednotnosti vynálezu, je oproti pôvodnému zneniu stanovená lehota **dva mesiace** na odstránenie nedostatkov.

Odpoveď na rešeršnú správu a medzinárodnú rešeršnú správu

Povinná odpoveď na rešeršný posudok pred začatím vecného prieskumu (v skoršom štádiu konania)

Nové pravidlo 70a EPD platí pre všetky priame európske patentové prihlášky s rozšírenou európskou rešeršnou správou a pre Euro-PCT prihlášky, pre ktoré EPÚ nekonal ako medzinárodný rešeršný orgán, s doplnkovou európskou rešeršnou správou.

Ešte do apríla 2010 sa odporúčalo, ale nebolo povinné, odpovedať na rešeršnú správu vydanú EPÚ spolu s písomným posudkom. Bez odpovede od prihlasovateľa sa prieskumové oddelenie všeobecne odvolávalo len na písomný posudok v prvej oficiálnej správe. V prípade Euro-PCT prihlášok doterajšie pravidlá nevyžadovali odpovedať na správu, podľa pravidla 161, vydanú krátko po vstupe prihlášky do európskej fázy, aby sa umožnilo prihlasovateľovi zmeniť patentové nároky, ktoré budú podrobené prieskumu v EPÚ.

Podľa ods. 1 nového pravidla 70a, EPÚ písomným posudkom, ktorý je súčasťou správy o európskej rešerši, umožní prihlasovateľovi vyjadriť sa k rozšírenej správe o rešerši, a v prípade potreby vyzve prihlasovateľa na odstránenie nedostatkov vyčítaných v posudku a na vykonanie príslušných zmien v opise vynálezu, patentových nárokoch a výkresoch **v lehote stanovenej podľa pravidla 70, ods. 1**. (t. j. **v lehote šiestich mesiacov odo dňa oznámenia o zverejnení rešeršnej správy k predmetnej prihláške v Európskom patentovom vestníku**).

Podľa ods. 2 nového pravidla 70a, v prípade, že žiadosť o prieskum európskej patentovej prihlášky bola podaná predtým, ako bola prihlasovateľovi doručená správa o prieskume predmetnej prihlášky, a v prípade, že ide o Euro-PCT prihlášku, na ktorú bola vypracovaná doplnková európska rešerš, EPÚ umožní prihlasovateľovi vyjadriť sa k rozšírenej správe o rešerši, a v prípade potreby vyzve prihlasovateľa na odstráne-

nie nedostatkov vyčítaných v posudku a na vykonanie príslušných zmien v opise vynálezu, patentových nárokoch a výkresoch **v lehote stanovenej prihlasovateľovi na vyjadrenie sa, či hodlá pokračovať v konaní o predmetnej prihláške.**

Podľa ods. 3 pravidla 70a, ak prihlasovateľ nebude reagovať na výzvu podľa ods. 1 alebo 2, prihláška bude považovaná za vzatú späť. Ďalšie konanie podľa článku 121 EPD je však možné.

Takéto konanie bude uplatnené, ak posudok pripojený k rešeršnej správe bude **negatívny**. Ak námietky nebudú vznesené, prihlasovateľ nebude vyzvaný na odstránenie nedostatkov alebo zmenu patentových nárokov, opisu vynálezu alebo výkresov a odpoveď sa nevyžaduje. V takomto prípade prihlasovateľ môže v tomto štádiu urobiť zmeny v prihláške len z vlastnej iniciatívy (pravidlo 137 ods. 2).

Podľa zmeneného **pravidla 69**, EPÚ musí oznámiť prihlasovateľovi dátum, kedy bolo v Európskom patentovom vestníku oznámené zverejnenie správy o európskej rešerši, a konečnú lehotu podľa článku 94, ods. 2 a pravidiel 70, ods. 1 a 70a ods. 1.

Obmedzené možnosti zmeniť európsku patentovú prihlášku

V súvislosti so zavedením povinnej odpovede na rešeršnú správu, **pravidlo 137** týkajúce sa zmeny európskej patentovej prihlášky je od 1. apríla 2010 podstatne zmenené.

Pravidlo 137 je doplnené o nový ods. 4. Zmenené sú pôvodné ods. 2 a 4 uvedeného pravidla, pričom pôvodný ods. 4 je vzhľadom na doplnenie nového ods. 4 prečíslovaný na ods. 5.

Jediná možnosť **zmeniť prihlášku z vlastnej vôle** zostáva podľa zmeneného pravidla 137 ods. 2 v odpovedi na rozšírenú európsku rešeršnú správu alebo doplnkovú správu o európskej rešerši vypracovanú na prihlášku Euro-PCT. Každá iná zmena bude vyžadovať súhlas prieskumového oddelenia podľa ods. 3. Možnosti zmeniť prihlášku sú teda oproti doterajšej praxi zúžené.

Navyše, prihlasovateľ predtým nemal žiadnu povinnosť **vyznačiť**, resp. určiť základ na uskutočnenie zmien v pôvodnej prihláške. So zmeneným pravidlom 137 ods. 4 bude povinný označiť vykonané zmeny (napríklad zvýraznením vymazaných častí a podčiarknutím pridaných častí) a určiť základ pre tieto zmeny v pôvodnej prihláške. Prieskumové oddelenie inak vyzve prihlasovateľa predložiť tieto údaje v lehote jedného mesiaca.

Pôvodné pravidlo 137, ods. 4 sa stalo prvou vetou v zmenenom pravidle 137 ods. 5.

Odsok 5 je doplnený o ustanovenie, podľa ktorého sa zmenené nároky nemôžu týkať ani predmetu, ktorý nevyhovuje podmienke jednotnosti vynálezu a na ktorý v súlade s pravidlom 62a alebo 63 nebola vykonaná rešerš.

Zmenené **pravidlo 161** EPD sa uplatňuje na **Euro-PCT prihlášky** pri vstupe do európskej fázy ak:

- EPÚ konal ako medzinárodný rešeršný orgán (ISA) a vydal písomný posudok,
- EPÚ konal ako medzinárodný rešeršný orgán a medzinárodný orgán pre predbežný prieskum (IPEA) a vydal medzinárodnú správu o predbežnom prieskume patentovateľnosti.

Princíp opísaného konania je implementovaný aj vo vzťahu k Euro-PCT prihláškam. Pre Euro-PCT prihlášky, kde EPÚ koná ako ISA a vystaví písomný posudok, prihlasovateľ má **povinnosť** vyjadriť sa k nemu a poslať vecnú odpoveď podľa zmeneného pravidla 161 ods. 1 v lehote jedného mesiaca od príslušného oznámenia. Ak prihlasovateľ nevyhoví výzve podľa pravidla 161 ods. 1, prihláška sa pokladá za vzatú späť. Podľa pravidla 137 ods. 2 môže prihlasovateľ podať **zmeny z vlastnej vôle**.

Všetky zmeny v prihláške vykonané podľa článku 19 PCT (právo na jednu úpravu patentových nárokov ako odpoveď na medzinárodnú rešeršnú správu podanú v predpísanej lehote) sa budú považovať za vecnú odpoveď na písomný posudok ISA, len ak budú základom pre ďalšie konanie pred EPÚ.

Ak prihlasovateľ požiada o medzinárodný predbežný prieskum a EPÚ bude konať ako ISA aj IPEA, budú platiť tie isté pravidlá. Pri vstupe do európskej fázy konania o prihláške odpoveď na správu o medzinárodnom predbežnom prieskume sa bude požadovať od prihlasovateľa v lehote podľa pravidla 161 ods. 1.

Môže sa zdať, že lehota **jeden mesiac** podľa pravidla 161 ods. 1 je krátka. Treba si však uvedomiť, že:

- je potrebné koordinovať túto lehotu s lehotou podľa pravidla 162 ods. 2 (poplatok za patentové nároky) a lehotou súvisiacou s právom zmeny prihlášky pri vstupe do regionálnej fázy (články 28 a 41 a pravidlá 52 ods. 1 písmeno a) a 78 ods. 1 písm. a) PCT, pravidlo 161 ods. 1 v spojení s pravidlom 137 ods. 2 EPD,
- z praktických dôvodov spojená správa podľa pravidla 161 ods. 1 a 162 EPD môže byť vydaná jeden až dva mesiace po vstupe do regionálnej fázy,

- keď prihláška vstúpi do regionálnej fázy na konci 31-mesačnej lehoty, písomný posudok ISA je známy prihlasovateľovi už asi 12 mesiacov.

Konanie podľa zmeneného pravidla 161 ods. 2 korešponduje so situáciou podľa pôvodne platného pravidla 161 do tej miery, že prihlasovateľ má možnosť zmeniť svoju prihlášku pri vstupe do regionálnej fázy. Konanie po vydaní doplnkovej európskej rešeršnej správy sa riadi podľa pravidla 70a ods. 2 EPD.

Ak je písomný posudok negatívny, prihlasovateľ musí odpovedať. Podľa zmeneného pravidla 161, ods. 1, odpoveď na písomný posudok sa nevyžaduje, ak zmeny alebo odpoveď na ne podľa článku 19 PCT už boli podané pri vstupe do európskej fázy. To isté platí, ak boli vykonané dobrovoľné zmeny podľa pravidla 159, ods. 1, písm. b).

Podľa zmeneného pravidla 137 ods. 2 je tu len jedna možnosť zmeniť prihlášku z vlastnej vôle - v odpovedi na oznámenie podľa pravidla 70a alebo pravidla 161, alebo ak prihlasovateľ právo na odpoveď k prvej správe o prieskume podľa pravidla 70 ods. 2 neodmietol.

Zmenou pravidla 161 sa má dosiahnuť urýchlenie a zefektívnenie konania o PCT prihláškach vstupujúcich do regionálnej fázy konania pred EPÚ.

Cielom všetkých doteraz spomínaných úprav je urýchliť proces udelenia patentu a zároveň uviesť na rovnakú úroveň prvú oficiálnu správu prieskumového oddelenia s písomným posudkom pripojeným k rešeršnej správe. S tým súvisí zavedenie povinnej odpovede na prvú správu vydanú EPÚ pre priame európske patentové prihlášky a pre Euro-PCT prihlášky.

Od 1. apríla 2010 väčšina poplatkov splatných EPÚ vzrástla do 5 %.

EPÚ deklaroval, že ostatné zmeny vo Vykonávacom predpise EPD majú okrem iného aj zjednodušiť konanie o európskych patentových prihláškach.

V tejto súvislosti je však potrebné tiež uviesť, že nové pravidlá a konanie v súlade s nimi spôsobia i zvýšenú záťaž na prihlasovateľov. Dochádza k skráteniu viacerých procesných lehôt, k zavedeniu povinnej odpovede na rešeršný posudok v skoršom štádiu konania o patentovej prihláške atď. Tým sa natiska otázka, či to nepovedie k zníženiu počtu patentových prihlášok a či za takýchto podmienok má, z pohľadu prihlasovateľov, ešte zmysel žiadať o ochranu vynálezov v Európe. Ale keďže sú nové pravidlá v platnosti len pár mesiacov, je ťažké robiť závery. Až čas ukáže, ako zmeny ovplyvnia súčasných aj potenciálnych prihlasovateľov.

Praktické rady pre prihlasovateľov a patentových zástupcov

Zmeny vo Vykonávacom predpise EPD prinútiť prihlasovateľov posúdiť vecné námietky skôr. Hlavné problémy môžu vyplývať z ex-PCT podaní, na ktoré EPÚ vypracoval medzinárodnú rešeršnú správu. V takýchto prípadoch odpoveď na písomný posudok medzinárodného rešeršného orgánu je potrebné podať hneď v druhom mesiaci po vstupe do regionálnej fázy konania. Dôrazne sa tiež odporúča, aby sa v prípade, keď taká odpoveď nie je potrebná, zmeny z vlastnej vôle podali pri vstupe do regionálnej fázy alebo aby pokyny na

odpoveď medzinárodnej rešeršnej správy boli poskytnuté patentovým zástupcom v rovnakom čase ako pokyny na vstup do regionálnej fázy.

Prihlasovatelia musia byť opatrní, keď pripravujú patentové nároky v nových európskych patentových prihláškach. Podaniu prihlášok, ktoré porušujú zákaz viacerých nezávislých nárokov v rovnakej kategórii, sa treba podľa možnosti vyhnúť, pokiaľ nie sú nároky jasne vyňaté z tohto zákazu, napríklad komplementárne dvojice ako nároky, napr. na zásuvku a zástrčku. Nové pravidlá zakazujú robiť zmeny v nárokoch súvisiacich s predmetom vynálezu,

ktorý nebol podrobený rešerši alebo by slúžil ako základ na vykonanie zmien. Ochranu takýchto nárokov je možné získať len podaním vylúčenej prihlášky.

Ďalej je potrebné si uvedomiť, že zmeny, ktoré budú vykonané v európskych patentových prihláškach, je potrebné explicitne identifikovať zo základu v pôvodnej prihláške. Takéto zanedbanie bude dôvodom pre námietku zo strany EPÚ, ktorú bude treba odstrániť v lehote 1 mesiaca poskytnutej na odpoveď. Prihlasovateľ preto musí zabezpečiť, aby každá navrhnutá zmena mala priamy a jednoznačný základ v pôvodnej podanej prihláške.

Hlavné zmeny a nové pravidlá platné od 1. apríla 2010

(prešlo redakčnou úpravou; pozn. red.)

Pravidlo 36: Európske vylúčené prihlášky	
<i>(Znenie podľa zmeneného pravidla sa použije pri týchto prihláškach podaných od 1. apríla 2010 vrátane. Ak lehoty ustanovené pre zmenené pravidlo 36 ods.1 EPD uplynú pred 1. aprílom 2010, môžu byť vylúčené prihlášky stále podané do šiestich mesiacov od tohto dňa. Ak tieto lehoty ešte 1. apríla 2010 plynú, budú plynúť naďalej, najmenej však počas šiestich mesiacov. Pre tieto prechodné lehoty sa použije zmenené pravidlo 135 ods. 2 EPD.)</i>	
Doterajšie pravidlo	Pravidlo od 1. apríla 2010
(1) Prihlasovateľ môže podať vylúčenú prihlášku týkajúcu sa ktorejkoľvek skoršej európskej patentovej prihlášky, ktorá je ešte v konaní.	(1) Prihlasovateľ môže podať vylúčenú prihlášku týkajúcu sa ktorejkoľvek skoršej európskej patentovej prihlášky, ktorá je ešte v konaní, ak: (a) je vylúčená prihláška podaná pred uplynutím lehoty 24 mesiacov od prvého oznámenia prieskumového oddelenia týkajúceho sa najskoršej prihlášky, pre ktorú bolo toto oznámenie vydané, alebo (b) je vylúčená prihláška podaná pred uplynutím 24 mesiacov od oznámenia, v ktorom prieskumové oddelenie namietalo, že skoršia prihláška nespĺňa požiadavky článku 82, ak bola táto námietka vznesená prvý raz.
(2) Vylúčená prihláška musí byť v jazyku konania skoršej prihlášky a musí byť podaná na EPÚ v Mníchove, Haagu alebo Berlíne.	(2) Vylúčená prihláška musí byť podaná v jazyku konania skoršej prihlášky. Ak neskoršia prihláška nie je v úradnom jazyku EPÚ, vylúčená prihláška môže byť podaná v jazyku skoršej prihlášky; potom musí byť podaný preklad do jazyka konania o skoršej prihláške do dvoch mesiacov od podania vylúčenej prihlášky. Vylúčená prihláška musí byť podaná na EPÚ v Mníchove, Haagu alebo Berlíne.
(3) a (4) nezmenené	(3) a (4) nezmenené
Pravidlo 57: Prieskum formálnych náležitostí	
Doterajšie pravidlo	Pravidlo od 1. apríla 2010
Ak bol európskej patentovej prihláške pridelený dátum podania, EPÚ podľa článku 90, ods. 3, preskúma, či: a) bol preklad prihlášky, požadovaný podľa článku 14, ods. 2 alebo podľa pravidla 40, ods. 3, druhá veta, podaný včas;	Nezmenené (a) bol preklad prihlášky, požadovaný podľa článku 14, ods. 2, podľa pravidla 36, ods. 2 druhej vety alebo podľa pravidla 40, ods. 3 druhej vety, podaný včas;
(b) – (j) nezmenené	(b) – (j) nezmenené

(Nové pravidlo 62a, zmenené pravidlo 63, nové pravidlo 70a a zmenené pravidlo 137 sa použijú pre tie európske patentové prihlášky, pre ktoré sa vypracuje správa o európskej rešerši alebo doplnková správa o európskej rešerši od 1. apríla 2010 vrátane.

V časti IV Hlava II je vložené nové pravidlo, ktoré znie:

Pravidlo 62a : Prihlášky obsahujúce väčší počet samostatných patentových nárokov

	Pravidlo od 1. apríla 2010
	<p>(1) Ak EPÚ zistí, že podané nároky nie sú v súlade s pravidlom 43 ods. 2, vyzve prihlasovateľa, aby v lehote dvoch mesiacov označil nároky, ktoré sú v súlade s pravidlom 43 ods. 2, na základe ktorých sa má vykonať rešerš. Ak prihlasovateľ včas tejto výzve nevyhoví, rešerš bude vykonaná na základe prvého nároku v každej kategórii.</p> <p>(2) Prieskumové oddelenie vyzve prihlasovateľa, aby obmedzil nároky na predmet rešerše, ak nezistí, že námietka podľa ods. 1 bola neoprávnená.</p>

Pravidlo 63: Neúplná rešerš

Doterajšie pravidlo	Pravidlo od 1. apríla 2010
<p>Ak EPÚ zistí že európska patentová prihláška nevyhovuje ustanoveniam tohto EPD do takej miery, že nie je možné vypracovať plnohodnotnú rešerš na stav techniky na základe všetkých alebo niektorých nárokovaných predmetov, buď vydá odôvodnené vyhlásenie s týmto zámerom, alebo, ak je to možné, vypracuje čiastočnú správu o rešerši. Vyhlásenie alebo čiastočná správa sa považujú pri ďalšom konaní za správu o európskej rešerši.</p>	<p>(1) Ak EPÚ zistí, že európska patentová prihláška nie je v súlade s ustanoveniami EPD do takej miery, že nie je možné vypracovať plnohodnotnú rešerš na stav techniky na základe všetkých alebo niektorých nárokovaných predmetov, vyzve prihlasovateľa, aby do dvoch mesiacov podal vyhlásenie, v ktorom uvedie predmet, na ktorý sa má rešerš vypracovať.</p> <p>(2) Ak nie je vyhlásenie podľa odseku 1 podané včas alebo nie je dostatočné na odstránenie nedostatku zisteného podľa odseku 1, EPÚ vydá odôvodnené vyhlásenie, v ktorom uvedie, že európska patentová prihláška nie je v súlade s ustanoveniami tohto dohovoru do takej miery, že nie je možné vypracovať plnohodnotnú rešerš na stav techniky na základe všetkých alebo niektorých nárokovaných predmetov, alebo, pokiaľ je to možné, vypracuje čiastočnú správu o rešerši. Odôvodnené vyhlásenie alebo čiastočná správa o rešerši sa bude na účely ďalšieho konania považovať za správu o európskej rešerši.</p> <p>(3) Po vypracovaní čiastočnej správy o rešerši vyzve prieskumové oddelenie prihlasovateľa, aby obmedzil nároky na predmet, na ktorý bola vypracovaná rešerš, ak nezistí, že námietka podľa ods. 1 bola neoprávnená.</p>

Pravidlo 64, ods. 1: Správa o európskej rešerši pri nesplnení požiadavky jednotnosti vynálezu

Doterajšie pravidlo	Pravidlo od 1. apríla 2010
<p>(1) Ak EPÚ zistí, že európska patentová prihláška nevyhovuje požiadavke jednotnosti vynálezu, vyhotoví čiastočnú správu o rešerši na tie časti prihlášky, ktoré sa týkajú vynálezu alebo skupiny vynálezov v zmysle článku 82, ktoré sú v patentových nárokoch uvedené na prvom mieste. Prihlasovateľovi oznámi, že ak má správa o európskej rešerši zahŕňať aj ďalšie vynálezy, musí byť za každý vynález zaplatený nový poplatok za rešerš v lehote, ktorú stanoví a ktorá nesmie byť kratšia ako dva týždne a dlhšia ako šesť týždňov. Správa o európskej rešerši bude vyhotovená na tie časti prihlášky, ktoré sa týkajú vynálezov, za ktoré boli zaplatené poplatky za rešerš.</p>	<p>(1) Ak EPÚ zistí, že európska patentová prihláška nespĺňa požiadavku jednotnosti vynálezu, vypracuje čiastočnú správu o rešerši na tie časti prihlášky, ktoré sa týkajú vynálezu alebo skupiny vynálezov v zmysle článku 82, ktoré sú v patentových nárokoch uvedené na prvom mieste. Prihlasovateľovi oznámi, že ak má správa o európskej rešerši zahŕňať aj ďalšie vynálezy, musí byť do dvoch mesiacov zaplatený nový poplatok za rešerš každého vynálezu. Správa o európskej rešerši bude vypracovaná na tie časti prihlášky, ktoré sa týkajú vynálezov, za ktoré boli zaplatené poplatky za rešerš.</p>

Pravidlo 69: Oznámenie o zverejnení	
<i>Doterajšie pravidlo</i>	<i>Pravidlo od 1. apríla 2010</i>
(1) EPÚ oznámi prihlasovateľovi dátum, kedy bolo v Európskom patentovom vestníku oznámené zverejnenie správy o európskej rešerši, a upozorní ho v tomto oznámení na ustanovenie pravidla 70, ods. 1 a článku 94 ods. 2. (2) Prihlasovateľ nemôže žiadať vynechanie oznámenia podľa odseku 1. Ak je v oznámení uvedený neskorší dátum, ako je dátum, kedy bolo zverejnenie oznámené, je tento neskorší dátum rozhodujúci pre lehotu na podanie žiadosti o prieskum, ak chyba nie je zjavná.	(1) EPÚ oznámi prihlasovateľovi dátum, kedy bolo v Európskom patentovom vestníku oznámené zverejnenie správy o európskej rešerši, a v tomto oznámení ho upozorní na ustanovenia pravidla 70 ods. 1, článku 94 ods. 2 a pravidla 70a ods. 1 . (2) Ak je v oznámení podľa odseku 1 uvedený dátum zverejnenia, ktorý je neskorší ako skutočný dátum zverejnenia, tento neskorší dátum je rozhodujúci pre lehoty podľa pravidla 70 ods. 1 a pravidla 70a ods. 1 , ak chyba nie je zjavná.
V časti IV Hlava IV je vložené nové pravidlo 70a, ktoré znie:	
Pravidlo 70a: Odpoveď na rozšírenú správu o európskej rešerši	
<i>Doterajšie pravidlo</i>	<i>Pravidlo od 1. apríla 2010</i>
	(1) V posudku priloženom k správe o európskej rešerši poskytne EPÚ prihlasovateľovi možnosť vyjadriť sa k rozšírenej správe o európskej rešerši a v prípade potreby ho vyzve, aby odstránil všetky nedostatky uvedené v posudku priloženom k správe o európskej rešerši a zmenil opis, patentové nároky a výkresy v lehote podľa pravidla 70 ods. 1. (2) V prípade podľa pravidla 70 ods. 2 alebo ak je doplnková správa o európskej rešerši vypracovaná na prihlášku Euro-PCT, EPÚ poskytne prihlasovateľovi možnosť, aby sa vyjadril k rozšírenej správe o európskej rešerši, a v prípade potreby ho vyzve, aby odstránil všetky nedostatky uvedené v posudku priloženom k správe o európskej rešerši a zmenil opis, patentové nároky a výkresy v lehote určenej na uvedenie, či si želá pokračovať v konaní o prihláške. (3) Ak prihlasovateľ nevyhoví výzve podľa ods. 1 alebo 2 ani sa k nej nevyjadrí, prihláška sa považuje za vzatú späť.
Pravidlo 135: Pokračovanie v konaní	
<i>Doterajšie pravidlo</i>	<i>Pravidlo od 1. apríla 2010</i>
(1) nezmenené	(1) nezmenené
(2) O pokračovaní v konaní sa rozhodne vzhľadom na lehoty, na ktoré sa vzťahuje článok 121, ods. 4, a lehoty podľa pravidla 6, ods. 1, pravidla 16, ods. 1, písmeno a), pravidla 31, ods. 2, pravidla 40, ods. 3, pravidla 51, ods. 2 až 5, pravidla 52, ods. 2 a 3, praviel 55, 56, 58, 59, 64 a pravidla 112, ods. 2.	(2) O pokračovaní v konaní sa rozhodne vzhľadom na lehoty, na ktoré sa vzťahuje článok 121 ods. 4, a na lehoty podľa pravidla 6 ods. 1, pravidla 16 ods. 1 písm. a), pravidla 31 ods. 2, pravidla 36 ods. 1 písm. a) a b) a ods. 2, pravidla 40 ods. 3, pravidla 51 ods. 2 až 5, pravidla 52 ods. 2 a 3, praviel 55, 56, 58, 59, 62a, 63 , 64 a pravidla 112 ods. 2.
(3) nezmenené	(3) nezmenené
Pravidlo 137: Zmeny v európskej patentovej prihláške	
<i>Doterajšie pravidlo</i>	<i>Pravidlo od 1. apríla 2010</i>
(1) Ak nie je stanovené inak, nemôže prihlasovateľ meniť opis, patentové nároky alebo výkresy európskej patentovej prihlášky skôr, ako dostal správu o európskej rešerši.	(1) nezmenené

<p>(2) Po prijatí správy o európskej rešerši môže prihlasovateľ z vlastnej vôle meniť opis, patentové nároky a výkresy.</p>	<p>(2) Spolu so všetkými pripomienkami, opravami alebo zmenami urobenými v odpovedi na oznámenia EPÚ podľa pravidla 70a ods. 1 alebo 2, alebo podľa pravidla 161 ods. 1 môže prihlasovateľ z vlastnej vôle meniť opis, patentové nároky a výkresy.</p>
<p>(3) Po prijatí prvého oznámenia z prieskumového oddelenia môže prihlasovateľ z vlastnej vôle raz zmeniť opis, patentové nároky a výkresy, za predpokladu, že táto zmena je podaná súčasne s odpoveďou na oznámenie. Ďalšie zmeny je možné uskutočniť len so súhlasom prieskumového oddelenia.</p>	<p>(3) Bez súhlasu prieskumového oddelenia sa nesmú robiť žiadne ďalšie zmeny.</p> <p>(4) Pri podaní akýchkoľvek zmien podľa ods. 1 až 3 ich prihlasovateľ musí určiť a uviesť ich dôvod v podanej prihláške. Ak prieskumové oddelenie zistí nesplnenie niektorej z požiadaviek, môže požadovať odstránenie tohto nedostatku do jedného mesiaca.</p>
<p>(4) Zmenené patentové nároky sa nemôžu týkať predmetu, ktorý nebol podrobený rešerši a ktorý nie je spojený s pôvodne nárokovým vynálezom alebo skupinou vynálezov tak, aby tvorili jedinú všeobecnú vynálezovskú myšlienku.</p>	<p>(5) Zmenené patentové nároky sa nemôžu týkať predmetu, na ktorý nebola vypracovaná rešerš a ktorý netvorí s pôvodne nárokovým vynálezom alebo skupinou vynálezov jedinú všeobecnú vynálezovskú myšlienku. Ani sa nemôžu týkať predmetu, ktorý nebol podrobený rešerši podľa pravidla 62a alebo podľa pravidla 63.</p>
<p>Pravidlo 161: Zmena v prihláške</p> <p><i>(Pravidlo 161 v tomto znení sa použije pre európske patentové prihlášky, pre ktoré nebolo vydané oznámenie podľa súčasného pravidla 161 pred 1. aprílom 2010.)</i></p>	
<p>Doterajšie pravidlo</p>	<p>Pravidlo od 1. apríla 2010</p>
<p>Bez porušenia pravidla 137, ods. 2 až 4, môže byť prihláška zmenená raz, v lehote jedného mesiaca od oznámenia o tom informujúceho prihlasovateľa. Zmenená prihláška slúži ako základ pre doplnkovú rešerš, ktorá má byť vykonaná podľa článku 153, ods. 7.</p>	<p>(1) Ak EPÚ vystupoval ako medzinárodný rešeršný úrad a tam, kde bola podaná požiadavka podľa článku 31 PCT, aj ako medzinárodný úrad pre predbežný prieskum pre Euro-PCT prihlášku, musí prihlasovateľovi poskytnúť možnosť vyjadriť sa k písomnému posudku medzinárodného rešeršného úradu alebo k medzinárodnej správe o predbežnom prieskume a v prípade potreby ho vyzvať, aby odstránil všetky nedostatky uvedené v písomnom posudku alebo v medzinárodnej správe o predbežnom prieskume a zmenil opis, patentové nároky a výkresy do jedného mesiaca od príslušného oznámenia. Ak prihlasovateľ výzve nevyhoví alebo sa k nej nevyjadrí v súlade s ustanovením prvej vety, prihláška sa pokladá za vzatú späť.</p> <p>(2) Ak EPÚ vypracuje doplnkovú správu o európskej rešerši pre Euro-PCT prihlášku, môže byť prihláška jedenkrát zmenená, a to v lehote do jedného mesiaca od oznámenia informujúceho o tom prihlasovateľa. Zmenená prihláška slúži ako základ pre doplnkovú európsku rešerš.</p>
<p>Pravidlo 161: Zmena v prihláške (pre ostatné prihlášky)</p>	
	<p>Pravidlo od 1. apríla 2010</p>
	<p>(1) Ak vystupoval EPÚ ako medzinárodný rešeršný úrad a ak bola podaná požiadavka podľa článku 31 PCT aj ako medzinárodný úrad pre predbežný prieskum pre Euro-PCT prihlášku, musí prihlasovateľovi poskytnúť možnosť vyjadriť sa k písomnému posudku medzinárodného rešeršného úradu alebo k medzinárodnej správe o predbežnom prieskume a v prípade potreby ho vyzvať, aby odstránil všetky nedostatky uvedené v písomnom posudku alebo v medzinárodnej správe o predbežnom prieskume a zmenil opis, patentové nároky a výkresy do jedného</p>

	<p>mesiaca od príslušného oznámenia. Ak EPÚ vypracoval správu o doplnkovej medzinárodnej rešerši, výzva podľa prvej vety bude vydaná podľa vysvetliviek poskytnutých v súlade s pravidlom 45bis.7 písm. e) PCT. Ak prihlasovateľ výzve nevyhoví alebo sa k nej nevyjadrí v súlade s ustanovením prvej alebo druhej vety, prihláška sa pokladá za vzatú späť.</p> <p>(2) Ak EPÚ vypracuje doplnkovú správu o európskej rešerši pre Euro-PCT prihlášku, možno prihlášku jedenkrát zmeniť, a to v lehote jedného mesiaca od oznámenia informujúceho o tom prihlasovateľa. Zmenená prihláška slúži ako základ doplnkovej európskej rešerše.</p>
Pravidlo 164: Posúdenie jednotnosti vynálezu	
Doterajšie pravidlo	Pravidlo od 1. apríla 2010
<p>(1) Ak EPÚ posúdi, že písomnosti prihlášky, ktoré slúžia ako základ pre doplnkovú rešerš, nespĺňajú požiadavky jednotnosti vynálezu, správa o doplnkovej rešerši sa vyhotoví na tie časti prihlášky, ktoré sa týkajú vynálezu alebo skupiny vynálezov v zmysle znenia článku 82, ktoré sú uvedené v patentových nárokoch ako prvé.</p> <p>(2) Ak prieskumové oddelenie zistí, že písomnosti prihlášky, na ktorých je založené konanie o udelení európskeho patentu, nespĺňajú požiadavky jednotnosti vynálezu, alebo dôjde k prípadu, že sa ochrana žiada pre vynález nezahrnutý do medzinárodnej rešeršnej správy alebo prípadne do doplnkovej rešeršnej správy, prihlasovateľ je vyzvaný, aby obmedzil prihlášku na jeden vynález zahrnutý do medzinárodnej rešeršnej správy alebo do doplnkovej rešeršnej správy.</p>	<p>(1) Ak EPÚ posúdi, že písomnosti prihlášky, ktoré slúžia ako základ doplnkovej európskej rešerše, nespĺňajú požiadavky jednotnosti vynálezu, správa o doplnkovej európskej rešerši sa vyhotoví pre tie časti prihlášky, ktoré sa týkajú vynálezu alebo skupiny vynálezov v zmysle znenia článku 82, ktoré sú uvedené v patentových nárokoch ako prvé.</p> <p>(2) Ak prieskumové oddelenie zistí, že písomnosti prihlášky, na ktorých je založené konanie o udelení európskeho patentu, nespĺňajú požiadavky jednotnosti vynálezu, alebo dôjde k prípadu, že sa ochrana žiada pre vynález nezahrnutý do medzinárodnej rešeršnej správy alebo prípadne do doplnkovej medzinárodnej rešeršnej správy, alebo do doplnkovej správy o európskej rešerši, vyzve prihlasovateľa, aby obmedzil prihlášku na jeden vynález zahrnutý do medzinárodnej rešeršnej správy alebo do doplnkovej správy o európskej rešerši.</p>

Stručný prehľad zmien pravidiel EPD platných od 1. apríla 2010

Zmenené pravidlo	Predmet článku(ov)
Pravidlo 62a (nové) a 63	Prihlasovateľ je na žiadosť prieskumového pracovníka vyzvaný, aby objasnil patentové nároky pred vypracovaním rešerše.
Pravidlo 137 (nový ods. 5)	Zmeny, ktoré sú vykonané na základe predmetu vynálezu, ktorý nebol podrobený rešerši, nie sú podľa článku 62a a 63 EPD povolené.
Pravidlo 70a (nové) a 161	Prihlasovateľ musí poskytnúť odpoveď na rešeršný posudok vydaný prieskumovým pracovníkom EPÚ pred vstupom do fázy prieskumu.
Pravidlo 137, ods. 2 a 3	Je len jedna možnosť podať zmenu prihlášky „z vlastnej vôle“.
Pravidlo 137, ods. 4	Prihlasovateľ musí určiť akékoľvek zmeny a označiť ich základ v pôvodnej prihláške.
Pravidlo 36	Zavedenie lehôt pre vylúčené prihlášky.
Pravidlo 57a, 69 a 135	Odkazy na niektoré uvedené nové pravidlá.
Pravidlo 64	Lehota na zaplatenie dodatočných rešeršných poplatkov v prípade nejednotnosti vynálezu.

Od **1. januára 2011** budú platné ďalšie zmeny vo Vykonávacom predpise k EPD, ktoré SR EPO schválila v súvislosti s výsledkami pilotného projektu uznávania výsledkov práce národných úradov prvého podania. Cieľom projektu bolo zistiť, ako možno v rámci konania o následne podaných európskych patentových prihláškach využiť prácu, ktorú vykonali národné patentové úrady (napr. rešeršnú správu s uvedením citovaného stavu techniky alebo relevantnú časť správy o prieskume v prípade, ak výsledky rešerše a vecného prieskumu

boli spoločne zaslané prihlasovateľovi), v ktorých boli podané prioritné prihlášky.

Pravidlo 141 sa týka poskytovania informácií **o stave techniky**. Zmena tohto pravidla spočíva v tom, že prihlasovateľ uplatňujúci si prioritu predloží kópiu rešeršnej správy vypracovanú národným patentovým úradom spolu s európskou patentovou prihláškou alebo hneď, ako mu bude táto správa sprístupnená. Správa sa bude považovať za predloženú aj vtedy, ak bude prístupná EPÚ online (prístup EPÚ k údajom

zo spisov vedených národným patentovým úradom). Ak sa v patentovej prihláške nárokuje viacnásobná priorita, prihlasovateľ musí predložiť kópiu rešeršných výsledkov z každého úradu prvého podania.

Nové **pravidlo 70b** umožní vyzvať prihlasovateľa, aby predložil **v lehote dvoch mesiacov rešeršnú správu**, ak ju nepredložil z dôvodu, že mu nebola prístupná. Ak sa prihlasovateľ k výzve nevyjadrí v stanovenej lehote, prihláška sa bude považovať za vzatú späť. Lehotu nie je možné predĺžiť.

Pravidlo 141: Informácia o stave techniky (prešlo redakčnou úpravou; pozn. red.)	
Súčasná pravidlo	Pravidlo od 1. januára 2011
EPÚ môže vyzvať prihlasovateľa, aby poskytol v lehote, ktorú mu stanoví, informácie o stave techniky berúce sa do úvahy pri prieskume národných alebo regionálnych patentových prihlášok a týkajúce sa vynálezu, na ktorý sa vzťahuje európska patentová prihláška.	<p>1) Prihlasovateľ uplatňujúci si právo prednosti v zmysle článku 87 predloží kópiu výsledkov rešerše vykonanej úradom, kde bola podaná skoršia prihláška spolu s európskou patentovou prihláškou, v prípade Euro-PCT prihlášky pri vstupe do európskej fázy, alebo bezodkladne potom, ako mu boli tieto výsledky sprístupnené.</p> <p>(2) Kópia podľa ods. 1 sa považuje za riadne podanú, ak je dostupná EPÚ a je súčasťou písomností európskej patentovej prihlášky podľa podmienok, ktoré určil prezident EPÚ.</p> <p>(3) Bez ohľadu na ustanovenia ods. 1 a 2 môže EPÚ vyzvať prihlasovateľa, aby v lehote dvoch mesiacov poskytol informácie o stave techniky v zmysle článku 124 ods. 1.</p>
V časti IV Hlava IV je vložené nové pravidlo 70b, ktoré znie:	
Pravidlo 70b: Žiadosť o kópiu výsledkov rešerše	
	Pravidlo od 1. januára 2011
	<p>(1) Ak EPÚ zistí v čase, keď zodpovednosť prevezme prieskumové oddelenie, že prihlasovateľ nepredložil kópiu podľa pravidla 141 ods. 1 a nepovažuje ju za riadne podanú podľa pravidla 141 ods. 2, vyzve prihlasovateľa, aby do dvoch mesiacov predložil kópiu alebo vyhlásenie, že mu výsledky rešerše podľa pravidla 141 ods. 1 neboli sprístupnené.</p> <p>(2) Ak prihlasovateľ neodpovie na výzvu podľa ods. 1 v stanovenej lehote, európska patentová prihláška sa považuje za vzatú späť.</p>

AMENDMENTS OF IMPLEMENTING REGULATIONS TO THE EPC

ČECHVALOVÁ, A., VALTÝNIOVÁ, Z.:

Purpose of changes applicable as from 1 April 2010 – improving the efficiency of patent procedure and the quality of Euro-

pean patents. Three main areas of changes – divisional applications, search and examination of applications, answer to search report and to international search report. Comments on specific changed rules. Practical advice for applicants and patent attor-

neys. Tabular comparison of actual changes to the original rules applicable until 1 April 2010. Information on amendments which entry into force as from 1 January 2011.

Obnovenie práva priority v medzinárodnej prihláške podanej podľa PCT

Ing. **Ludmila HLADKÁ**

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Banská Bystrica

Parížsky dohovor na ochranu priemyselného vlastníctva¹ (ďalej Parížsky dohovor) podľa článku 4 umožňuje prihlasovateľom využiť v následných patentových prihláškach **prioritné právo z prvej prihlášky**. Vo všeobecnosti je známe, že prioritné obdobie pre patenty chrániace vynálezy je, podľa článku 4 C. - (1) Parížskeho dohovoru, 12 mesiacov od podania prvej prihlášky. Ak bola následná prihláška podaná po uvedenej lehote, prihlasovateľ už nemohol v takejto prihláške využiť právo priority (prednosti), resp. toto právo stratil.

V súvislosti s prijatím **Dohovoru o patentovom práve**² (Patent Law Treaty – ďalej PLT) na Diplomatickej konferencii v Ženeve v roku 2000 sa pohľad na možnosti využitia práva priority v prihláškach čiastočne zmenil. PLT vychádzal z filozofie „user friendly“, to znamená, že jeho cieľom bolo odbúrať všetky administratívne prekážky, ktoré by obmedzovali prihlasovateľa v podaní prihlášky, a dovoľuje tiež za určitých podmienok predĺžiť lehotu na podanie prihlášky s uplatnením priority aj po prioritnom období bez straty práv vyplývajúcich z prvej prihlášky.

Podľa článku 3 sa ustanovenia PLT vzťahujú nielen na národné a regionálne pa-

tentové prihlášky, ale aj na medzinárodné prihlášky podané podľa Zmluvy o patentovej spolupráci³ (ďalej PCT), na vylúčené prihlášky i na prihlášky podľa článku 4G 1) alebo 2) Parížskeho dohovoru. Z toho vyplýva, že PLT je základom legislatívy vzťahujúcej sa na národné a regionálne úrady, ktoré udeľujú patenty, a upravuje formálne konanie v členských štátoch PLT, ktorých národné zákonodarstvo je harmonizované s jeho ustanoveniami.

V priebehu reformy PCT sa mnohé ustanovenia PLT premietli aj do pravidiel vykonávacieho predpisu k PCT.

Tento článok sa zameriava predovšetkým na znenie tých ustanovení PCT, ktoré sa týkajú konania úradu o obnovení práva priority, ak došlo k oneskorenému podaniu následnej prihlášky, v tomto prípade **medzinárodnej prihlášky** (článok 13 ods. 2) PLT, pravidlo 26bis.3 PCT, prípadne pravidlo 49ter).

Možnosť podania následnej prihlášky po prioritnom období v lehote do dvoch mesiacov od uplynutia 12-mesačného prioritného obdobia patrí medzi podstatné zmeny v konaní podľa PCT, ktoré, ako už bolo uvedené,

zaviedol PLT. Aby úrad priznal právo priority z prvej prihlášky aj po uplynutí prioritného obdobia, musí prihlasovateľ splniť jedno z kritérií, ktoré stanovuje článok 13 ods. 2) bodu iv) PLT a pravidlo 26bis.3 (a) PCT. Ide o splnenie kritéria „unintentional“ – „neúmyselnosti“ alebo „due care“ – „napriek náležitej starostlivosti, ktorú vyžadovali okolnosti“. Každý členský štát PLT musí vo svojej praxi aplikovať jedno alebo obe z uvedených kritérií.

Úrad priemyselného vlastníctva SR, tak ako väčšina patentových úradov európskych krajín a predovšetkým Európsky patentový úrad (ďalej EPÚ), **aplikuje** vo svojej praxi kritérium „**due care**“ – „**napriek náležitej starostlivosti, ktorú vyžadovali okolnosti**“.

V súčasnosti sa prihlasovatelia snažia o praktické využitie novej možnosti „predĺženia lehoty“ na podanie následnej prihlášky. Treba však upozorniť na to, že nie vo všetkých prípadoch môže úrad vyhovieť ich požiadavke. Kritérium „due care“ je veľmi prísne a aby sa zamedzilo jeho zneužívaniu, každý prípad v konaní o prihláške je posudzovaný vždy samostatne.

1 Vyhláška ministra zahraničných vecí č. 64/1975 Zb. o Parížskom dohovore na ochranu priemyselného vlastníctva z 20. marca 1883, revidovanom v Bruseli 14. decembra 1900, vo Washingtone 2. júna 1911, v Haagu 6. novembra 1925, v Londýne 2. júna 1934, v Lisabone 31. októbra 1958 a v Štokholme 14. júla 1967 v znení vyhlášky č. 81/1985.

2 Oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 268/1991 Zb. o uložení listiny o prístupe Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky k Zmluve o patentovej spolupráci uzatvorenej vo Washingtone 17. júna 1970 v znení neskorších úprav.

3 Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 99/2005 Z. z. – Dohovor o patentovom práve, Vykonávací predpis k Dohovoru o patentovom práve a Vyhlásenia prijaté Diplomatickou konferenciou 1. júna 2000.

Nezlučiteľnosť národnej legislatívy členských štátov PCT s pravidlom 26bis.3 PCT

Pre zaujímavosť uvádzame, že nezlučiteľnosť národnej legislatívy s pravidlom 26bis.3 PCT, t. j. pravidlom, ktoré dovoľuje obnovenie práva priority prijímacím úradom, uvádzajú tieto štáty: Alžírsko, Belgicko, Brazília, Česká republika, Filipíny, Grécko, Indonézia, India, Japonsko, Kolumbia, Kórea, Kuba, Maďarsko, Nemecko, Nórsko, Španielsko a Taliansko.⁴

Ak prihlasovateľ v úradoch uvedených štátov podá medzinárodnú prihlášku v lehote dvoch mesiacov po 12-mesačnom prioritnom období, nemá právo požiadať prijímací úrad o obnovenie práva priority. Môže tak urobiť až pri vstupe do národnej fázy konania v tých určených/zvolených úradoch, ktoré konajú podľa národnej legislatívy zosúladenej s pravidlom 49ter.2 PCT.

Obnovenie práva priority určeným úradom

Zvláštny prístup k uvedenej problematike zaujali patentové úrady v USA, Mexiku, Belgicku, Grécku, Kanade a Litve, ktoré z hľadiska svojho postavenia ako **prijímacieho úradu** podľa PCT **dovoľujú** prihlasovateľom (ktorí majú právo podať medzinárodnú prihlášku v úrade spomínaných štátov) podať žiadosť o obnovenie práva priority podľa pravidla 26bis.3 PCT, ale ak konajú ako **úrady určené/zvolené, neumožňujú** obnovenie práva priority podľa pravidla 49ter.1 alebo 2 PCT. To znamená, že po vstupe medzinárodnej prihlášky do národnej fázy konania v úradoch uvedených štátov, tieto úrady neprihliadajú na prioritu ani napriek tomu, že bola obnovená prijímacím úradom niektorého členského štátu PCT, a ani neumožňujú prihlasovateľom podať žiadosť o obnovenie práva priority v zmysle pravidla 49ter.2 PCT.

Konanie pred Úradom priemyselného vlastníctva SR z pohľadu prijímacieho úradu

Úrad, ktorý podľa PCT koná ako prijímací úrad, sa vo svojej praxi pri rozhodovaní o obnovení práva priority opiera o ustanovenia pravidla 26bis.3 PCT *Obnovenie práva na prioritu prijímacím úradom*, ktoré je platné od 1. apríla 2007. Podľa tohto ustanovenia prihlasovateľ môže podať medzinárodnú prihlášku po 12-mesačnom prio-

ritnom období, ale v lehote dvoch mesiacov od uplynutia tohto obdobia a každý úrad musí, na základe žiadosti prihlasovateľa, obnoviť právo priority, ak zistí, že sa vyhovelo kritériu na obnovenie práva, ktoré vo svojej praxi uplatňuje, konkrétne, že zanedbanie podania medzinárodnej prihlášky v prioritnom období sa stalo aj napriek náležitej starostlivosti, ktorú vyžadovali okolnosti, alebo, že bolo neúmyselné.

Ako sme už uviedli, Úrad priemyselného vlastníctva SR (ďalej ÚPV SR alebo úrad) vo svojej praxi uplatňuje kritérium „**due care**“ – „**napriek náležitej starostlivosti...**“. Aby úrad obnovil právo prednosti podľa pravidla 26bis.3 (a) PCT, prihlasovateľ musí podať žiadosť o obnovenie práva priority na úrad do dvoch mesiacov od uplynutia prioritného obdobia. Žiadosť musí obsahovať vysvetlenie dôvodov, pre ktoré medzinárodná prihláška nebola podaná v prioritnom období, a pokiaľ je možné, prihlasovateľ by ju mal doložiť vyhlásením alebo iným dôkazom podporujúcim fakt, že aj napriek náležitej starostlivosti, ktorú si vyžadovali okolnosti, nemohol predmetnú prihlášku podať v lehote 12 mesiacov od dátumu podania prvej prihlášky a zároveň zaplatiť úradu správny poplatok⁵ za žiadosť o obnovenie práva priority.

Na základe stanoviska legislatívno-právneho odboru ÚPV SR⁶, „požiadavka náležitej starostlivosti musí byť hodnotená vzhľadom na situáciu, ktorá existovala pred uplynutím lehoty, teda aj opatrenia, ktoré účastník konania urobil, aby lehotu dodržal, musia byť hodnotené vzhľadom na okolnosti,

PCT REQUEST		For receiving Office use only	
The undersigned requests that the present international application be processed according to the Patent Cooperation Treaty.		International Application No.	
		International Filing Date	
		Name of receiving Office and "PCT International Application"	
		Applicant's or agent's file reference (if desired) (12 characters maximum)	
Box No. I	TITLE OF INVENTION		
Box No. II	APPLICANT ☐ This person is also inventor		
Name and address: (Family name followed by given name; for a legal entity, full official designation. The address must include postal code and name of country. The country of the address indicated in this box is the applicant's State (that is, country of residence if no State of residence is indicated below.)		Telephone No.	
		Facsimile No.	
		Applicant's registration No. with the Office	
E-mail authorization: Marking one of the check-boxes below authorizes the receiving Office, the International Searching Authority, the International Bureau and the International Preliminary Examining Authority to use the e-mail address indicated in this Box to send, notifications issued in respect of this international application to that e-mail address if those offices are willing to do so. ☐ as advance copies followed by paper notifications, or ☐ exclusively in electronic form (no paper notifications will be sent).			
E-mail address:			
State (that is, country) of nationality:		State (that is, country) of residence:	
This person is applicant for the purposes of: ☐ all designated States ☐ all designated States except the United States of America ☐ the United States of America only ☐ the States indicated in the Supplemental Box			
Box No. III	FURTHER APPLICANT(S) AND/OR (FURTHER) INVENTOR(S)		
☐ Further applicants and/or (further) inventors are indicated on a continuation sheet.			
Box No. IV	AGENT OR COMMON REPRESENTATIVE, OR ADDRESS FOR CORRESPONDENCE		
The person identified below is hereby/has been appointed to act on behalf of the applicant(s) before the competent International Authorities as: ☐ agent ☐ common representative			
Name and address: (Family name followed by given name; for a legal entity, full official designation. The address must include postal code and name of country.)		Telephone No.	
		Facsimile No.	
		Agent's registration No. with the Office	
E-mail authorization: Marking one of the check-boxes below authorizes the receiving Office, the International Searching Authority, the International Bureau and the International Preliminary Examining Authority to use the e-mail address indicated in this Box to send, notifications issued in respect of this international application to that e-mail address if those offices are willing to do so. ☐ as advance copies followed by paper notifications, or ☐ exclusively in electronic form (no paper notifications will be sent).			
E-mail address:			
☐ Address for correspondence: Mark this check-box where no agent or common representative is/has been appointed and the space above is used instead to indicate a special address to which correspondence should be sent.			

Form PCT/RO/101 (first sheet) (January 2010)

See Notes to the request form

ktoré existovali pred uplynutím lehoty.

Z uvedeného vyplýva, že podmienka náležitej starostlivosti je splnená v tých prípadoch, keď:

1. účastník konania preukáže, že v čase pred uplynutím lehoty urobil všetko pre to, aby úkon v lehote urobil, a
2. a) dôvod prečo účastník úkon v lehote neurobil a nemohol ho ovplyvniť, pretože ide o okolnosti, ktoré sú mimo sféry jeho „pôsobenia“, alebo
b) ide o také výnimočné okolnosti, ktoré sú v sfére „pôsobnosti účastníka konania, avšak nastali celkom výnimočne, a to aj napriek tomu, že účastník konania urobil všetko pre to, aby predmetný úkon urobil pred uplynutím lehoty.“

ÚPV SR, ako prijímací úrad, pri svojom rozhodovaní prihliada na uvedené skutočnosti a na základe podkladov rozhodne,

4 http://www.wipo.int/pct/en/texts/reservations/res_incomp.html (23. 2. 2010 sa na webovej stránke uvádzal stav k 29. 9. 2009).

5 Zákon NR Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov.

6 Vnútrošný list č. 81/2010 – Stanovisko LPO – pravidlo 26bis.3 PCT.

či obnoví alebo neobnoví právo prednosti z prvej prihlášky a nadväzne informuje o tom prihlasovateľa.

Ak úrad neuzná dôvody uvedené prihlasovateľom, všetky lehoty v priebehu medzinárodnej fázy konania sa aj napriek tomu budú počítať od dátumu priority, ktorú uviedol prihlasovateľ.

V prípade, že prijímací úrad obnoví právo priority podľa pravidla 26bis.3 PCT založenom na zistení, že premeškanie lehoty na podanie prihlášky v období priority nastalo aj napriek „náležitej starostlivosti, ktorú si vyžadovali okolnosti“, je účinné v každom štáte, ktorého národné zákonodarstvo akceptuje kritérium „neúmyselnosti“ alebo obidve kritériá, t. j. kritérium „neúmyselnosti“ a kritérium „napriek náležitej starostlivosti...“.

Možnosť preskúmania rozhodnutia prijímacieho úradu

Prihlasovateľ si musí byť vedomý, že určený/zvolený úrad, v zmysle pravidla 49ter.1 (c) a (d) PCT, môže v prípade pochybností prehodnotiť rozhodnutie prijímacieho úradu z hľadiska splnenia podmienok pravidla 26bis.3 (a), (b) (i) alebo (c), t. j. či boli splnené všetky podmienky pre kladné rozhodnutie prijímacieho úradu a ak splnené neboli, môže ho zrušiť. Z uvedených dôvodov sa odporúča prihlasovateľom, aby výhody ustanovenia pravidla 26bis.3 PCT využívali iba v krajných a dobre odôvodnených prípadoch.

Niektoré členské štáty PCT stále uvádzajú nezlučiteľnosť s príslušnými pravidlami PCT, a preto je nutné, aby si prihlasovateľ preveril (v prípade využitia pravidla 26bis.3 PCT), či štáty, v ktorých hodlá žiadať o udelenie patentu v národnej/regiónálnej fáze konania, zosúladiť národnú/regiónálnu legislatívu s príslušným pravidlom 49ter.1 PCT.

Konanie pred Úradom priemyselného vlastníctva SR z pohľadu úradu určeného/zvoleného

Slovenská republika patrí medzi prvé členské štáty, ktoré pristúpili k PLT, a preto pri tvorbe zákona č. 435/2001 Z. z. o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (patentový zákon) úrad vychádzal z ustanovení PLT.

Ako už bolo uvedené v predchádzajúcom texte, úrad vo svojom rozhodovaní podľa § 52 zákona č. 435/2001 Z. z. aplikuje kritérium „due care – „napriek náležitej starostlivosti...“.

Ak medzinárodná prihláška s uplatňovanou prioritou, ktorá jej bola priznaná na základe **kladného rozhodnutia prijímacieho úradu** (o žiadosti o obnovenie práva priority podľa pravidla 26bis.3 PCT a rozhodnutie o nej bolo založené na zistení, že premeškanie lehoty na podanie prihlášky v 12-mesačnom prioritnom období nastalo aj „**napriek náležitej starostlivosti...**“), vstúpi do konania na úrade podľa § 57 ods. 3) zákona č. 435/2001 Z. z., úrad má v prípade pochybností právo (v zmysle pravidla 49ter.1 *Účinok obnovenia práva na prioritu prijímacím úradom*, ods. 3 c) PCT) preskúmať rozhodnutie prijímacieho úradu (§ 36 ods. 5) zákona č. 435/2001 Z. z.). Ak zistí, že neboli splnené podmienky na to, aby sa obnovilo právo priority, rozhodnutie prijímacieho úradu nebude účinné. V zmysle ods. d) pravidla 49ter.1 PCT to úrad oznámi prihlasovateľovi, uvedie dôvody svojich pochybností a umožní mu, aby sa vyjadril v primeranej lehote k zisteným dôvodom, na základe ktorých má byť žiadosť zamietnutá (§ 52 ods. 6) zákona č. 435/2001 Z. z.). V opačnom prípade ÚPV SR rozhodnutie prijímacieho úradu akceptuje.

V prípade **negatívneho rozhodnutia** prijímacieho úradu o žiadosti o obnovenie práva priority úrad postupuje v zmysle pravidla 49ter.2 PCT *Obnovenie práva na prioritu určeným úradom*. To znamená, že ak je dátum medzinárodného podania neskorší, ako je dátum uplynutia prioritného obdobia, ale v lehote dvoch mesiacov od tohto dátumu, úrad má právo, na základe žiadosti prihlasovateľa, podľa pravidla 49ter.2 PCT obnoviť právo priority, ak zistí, že sa vyhovelo ním uplatňovanému kritériu (kritérium na obnovenie práva priority).

Žiadosť podľa ods. b) pravidla 49ter.2 PCT musí prihlasovateľ podať v lehote jedného mesiaca od príslušnej lehoty podľa článku 22 (t. j. v lehote do 32 mesiacov od dátumu priority, pretože lehota na vstup do národnej fázy konania v ÚPV SR je 31 mesiacov od dátumu priority), zdôvodniť premeškanie lehoty podania medzinárodnej prihlášky v prioritnom období a doložiť vyhlásenie alebo dôkaz podporujúci zdôvodnené stanovisko. Prihlasovateľ spolu so žiadosťou musí zaplatiť správny poplatok.

V prípade kladného rozhodnutia o žiadosti o obnovenie priority prijímacími úradmi zmluvných štátov PCT, ktoré vo svojej praxi uplatňujú kritérium „**neúmyselnosti**“, ÚPV SR musí preskúmať každé rozhodnutie prijímacieho úradu, pretože uvedené kritérium je benevolentnejšie, ako uplatňuje samotný úrad.

Nezlučiteľnosť národnej legislatívy členských štátov PCT s pravidlom 49ter.1 a 2 PCT

Na záver je nutné opätovne upozorniť na skutočnosť, že nezlučiteľnosť národnej legislatívy s pravidlami 49ter.1 a 49ter.2 PCT uvádzajú tieto štáty: Alžírsko, Brazília, Česká republika, Čína, Filipíny, India, Indonézia, Japonsko, Kanada, Kolumbia, Kórejská republika, Kuba, Litva, Maďarsko, Mexiko, Nemecko, Nórsko, Spojené štáty americké, Španielsko a Turecko.⁷

Z uvedeného dôvodu vyplýva, že v národnej fáze konania pred určenými/zvolenými úradmi spomenutých štátov sa právo priority **nebude brať do úvahy** aj napriek tomu, že bolo obnovené prijímacím úradom na základe žiadosti prihlasovateľa. Preto, ak majú prihlasovatelia záujem o udelenie patentu v spomínaných krajinách a v medzinárodnej prihláške uplatňujú právo priority z prvej prihlášky, musia dodržať lehotu 12 mesiacov na podanie medzinárodnej prihlášky, v opačnom prípade toto právo stratia.

RESTORATION OF THE RIGHT OF PRIORITY IN THE PCT INTERNATIONAL APPLICATION

HLADKÁ L.:

Possibilities of restoration of the right of priority by the receiving or designated office in the PCT international application, the filing date of which is after priority period. The criteria for restoration of the right of priority: “unintentional” and “due care”. The criterion applied by the Industrial Property Office of the Slovak Republic – “due care”. Incompatibility of the national laws of some PCT member states with PCT rules 26bis.3 and 49ter.

7 http://www.wipo.int/pct/en/texts/reservations/res_incomp.html (23. 2. 2010 sa na webovej stránke uvádzal stav k 29. 9. 2009).

Pohnime rozumom! – 16. časť

Obdivuhodné vynálezy prírody – stavebníctvo

MVDr. Peter HOLAKOVSKÝ
Veľký Šariš

Ing. Štefan HOLAKOVSKÝ
patentová a známková kancelária GENiUM®, Bratislava

„Príroda je otvorená kniha,
z ktorej sa stále oplatí čítať.“
(Antonio Gaudí y Cornet)

Počas krátkeho ľudského života celú knihu prírody nikto nestihne prečítať, môže si v nej iba zalistovať alebo sa pokúsiť prečítať niektorú z jej kapitol.

V predošlých článkoch sme už viackrát poukázali na to, že človek môže z prírody čerpať zaujímavé podnety na lepšie uspokojovanie svojich stále narastajúcich potrieb. Vďaka bionike získavame stále ďalšie dôkazy o tom, že príroda je nevyčerpatelným zdrojom inšpirácie.

V šestnástej časti seriálu uvedieme niekoľko príkladov potvrdzujúcich, že už v dávnej minulosti existovali tvoriví architekti a stavitelia, od ktorých sa mohlo ľudstvo veľa naučiť.

Bobor vodný (*Castor fiber*) – hate, hrádze, priehradý, vodné priekopy, vodné hrady a dláto

Foto: <http://snaturou2000.sk/zivocichy/-bobor-vodny>

Bobor vodný sa považoval na našom území skoro stopäťdesiat rokov za vyhynutý druh. Najväčší podiel na likvidácii týchto, kedysi bežne sa vyskytujúcich, zvierat mali predovšetkým ľudia. Lovili ich hlavne

kvôli kvalitnej kožušine, no záujem bol aj o bobří tuk, ktorý sa používal na liečenie niektorých chorôb. Mäso bobra spolu s rybím a račím sa dlho považovalo za pôstne jedlo, no aj mimo pôstneho obdobia bolo vítaným spestrením jedálneho lístka. Azda najväčší úder uštedril bobrom človek necitlivými zásahmi do životného prostredia. V súčasnosti sa bobry na území Slovenska síce znovu udomácňujú, ale väčšina z nás nemá to šťastie, aby ich mohla pozorovať priamo v prírode. Bobry sú totiž plaché zvieratá a aktívne hlavne v noci.

Svoju prítomnosť v určitej lokalite však nedokážu utajiť. Svedčia o tom ich stavby – **vodné hrádze, hate, priehradý a bobrie hrady**. Tie sú tak charakteristické, že ich z literatúry poznajú aj tí, čo ich na vlastné oči nikdy nevideli. V prírode určite neujdu pozornosti nikoho, kto sa okolo nich pohybuje. Keďže stromy sú pre bobry obživou aj stavebným materiálom, o ich pôsobení v lokalite svedčia typicky obhryzené pne, prípadne kmene a konáre. Určite aj v minulosti bobry **právom vzbudzovali záujem ľudí**, a to nielen ako možný zdroj kožušín a potraviny, ale aj ako inšpirácia pre výstavbu vlastných ľudských obydlí.

Stavebná činnosť bobrov však nie je zameraná len na výstavbu vlastného bývania. Bobry sú dobre prispôbené pre život vo vodnom prostredí, v ktorom sú pred suchozemskými dravcami vo výhode. Tomuto spôsobu života sa preto snažia prispôbovať aj prostredie, v ktorom žijú. Na vodných tokoch si budujú hrádze, hate a priehradý, ktorými **zdvihajú hladinu a spomaľujú odtok vody**. Zvýšená hladina a spomalený

tok im umožňuje nielen ľahšie transportovať materiál (pníky a konáre), ale zároveň im slúži aj ako obranný prvok.

Nedávno bola v médiách publikovaná prekvapujúca informácia o obrovskej bobrej hrádzi v Kanade. Má dĺžku 850 metrov a nachádza sa v národnom parku Wood Buffalo (hrádza bola objavená vďaka satelitným pozorovaniam). V jej blízkosti sú ďalšie dve menšie hrádze. Predpokladá sa, že do desiatich rokov by mohlo dôjsť k ich prepojeniu, čím by sa vytvorila obrovská hrádza s dĺžkou viac ako jeden kilometer.¹

Bobry svoje stavby budujú z materiálov, ktoré sú pre ne bežne dostupné. Je to hlavne hlina, kamene, prúty a konáre, ale aj trstie a podobne. Pomocou hrádzí a priepustov bobry dokážu vo vodnej nádrži, ktorú vytvorili, regulovať podľa potreby výšku vodnej hladiny. Pre bezpečnosť bobrích brlohov (nazývaných aj bobrie hrady) je hladina vody veľmi dôležitá. Tieto stavby totiž bobry budujú takým spôsobom, aby boli v čo najväčšej miere obklopené vodou.

Zvyčajne sú umiestnené tak, že nad vodnú hladinu vyčnievajúca časť bobrieho brlohu (hradu) je ostrovom na vodnej ploche. Ale neraz sú aj v tvare polostrova, ktorého jednu stranu tvorí ťažko prístupný breh vodného toku, pričom prevažná časť obvodu je obklopená vodou. Vchod a východ má bobrý hrad vždy pod vodnou hladinou. Bobry ho tak môžu nepozorovane opustiť alebo sa do neho vrátiť. „Obytné priestory“ a „komora so zásobami“ sú vo vnútri bobrieho hradu nad hladinou vody, kde sú bobry v suchu a pohodlí. Bobrie hrady nie sú malé ani jed-

1 <http://www.equark.sk/index.php?cl=article&iid=1487&action=itemclick&tname=inlist&pr=click,default>

noduché stavby. Často dosahujú výšku až 3 metre a priemer aj 20 metrov. Dômyselnosť vnútorného usporiadania je viditeľná na priložených obrázkoch. O pevnosti týchto stavieb svedčí skutočnosť, že pazúry a zuby dravcov nie sú dostatočnými nástrojmi na ich zdolanie. Aj pre ľudí vybavených iba jednoduchými nástrojmi sú skoro nepreniknuteľnou prekážkou.

Zmes hliny, kameňov a konárov je totiž po vyschnutí neuveriteľne pevná. Túto vlastnosť bobrích stavieb si ľudia v minulosti určite nemohli nevšimnúť.

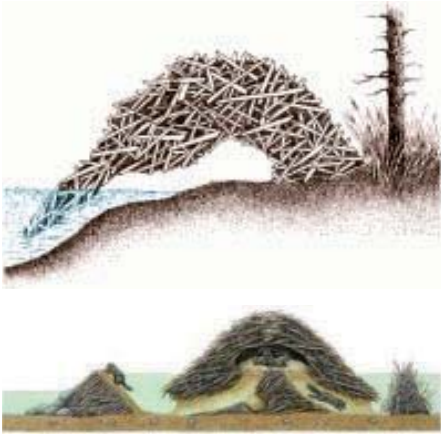

Foto: <http://snaturou2000.sk/zivocichy/-bobor-vodny>

Prečo tak podrobne opisujeme bobrie stavby v článku o bionike? Pretože bobry svoje obydlia stavali už dávno predtým, ako s tým začal človek a **prvé stavby človeka mali s bobrími stavbami veľa spoločného**. Boli tiež stavané z hliny, kamenia, kolov a konárov. Človek túto techniku stavania postupne vylepšoval, ale v niektorých lokalitách sa zachovala dodnes.

Poznámka autora (P. H.): O pevnosti takýchto stavieb som sa mal možnosť presvedčiť na vlastné oči. Bol som svedkom búrania takejto hlinenej stavby. Jej steny pozostávali z kolov, medzi ktorými boli zapletené prúty, a na túto kostru bola nanesená hrubá vrstva ílovitej hliny. Takáto stena fungovala skoro ako panel zo železobetónu. Výstuž z kolov a zapleteného prútia spolu s hlinenou výplňou držali pevne pohromade. Stena sa nerozpadla ani pri silných nárazoch. Po jej zvalení lyžicou bagra stále držala pohromade, aj po páde na zem. Tehlový múr by sa rozpadol už po prvých nárazoch.

Zhrňme teda, čím mohli bobry inšpirovať človeka. Spôsobom stavania a použitými materiálmi. Umiestnením stavieb tak, aby voda okolo nich bola jedným z obranných prvkov – vodné priekopy okolo hradov a zámkov alebo hrady postavené na

ostrovčekoch, tzv. vodné hrady. Hate, hrádze a priehradu bobrov zase ukázali človeku možnosti, ako hospodáriť s vodou. Hlodavé zuby bobrov mohli človeka inšpirovať k výrobe dláta.

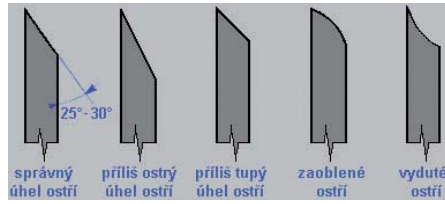

Foto: <http://www.richtera.cz/krysot/wood-carv/skolka/pict/brouseni/ostri.gif>

Foto: http://img4.rajce.idnes.cz/d0402/1/-1731/1731173_76634e3dec0c5f036fe2b-8d132e6af6d/images/18aDSCF0363.jpg

Uhol správne nabrúseného dláta sa totiž skoro úplne zhoduje s uhlom ostria bobrieho zuba. Bobrie zuby sú tak dokonalý nástroj, že kôl s hrúbkou 10 cm dokáže bobor prehlovať za čas kratší ako 10 minút.

Pavúk vodný alebo vodnár striebřistý (Argyroneta aquatica) – potápačský zvon a potápanie so zásobou vzduchu

Foto: libarynth.org/when_nature_inflates

Tento zvláštny pavúk ako jediný z pavúkov dokáže trvalo žiť pod vodou aj napriek tomu, že jeho telesná stavba sa skoro ničím nelíši od ostatných suchozemských pavúkov. Vo vode loví, býva, aj sa rozmnožuje,

hoci bez vzduchu by neprežil. Tento druh však prišiel na to, ako žiť pod vodou a dýchať vzduch.

Pomocou chlpkov na tele si totiž dokáže zachytiť okolo seba **vzduchovú bublinu**, ktorá mu slúži ako zásoba vzduchu a umožňuje dýchať pod vodou. Pomocou takejto bubliny si dopravuje vzduch aj do svojho obydlia. Pod vodou si najprv z pavučiny vytvorí akúsi striešku na **spôsob potápačského zvona**, kde si potom na vlastnom tele nanosí vzduch. Na prvý pohľad sa môže zdať, že výmena vzduchu v takomto pavúčom obydlí musí byť namáhavá práca, ale nie je to tak. K zníženiu koncentrácie oxidu uhličitého a udržiavaniu potrebného množstva kyslíka napomáha (okrem vzduchu, ktorý si pavúk priniesie) aj výmena plynov medzi okolitou vodou a vzduchom v pavúčkovej komôrke (z vody do komôrky preniká kyslík a z komôrky uniká oxid uhličitý).

Družník vrabcovitý (Philetairus socius) – činžiaky, bytové družstvá

Foto: <http://picasaweb.google.com/lh/photo/-GC6fxmRp0zblMcA9BGRxAw>

Slovenský názov tohto v Afrike žijúceho vtáčika nie je najvýstižnejší. Jeho latinské pomenovanie je možné do slovenčiny preložiť ako spriadač spoločenský. Preklad latinského názvu presnejšie charakterizuje tohto vtáčika. Sám osebe je vcelku nenápadným tvorom (podobný vrabcovi), ale o to nápadnejšie sú diela, ktoré jeho spoločstvo dokáže vytvoriť. Sú nimi obrovské spoločné hniezda, ktoré sa považujú za najväčšie vtákmi vytvorené stavby.

Svoje stavby si začínajú budovať tak, že z trávy, trstia alebo podobného materiálu zhotovia strechu svojho spoločného hniezda. Pod ňou si potom jednotlivé páry budujú (spriadajú) svoje komôrky, ktorých môže byť **v jednom spoločnom hniezde aj viac ako 300**. Steny jednotlivých komôrok sú posplietané tak, že spolu tvoria jed-

no obrovské hniezdo, často s priemerom aj niekoľkých metrov a hmotnosťou presahujúcou 100 kg. Vletové otvory hniezda sú orientované smerom dolu, aby sa do hniezda nemohli dostať hady alebo iné dravce. Okrem toho, že spoločné hniezdenie je bezpečnejšie (ak sa pod ťarchou takého hniezda nezlomí strom), táto stavba aj bez klimatizácie udržuje stabilnejšiu teplotu, ako by tomu bolo v prípade samostatných hniezd. Aj napriek tomu, že vonkajšia teplota okolo hniezda sa počas dňa mení, podľa niektorých prameňov vo vnútri spoločného hniezda sa udržuje na stabilnej úrovni okolo 21 °C.

Termity (*Isoptera*) – mrakodrapy, klimatizácia, geológia a pestovanie húb

Termity, ktoré v minulosti boli nazývané aj všekazy, si určite takéto pomenovanie nezaslúžia. Všekazmi ich ľudia nazvali preto, že sa živia aj pre iné živočíchy ťažko stráviteľnými materiálmi (napr. drevom alebo čímkol'vek rastlinného pôvodu), a preto často poškodzujú drevené stavby.

Stavby termitov sú však hodné obdivu. Napriek tomu, že ich tieto malé tvory stavajú z hliny, slín, výkalov a tiel mŕtvych termitov, vyznačujú sa neuveriteľnou pevnosťou. **Dokážu odolať aj nárazu nákladného auta.** Ich výška neraz dosahuje 4 – 6 metrov a priemer môžu mať až 20 metrov. Ak zoberieme do úvahy priemernú dĺž-

ku tela termita 1 cm, tak potom 6 metrov vysoké termitisko je v pomere k veľkosti jeho tela vysoké ako **1 000-metrový mrakodrap** pre človeka vysokého 180 cm. Napriek veľkosti nadzemnej časti, termitisko je v podstate iba **klimatizačná jednotka** pre jeho podzemnú časť, ktorá je niekoľkonásobne väčšia. Chodbičky a tunele, ktoré si termity pod zemou budujú, siahajú často **až do hĺbky okolo 30 metrov a do vzdialenosti viac ako 100 metrov** od nadzemnej časti. Pomocou vetracích šácht, kanálikov a prieduchov v nadzemnej, klimatizačnej časti termitiska dokážu termity udržiavať stálu vyhovujúcu mikroklimu aj v podzemnom systéme. Pri budovaní podzemia termity vytáženú zeminu vynášajú na povrch a zabudujú ju do nadzemnej časti termitiska. Tieto schopnosti termitov neunikli pozornosti geológov.

V africkej Botswane geológovia objavili v stavbe termitov zabudovaný nerast ilmenit, ktorý sa vyskytuje spolu s diamantmi. Dnes sa na tom mieste nachádza jedna z najväčších diamantových baní Jwaneng. Samotné ložisko diamantov však bolo objavené až v hĺbke 40 metrov.

V súčasnosti na miestach výskytu termitov geológovia z termitísk bežne odoberajú vzorky materiálu, ktorý im (bez veľkých nákladov na jeho získavanie z hĺbky) prezradí, čo sa môže pod zemským povrchom nachádzať.²

Okrem stavania hlinených stavieb a hĺbenia podzemných chodieb sa väčšina druhov termitov zapodieva aj pestovaním húb. Rastlinná potrava, ktorou sa živia, je totiž ťažko stráviteľná s malým obsahom živín a vysokým obsahom celulózy a lignínu. Tieto ťažko stráviteľné zložky termitom slúžia ako substrát na pestovanie niektorých druhov húb z rodu *termitomyces*. Ide o huby produkujúce enzýmy, ktoré sú schopné lignín a celulózu rozkladať na ľahšie stráviteľné živiny. Pestovaním a požíraním týchto húb si **termity obohacujú svoj jedálny lístok** o zložky, ktoré by z celulózy a lignínu inak získať nedokázali.³

Ochladzovanie príbytkov

V púšti Pilbara (západná Austrália) žije **púšťová myš** (*Pseudomys chapmani*), ktorá môže prežívať aj v teplotách okolo 50 °C. Umožňuje to originálny systém chladenia jej príbytku. Nad vchodom do svojej nory myška nazhromažďuje množstvo kamienkov.

Foto: <http://geo-sites.zoomshare.com/files/-mystery-mounds.htm>

Cez deň sa kamienky ohrejú a pomáhajú udržiavať teplo počas nadchádzajúcej noci. V noci sa ochladia a ráno, keď sa začína otepľovať, sa na chladných kamienkoch začne zrážať rosa, ktorá kvapká do nory. Nora sa ochladzuje od kvapiek vyvrážanej vody. Keď v priebehu dňa teplota stúpa, voda sa odparuje, čím dochádza k ďalšiemu ochladzovaniu. Počas dňa sa kamienky znova ohrievajú a kolobeh termoregulácie pokračuje.

² <http://www.21stolety.cz/view.php?cisloclanku=2007101927>

³ <http://home.nextra.sk/biotech/Industries-PulpPaper.htm>

Foto: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/09/-RayNorris_termite_cathedral_mounds.jpg

Podobný princíp využíva na ochladzovanie svojho hniezda aj **skalárik** (*Oenanthe leucopyga*) žijúci v horúcich oblastiach severnej Afriky.

Samček naznáša niekoľko stoviek plochých kameňkov do výšky asi 15 centimetrov. Do dolinky na vrchnej časti kopčeka urobí hniezdo z rastlinného materiálu a peria.

Foto: http://descoperitiminunilelumi.blogspot.com/2009_02_01_archive.html

Na kameňkoch sa zráža rosa, ktorá sa pri zvyšovaní teploty odparuje a ochladzuje vzduch prúdiaci medzi kameňkami do hniezda. V hniezde „prežijú“ vajčká, v ktorých by sa bez takéhoto ochladzovania nemohol vyvinúť nový život.

Ventilačné šachty krtov

Foto: <http://www.cas.sk/clanok/117445/-zahradkari-pozor-7-najlepsich-zbrani-proti-krtkom.html>

Keďže krt prakticky celý život prežíva v podzemí, buduje si systém chodieb, ktorý mu zabezpečí vyhovujúce životné podmienky. Hlavnou časťou jeho obydlija je dutina, veľká asi ako futbalová lopta, vystlaná trávou a lístím. Z tejto komory sa lúčovito rozbiehajú chodby, ktoré vyhrabáva pri hľadaní potravy. Chodby vyúsťujú na povrchu do otvorov, ktoré poznáme podľa charakteristických kopčiekov – krtincov. Systém chodieb je často dlhší ako 100 metrov. Vďaka takto rozvetvenej sústave vetracích otvorov je zabezpečené prírodné samočinné vetranie (rozdiely tlakov vzduchu pri jednotlivých otvoroch).

Osy vynašili papier

Foto: <http://www.naturephoto.hostujem.sk/blanokridlovce/index.html>

Človek musel veľa rozmýšľať a dlho experimentovať, kým sa mu podarilo vynájsť ako-tak použiteľný papier (kým ho vynašiel, používal ako podklad na písanie okrem iného aj špeciálne spracované kože niektorých zvierat). Mohol si ušetriť námahu, keby bol sledoval, ako si osy stavajú hniezda.

Osy – robotnice rozžujú kúsky dreva, stebel trávy, ... zmiešajú ich so slinami a potom z nich stavajú hniezda bunkovitého systému. Poučný je aj postup výstavby. Najprv osa – kráľovná vytvorí jednu bunku, potom k nej pridáva ďalšie. Nakladie do nich vajčká a kŕmi vyliahnuté larvy. Už prvá generácia práceschopných robotníc sa pustí do výstavby ďalších buniek hniezda. Súčasne osi využívajú aj recykláciu, keď na tvorbu „papieroviny“ využívajú napríklad aj hmotu z papierových škatúl, ktoré ľudia vyrobili tiež z recyklovaného papiera.

Osy murárky predbehli hrnčiarov a dávno pred nimi začali z mokrej hliny stavať hniezda, ktoré sú aj tvarovo podobné amfóram či vázom. Takéto hniezda po „vypálení“ na slnku vydržia dlho po vyliahnutí mladých ôs.

„Pracovný reťazec“ alebo živý dopravník pri hrabaní svojich podzemných obydlí praktizujú členovia kolónií **rypoša lysého**, žijúceho v podzemiach saván a polopúšti východnej Afriky.

Foto: http://www.tyden.cz/rubriky/veda-a-technika/osklivi-ryposi-muzou-byt-zbrani-proti-rakovine_145201.html

Každý robotník hrabe za seba, za ním pracujúci ďalší člen reťazca zeminu presúva tiež za seba... a takto zeminu rýchlo premiestnia až von z chodby.

Najrozsiahlejšie podzemné mestá si buduje **svišť prériový** (*Cynomys ludovicianus*).

Foto: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Cynomys_ludovicianus_at_National_Zoo.JPG

Tieto zaujímavé hlodavce obývajú planiny od juhozápadnej Kanady až po severné Mexiko. Žijú vo veľkých spoločenstvách zložených z rodinných klanov. Živia sa pýrom, niektorými druhmi trávy, ale aj bodliakmi, kaktusmi... Vytvárajú si podzemné nory, ktoré poprepávajú zložitým systémom chodbičiek aj na rozlohe desiatok hektárov. V literatúre⁴ je uvedený ťažko predstaviteľný údaj, že v Texase bola zistená kolónia asi 400 miliónov svištov žijúca na území dlhom 400 km a širokom 160 km.

Vchody do nory sú obklopené zvláštnymi valmi, ktoré ich chránia pred dažďom a nepriateľmi.

Krajčírik dlhochvostý (*Orthotomus sutorius*)

Človeku trvalo veľmi dlho, kým vynašiel spôsob, ako zošívať k sebe kúsky kože tak, aby vznikol primitívny odev. Keby vtedajší potenciálni vynálezcovia sledovali prácu samičky kajčírika dlhochvostého, boli by na to prišli možno o státisíce rokov skôr.

Samička si vyhladne jeden alebo dva veľké vhodné listy, priloží k sebe ich okraje, ostrým zobáčikom urobí na nich dierky. Potom ako niť použije pavučinové alebo rastlinné vlákno, prípadne iný vhodný materiál. Zobáčikom „niť“ pretiahne cez dierky a na oboch koncoch ich zauzlí. Takto urobí potrebný počet stehov, čím vznikne obal kolísky, ktorý vystelie mäkkým materiálom. Hniezdo je zo živých listov, preto je odolnejšie

⁴ *Fakta a rekordy (Facts and Records/2003 Usborne Publishing Ltd., 2003) Ríčany : JUNIOR, s. r. o., 2007.*

ako z odumretých a je súčasne perfektne zamaskované. Poskytuje výbornú ochranu pred tropickými dažďami a inými nepriaznivými vplyvmi.

Foto: [http://en.wikipedia.org/wiki/File:Common_Tailorbird_\(Orthotomus_sutorius\)-Nest_in_Hyderabad,_AP_W_IMG_7248.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Common_Tailorbird_(Orthotomus_sutorius)-Nest_in_Hyderabad,_AP_W_IMG_7248.jpg)

Domov s falošným vchodom

Je prirodzené, že živočíchy sa snažia svoje potomstvo chrániť nielen pred poveternostnými vplyvmi, ale aj pred predátormi. Využívajú na to hlavne rôzne druhy maskovania (niektoré sme už spomenuli v predchádzajúcich častiach seriálu).

Samček kúdelníčky lužnej (*Remiz pendulinus*) vymyslel rafinovaný spôsob, ako zmiasť záujemcu, ktorý by chcel vyplniť hniezdo. Hniezdo začne stavať zväčša na vidlici konárika, na ktorý pripevní základné vlákno. Na to postupne pridáva ďalšie vlákna, ktoré preplietá ododna smerom hore. Do kostry vplietá kratšie vlákna a dopĺňa ich napríklad chumáčmi vlákien obalujúcich semená vrb či topolov.

Foto: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Cynomys_ludovicianus_at_National_Zoo.JPG

Dokončené hniezdo vyzerá ako veľký chumáč kúdele (asi preto sa volá kúdelníčka), ale aj napriek tomu, že pôsobí jemne, je dosť odolné a vplyvom počasia vzdoruje

aj niekoľko rokov. Jeho odolnosť a jemnosť využívali deti, ktoré si ich navliekali ako papuče. Africké masajské ženy ich vraj používajú ako mešce.

Najzaujímavejšie na hniezde je to, že staviteľ vytvorí **falošný vchod** do malej dutiny, ktorá je prázdna. Pravý vchod do hniezda je väčšinou nenápadný a úzky. Vtáčik sa cezeň musí pretlačiť a vchod sa potom za nim opäť uzavrie.

Domov chránený vodopádom

Vodnár (*Cinclus sp.*) je jediným spevavým vtákom, ktorý sa pri hľadaní potravy potápa.

Foto: <http://dobrovodsky.info/vtaky/>

Dokonca sa pod vodou dokáže vynikať po dne a tam nachádzať obživu. Ešte zaujímavejšie je, že ak žije v blízkosti vodopádov, stavia si **hniezda za závesom padajúcej vody**. Žije aj na našom území v blízkosti nezamrzajúcich vôd a na zimu neodlieta.

Literatúra a internetové zdroje*

Fakta a rekordy (Facts and Records/2003 Usborne Publishing Ltd., 2003) Říčany : JUNIOR, s. r. o., 2007.

BIRKHEAD, T., DUNBAR, R., EVANS, P., GATTIOVÁ, A., HELTON, D., JAMESON, C., O'CONNEL, S.: Súkromie živočíchov (EXPLORING THE SECRETS OF NATURE, Reader's Digest Association Limited, London, 1994). Bratislava : Reader's Digest Výber, spol. s r. o., 1998.

LEBEDEV, J. S.: Architektúra a bionika. Bratislava : Alfa, 1982.

<http://www.equark.sk/index.php?cl=article&iid=1487&action=itemclick&tname=inlist&pr=click,default>

<http://snaturou2000.sk/zivocichy/bobor-vodny>

<http://www.richtera.cz/kryso/wood-carv/skolka/pict/brouseni/ostri.gif>

http://img4.rajce.idnes.cz/d0402/1-1731/1731173_76634e3dec0c5-f036fe2b8d132e6af6d/images/18a-DSCF0363.jpg

libarynth.org/when_nature_inflates

<http://picasaweb.google.com/lh/photo/GC6fxmRpOzbLMcA9BGRxAw>

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/09/RayNorris_termite_cathedral_mounds.jpg

<http://www.21stoleti.cz/view.php?cisloclanku=2007101927>

http://home.nextra.sk/biotech/Industries_PulpPaper.htm

<http://geo-sites.zoomshare.com/files/mystery-mounds.htm>

http://descoperitiminunilumii.blogspot.com/2009_02_01_archive.html

<http://www.cas.sk/clanok/117445/zahradkari-pozor-7-najlepsich-zbrani-proti-krtkom.html>

<http://www.naturephoto.hostujem.sk/blanokridlovce/index.html>

http://www.tyden.cz/rubriky/veda-a-technika/osklivi-ryposi-muzou-byt-zbrani-proti-rakovine_145201.html

http://en.wikipedia.org/wiki/File:Cynomys_ludovicianus_at_National_Zoo.JPG

[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Common_Tailorbird_\(Orthotomus_sutorius\)_Nest_in_Hyderabad,_AP_W_IMG_7248.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Common_Tailorbird_(Orthotomus_sutorius)_Nest_in_Hyderabad,_AP_W_IMG_7248.jpg)

http://www.treknature.com/gallery/Middle_East/Turkey/photo113379.htm

<http://dobrovodsky.info/vtaky/>

THINK IT! – PART XVI
Admirable Inventions of the Nature – Building
HOLAKOVSKÝ, P., HOLAKOVSKÝ, Š.
Bionics (continuation). Buildings of animals – inspiration source for human: beaver – fascines, embankments, dams, water jumps, water timbers and chisel. Water spider – diving bell, diving with air supplies. Sociable weaver – blocks of flats, housing associations. Termites – sky-scrappers, air-conditioning, geology and mushrooms cultivation. Western pebble-mound mouse and white-crowned wheatear – air-conditioning. Wasps – paper buildings. Naked mole rat – working chain, living conveyor. Common tailorbird – needlework principle. European penduline tit – false entry. Dipper – home protected by waterfall.

Pokračovanie v Duševnom vlastníctve
č. 3/2010

* Všetky odkazy na elektronické pramene v tomto článku vo vzťahu k jeho obsahu platné k 12. 5. 2010.

Z GALÉRIE TVORCOV

Majster výtvarnej skratky

Akademický maliar Miroslav Cipár

„Značka by mala byť ako semiačko, ktoré v sebe skrýva oveľa viac, ako sa zdá na prvý pohľad. Má obsahovať posolstvo, energiu, individualitu, odlišiteľnosť, presnosť, krásu..., a pritom musí byť jednoduchá.“

(Miroslav Cipár)

Akademický maliar Miroslav Cipár je jedným z našich najvšestrannejších a najznámejších výtvarníkov. Svedčia o tom jeho kresby, maľby, ilustrácie, grafiky, značky, logá, návrhy poštových známok, plagáty, sochy..., za ktoré získal celý rad domácich aj zahraničných ocenení.

„Tých ciest a prístupov k tvorbe značiek a log je veľmi veľa. Veľká časť značiek je slovných, písmenkových... vychádzajúcich z nejakej slovnej skratky, písmen... alebo z iniciál. Pri tvorbe sa treba pohrať s tvarom písmen, treba nájsť ich primeranosť a vložiť do toho nejakú vlastnú myšlienku,

tak nastal „aha“ efekt a už bolo všetko OK. Je to ako s vtipom, nie každý ho pochopí na prvýkrát.

Sú aj také značky, o ktorých hovorím, že som ich ja ani nevytvoril. To preto, lebo som bol pod takým tlakom zadávateľa, že mi neostal priestor na vlastný tvorivý zážitok. Napríklad som navrhol značku „na prvý šup“ a mal som pocit, že je to ono. Potom oponenti začali „monfordírovať“ na každej čiariočke a oblúčku, aby to bolo trošku voľnejšie, tenšie, hrubšie, kratšie, dlhšie... Urobil som to tak, ako chceli, ale už tú značku nemám rád.

Niektoré značky sa neskôr dostali aj do trojrozmernej podoby, napríklad Ars Populi Quadriennale. Tie boli dokonca odovzdávané aj ako ceny.

Vonku hrozivo potemnelo a z ťažkých mračien sa spustil hustý lejak, ktorý vďaka neľútostnému vetru bubnoval nielen na strechu... Majster Cipár mi ponúkol miesto pri starobyloom stolíku, posadili sme sa a namiesto očakávaného cvaknutia vypínačom rozsvietil sviečku. Atmosféra sa razom zmenila... a ja som nedočkavo nasával vyžarovanie majstrovej charizmy a jeho zaujímavých myšlienok súvisiacich najmä s vlastnými skúsenosťami, ktoré získal počas viac ako pol storočia tvorby značiek, log, označení...

vtip, prekvapenie. Niečo, čím sa tá značka individualizuje, aby sa nepodobala iným a nedochádzalo k zameniteľnosti s inými.

Niektoré moje značky sú z komerčného hľadiska neúspešné, pričom z hľadiska môjho sú úspešné. Iné sú naopak prijaté s obdivom, pričom ja, ich tvorca, sa s nimi neviem skamarátiť až tak, ako s niektorými inými.

Samozrejme viackrát som zažil aj to, že keď som značku vytvoril a predložil ju zadávateľom, tí reagovali napríklad slovami: „Čo to je? ... Mohlo by to byť aj lepšie.“ Keď som im však vysvetlil v čom spočíval môj postup,

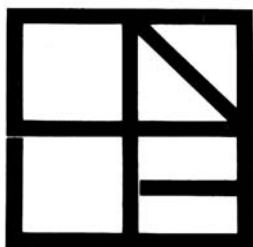

Stalo sa mi aj to, že priestorovú podobu si zadávateľa objednali u niekoho iného, čo asi nebolo celkom v zhode s autorským právom.“

Ktoré boli vaše prvé značky, logá...?

Prvé pokusy som asi robil ako nástennár a školský dekoratér na gymnáziu. Už vtedy som sa začínal hrať s písmenkami tak, aby povedali viac, ako je ich jednoduché znenie. Samozrejme, že som sa zdokonaľoval počas

štúdiá na VŠVU. Popri štúdiu som chodil vypomáhať do knihárstva, ktoré bolo zariadením Slovenského fondu výtvarných umení. Tam som sa tiež všeličomu naučil. Prvé moje značky, ktoré boli v súťaži a začali mať všeobecnejšiu platnosť, bolo to v šesťdesiatych rokoch, tak okolo roku 1964, boli napr. Slovenská národná galéria, BIB, Trienále insitného umenia.

Ako dlho vám trvá vytvorenie značky?

Na to sa nedá jednoducho odpovedať. Závisí to od viacerých okolností, tak ako pri každej tvorivej práci. Niekedy treba veľa nápadov, pokusov, alternatív. Inokedy to príde, ako keby samé od seba.

Stalo sa mi aj to, že som značku vymyslel počas objednávacieho telefonátu. Bola to značka Detský fond Slovenskej republiky.

Máte nejaký obľúbený „pracovný“ nástroj?

V prvom rade je to hlava, v nej sa odohráva to najdôležitejšie. Potom taký nástroj, ktorý umožňuje zanechať stopu, zrealizovať myšlienku, predlžuje ruku... Niekedy to môže byť dokonca aj samotná ruka – prst. Samozrejme, najčastejšie to začína ceruzkou, fixkou, perom, pastelkou... potom príde na rad krieda, štetec... Až na samom konci sú pravítko, trojuholník, kružidlo a počítač.

A čo obľúbená farba?

Nemusím veľmi rozmýšľať – je to jednoznačne čierna.

Čo by ste poradili tvorcom značiek?

Najdôležitejšie je, aby skôr ako začnú robiť vlastné značky, videli množstvo iných. V tom im môže pomôcť počítač, ale zase nie tak, že budú kopírovať tie značky, ktoré nájdú na internete. Majú sa nimi iba inšpirovať, vytvoriť si oči a hlavu, hľadať cesty, riešenia.

Robiť si poznámky, náčrtky, návrhy... prechádzať do symbolového myslenia. Treba rozvíjať, kultivovať, zdokonaľovať predstavivosť a fantáziu, uplatňovať ju v špecifických prípadoch. Vedieť sa dopracovať ku tomu jadričku – kódu... Značka musí byť ako matematická formulka, nesmie jej nič chýbať, ale nič by nemalo byť ani navyše. Čím väčšia stručnosť, tým lepšie. Treba si vedieť niečo zakázať, niečo, čo tvorcu priťahuje, láka, ale nebolo by dobre, keby sa tým nechal uniesť.

Ktorú značku pokladáte za všeobecne najlepšiu?

Najúžasnejší príklad je Blaupunkt – modrý bod. Absolútna jednoduchosť a súčasne aj komplexnosť.

Majstra Cipára som poprosil, aby nám priblížil postup pri tvorbe niektorých jeho značiek. Neváhal a nechal nás nazrieť do jeho „receptov“, pričom nám ponúkol aj autentické komentáre.

BHS – Bratislavské hudobné slávnosti

Na značku Bratislavských hudobných slávností bola vypísaná verejná súťaž. Získal som prvé miesto. Zdá sa, že je to takmer ideálna značka. Bola ihneď vrele prijatá nielen odbornou verejnosťou, grafikmi, ale aj laikmi a hudobníkmi.

Značka sa dá čítať, lebo pozostáva z iniciálok BHS, ktoré sú vytvorené z troch hudobných symbolov. Je urobená z dvoch ťahov.

Leking...

Spravil som celkom normálne, také ťapaté „L“, pridal doň malý štvorček a už je tam v podstate nenakreslený prvok, ktorý vyvoláva pocit, že ide o niečo lekárske..., a pritom nebolo treba spraviť nič iné.

Vydavateľstvo Michala Vaška

V tomto prípade stačilo usporiadať začiatkové písmená „V“, „M“ a „V“ tak, že sú pod sebou, dokonca v poradí a súčasne je to možné vnímať ako hlavný produkt vydavateľstva – knihy a časopisy.

Múzeum Milana Dobeša

Je to urobené tiež zo začiatkových písmen „M“, „M“, „D“, ktoré sú poskladané zo štvrtkruhov a vyvolávajú zaujímavý optický vnem.

Nadácia Antona Tunegu

Táto značka je zložená z písmen „A“ a „T“..., pritom ide o kresťana, ktorého spravili, takže je tam vidno aj kríž a je to nakreslené jedným ťahom. Tá bodka je ako oko a súčasne ako grafický symbol...

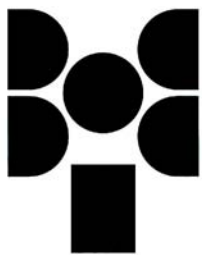
Bienále Orbis Pictus

Zasa sú to písmenká „b“, „O“ a „P“, pričom „P“ je otočené. Okrem písmenkovej skratky je tam vidieť aj zemeguľu (orbis – svet).

BIB (Bienále ilustrácií Bratislava)

Pri príprave prvej výstavy ilustrácií tohto typu sme uvažovali, ako by sa mala volať. Dr. Dušan Roll chcel, aby názov obsahoval tri slová: bratislavské, bienále, ilustrácií. Zo začiatočných písmen týchto slov nám vznikla skratka BIB. Neurobil som nič iné, len som otočil dve písmená „B“ proti sebe a do stredu umiestnil „I“, ktoré som zmenil na malé „i“, aby vyzeralo ako malé dieťa. Bodku (hlavu dieťaťa) som umiestnil do stredu medzi spomínané dve „B“. Túto značku som vytvoril v roku 1967 a bola to moja prvá významná značka. Zaujímavé je, že sa potom našli takí, ktorí ju, resp. jej vznik opisovali aj inak. Napríklad René Murat ju uverejnil v odbornom časopise Typografia medzi 100 najlepších značkami sveta a komentoval ju v tom zmysle, že autor značky, známy ilustrátor detských kníh, komponoval značku ako schému detí hrajúcich sa s loptou.

BIBIANA, dom umenia pre deti

Keď vznikala Bibiana, dostal som za úlohu, aby sa značka podobala na BIB. Bodku som presunul na začiatok, potom som dal „B“, rovnaké ako v BIB, ktoré sa viackrát obrysovo rozširuje tak, že vyvoláva pocit roz-tvorených kníh.

Mladé letá

Iniciály „M“ a „L“ som spojil do jedného ťahu a po pridaní chvostíka (v „L“) a očiek do „M“ vzniklo milé zvieratko.

Bachova spoločnosť

Tu som využil, že je tam „J“, „S“ a „B“ (Johan Sebastian Bach) a tým zmmnožením vznikla práve šanca na kaligrafiu, ktorú som využil... Je v tom aj také barokové vyjadrenie... uvažovanie. To som ešte raz spracoval a k tomu patrí ešte portrét Bacha.

Pružináreň a strojárň Brezová

Táto značka patrí k tým, ktoré mám najradšej. Zasa je to hra s písmenkami, ktoré sú nakreslené jedným ťahom a súčasne je tam veľmi dobre rozoznateľná pružina.

ARABESKA, gymnastický klub

Ja som spravil z písmena „A“ postavičku, ako sa hrá s loptičkami.

Spolok grafikov Slovenska

Do hornej časti písmena „S“ (Slovensko) som pridal elipsu a nad ňu najstručnejší grafický prvok – veľký plný bod. Je v tom dizajnérska stručnosť, a pritom z toho vzniklo aj „g“.

Hindustan Steel

Je to oceliarska spoločnosť... Je tu evidentné písmeno „H“... vo vnútri jasne cítiť farebne negatívne „S“, a pritom je tam zreteľný prierez oceliarskych „I“ profilov a rôznych kolajnicových profilov. Túto značku tiež radím medzi tie najkvalitnejšie.

Internetová kaviareň

Tu som začal od najznámejšieho symbolu súvisiaceho s počítačovou komunikáciou „@“, z ktorého som jedným ťahom prešiel až do symbolu kaviarne – hrnčeka, z ktorého sa vznáša vôňa kávy.

ÚNIA MIEST Slovenskej republiky

Základný prvok mestských brán som zopakoval päťkrát a vytvorilo sa krásne námestie, do ktorého je vpísaný názov únie (ÚNIA MIEST Slovenskej republiky).

SNEH, spoločnosť pre netradičnú hudbu

Za základ som zobral struny, ktoré súčasne vyzerajú aj ako čiarový kód. Tie sa rozozvučia rôznym spôsobom a jasne z toho cítiť netradičnosť. Sneh som urobil ešte raz – v rámci ďalšej značky, kde som písmenká poskladal tak, že z toho vznikla vločka.

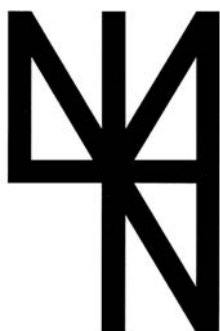

Ars Populi Quadriennale

Začal som „4“ (quadriennale)... z tej štvorky som spravil súčasne „A“ (Ars), potom som to z áčka potiahol oblúčikom doprava a vytiahol poloblúčikom hore, tak vzniklo „P“. Pridal som **bodku a zobáčik** – a je v tom tá ľudovosť umenia.

Kresťanská liga mentálne postihnutých

Písmenko „K“ je tam, sú tam aj „L“ a „M“. Ak to nevnímame ako písmená, tak je to motýlik, ktorému chýba jedno krídlo, tak je v tom aj tá postihnutosť.

Cena UNESCO

Za základ som zobral značku Unesca, ktorej línie strechy som pretiahol do takej knižičky, ktorá je otvorená, a nad ňou je ako keby slniečko. Dovnútra som umiestil päť kruhov, podobne ako olympijské, ale tu sú inak usporiadané. Dole tri a hore dva, pritom sa nepretínajú tak, ako olympijské. Do kruhov som pridal očka a ústa detičiek. Veľmi sa im to páčilo a s radosťou to brali.

Fedor Kriška* vystihuje podstatu tvorby M. Cipára aj takto:

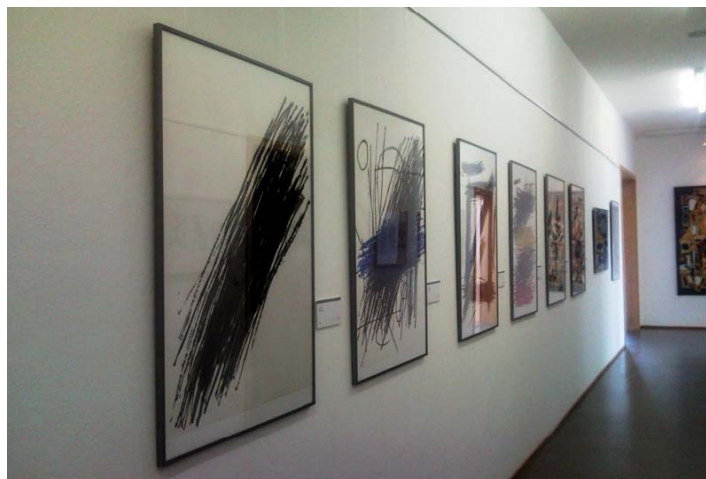
„...a tým najpodstatnejším je vari výnimočná kresliarska schopnosť, v jeho bohatom a rôznorostevnom diele prakticky všadeprítomná. Práve kresba je tou základnou osnovou, istotou a záchrannou sieťou, ktorá mu umožňuje urobiť aj salto mortale ľahko a bezpečne, rovnako pri ilustráciách, ako aj pri monumentálnych prácach v spojení s architektúrou či znakoch a logotypoch alebo soche...“

Jedným z dôležitých poznatkov pri pokuse o definovanie Miroslava Cipára bude konštatovanie, že autora môžeme smelo pasovať za rytiera línie a čiary alebo ešte výstižnejšie za kráľoviča slovenskej kresby.“

Myslím, že aj z citovaných myšlienok a ukážok prác Miroslava Cipára je zrejmé, že ide o výnimočnú, neopakovateľnú a neopakujúcu sa osobnosť. Také sú aj jeho diela, v ktorých sa opakuje iba originalnosť vyextrahovania podstaty autorovho odkazu.

Ing. Štefan Holakovský
patentová a známková kancelária
GENiUM®, Bratislava
Foto: Š. Holakovský
Kresby: M. Cipár

* KRIŠKA, F., GERAT, I., MATÁK, M. a i.: Miroslav Cipár. Prešov : Vydavateľstvo Michala Vaška, 2002.

Z výstavy Nový Cipár; 2010
(Danubiana, Bratislava –
Čunovo – Vodné dielo)

Životopisné údaje

Miroslav Cipár sa narodil 8. 1. 1935
vo Vysokej nad Kysucou.

- 1953 – 1955 Vyššia pedagogická škola
v Bratislave
- 1955 – 1961 Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave,
oddelenie voľnej grafiky (prof. V. Hložník)
a monumentálnej maľby (prof. P. Matejka)
- 1971 – 1972 pôsobil ako výtvarný expert v Children´s book Trust v New Delhi (India)

Ocenenia (výber):

Za svoju tvorbu získal M. Cipár veľa prestížnych domácich a zahraničných ocenení. Spomeňme aspoň niektoré:

- Aigle d´Or , Nice, Festival najkrajších kníh sveta (1972)
- M. Ďuríčková: Zlatá brána (Európska cena)
- Zlaté medaily Bienále ilustrácií Bratislava (1973, 1977)
- Vydavateľské ceny: Mladé letá (1967, 70 73, 76); Smena (1982)
- Európska cena Univerzity v Padove (1977)
- Premio Grafico, Bologna (1978)
- Cena Ľudovíta Fullu (1978)
- Zaslúžilý umelec (1984)
- Zlatá medaila IBA, Lipsko (1989)
- Bronzové medaily IBA , Lipsko (1970, 1977, 1989)
- Cena Ministerstva kultúry SR za najkrajšiu knihu (1975, 1979, 1994)
- Rad Ľudovíta Štúra I. triedy (2001)
- Cena primátora Bratislavy (2001)
- Cena Octogne Paris (2006).

Bol členom mnohých domácich a medzinárodných porôt (IBA Lipsko, BIB Bratislava, Bienále Brno, Andersenova cena...).

Výstavy (výber):

Miroslav Cipár samostatne vystavoval napríklad v Prahe, Havane, Paríži, Osake, Kobe, Tokiu, Berlíne, Kolíne nad Rýnom, Washingtone, Dayton, New Delhi... Presnejšie uvedieme aspoň niektoré:

- 1964 – Prvá samostatná výstava ilustrácií. Dom knihy (Bratislava)
- 1966 – Prvá samostatná výstava obrazov a kresieb. Mestská galéria (Bratislava)
- 1969 – Prvá zahraničná výstava (Havana)
- 1982 – Prvá výstava značiek. Galéria M. A. Bazovského (Trenčín)
- 1985 – Výstava značiek. SNG (Bratislava)
- 1986 – Výstava značiek. Kysucká galéria (Čadca)
- 1992 – Výstava značiek (Osaka, Tokio, ...)
- 2000 – Obrazy, kresby. Univerzita a Mestská knižnica (Kolín nad/Rýnom)
– Kresby, ilustrácie. Numata Museum (Tokio)
- 2002 – Výstava značiek (Washington, San Francisco...)
– Obrazy a kresby. Galéria Nova (Bratislava)
– Kresby. Fantastische Bibliothek (Wetzlar)
- 2003 Grafický dizajn. Commonwealth Club (San Francisco)
– Kresby. Slovak Embassy (Londýn)
– Sochy, maľby. Slovenské informačné centrum (Budapešť)
- 2004 – Temperové maľby. Galéria mesta Arad (Arad, Rumunsko)
- 2006 – Obrazy. Informačné centrum SR (Viedeň)
- 2007 – Sochy, obrazy. ArtAtrium Istrobanka (Bratislava)
- 2008 – Obrazy, kresby. Hassbecker´s Gallery (Heidelberg)
- 2010 – Nový Cipár. Danubiana Meulensteen Art Museum (Bratislava – Čunovo)

Literatúra a internetové zdroje**

KRIŠKA, F., GERAT, I., MATÁK, M. a i.: Miroslav Cipár. Prešov : Vydavateľstvo Michala Vaška, 2002.

KRIŠKA, F., HOLOŠKA, L., TROJANOVÁ, E. a i.: Miroslav Cipár. Prešov : Vydavateľstvo Michala Vaška, 2010.

www.infofila.cz/net/cteni.php?r=2&c=298

www.pluska.sk/slovensko/.../toto-je-novy-cipar.html

www.bratislavskenoviny.sk/.../v-danubiane-vystavuju-diela-claveho-a-cipara.html

www.kultura.pravda.sk/miroslav-cipar.../-sk-kgaleria.asp?c

www.plus7dni.pluska.sk/plus7dni/zaujalo.../milovana-cierna.html

** Všetky odkazy na elektronické pramene v tomto článku vo vzťahu k jeho obsahu platné k 25. 5. 2010.

FROM THE GALLERY OF CREATORS
THE MASTER OF GRAPHIC ACRONYM.
THE ACADEMIC PAINTER
MIROSLAV CIPÁR

He is one of the most versatile and famous Slovak painters – drawings, paintings, illustrations, graphics, signs, logos, post stamps proposals, posters, sculptures... The ideas of M. Cipár related to creation of signs and logos. Examples of his works with the author's description of creating process.

(Auto)karikatúra z roku 1966

Úspešné príbehy

Optický laser zacielený na výskumno-vývojové úlohy

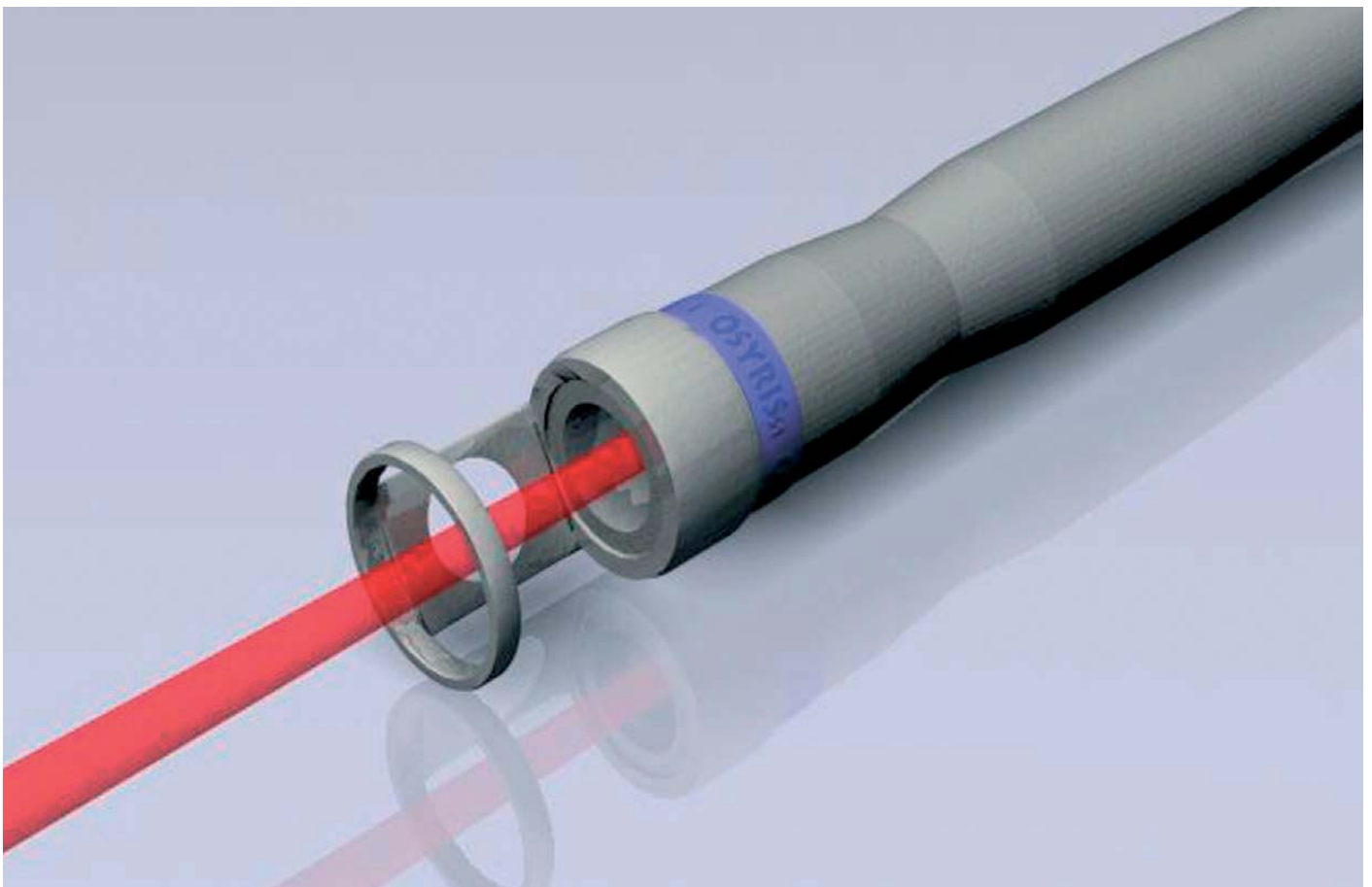
Prípadová štúdia malých a stredných podnikov v spolupráci s francúzskym patentovým a známkovým úradom

Osyris vo Francúzsku sa spočiatku špecializoval na optické lasery, časom však svoje aktivity rozšíril o poskytovanie výskumno-vývojových riešení rôznych inovačných problémov svojich zákazníkov. Kľúčové postavenie v obchodnej stratégii spoločnosti zaujíma duševné vlastníctvo, a to ako nástroj ponúkajúci ochranu a monitorovanie situácie na trhu a zároveň ako aktívum, ktoré môže spoločnosť premeniť na reálnu hodnotu.

Jaouad Zemmouri je univerzitný profesor a súčasne prezident a generálny riaditeľ spoločnosti Osyris, ktorú založil v júli 2002 spolu so Jeanom Ringotom a Igorom

Razdobreevom. Osyris je prvou spoločnosťou, ktorá vznikla v inkubátore na Lillskej univerzite vedy a techniky v podmienkach, ktoré umožnila právna úprava o inováciách

a výskume z 12. júla 1999. Počas svojej pomerne krátkej existencie spoločnosť získala už sedem ocenení.

Obchodovanie s výskumno-vývojovými odbornými kapacitami

Spoločnosť sa pôvodne zameriavala na vývoj priemyselných a medicínskych aplikácií rôznych technológií na báze lasera a optického lasera, s ktorými súvisela aj celá jej obchodná činnosť. Neskôr sa však rozhodla rozvinúť novú a takpovediac atypickú aktivitu: realizuje a organizuje výskum a vývoj inovačných technológií pre potreby iných spoločností. Podľa J. Zemmouriho malé a stredné podniky zvyčajne nemajú vlastné výskumno-vývojové oddelenia, a hoci každý technický problém má svoje riešenie na teoretickej úrovni, tieto podniky zväčša nemajú čas ani zdroje, aby k riešeniam dospeli aj v praxi.

Obchodovaním s odbornými znalosťami v oblasti výskumu a vývoja Osyris vyplňa dosiaľ prázdny priestor na trhu. Vďaka metodológii, ktorú Osyris uplatňuje pri riadení jednotlivých inovačných projektov, je spoločnosť schopná ponúknuť svojim zákazníkom najefektívnejší spôsob riešenia zadaných inovačných úloh.

Osyris má dva typy zákazníkov (medzi nadnárodnými spoločnosťami, ako aj malými a strednými podnikmi):

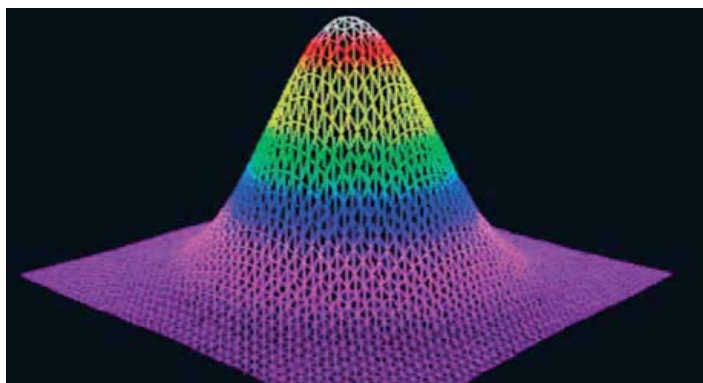
- spoločnosti, ktoré potrebujú pracovníkov pre svoj výskum a vývoj,
- spoločnosti hľadajúce možnosti technologických inovácií vo svojej organizácii.

Osyris pôsobí v rozličných odvetviach, a to vďaka tomu, že má zmluvné vzťahy s rôznymi výskumnými pracoviskami a univerzitnými laboratóriami. Tieto väzby na univerzitný sektor, ktorý potenciálne predstavuje 200 až 300 výskumníkov, umožňujú spoločnosti prakticky priamo úmerne rozširovať svoju výskumno-vývojovú kapacitu.

V súčasnosti je zákazníčka základňa Osyrisu situovaná hlavne na severe Francúzska a v Belgicku. Tieto partnerské vzťahy sa zväčša zakladajú len na ústnej dohode. Služby, ktoré spoločnosť ponúka, totiž zaplňajú trhový niku s obrovským potenciálom. Preto sa J. Zemmouri neobáva konkurencie a v tejto súvislosti hovorí len o kolegoch. Kľúčovými faktormi úspešnosti tejto spoločnosti sú metodologické a odborné schopnosti, ktoré sú predpokladom pre kompletnú realizáciu jednotlivých výskumných projektov, počnúc vedeckým zázemím cez technické zabezpečenie až po ekonomickú stránku výskumu.

„Patent je zaujímavý nástroj, keď sa správne používa!“

ÚDAJE O PRODUKTE

Osyris sa špecializuje na optické lasery. Okrem toho ponúka iným spoločnostiam svoje rozsiahle odborné kapacity v oblasti výskumu a vývoja, pričom inovácie, ktoré vyvíja pre svojich zákazníkov, nie sú vždy spojené s laserovými technológiami. Navrhovaním spôsobov realizácie výskumno-vývojových projektov pre svojich zákazníkov a poskytovaním odbornej pomoci vo všetkých fázach experimentálneho výskumu ponúka Osyris služby, ktoré prekračujú rámec poradenskej činnosti. Osyris prináša svojmu zákazníkovi pohľad zvonka, ktorý je potrebný v procese radikálnej inovácie a ktorý podľa J. Zemmouriho nemožno získať zvnútra, pretože si vyžaduje objektívny a nestranný prístup.

Patenty na vynálezy vedeckej povahy

Vývoj laserových technológií vyústil do podávania patentových prihlášok ešte pred vznikom Osyrisu. Ide o patentové prihlášky, na základe ktorých už dnes spoločnosť žiada o rozšírenie patentovej ochrany aj v ďalších krajinách. Prihlasovateľom týchto vynálezov bola Lillská univerzita (J. Zemmour bol spoluvynálezcom), Osyris však získal exkluzívne práva na ich využívanie na obdobie minimálne desiatich rokov. V súčasnosti už spoločnosť podáva patentové prihlášky vo svojom mene, a to buď samostatne, alebo v spolupráci so svojimi zákazníkmi na základe dohôd o spoluvlastníctve.

Osyris vedie dôslednú politiku v oblasti duševného vlastníctva: patentové prihlášky podáva, keď vznikne potreba ochrany nového riešenia technického problému. J. Zemmour však zohľadňuje ešte jeden moment: dôležité sú patenty, ktoré chránia vynálezy vedeckého charakteru, tie, ktoré sa týkajú riešení technickej povahy, nie sú preňho natoľko významné. Vychádza z predpokla-

du, že takýto patent sa dá obísť, pretože predaný technický problém je možné pomerne ľahko nájsť aj iné technické riešenie ako to, ktoré je chránené patentom. Technický pokrok je dnes taký prudký, že hodnota patentov nemá dlhú trvácnosť, čím rastie význam iných nástrojov ochrany, akými sú technologická prevaha a utajovanie technológií. Osyris sa snaží podávať patentové prihlášky, postavené na vedeckých faktoch, už v počiatočných štádiách riešenia inovačnej úlohy, aby si poistil výsledky svojej vedecko-výskumnej činnosti. Zemmouriho rozdielny postoj voči ochrane faktov vedeckej a technickej povahy je vysvetlením, prečo Osyris nechal zaniknúť patenty, ktoré považoval za prekonané.

Celkový ročný rozpočet spoločnosti na duševné vlastníctvo predstavuje 60 000 eur (podania patentových prihlášok, rozšírenie patentovej ochrany, poradcovia pre duševné vlastníctvo). Vzhľadom na úroveň rozvoja spoločnosti je pravdepodobné, že táto suma bude rásť. Osyris sa systematicky uchádza o územné rozšírenie patentovej ochrany, pričom v niektorých prípá-

doch podáva priamo európske patentové prihlášky alebo PCT prihlášky, aby ušetril čas.

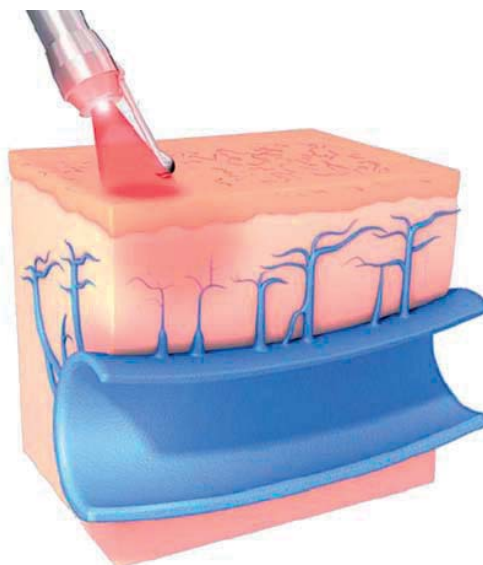
Dva typy patentových prihlášok

Osyris podáva dva typy patentových prihlášok:

1. Patentové prihlášky, ktoré využíva samotná spoločnosť a majú za cieľ blokovat konkurenciu; ide hlavne o prihlášky v oblasti laserov.
2. Patentové prihlášky, ktoré sú predurčené na licencovanie alebo prevod. V tejto súvislosti treba poznamenať, že spoločnosť už v rámci výskumno-vývojových kontraktov uzatvára so svojimi externými zákazníkmi dohody o utajení dôverných informácií a o budúcom spoluvlastníctve. Keď Osyris pracuje pre zákazníka a jeho výskumno-vývojový tím dospeje k objavu, ktorý nespadá pod dohodu o utajení, v takom prípade sa sám uchádza o jeho patentovú ochranu.

PHARAON 980, vnútrožilový laser.
Nová metóda liečby kŕčových žíl,
ktorá priniesla vynikajúce výsledky.

Monitorovanie ako nevyhnutná činnosť

Požiadavka patentovej ochrany zohráva kľúčovú úlohu pri obchodných rokovaniach o podmienkach budúcej spolupráce Osyrisu s jeho partnermi. Skúsenosti J. Zemmouriho však svedčia o tom, že malé a stredné podniky musia často čeliť odmeranému postoju zo strany veľkých spoločností. Kým nie je podpísaná obchodná dohoda, je nutné byť maximálne opatrný a nikdy neodhaliť partnerovi citlivé informácie, dokonca ani v prípade, keď ide o zmluvu o utajení dôverných informácií.

Osyris sa dosiaľ nedostal do žiadneho súdneho sporu a nemal ani väčšie problémy v súvislosti s ochranou duševného vlastníctva. Spoločnosť totiž venuje veľkú pozornosť skúmaniu stavu techniky. Monitorovanie považujú za nevyhnutnú činnosť. Vykonávajú ju sami, využívajúc pri tom európske i americké databázy.

Duševné vlastníctvo zaberá veľký podiel pracovného času spoločnosti. Zodpovednosť za túto oblasť nesú traja pracovníci: J. Zemmouri vykonáva dohľad, jeden pracovník má na starosti problematiku sprá-

vy duševného vlastníctva a ďalší sa venuje vyhľadávaniu patentových informácií v databázach a vedeckých publikáciách.

Osyris spolupracuje s dvoma patentovými zástupcami. Spoločnosť zostaví kompletný register relevantnej vedeckej terminológie, stanoví stav techniky, vypracuje vedecký opis vynálezu a celý materiál posunie patentovému zástupcovi, ktorý pripraví patentovú prihlášku. Podľa predstaviteľov Osyrisu prínos patentových zástupcov je v tom, že poskytnú svoje odborné znalosti pri príprave prihlášky vo vzťahu k spôsobu jej podania, ktorý si spoločnosť vopred zvolila, a ďalej dohliadajú na celý úradný postup.

Na základe svojich skúseností ako univerzitného profesora a podnikateľa dospel J. Zemmouri k záveru, že pre výskumníka je ťažké získať uznanie vo svete biznisu a zvlášť od vynálezcov, ktorí nie sú zvyknutí na spoluprácu s akademikmi: „Svet biznisu nevie, kto je výskumník,“ s poľutovaním konštatuje J. Zemmouri.

Pokiaľ ide o problémy, s ktorými sa Osyris stretáva v súvislosti s duševným vlastníctvom, hlavným zdrojom nespokojnosti

sú náklady na rozšírenie patentovej ochrany do ďalších krajín, ktoré sú neprimerané vzhľadom na finančné možnosti malých a stredných podnikov.

Odporúčania pre malé a stredné podniky

J. Zemmouri sformuloval do niekoľkých bodov svoje odporúčania pre iné malé a stredné podniky, ktoré sa chcú vydať na cestu inovácií: Vypracujte si vlastnú patentovú stratégiu. Nezamieňajte si know-how a vynález. Nezdráhajte sa podávať patentové prihlášky. Nebráňte sa komunikácii: ochrana a komunikácia sú dva kľúčové elementy pre mladú spoločnosť. Nezabúdajte, že pre obchodníkov s rizikovým kapitálom je duševné vlastníctvo podstatné.

Profil spoločnosti

Osyris sa zameriava na optické lasery a realizáciu výskumno-vývojových projektov svojich zákazníkov s cieľom vyvinúť pre nich inovačné technológie.

Počet zamestnancov: 20

Príjmy za rok 2005: 1,5 milióna eur, 900 000 eur tvorili príjmy zo zmluvnej výskumno-vývojovej činnosti.

Hlavné produkty: Projektovanie a predaj optických laserových systémov na priemyselné a medicínske využitie. Obchodovanie s odbornými kapacitami pre riadenie inovačných projektov.

Zákazníci: Akékoľvek spoločnosti, ktorým chýbajú vlastné výskumno-vývojové zdroje alebo ktoré majú záujem o vývoj inovačných technológií pre svoju činnosť.

Osyris
121, rue Chanzy BP 90140
59260 Hellemmes
www.osyris.com

Duševné vlastníctvo podniku

Patentová ochrana: Dvanásť patentových prihlášok, na základe ktorých už bol udelený patent a zároveň pokračuje administratívne konanie vo veci rozšírenia patentovej ochrany v ďalších krajinách. Niekoľko nových patentových prihlášok je v konaní.

Postup pri podávaní patentových prihlášok: Osyris sa systematicky usiluje o rozširovanie patentovej ochrany pre svoje vynálezy. Niektoré patentové prihlášky podáva priamo ako európske alebo ako PCT prihlášky, aby ušetril čas.

Oddelenie duševného vlastníctva: Duševné vlastníctvo spoločnosti majú na starosti traja pracovníci. Spoločnosť však spolupracuje aj s patentovými zástupcami.

Rozpočet na duševné vlastníctvo: Celkový rozpočet na duševné vlastníctvo je 60 000 eur ročne (podania patentových prihlášok, rozšírenie patentovej ochrany, patentoví zástupcovia). Táto suma sa však bude zrejme zvyšovať vzhľadom na mieru obchodnej aktivity spoločnosti.

Činitele úspešnosti: Metodologické schopnosti a odborné znalosti pre riadenie výskumných projektov vrátane ich vedeckej, technickej a ekonomickej stránky.

Problémy: Rozvinutie obchodu s licenciami. Využívanie duševného vlastníctva na získavanie kapitálu a komunikácia.

Odporúčania: Vypracovať si vlastnú patentovú stratégiu. Nezabúdať na to, že duševné vlastníctvo je pre spoločnosť podstatným zdrojom kapitálu.

Prípadové štúdie malých a stredných podnikov sú na webovej stránke www.epo.org/sme

Odporúčania úspešných podnikov

Vytvorte si stratégiu pre duševné vlastníctvo: sformulujte si ciele a stanovte úroveň patentovej ochrany v jednotlivých krokoch stratégie.

Profesionálna pomoc: najmite si patentového zástupcu, ak nemáte skúsenosti a vedomosti v danej oblasti.

Vyberte si dobrého patentového zástupcu: mal by mať dostatočné vedomosti vo vašom technickom odbore, mal by byť čestný a schopný poradiť s ohľadom na vaše finančné možnosti.

Nepodceňte náklady: poplatky patentovému zástupcovi, náklady na jazykové preklady, udržiavacie a iné poplatky.

Požadujte informácie: požiadajte patentového zástupcu, aby vám pripravil prehľad o procese podávania prihlášky, lehotách konania a poplatkoch.

Stratégia podávania patentovej prihlášky by mala zodpovedať vašim obchodným potrebám: nepatentujte si všetko a všade; vyberte si trhy, kde sa vám oplatí ochrana patentom.

Poskytnutie licencie nie je neúspech: môže to byť lukratívna alternatíva spôsobu výroby vášho vynálezu.

Patentové portfólio priebežne revidujte: vyradte patenty a licencie, ktoré nemajú perspektívu a nie sú obchodne využiteľné.

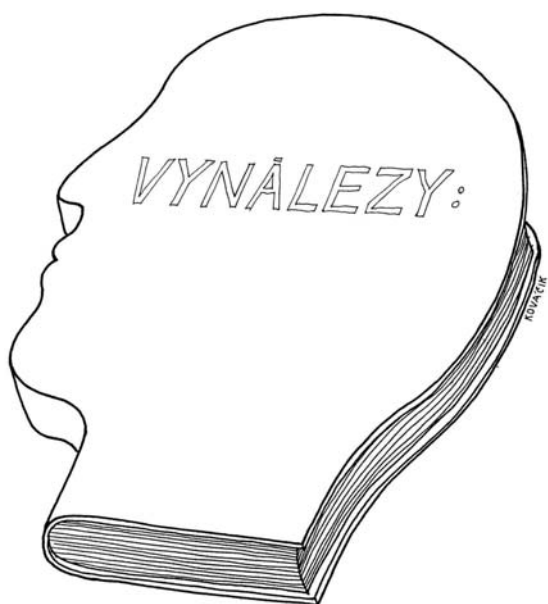
Začnite sledovať aktuálny stav techniky a konkurenciu: využite bezplatné informácie o patentoch, ako aj ostatné dostupné zdroje (napr. vedecké publikácie, odborné časopisy), ktoré môžu byť pre vás inšpiráciou a zároveň vám pomôžu odhaliť potenciálnych porušovateľov vašich práv.

Aktívne komunikujte: šírte informácie o ochrane svojho duševného vlastníctva, tak finančne úsporným spôsobom predídete možnému porušovaniu vašich patentových práv.

Udržujte kontakt s držiteľmi licencií: pravidelný kontakt a stretnutia vám zabezpečia informovanosť o aktivitách držiteľov vašich licencií, čím môžete zabrániť nedodržovaniu záväzkov.

Nezvrtný dôkaz: ak chcete bojovať proti porušovaniu vašich patentových práv, musíte mať nespochybniteľný dôkaz o tom, že ste v práve, inak pre vás môže súdny proces znamenať rýchlu cestu k zániku.

*Z angličtiny preložil Ing. Martin Kapusta, PhD.
(Vrátane pôvodnej grafickej úpravy publikovanej so súhlasom Európskeho patentového úradu)*

Spektrum dobrých nápadov a riešení

Solárny zásobník

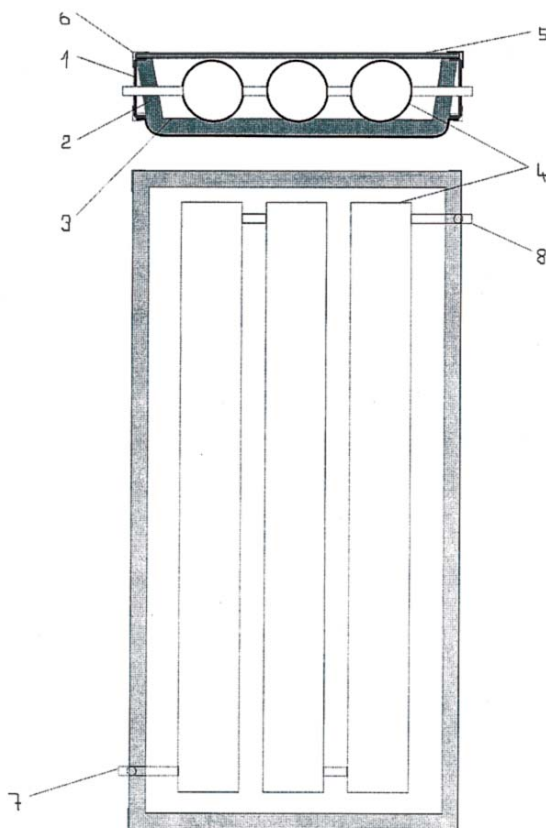
Slnčná energia predstavuje významný alternatívny a voľne dostupný zdroj energie. V súčasnosti existuje niekoľko spôsobov, ako využiť jej „dopad“ na zemský povrch. Jednu z možností ponúka inovatívna firma z východného Slovenska – ULTRA PLAST, s. r. o., z Lipian, ktorá uviedla na trh nový typ solárneho zásobníka určeného na ohrev vody slnečným žiarením. Technické riešenie chránené na Slovensku úžitkovým vzorom slúži na zachytávanie slnečného žiarenia a jeho následnú premenu na tepelnú energiu.

– Celá konštrukcia solárneho zásobníka je z vnútornej strany vybavená tepelnou izoláciou a hliníkovým absorbérom, na ktorom je uložená minimálne jedna antikorová nádoba s čiernym vonkajším povrchom. Na konštrukciu je zhora pripevnený priesvitný polykarbonátový kryt na prepustenie slnečného žiarenia a udržanie nahromadenej energie, – popisuje podstatu technického riešenia Tatiana Dandulová z ÚPV SR. – Princíp solárnych systémov spočíva v tom, že solárny kolektor mení slnečné žiarenie na teplo. Hlavnou výhodou spomínaného systému je, že kombinuje funkciu kolektora a zásobníka vody.

Dobre naprojektovaným solárnym systémom je možné ušetriť podstatnú časť nákladov spojených s tvorbou tepelnej energie. Úspora energetických nákladov súvisiacich s prípravou teplej úžitkovej vody pre domácnosť predstavuje 55 – 75 %, v závislosti od dostupnosti slnečných lúčov. V letnom období sa takto dá ušetriť až 100 % energie potrebnej na ohrev vody a v zimnom období v prípade nedostatku slnečnej energie sa predhriata voda ešte dohrejé v pôvodnom existujúcom systéme.

– Vývoj zariadenia trval približne 12 rokov, – vysvetľuje pôvodca technického riešenia Peter Nedeliak z Lutiny. – Na začiatku bola myšlienka využiť kolektor ako zásobník vody, no potom som ju rozvinul. Vo vnútri solárneho zásobníka sú umiestnené štyri antikorové rúry, ktoré akumulujú energiu a voda sa mení na teplo. K riešeniu už nie je potrebné pripájať žiadnu riadiacu jednotku, teplotné sondy, čerpadlo, expandomat ani nemrznúcu kvapalinu. Montáž celého systému sa dá urobiť bez väčších zásahov do pôvodného ohrevu.

Ako nám P. Nedeliak ďalej povedal, najväčšími výhodami jeho solárneho systému sú jednoduché riešenie a ľahká inštalácia.

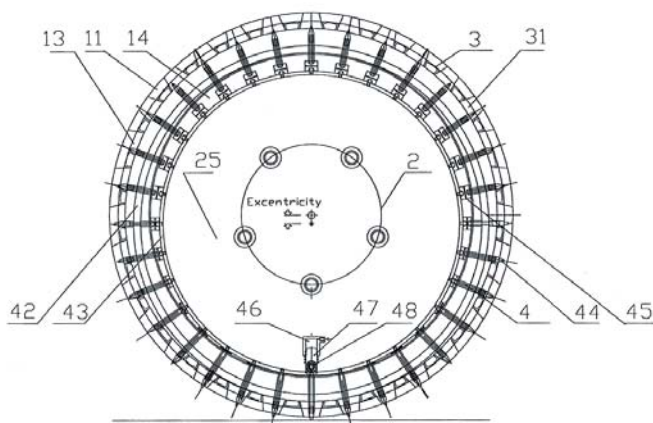
ÚV SK 5405

Energetické zisky zo solárnych zariadení veľmi rýchlo zabezpečia návratnosť prvotnej investície a vytvoria nezávislosť od zvyšujúcich sa cien za energiu. V minulom roku firma predala okolo 300 solárnych systémov predovšetkým domácnostiam, ale aj školám, hotelom a penziónom.

Protišmykové zariadenie integrované v nehybitelnej pneumatike

Dopravná nehoda pred Vianocami v roku 1996 a náklady spojené s opravou svojho motorového vozidla donútili Konštantína Viku z Bratislavy premýšľať nad tým, akým spôsobom nahradiť snehové reťaze používané pri zladovatení vozovky niečím účinnším. V priebehu 13 rokov podal 11 patentových prihlášok, ktoré svedčia o tom, že sa neustále pokúša zdokonaľovať vlastný systém protišmykového zariadenia.

– *Mojím zámerom je vyvolať „revolúciu“ v protišmykových zariadeniach. Navrhnuté integrované zariadenie pozostáva z výsuvných protišmykových segmentov umiestnených vo vnútornom priestore otvorov behúňa a tiež vo vnútornom priestore nehybitelnej pneumatiky. V prípade šmyku na klzkej vozovke koleso pritiahne*

P SK 287314

rameno, ktoré vysunie prstenec v kontakte pneumatiky s vozovkou.

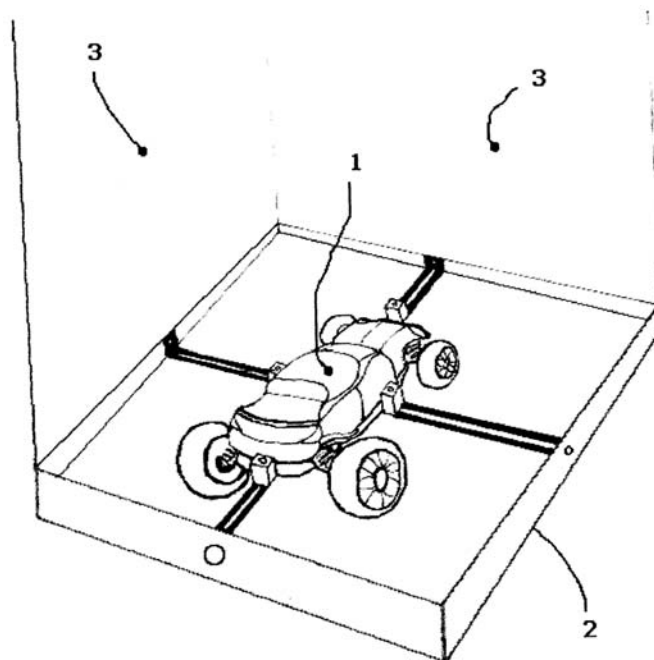
Práve tento mechanizmus má byť podľa pôvodcu vynálezu jedným z rozhodujúcich prínosov protišmykového zariadenia, pretože hroty vysúva pružnejšie a kompaktnéjšie, čím dodáva automobilu aj výrazne lepšie jazdné vlastnosti, znižuje riziko šmyku.

Technologický princíp integrovaného protišmykového zariadenia približuje Slavomír Gazdík z ÚPV SR: – *Protišmykové zariadenie môže byť inštalované iba do konštrukcie nehybitelnej pneumatiky pozostávajúcej zo zavulkanizovaného behúňa a bočných stien vystužených pružnou samonosnou konštrukciou s priečnymi otvormi. Dôležitou prednosťou zariadenia je, že výsuvné protišmykové segmenty sa vysúvajú iba v mieste styku behúňa kolesa s vozovkou, pričom na opačnej strane kolesa sa zasúvajú do vnútorného priestoru pneumatiky.*

K. Vika už zhotovil prototyp pneumatiky, ktorá dáva navždy zbytočnosť a následným opravám pneumatík. Reakcie odbornej verejnosti sú veľmi priaznivé a nemalé nádeje do novinky vkladá i samotný majiteľ slovenského patentu. – *Oslovil som niekoľko výrobcov pneumatík, ktorí síce prejavili záujem o vynález, ale ešte sme sa nedohodli na spolupráci. Úspech vynálezu je zatiaľ v rukách samotných výrobcov. Či si nájde cestu aj k širokej verejnosti zrejme ukáže až čas.*

Pohybujúci sa reklamný nosič

Reklama je fenoménom dnešnej doby. Stretávame sa s ňou na každom kroku. Jej hlavným poslaním je najst' originálne a pritažlivé spôsoby, ako upútať pozornosť ľudí. Populárne sú aj rôzne formy reklamných plôch v pohybe, ktoré ťahá skúter alebo bicykel, prípadne sú umiestnené na chrbtoch promotérov. Väčšina z takýchto pohyblivých reklamných plôch si však vyžaduje priamy kontakt s promotérom. S nápadom, ako odstrániť tento problém, prišiel Jaroslav Podhradský z Bratislavy, ktorý pripevnil reklamný nosič k autíčku na diaľkové ovládanie.

ÚV SK 5425

Zaujímavé technické riešenie zaujalo aj Vieru Geschnábelovú z ÚPV SR: – *Reklamný nosič pozostáva z nosnej konštrukcie, na ktorej sú pripevnené reklamné plochy slúžiace na prichytenie reklamného banneru. Nosič má tvar štvorbokého hranola s piatimi reklamnými plochami. Celé je to umiestnené na diaľkovo ovládanom zariadení, ktoré umožňuje obsluhovať reklamný nosič z väčšej vzdialenosti.*

Pôvodca technického riešenia J. Podhradský vychádzal z predpokladu, že pohyblivá reklama zaujme verejnosť a pobaví aj samotného promotéra pri obsluhu zariadenia. – *Nápad zostrojiť pohyblivý reklamný nosič vznikol zhruba pred dvoma rokmi. V súčasnosti sa pokúšam vytvoriť prvý prototyp nosiča. Jeho využitie vidím predovšetkým v nákupných centrách, a to nielen pred budovami, ale aj v ich vnútorných priestoroch. Keďže pracujem v oblasti marketingu a viem, že kreatívne riešenia je dobré si právne chrániť, rozhodol som sa pre ochranu úžitkovým vzorom.*

Ing. Marián Michalovský
(Publikované so súhlasom pôvodcov)

ZAUJALO NÁS

Európske patentové fórum a Európsky vynálezca roka

Európske patentové fórum 2010

V Madride sa 28. – 29. apríla 2010 konalo Európske patentové fórum, na ktorom dominovala **téma obnoviteľných zdrojov energie**. Zelené inovácie sú nemalou príležitosťou pre európske podniky.

Fórum otvorili prezidentka Európskeho patentového úradu (EPÚ) Alison Brimelowová spolu s námestníkom španielskeho ministra priemyslu, cestovného ruchu a obchodu Amparom Fernándezom.

Počas prvého dňa sa diskutovalo o úlohe, ktorú duševné vlastníctvo zohráva vo vývoji a pri transfere environmentálne vhodných technológií (Environmental Sound Technologies – EST). V panelovej diskusii vystúpili zástupcovia UNEP-u (Environmentálny program Organizácie spojených národov), EPÚ a Medzinárodného centra pre obchod a udržateľný rozvoj (ICTSD), ktorí spoločne pracujú na prieskume licenčnej praxe platných, t. j. „živých“ EST. Prieskum je zameraný aj na poskytovanie takýchto licencií rozvojovým krajinám, pričom spoločná štúdia má byť zverejnená koncom roka 2010.

V úvode druhého dňa fóra španielsky minister priemyslu, cestovného ruchu a obchodu Miguel Sebastián zdôraznil, že **inovácie a ochrana duševného vlastníctva sú jednou z priorít Španielska**, ktoré v súčasnosti predsedá Európskej únii. Význam inovácií zdôraznil v spojitosti so sociálnym, hospodárskym a kultúrnym rozvojom krajín. – *Práve inovácie odlišujú vyspelé krajiny od všetkých ostatných*, – podotkol M. Sebastián. Zároveň vyslovil želanie, aby zelené patenty boli udeľované do 12 mesiacov.

Zástupkyňa generálneho riaditeľa GR Európskej komisie pre podnikanie a priemysel Françoise Le Bailová, v súvislosti s **plánom inovácií a výskumu**, ktorý Komisia predloží v septembri tohto roka, uviedla: – *Malo by sa prejsť od jednoduchej ochrany duševného vlastníctva k modelu, ktorý umožní šírenie poznatkov obsiahnutých v patentoch. Je potrebný aktívnejší a ekonomickejší prístup k duševnému vlas-*

tníctvu, žiada sa využiť obrovské príležitosti v oblasti „čistých“ technológií a na to má slúžiť aj ekoinovačný plán pomoci Európe.

Ako povedal Gaetano Leone z UNEP-u, **súčasná kríza predstavuje bezprecedentnú príležitosť na posun k zelenej energii**. – *Technológie s nižšími emisiami uhlíka, zníženie vyčerpávania prírodných zdrojov a vzniku odpadu, to všetko je dôležité nielen z hľadiska ďalšieho udržateľného rozvoja, ale predstavuje aj motor ekonomického rastu a vytváranie nových pracovných miest.*

Podľa správy UNEP-u a Medzinárodnej organizácie práce (International Labour Organization), plánované investície do odvetvia obnoviteľných zdrojov energie by mohli vyústiť do najmenej **20 miliónov nových pracovných miest** v tomto odvetví, a to je oveľa väčší zdroj zamestnanosti ako v dnešnom priemysle fosílnych palív.

Wanna Tanunichaiwatanová, ktorá na Európskom patentovom fóre 2010 zastupovala Rámcový dohovor OSN o klimatických zmenách (UNFCCC), spomenula, že duševné vlastníctvo bolo na fóre jedným z „kameňov úrazu“ pri pokuse oživiť rokovania o zmenách klímy po sklamaní z výsledkov v Kodani. – *V otázke ochrany práv súvisiacich s duševným vlastníctvom by sme sa nemali rozchádzať v názoroch*, – podotkla. – *Potrebujeme počuť, čo môže a čo nemôže fungovať.*

Prezidentka EPÚ Alison Brimelowová v závere fóra uviedla, že EPÚ na kodanskej konferencii OSN o klimatických zmenách poskytol empirické dôkazy o zelených technológiách a – *je na jednotlivých vládach, či prijmú a využijú opatrenia, ktoré môžu zmeniť naše správanie tak, aby naše činy smerovali k zlepšeniu životného prostredia.*

Európsky vynálezca roka 2010 – vyhlásenie víťazov

EPÚ a Európska komisia ocenili 28. apríla 2010 v Madride najlepších vynálezcov v štyroch kategóriách.

Slávnostný ceremoniál sa konal aj za účasti španielskeho korunného princa Felipeho a jeho manželky princeznej Letizie Astúrie.

Tento rok, prvýkrát v päťročnej histórii odovzdávania prestížnej ceny Európsky vynálezca roka, medzinárodná porota ocenila dva tímy v kategórii Neeurópske krajiny.

Víťazi jednotlivých kategórií

Priemysel

Albert Markendorf (Švajčiarsko) a **Raimund Loser** (Nemecko). Ich trojrozmerný skenovací a merací systém prináša novú úroveň presnosti v priemyselných meračích systémoch a znamená revolúciu v tejto oblasti. Prenosný laserový skener nielen meria vzdialenosti, ale môže tiež určiť uhol, pod ktorým sa laserový lúč odráža. Trojrozmerný výsledok je maximálne presný a využíva sa v skenovacích systémoch založených na princípe laseru, čo je žiaduce napríklad pri tvorbe dizajnu a vývojových procesoch v automobilovom priemysle. Železničné podniky a výrobcovia lietadiel používajú systém na kontrolu kvality.

MSP/výskum

Jürgen Pfitzer a **Helmut Nägele** (Nemecko). So svojím prírodným polymérom arboformom urobili prielom v oblasti trvalo udržateľného využívania obnoviteľných zdrojov. Základným materiálom je organický polymér lignín, ktorý vzniká vo veľkom množstve pri výrobe papiera a celulózy. V kombinácii s inými prírodnými vláknami môže byť lignín ľahko tvárny, biologic-

ky rozložiteľný. Obzvlášť vysoký dopyt po arboforme je v automobilovom priemysle, kde drevený vzhľad a vysoká tvárnosť otvárajú nové možnosti v interiérovom dizajne, a je tiež využívaný pri výrobe nábytku, hračiek či hodínok.

Neeurópske krajiny

Sanjai Kohli a **Steven Chen** (Spojené štáty). Vďaka ich práci môžeme systémy GPS využívať aj komerčne a sú súčasťou nášho každodenného života. Vyvinuli výkonné, ale lacné čipy, ktoré po prvýkrát umožnili efektívne využiť satelitné signály. Táto technológia vyvolala prudký rast trhu s GPS zariadeniami a položila základy ich komerčného využitia v automobiloch, lietadlách, lodiach a mobilných telefónoch.

Ben Wiens a **Danny Epps** (Kanada). Vyvinuli palivové elektrochemické články, ktoré sú dnes komerčne úspešnou alternatívou k fosílnym palivám. Články, ktoré vymysleli, sú schopné pracovať pri nízkych prevádzkových teplotách a nepotrebnú energiu na intenzívne chladenie. To bol rozhodujúci krok na ceste k zelenejšej energii: od roku 2004 autobusy s pohonom na vodíkové palivové články sú využívané v 15 mestách po celom svete vrátane Amsterdamu, Barcelony, Londýna, Madridu a 20 z nich bolo v prevádzke na Zimných olympijských hrách vo Vancouveri. Palivové články sú tiež nenahraditeľné pri núdzovom napájaní telekomunikačných systémov v Kanade, EÚ a Indii.

Celoživotné dielo

Wolfgang Krätschmer (Nemecko). Objavil novú oblasť výskumu vo fyzike. Jeho spôsob tvorby fullerénov (nová trieda uhlíkových molekúl) na výskumné účely možno považovať za základ zrodu nových materiálov. Krätschmerova priekopnícka práca je základom ďalšieho výskumu guľovitých molekúl tvorených 60-timi uhlíkmi (molekuly C₆₀ známe tiež ako „molekuly v tvare futbalovej lopty“). Po objavení C₆₀ bolo udelených viacero súvisiacich patentov. Fullerény sa vyznačujú tepelnou stabilitou, polovodičovými a supravodivými vlastnosťami, sú využívané na celom svete v inovatívnych mazivách, palivách a supravodičoch.

Podpredseda Európskej komisie a eurokomisár pre priemysel a podnikanie Antonio Tajani okrem iného uviedol: – *Ocenenie Európsky vynálezca roka potvrdzuje, že Európa je vedúcou silou pri vytváraní prelomových vynálezov. Ide o pozoruhodné príklady ako technické inovácie a marketingové stratégie môžu významne pôsobiť v prospech hospodárstva. Technický pokrok navyše zlepšil životné podmienky miliónov ľudí na celom svete.*

– *Úspech týchto vynálezcov je stimulom na posilnenie nášho úsilia zabezpečiť vyššiu kvalitu európskych patentov ako účinného nástroja ochrany inovácií, – povedala prezidentka EPÚ Alison Brimelowová.*

<http://www.epo.org>
<http://www.youtube.com/EPOfilms>
 (zv, jš)

Z rozhodnutí ÚPV SR

Námietky proti zápisu zverejneného označenia do registra ochranných známkov

Zverejnené označenie:

Ohranné známky namietateľa:

BM

BM CHIMIE

(rozhodnutie zn. POZ 252-2008 N/74-2009, § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov, právoplatnosť 14. 4. 2009)

Úradu boli doručené námietky proti zápisu kombinovaného označenia „bM BAUMARKET obchodná aliancia predajcov stavebnín“ (ďalej aj zverejnené označenie) do registra ochranných známkov, prihláseného okrem iného pre služby v triede 39 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb, a boli podané v zmysle § 9 v spojení s § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov.

Namietateľ odôvodnil podanie námietok tým, že je majiteľom skorších ochranných známkov, konkrétne kombinovanej ochrannej známky „bm“ a slovných ochranných známkov „BM“ a „BM CHIMIE“ (ďalej aj ochranné známky namietateľa), ktoré sú so zverejneným označením zameniteľné a zapísané pre zhodné a podobné služby v triede 39 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Namietateľ vyjadril názor, že hoci je zverejnené označenie prezentované ako kombinované, spotrebiteľ ho bude skôr vnímať ako bežné slovné označenie, pretože slovné časti sú uvedené štandardným typom písma, iba spohláskou „M“ v slovnej skratke „bM“ je vizuálne graficky stvárnená, no len v minimálnej miere.

Čo sa týka posúdenia vizuálneho hľadiska zverejneného označenia, namietateľ uviedol, že jeho dominantným prvkom je jednoznačne začiatočná časť „bM“, pričom ďalšie slovné prvky možno považovať za opisné. Ďalej uviedol, že grafickú časť zverejneného označenia nepovažuje za prvok s dostatočnou rozlišovacou spôsobilosťou, a preto spotrebiteľia v prvom rade zamerajú svoju pozornosť na začiatok zverejneného označenia. Keďže všetky ochranné známky namietateľa obsahujú zhodné zoskupenie spohlások „BM / bm“, možná zámena zverejneného označenia s jeho ochrannými známkami sa javí ako vysoko pravdepodobná.

Pokiaľ ide o fonetické hľadisko, namietateľ konštatoval, že porovnávané označenia sú podobné. Zverejnené označenie budú spotrebiteľia vyslovovať ako [beem baumarket], pričom dominantným prvkom zverejneného označenia a ochranných známkov namietateľa je spojenie písmen „bm“, ktorého výslovnosť je pri porovnávaných označeniach úplne identická v podobe [beem].

K porovnaniu tovarov a služieb zverejneného označenia s tovarmi a službami predmetných ochranných známkov namietateľ uviedol, že zverejnené označenie je prihlásené pre služby v triede 39, ktoré sú rovnaké, resp. podobné či súvisiace so službami jeho ochranných známkov v triede 39 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Ďalej poukázal na existenciu oprávneného nebezpečenstva, že pri súbežnom používaní porovnávaných označení môže dochádzať k vzniku mylnej predstavy o ich vzájomnej spojitosti, keď sa spotrebiteľia budú domnievať, že zverejnené označenie predstavuje len ďalší variant namietateľovho známkového radu, najmä ak ide o rovnaké služby.

Vzhľadom na uvedené namietateľ navrhol, aby úrad prihlášku zverejneného označenia zamietol pre všetky služby v triede 39 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Prihlasovateľ vo svojom vyjadrení k námietkam uviedol, že s podanými námietkami nesúhlasí a považuje ich za neopodstatnené v celom rozsahu.

Pri hodnotení vizuálneho hľadiska porovnávaných označení prihlasovateľ uviedol, že spotrebiteľ nebude zverejnené označenie vnímať ako bežné slovné označenie, pretože vo zverejnenom označení je jasne obsiahnutá grafická časť, ktorá je jeho neoddeliteľnou súčasťou a ktorej rozlišovaciu spôsobilosť nemožno bagatelizovať. V tejto súvislosti pripomenul, že zverejnené označenie obsahuje okrem slovného prvku „bM“ aj ďalšie slovné prvky „BAUMARKET“ a „obchodná aliancia predajcov stavebnín“, ktoré považuje za prvky s dostatočnou rozlišovacou spôsobilosťou. Zároveň nesúhlasil s tým, že spotrebiteľia sa v prvom rade zamerajú na začiatok zverejneného označenia, pretože tí budú toto označenie vnímať ako celok, keďže je dostatočne výrazné.

Čo sa týka fonetického porovnania zverejneného označenia s ochrannými známkami namietateľa, prihlasovateľ uviedol, že nie sú foneticky podobné, pretože zverejnené označenie budú spotrebiteľia vyslovovať ako [be em baumarket], zatiaľ čo ochranné známky namietateľa budú vyslovované len ako [be em], resp. [bm chimie].

Pri porovnávaní služieb zverejneného označenia (v triede 39) so službami, pre ktoré sú zapísané ochranné známky namietateľa (v triede 39), prihlasovateľ uviedol, že sú podobné, no služby chránené v tejto triede sú v oboch prípadoch rozdielne používané vo vzťahu k tovarom, pretože on podniká v oblasti stavebníctva, nákupu a predaja stavebných materiálov, zatiaľ čo namietateľ nemá so stavebníctvom nič spoločné.

V zmysle uvedeného prihlasovateľ vylúčil zámenu porovnávaných označení, ako aj ich vzájomnú spojitosť a požiadal úrad, aby námietky proti zápisu zverejneného označenia do registra ochranných známkov zamietol.

Z odôvodnenia rozhodnutia:

V zmysle ustanovenia § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov za ochrannú známku nemožno uznať označenie, o ktorom úrad na základe námietok uplatnených podľa § 9 zistí, že je zhodné s ochrannou známkou so skorším právom prednosti, ak je táto ochranná známka zapísaná pre podobné tovary alebo služby alebo zameniteľné s ochrannou známkou, ak je táto ochranná známka zapísaná pre rovnaké alebo podobné tovary alebo služby.

V konaní o námietkach bolo zistené, že zverejnené označenie „bM BAUMARKET obchodná aliancia predajcov stavebnín“ bolo prihlásené okrem iného pre služby „balenie tovarov, nákladná a kamiónová doprava, skladovanie, uskladňovanie tovarov, sprostredkovanie prepravy, kuriérske služby, doručovanie tovaru, preprava a skladovanie odpadu, prenájom skladísk, prenájom skladovacích kontajnerov, prepravné služby, prenájom dopravných prostriedkov, vozidiel a automobilov, prenájom vozíkov, informácie o uskladnení, sťahovanie“ v triede 39 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Ďalej bolo zistené, že namietateľ je majiteľom kombinovanej farebnej ochrannej známky „bm“ a slovných ochranných známk „BM“ a „BM CHIMIE“, ktoré sú zapísané okrem iného pre služby „prenájom dopravných prostriedkov; kamiónová nákladná doprava; vykladanie nákladu; sťahovacie služby, najmä sťahovanie nábytku; uskladnenie; skladovanie; lodná preprava tovaru; zberná doprava; nosenie batožín; ťahanie alebo vlečenie pri poruchách dopravnými prostriedkami; skladovanie; prepravné služby; cestná a letecká doprava a doprava prostredníctvom vzducholodí; železničná doprava, lodná doprava; balenie tovarov; uskladnenie tovarov; donáška a doručovanie výrobkov, tovarov a balíkov; balenie tovarov; preprava nábytku; prenájom skladísk, garáží, vozidiel, áut a nákladných vozňov“ v triede 39 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb, pričom všetky ochranné známky namietateľa majú skoršie právo prednosti ako zverejnené označenie.

Zverejnené označenie bolo prihlásené ako kombinované čiernobiely označenie pozostávajúce zo slovných spojení „bM BAUMARKET“ a „obchodná aliancia predajcov stavebnín“. Priestorovo je označenie rozčlenené do dvoch riadkov. V hornom je slovné spojenie „bM BAUMARKET“, ktorého prvky „bM“ a „BAUMARKET“ sú napísané približne rovnakou veľkosťou písmena v hrubšom vyhotovení. V prvku „bM“ je použitá grafická úprava spočívajúca v striedaní malého písmena „b“ a veľkého písmena „M“, pričom v ľavej spodnej časti písmena M je možné pozorovať ďalší grafický prvok v podobe prerušenej línie nožičky písmena „M“. Rovnaký grafický prvok je možné pozorovať aj v písmene „M“ slovného prvku „BAUMARKET“. V spodnom riadku je slovné spojenie „obchodná aliancia predajcov stavebnín“, ktoré je napísané písmom štandardného typu a jeho veľkosť je výrazne menšia oproti slovnému spojeniu „bM BAUMARKET“.

Kombinovaná ochranná známka namietateľa pozostáva z grafického vyhotovenia slovného prvku „bm“ v červenej farbe. Slovné ochranné známky namietateľa pozostávajú z prvku „BM“, ktorý je napísaný verzálami štandardného typu písma, resp. zo slovného spojenia „BM CHIMIE“, ktoré je napísané verzálami štandardného typu písma.

Pre úspešné naplnenie skutkovej podstaty § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov je potrebné súčasné splnenie podmienky zhodnosti, resp. zameniteľnosti označení a zároveň zhodnosti alebo podobnosti služieb.

Ochranné známky sa považujú za zameniteľné vtedy, ak vo vedomí spotrebiteľskej verejnosti môžu vyvolať nebezpečenstvo záme-

ny ochranných známk pochádzajúcich od rôznych subjektov alebo nebezpečenstvo vzniku mylnej predstavy o ich vzájomnej spojitosti. Pri posudzovaní zameniteľnosti označení alebo ochranných známk je potrebné hodnotiť ich vizuálne, fonetické a sémantické podobnosti, pričom je nevyhnutné vychádzať z celkového dojmu, ktorý označenia u bežného spotrebiteľa môžu vyvolať. Do úvahy sa berú dominantné a rozlišovacie prvky, pričom je rovnako dôležité vychádzať z úrovne rozlišovacej spôsobilosti, ktorú ochranné známky dosahujú. Označenia alebo ochranné známky sa vždy porovnávajú v takej podobe, v akej sú prihlásené, resp. zapísané.

Na účely posúdenia vizuálnej, fonetickej a sémantickej podobnosti zverejneného označenia s kombinovanou ochrannou známkou „bm“ a so slovnou ochrannou známkou „BM“ je žiaduce vykonať ich porovnanie spoločne. Opodstatnenosť takéhoto postupu spočíva v tom, že uvedené ochranné známky namietateľa pozostávajú z prvku „bm“ / „BM“ a ich odlišnosti v type písma, resp. v použitej farbe nemajú vplyv na konečný výsledok porovnania.

Pri vizuálnom porovnaní zverejneného označenia s ochrannými známkami „bm“ a „BM“ je zřejmé, že spoločným prvkom porovnávaných označení je spojenie písmen „bm“, hoci v prípade zverejneného označenia je začiatkové písmeno malé „bM“ a v prípade ochranných známk namietateľa je napísané v podobe „bm“/„BM“. V ochranných známkach namietateľa je prvok „bm“/„BM“ jediným prvkom vytvárajúcim celkový vizuálny dojem, zatiaľ čo v prípade zverejneného označenia to môžu byť aj ďalšie prvky „BAUMARKET“ a „obchodná aliancia predajcov stavebnín“. Vzhľadom na to, že prvky „bM“ a „BAUMARKET“ zverejneného označenia sú napísané písmom približne rovnakej veľkosti a oproti prvku „obchodná aliancia predajcov stavebnín“ sa vyznačujú výrazne väčším písmom, je veľmi pravdepodobné, že spotrebiteľ z vizuálneho hľadiska bude prednostne vnímať práve slovné spojenie „bM BAUMARKET“ a slovnému spojeniu „obchodná aliancia predajcov stavebnín“ bude venovať len veľmi malú pozornosť, resp. ho pravdepodobne prehliadne. Ďalej je nutné uviesť, že spotrebiteľ môže prvok „bM“ chápať ako skratku slova „BAUMARKET“, pričom si na základe uvedenej spojitosti v pamäti uchová vnem zverejneného označenia v podobe „bM BAUMARKET“. Odhliadnuc od toho je nutné pripomenúť, že zverejnené označenie v porovnaní s ochrannými známkami namietateľa disponuje aj ďalšími rozlišovacími prvkami (napr. rozčlenenie označenia do dvoch rovín, striedanie veľkých a malých písmen, grafické stvárnenie písmena „M“ atď.), ktoré tvoria zverejnené označenie a ktorého dištinktivnosť ako celku nie je možné spochybňovať. V zmysle uvedeného je nesporné, že celkový vizuálny dojem zverejneného označenia je výrazne odlišný od celkového vizuálneho dojmu predmetných ochranných známk namietateľa, a teda je nutné konštatovať, že zverejnené označenie nie je z vizuálneho hľadiska podobné s ochrannými známkami „bm“ a „BM“.

Z fonetického hľadiska možno predpokladať, že zvuková realizácia zverejneného označenia bude v podobe [bé-em bau-mar-ket], pretože vzhľadom na dĺžku slovného spojenia „obchodná aliancia predajcov stavebnín“ ho spotrebiteľ pravdepodobne vynechá z reprodukcie. Nie je však možné úplne vylúčiť situáciu, keď spotrebiteľ bude zverejnené označenie reprodukovat len na základe prvku „bM“ ako [bé-em], t. j. bez vyslovenia slova [bau-mar-ket]. Pre správne posúdenie prípadnej fonetickej podobnosti je potrebné zobrať do úvahy obidva prípady možnej reprodukcie. Reprodukcia ochranných známk „bm“ a „BM“ je jednoznačná v podobe [bé-em]. V prípade, že zverejnené označenie bude reprodukované ako [bé-em bau-mar-ket] je zřejmé, že jeho fonetický vnem je odlišný od fonetického vnemu uvedených ochranných známk namietateľa, čo sa týka ich dĺžky a štruktúry. Dlhší

fonetický vnem zverejneného označenia, ktorý vychádza z toho, že ide o dvojslovné označenie, a na druhej strane kratší dvojslabičný vnem uvedených ochranných známkov svedčia o tom, že porovnávané označenia nie sú foneticky podobné, hoci sa zhodujú v prvej časti [bé-em]. Čo sa týka štruktúry porovnávaných označení, odlišujú sa v druhej časti slovného prvku zverejneného označenia [bau-mar-ket]. Preto je zřejmé, že nedochádza k fonetickej podobnosti porovnávaných označení. Keď sa zverejnené označenie bude reprodukovat' ako [bé-em], pôjde o rovnaký zvukový vnem porovnávaných označení a dôjde k ich fonetickej podobnosti. Po zvážení uvedených skutočností je nutné konštatovať, že zverejnené označenie je z fonetického hľadiska čiastočne podobné s ochrannými známkami „bm“ a „BM“.

Ochranné známky „bm“ a „BM“ sú označenia bez sémantiky, pretože sú tvorené len spojením písmen „bm“/„BM“ bez konkrétneho významu, zatiaľ čo význam zverejneného označenia je jasný a dá sa odvodiť od jeho slovného prvku „BAUMARKET“ (odvodennina od nemeckého slova „baumarkt“ – s významom „stavebný trh“) a ďalšieho slovného spojenia „obchodná aliancia predajcov stavebnín“. Spotrebiteľ je teda schopný pochopiť význam zverejneného označenia v podobe „stavebný trh, obchodná aliancia predajcov stavebnín“. Na základe uvedených skutočností je možné dospieť k záveru, že zverejnené označenie je zo sémantického hľadiska odlišné od ochranných známkov „bm“ a „BM“.

Na základe komplexného porovnania zverejneného označenia s ochrannými známkami „bm“ a „BM“ možno dospieť k záveru, že z dôvodu ich sémantickej a predovšetkým silnej vizuálnej odlišnosti, ktorá vysoko prevyšuje ich čiastočnú fonetickú podobnosť, neexistuje medzi nimi priama zameniteľnosť, a teda nebezpečenstvo zámieny zverejneného označenia s uvedenými ochrannými známkami namietateľa je vylúčené aj za predpokladu ich použitia na rovnakých alebo podobných tovaroch alebo službách.

Pri posúdení podobnosti medzi zverejneným označením a ochrannou známkou „BM CHIMIE“ z vizuálneho hľadiska je potrebné vychádzať zo skutočnosti, že zverejnené označenie je kombinované, zatiaľ čo ochranná známka namietateľa je výlučne slovná. Na celkový vizuálny dojem ochrannej známky namietateľa vplývajú výlučne slovné prvky spojené do slovného spojenia „BM CHIMIE“. V prípade zverejneného kombinovaného označenia, ktoré pozostáva z viacerých slovných a iných rozlišovacích prvkov (slovný prvok „bm BAUMARKET“, rozčlenenie označenia do dvoch rovín, striedanie veľkých a malých písmen, grafické stvárnenie písmena „M“ atď.), je zřejmé, že vďaka nim zanecháva u spotrebiteľa odlišný vizuálny vnem ako ochranná známka „BM CHIMIE“. Jediný takmer zhodný prvok porovnávaných označení „bm“/„BM“, pri existencii ďalších rozlišovacích prvkov zverejneného označenia, nepostačuje na to, aby spotrebiteľ považoval porovnávané označenia za podobné. Je preto nutné konštatovať, že zverejnené označenie je z vizuálneho hľadiska odlišné od ochrannej známky „BM CHIMIE“.

Ako už bolo uvedené, z fonetického hľadiska prichádza do úvahy reprodukcia zverejneného označenia v dvoch podobách [bé-em bau-mar-ket] a [bé-em]. Ochranná známka namietateľa bude zvukovo realizovaná ako [bé-em chi-mi-je]. V prípade, že zverejnené označenie bude reprodukované ako [bé-em bau-mar-ket], je zřejmé, že porovnávané označenia sú dvojslovné a zhodujú sa v prvej časti [bé-em], pričom ich druhá časť [bau-mar-ket / chi-mi-je] je odlišná. Vzhľadom na to možno konštatovať, že práve odlišná druhá časť [bau-mar-ket / chi-mi-je] porovnávaných označení spotrebiteľovi umožňuje rozlíšiť ich a následne identifikovať. V takomto prípade nie je možné hovoriť o fonetickej podobnosti porovnávaných označení. Pokiaľ zverejnené označenie bude zvukovo

realizované v podobe [bé-em], rovnako nie je možné hovoriť o podobnosti fonetických vnemov [bé-em] / [bé-em chi-mi-je], pretože sa odlišujú z hľadiska ich dĺžky a štruktúry. Zverejnené označenie teda nie je foneticky podobné s ochrannou známkou „BM CHIMIE“.

Pri posudzovaní sémantickej podobnosti medzi zverejneným označením a ochrannou známkou „BM CHIMIE“ je zřejmé, že porovnávané označenia majú z hľadiska vnímania priemerného spotrebiteľa svoj význam. V prípade zverejneného označenia je jeho sémantika „stavebný trh, obchodná aliancia predajcov stavebnín“. Ochranná známka namietateľa zo sémantického hľadiska navádza spotrebiteľa k vytvoreniu si asociácie medzi takto označenými službami a chémiou, prípadne chemickým priemyslom. Na základe uvedeného je zřejmé, že zverejnené označenie je zo sémantického hľadiska odlišné od ochrannej známky „BM CHIMIE“.

Na základe komplexného porovnania zverejneného označenia s ochrannou známkou „BM CHIMIE“ možno dospieť k záveru, že z dôvodu ich fonetickej, sémantickej, ale najmä silnej vizuálnej odlišnosti, nebude medzi nimi dochádzať k priamej zameniteľnosti, a teda nebezpečenstvo zámieny zverejneného označenia s ochrannou známkou namietateľa je vylúčené aj za predpokladu ich použitia na rovnakých alebo podobných tovaroch alebo službách.

Pri posudzovaní otázky vzniku mylnej predstavy o vzájomnej spojitosti medzi zverejneným označením a všetkými ochrannými známkami namietateľa je potrebné vychádzať najmä zo skutočnosti, či obsahujú také rovnaké znaky, ktoré by vo vedomí spotrebiteľskej verejnosti viedli k mylnej predstave o tom, že pochádzajú od rovnakého subjektu alebo ekonomicky prepojených subjektov, a to napriek ďalším prvkom, ktoré tieto označenia obsahujú. Namietateľ v tejto súvislosti uviedol, že spotrebiteľ bude vnímať zverejnené označenie len ako ďalší variant jeho známkového radu, na základe spoločného prvku v podobe zoskupenia spoločností „BM“. S uvedeným tvrdením nie je možné súhlasiť, keďže bolo zistené, že existuje viacero platných ochranných známkov (napr. slovná „BM KÁVOVINY“, kombinovaná „BM KÁVOVINY“, slovná „BM Connect“, kombinovaná „connect BM“, kombinovaná „BM BAMAR puertas“, kombinovaná „BM Baltasar Moralejo e Hijos, S.L.“, kombinovaná „BM BOHEMIA MERKUR“, kombinovaná „BM“), ktorých súčasťou je slovný prvok „BM“, ktoré sú zapísané pre služby zhodné, resp. podobné so službami v triede 39 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb, ktorých majiteľmi sú subjekty odlišné od námietateľa. Na základe uvedeného možno konštatovať, že prvok „BM“ sa vyskytuje ako súčasť ochranných známkov rôznych majiteľov, a teda nie je opodstatnené ho spájať výlučne s námietateľom a nie je ani dôvod domnievať sa, že vo vedomí relevantnej spotrebiteľskej verejnosti bude dochádzať k vzniku mylnej predstavy o vzájomnej spojitosti medzi zverejneným označením a ochrannými známkami namietateľa.

Keďže porovnávané označenia boli posúdené ako nezameniteľné, podobnosť prihlasovaných a zapísaných služieb nebola posudzovaná, pretože len kumulatívne splnenie podmienok obsiahnutých v ustanovení § 4 ods. 1 písm. a) citovaného zákona je predpokladom úspešného naplnenia tohto námietkového dôvodu. Prípadné zistenie zhodnosti alebo podobnosti tovarov by v konečnom dôsledku nemalo vplyv na rozhodnutie o zamietnutí námietok.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti úrad zamietol námietky proti zápisu zverejneného označenia do registra ochranných známkov.

Spracoval Ing. Elemír Murček

Právne vety rozhodnutí z GRUR Int.

DV – R 14/2010

- a) Európske právo
- b) 2.6 – Ochranné známky
- c) Nariadenie Rady (ES) č. 40/94 z 20. decembra 1993 o ochranej známke Spoločenstva – „Rozhodnutia Súdu prvého stupňa ES týkajúce sa nedostatočnej rozlišovacej spôsobilosti slovných, obrazových a trojrozmerných označení“
- d) Nedostatok rozlišovacej spôsobilosti slovných, obrazových a trojrozmerných označení:

100 a 300 ako súčasti dvoch obrazových označení, ktoré sú tvorené týmito číslami a grafickými prvkami, okrem iného pre brožúry, časopisy, noviny, hádanky a krížovky;

rozsudok z 19. novembra 2009 (vo veci T-425/07 a T-426/07, Agencja Wydawnicza Technopol sp. z o. o. ./). Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM))

1000 pre brožúry, časopisy a noviny;

rozsudok z 19. novembra 2009 (vo veci T-298/06, Agencja Wydawnicza Technopol sp. z o. o. ./). Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM))

BUILT TO RESIST pre tovar z papiera, kože a odevy;

rozsudok zo 16. septembra 2009 (vo veci T-80/07, JanSport Apparel Corp. ./). Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM))

CANNABIS pre pivo, víno, liehoviny, likéry, sekt, šumivé víno a šampanské;

rozsudok z 19. novembra 2009 (vo veci T-234/06, Giampietro Torresan ./). Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM))

CLEARWIFI pre služby z oblasti telekomunikácií;

rozsudok z 19. novembra 2009 (vo veci T-399/08, Clearwire Corp. ./). Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM))

Zobrazenie ruky držiacej kartu s tromi trojuholníkmi ako návod na zasunutie magnetickej alebo čipovej karty; rozsudok z 2. júla 2009 (vo veci T-414/07 Euro-Information) ./). Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM))

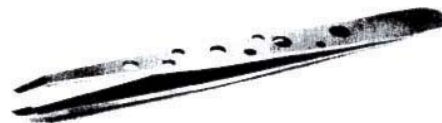

Zobrazenie výkričníka okrem iného pre tovary z ušľachtileho kovu, šperky, tašky a tovar z kože, oblečenie; rozsudok z 30. septembra 2009 (vo veci T-75/08, Joop! GmbH. ./). Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM))

Tvar pinzety s dierkovaným vzorom na jednom ramene pre pinzety;

rozsudok z 11. júna 2009 (vo veci T-78/08, Fides B. Baldesberger./). Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM))

Panorama pre osvetlenie do akvárií, ako aj konštrukcie a zariadenia do akvárií a terárií;

rozsudok z 28. októbra 2009 (vo veci T-339/07, Juwel Aquarium GmbH & Co. KG ./). Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM))

THINKING AHEAD pre služby z oblasti výchovy, vzdelávania a zábavy, ako aj pre športové a kultúrne aktivity;

rozsudok zo 17. novembra 2009 (vo veci T-473/08, Apollo Group, Inc. ./). Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM))

- e) Súd prvého stupňa ES
- f) GRUR Int. 2010, č. 2, s. 157.

DV – R 15/2010

- a) Európske právo
- b) 2.6 – Ochranné známky
- c) Nariadenie Rady (ES) č. 40/94 z 20. decembra 1993 o ochranej známke Spoločenstva – „Rozhodnutia Súdu prvého stupňa ES týkajúce sa pravdepodobnosti zámery alebo pravdepodobnosti asociácie medzi slovnými označeniami, slovnými a kombinovanými označeniami, ako aj medzi kombinovanými označeniami“

d) 1. Pravdepodobnosť zámenny alebo pravdepodobnosť asociácie bola konštatovaná v prípade:

4 OUT Living ./ **Living & Co**, v oboch prípadoch pre oblečenie a tovar z kože;
rozsudok z 20. októbra 2009 (vo veci T-307/08, Aldi Einkauf GmbH & Co. OHG a iní ./ Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM))

Agile ./ **Ayggil's**, v oboch prípadoch pre oblečenie a tašky;
rozsudok z 29. októbra 2009 (vo veci T-386/07, Peek & Cloppenburg ./ Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM))

CITRACAL ./ **CICATRAL**, v prvom prípade pre dietetické výrobky, v druhom prípade pre liečivé masti;
rozsudok z 11. novembra 2009 (vo veci T-277/08, Bayer Healthcare LLC ./ Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM))

Clina ./ **CLINAIR**, v oboch prípadoch pre pracie a čistiace prostriedky, ako aj kozmetiku;
rozsudok z 28. októbra 2009 (vo veci T-150/08, REWE-Zentral AG ./ Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM))

First-On-Skin ./ **FIRST**, v oboch prípadoch pre pančuchy;
rozsudok z 28. októbra 2009 (vo veci T-273/08, X-Technology R & D Swiss GmbH ./ Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM))

2. Pravdepodobnosť zámenny alebo pravdepodobnosť asociácie nebola konštatovaná v prípade:

GREEN by missako ./ **MI SA KO**, v oboch prípadoch pre oblečenie, v prvom prípade aj pre voňavkársky tovar, v druhom prípade aj pre maloobchod;
rozsudok z 11. novembra 2009 (vo veci T-162/08, Frag Comercio Internacional, SL ./ Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM))

RNAiFect ./ **RNActive**, v prvom prípade pre tovary a služby zaradené do tried 1, 5 a 9 medzinárodného triedenia, v druhom prípade pre tovary a služby zaradené do tried 1 a 5, v oboch prípadoch okrem iného napr. pre súpravy na zavádzanie molekúl a molekulových agregátov, chemické výrobky na medicínske účely;
rozsudok z 28. októbra 2009 (vo veci T-80/08, CureVac GmbH ./ Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM))

Spago ./ **SPA**, v prvom prípade pre alkoholické nápoje, v druhom prípade pre minerálne vody a nealkoholické nápoje;
rozsudok z 12. novembra 2009 (vo veci T-438/07 Spa Monopole, compagnie fermière de Spa SA/NV ./ Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM))

- e) Súd prvého stupňa ES
- f) GRUR Int. 2010, č. 2, s. 157.

DV – R 16/2010

- a) Európske právo
- b) 2.6 – Ochranné známky
- c) Nariadenie Rady (ES) č. 40/94 z 20. decembra 1993 o ochranej známke Spoločenstva čl. 51 ods. 1 písm. a) – „Frosch Touristik ./ OHIM [FLUGBÖRSE]“

d) Jediným rozhodným okamihom pri prieskume návrhu na vyhlásenie ochrannej známky Spoločenstva za neplatnú podľa článku 51 ods. 1 písm. a) nariadenia 40/94, ktorý sa opiera o absolútne zápisné prekážky, je okamih podania prihlášky napadnutej ochrannej známky.ⁱ

Rozsudok z 3. júna 2009 (vo veci T-189/07, Frosch Touristik GmbH ./ Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM))

- e) Súd prvého stupňa ES
f) GRUR Int. 2010, č. 2, s. 145.

DV – R 17/2010

- a) Európske právo
b) 2.6 – Ochranné známky
c) Nariadenie Rady (ES) č. 40/94 z 20. decembra 1993 o ochrannej známke Spoločenstva čl. 9 ods. 1 – „PAGO International ./ Tirolmilch [PAGO ./ Lattella]“
d) Článok 9 ods. 1 písm. c) nariadenia 40/94 treba vykladať tak, že ochranná známka Spoločenstva, aby mohla požívať ochranu predpokladanú v tomto ustanovení, musí byť známa podstatnej časti verejnosti dotknutej tovarmi a službami, ktoré ochranná známka zahŕňa, a to na podstatnom území Spoločenstva, a že územie príslušného členského štátu, so zreteľom na okolnosti konania vo veci samej, možno považovať za podstatnú časť územia Spoločenstva.
e) Rozsudok z 6. októbra 2009 (vo veci C-301/07, PAGO International GmbH ./ Tirolmilch registrierte Genossenschaft mbH)
f) Súdny dvor ES
g) GRUR Int. 2010, č. 2, s. 134.

DV – R 18/2010

- a) Ruská federácia
b) 2.6 – Ochranné známky
c) Zákon Ruskej federácie o označeniach tovarov, označeniach služieb a označeniach pôvodu čl. 6 bod 1 veta 1, bod 3 ods. 2; Pravidlá upravujúce vyplňanie, podanie a prieskum prihlášky pre ochranné známky bod 2.3; Parížsky dohovor na ochranu priemyselného vlastníctva čl. 6^{quinques}B, C ods. 1 – „Raffaello“
d) 1. Označenia, ktoré sú vernou reprodukciou tovaru, môžu nadobudnúť rozlišovaciu spôsobilosť v dôsledku ich používania a môžu byť registrované ako ochranné známky.
2. Používanie označenia v Ruskej federácii, ktoré je nevyhnutné na rozšírenie ochrany uvedenej medzinárodne registrovanej ochrannej známky na územie Ruskej federácie, je dostatočne dané, keďže podľa posudku Inštitútu pre sociológiu ruskej Akadémie vied si k okamihu práva prednosti 48 % opýtaných dávalo označenie do súvislosti s reprodukoványm tovarom, 54 % opýtaným bolo označenie známe a ďalej bolo preukázané, že označenie bolo pred týmto okamihom rozsiahle používané na obaloch tovaru v maloobchode v piatich veľkých regionálnych centrách Ruska a tovar bol pod týmto označením

rozsiahle inzerovaný v reklamných spotoch vo viacerých včeruských televíznych staniciach.

3. Okolnosť, že zobrazenie tovaru bolo na obaloch tovaru použité v kombinácii s inými chránenými prvkami, nie je prekážkou nadobudnutia rozlišovacej spôsobilosti zobrazenia tovaru, práve naopak, rozlišovaciu spôsobilosť zvyšuje.ⁱ

- e) Rozsudok č. A40-3631/09-93-28 z 1. septembra 2009, Deviaty arbitrážny odvolací súd, Moskva
f) GRUR Int. 2010, č. 3, s. 251.

DV – R 19/2010

- a) Európske právo
b) 2.6 – Ochranné známky
c) Nariadenie Rady (ES) č. 40/94 z 20. decembra 1993 o ochrannej známke Spoločenstva čl. 7 ods. 1 písm. b) – „Audi ./ OHIM [Náskok vďaka technike]“
d) 1. Laudatórny charakter slovného označenia nevyklučuje jeho spôsobilosť garantovať spotrebiteľom pôvod označených tovarov alebo služieb. Príslušné obchodné kruhy, môžu preto takéto označenie vnímať súčasne ako reklamný slogan a aj ako odkaz na pôvod. Pokiaľ je tomu tak, je pre rozlišovaciu spôsobilosť označenia bezvýznamné, že je, dokonca v prvom rade, vnímané ako reklamný slogan.
2. Okolnosť, že označenie, ako v prípade označenia „Náskok vďaka technike“, môže mať viacej významov, môže predstavovať slovnú hračku alebo môže byť vnímané ako fantazijné, prekvapujúce a nečakané, a teda zapamätateľné, síce nepredstavuje nevyhnutnú podmienku na stanovenie existencie rozlišovacej spôsobilosti reklamného sloganu, no napriek tomu je spôsobilá mu prepožičať rozlišovaciu spôsobilosť.
3. Vecná výpoveď obsiahnutá v označení „Náskok vďaka technike“ neodôvodňuje záver o prirodzene chýbajúcej rozlišovacej spôsobilosti označenia. Naopak, jeho originalita a výstižnosť, interpretačné nároky, ktoré si vyžaduje na strane publika, a známosť sloganu u publika uľahčujú rozpoznanie pôvodu označených tovarov a služieb.ⁱ
e) Rozsudok z 21. januára 2010 (vo veci C-398/08 P, Audi AG ./ Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM)), Súdny dvor EÚ
f) GRUR Int. 2010, č. 3, s. 225.

ⁱ Základná téza redakcie GRUR Int.

Spracovala Mgr. Jitka Mikuličová

Súdny dvor Európskej únie

TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 32/10

v Luxemburgu 23. marca 2010

Rozsudok v spojených veciach C 236/08 až C 238/08
Google France & Google Inc. a i./Louis Vuitton Malletier a i.

Tlač a informácie

Google neporušil právo ochranných známk tým, že umožňuje inzerentom kúpiť si kľúčové slová zodpovedajúce ochranným známkam ich konkurentov

Inzerenti nemôžu prostredníctvom takýchto kľúčových slov nechať zobrazovať Google reklamy, ktoré neumožňujú používateľom internetu ľahko zistiť, od ktorého podniku pochádzajú tovary alebo služby uvedené v reklame

Právo Spoločenstva ochranných známk¹ oprávňuje za určitých podmienok majiteľov ochranných známk zakázať tretím osobám používanie označení zhodných alebo podobných ako ich ochranné známky pre tovary alebo služby rovnocenné s tými, pre ktoré sú zapísané.

Google prevádzkuje vyhľadávač na internete. Keď používateľ internetu vykonáva vyhľadávanie na základe jedného alebo viacerých kľúčových slov, vyhľadávač mu zobrazí stránky, o ktorých sa zdá, že najlepšie zodpovedajú týmto kľúčovým slovám v zostupnom poradí relevantnosti. Ide o výsledky, ktoré sa označujú ako „prirodzené“ výsledky vyhľadávania.

Okrem toho Google ponúka platenú službu odkazov nazývanú „AdWords“. Táto služba umožňuje každému hospodárskemu subjektu, na základe výberu jedného alebo viacerých kľúčových slov, nechať zobrazit' – v prípade zhody medzi týmto alebo týmito slovami a slovom a slovami zadanými používateľom internetu do vyhľadávača – reklamný odkaz na jeho stránku, spolu s reklamným textom. Táto reklama sa zobrazuje v rubrike „sponzorované odkazy“, ktorá sa zobrazuje buď napravo od obrazovky, napravo od prirodzených výsledkov, alebo v hornej časti obrazovky, nad týmito výsledkami.

Vuitton, majiteľ ochrannej známky Spoločenstva „Vuitton“ a francúzskych národných ochranných známk „Louis Vuitton“ a „LV“, Viaticum, majiteľ francúzskych ochranných známk „Bourse des Vols“, „Bourse des Voyages“ a „BDV“, ako aj pán Thonet, majiteľ francúzskej ochrannej známky „Eurochallenges“ konštatovali, že pri používaní vyhľadávača Google zadanie slov predstavujúcich tieto ochranné známky používateľmi internetu spôsobuje zobrazenie odkazov v rubrike „sponzorované odkazy“ na stránky ponúkajúce imitácie výrobkov Vuitton a na stránky konkurentov Viaticum a Centre national de recherche en relations humaines. Zažalovali teda Google z porušovania práv vyplývajúcich z ich ochranných známk.

Cour de cassation, rozhodujúci na poslednom stupni v konaniach začatých na návrh majiteľov ochranných známk proti Googlu, sa pýta Súdneho dvora na zákonnosť používania označení zodpovedajúcich ochranným známkam bez toho, aby ich majitelia dali k tomu súhlas, ako kľúčových slov v rámci služby odkazov na internete.

O používaní kľúčových slov zodpovedajúcich ochranným známkam inej osoby v rámci služby odkazov na internete

Súdny dvor poznamenáva, že inzerent tým, že si kúpi službu odkazov a vyberie ako kľúčové slovo označenie zodpovedajúce ochrannej známke inej osoby s cieľom ponúkať používateľom internetu alternatívu k tovarom alebo službám uvedeného majiteľa, používa toto označenie pre svoje tovary alebo služby. Neplatí to však v prípade poskytovateľa služieb odkazov, keď umožňuje inzerentom vybrať označenia zhodné s ochrannými známkami ako kľúčových slov, ukladá tieto označenia a zobrazuje reklamy svojich zákazníkov na ich základe.

Súdny dvor upresňuje, že používanie označenia zhodného alebo podobného ako ochranná známka majiteľa treťou osobou implikuje prinajmenšom to, že táto tretia osoba používa označenie v rámci svojej vlastnej obchodnej komunikácie. Poskytovateľ služby odkazov umožňuje svojim zákazníkom, teda inzerentom, aby používali označenia zhodné alebo podobné ako ochranné známky bez toho, aby sám používal uvedené označenia.

Ak bola ochranná známka používaná ako kľúčové slovo, jej majiteľ sa nemôže odvolávať na výlučne právo vyplývajúce mu z jeho ochrannej známky proti Googlu. Môže však využiť toto právo proti inzerentom, ktorí prostredníctvom kľúčového slova zodpovedajúceho jeho ochrannej známke nechávajú zobrazit' Google reklamy, ktoré neumožňujú alebo len ťažko umožňujú priemernému používateľovi internetu zistiť, od ktorého podniku pochádzajú tovary alebo služby uvedené v reklame.

V takejto situácii – pre ktorú je typická okolnosť, že predmetná reklama sa zjaví hneď po zadaní ochrannej známky ako slova vyhľadávaného dotknutým používateľom internetu a zjaví sa v okamihu, keď je ochranná známka ako vyhľadávané slovo tiež zobrazená na obrazovke – totiž môže byť používateľ internetu uvedený do omylu, pokiaľ ide o pôvod predmetných tovarov alebo služieb. Dochádza teda k zasahovaniu do funkcie ochrannej známky spo-

1 Prvá smernica Rady 89/104/EHS z 21. decembra 1988 o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných známk (Ú. v. ES L 40, s. 1; Mim. vyd. 17/001, s. 92), nariadenie Rady (ES) č. 40/94 z 20. decembra 1993 o ochrannej známke Spoločenstva (Ú. v. ES L 11, 1994, s. 1; Mim. vyd. 17/001, s. 146).

čívajúcej v tom, že sa zaručuje spotrebiteľovi pôvod tovaru alebo služby („funkcia označenia pôvodu“ ochrannej známky).

Prináleží vnútroštátnemu súdu, aby posúdil v jednotlivých prípadoch, či skutkové okolnosti veci, v ktorej koná, spôsobujú takéto zasahovanie alebo sú spôsobilé zasahovať do funkcie označenia pôvodu.

Pokiaľ ide o používanie označenia zodpovedajúceho ochrannej známke inej osoby inzerentmi na internete ako kľúčového slova na účely zobrazenia reklamných odkazov, Súdny dvor dospel k záveru, že toto používanie môže mať určitý dosah na reklamné používanie uvedenej ochrannej známky jej majiteľom, ako aj na obchodnú stratégiu tohto majiteľa. Tento dosah používania označenia zhodného s ochrannou známkou tretími osobami však sám osebe nepredstavuje zasahovanie do „funkcie reklamy“ ochrannej známky.

O zodpovednosti poskytovateľa služby odkazov

Súdny dvor bola takisto položená otázka týkajúca sa zodpovednosti prevádzkovateľa, ako je Google, za údaje svojich záznamov, ktoré ukladá na svojom serveri.

Otázky zodpovednosti upravuje vnútroštátne právo. Právo Únie však stanovuje obmedzenia zodpovednosti v prospech poskytovateľov sprostredkovania služieb informačnej spoločnosti.²

2 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES z 8. 6. 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (smernica o elektronickom obchode) (Ú. v. ES L 178, s. 1; Mim. vyd. 13/025, s. 399).

Pokiaľ ide o to, či služba odkazov na internete, akou je „AdWords“, predstavuje službu informačnej spoločnosti spočívajúcu v ukladaní informácií poskytnutých inzerentom, a či sa preto na poskytovateľa služby odkazov vzťahuje obmedzenie zodpovednosti, Súdny dvor uvádza, že prináleží vnútroštátnemu súdu preskúmať, či úloha vykonávaná týmto poskytovateľom je neutrálna, keďže jeho správanie je výlučne technické, automatické a pasívne, čo implikuje, že tento poskytovateľ nepozná ani nekontroluje údaje, ktoré ukladá.

Ak sa zistí, že nemal aktívnu úlohu, tento poskytovateľ nemôže byť považovaný za zodpovedného za údaje, ktoré uložil na požiadanie inzerenta, ibaže by, keď sa dozvedel o protiprávnosti týchto údajov alebo činností tohto inzerenta, promptne neodstránil uvedené údaje alebo neznemožnil k nim prístup.

Upozornenie: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdny dvor otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje o vnútroštátnom spore. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.
Úplné znenie rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA
v deň vyhlásenia rozsudku.

Správy z ÚPV SR

Medzi strojármi v Nitre

Úrad priemyselného vlastníctva SR má už tradične zastúpenie i na Medzinárodnom strojárskom veľtrhu v Nitre. Výnimkou nebol ani 17. ročník veľtrhu, ktorý sa konal **25. – 28. mája 2010**.

V stánku ÚPV SR bolo možné dozvedieť sa bližšie informácie o **možnostiach priemyselnoprávnej ochrany**, ktorá pre podnikateľské subjekty znamená strategickú výhodu, zvyšuje ich konkurencieschopnosť. Napokon, na veľtrhu išlo práve o to, aby si výrobcovia mohli porovnať výsledky vývoja, ktoré premietli do vystavovaných exponátov a ktorými chcú konkurovať na trhu, prípadne na základe poznania súčasných trendov v strojárstve chcú v budúcnosti zlepšiť svoju pozíciu.

Experti ÚPV SR ponúkali záujemcom **bezplatne aj konzultačné a poradenské služby** a rovnako i propagačné a informačné materiály súvisiace s duševným vlastníctvom a jeho ochranou.

(dz)
Foto: D. Zaoral

Ochrana priemyselných práv

Zástupcovia ÚPV SR, Lucia Lalíková z útvaru vzťahov s verejnosťou a vedúci oddelenia technickej podpory klientom Marián Michalovský, boli 20. mája 2010 v roli prednášajúcich **na seminári**

Ochrana priemyselných práv, ktorý usporiadala Košická regionálna komora SOPK. Okrem možností priemyselnoprávnej ochrany prezentovali aj najnovšie služby a produkty ÚPV SR.

V následnej diskusii rezonovala najmä téma porušovania priemyselných práv a ich vymožitelnosť.

Účastníci seminára, podnikatelia z Košíc a Prešova, prejavili tiež záujem o bezplatnú službu ÚPV SR – prediagnostiku predmetov priemyselných práv.

Dlhoročné skúsenosti RK SOPK Košice z práce s podnikateľmi sa rozhodol využiť aj

ÚPV SR. Dňa 24. mája 2010 došlo k podpísaniu dohody o vzájomnej spolupráci v rámci informačno-poradenských miest ÚPV SR pre inovácie – innoinfo. Cieľom projektu innoinfo je systematická pomoc najmä malým a stredným podnikom, podnikateľom a univerzitám technického zamerania pri inovačných aktivitách a zvýšenie povedomia o priemyselnom vlastníctve.

RK SOPK Košice sa stala v poradí **15. innoinfo**.

(II)

Revidované znenie strategického plánu

Strategický plán je jedným zo základných dokumentov aj v ÚPV SR. Ide o dokument, v ktorom si inštitúcia vymedzí, čo chce dosiahnuť v najbližších rokoch, berúc do úvahy analýzu súčasných podmienok rozvoja inštitúcie, ktoré môžu ovplyvniť dosiahnutie cieľov. Samozrejme, v dokumente sú naznačené aj opatrenia nevyhnutné na to, aby sa maximalizovala pravdepodobnosť úspechu.

S ohľadom na aktuálny vývoj v oblasti ochrany duševného vlastníctva a vymožitelnosti práv (aj v medzinárodnom meradle), **ÚPV SR aktualizoval svoj Strategický plán na roky 2007 – 2011**.

Dokument bol revidovaný napríklad i vzhľadom na nutnosť plnenia Inovačnej stratégie SR a Inovačnej politiky SR (pôvodne Projekt inovačnej stratégie SR na roky 2007 – 2013).

Pokiaľ ide o vymožitelnosť, resp. presadzovanie práv duševného vlastníctva, v tejto oblasti dochádza i na Slovensku k iniciovaniu vytvorenia výboru alebo medzirezortnej komisie, pričom nemalú úlohu má v tejto oblasti zohrávať aj ÚPV SR.

(jp)

Proti falšovaniu a pirátstvu

Za účasti zástupcov ÚPV SR, rezortov kultúry, vnútra, spravodlivosti, zdravotníctva a Colného riaditeľstva SR sa 21. apríla 2010 na Ministerstve hospodárstva SR konalo pracovné stretnutie týkajúce sa **problematiky falšovania výrobkov a pirátstva**.

Európska komisia vyzvala totiž členské štáty, aby vypracovali národné stratégie boja proti falšovaniu, v nadväznosti na v minulom roku zriadené **Európske stredisko pre sledovanie falšovania a autorského pirátstva**, ktoré má slúžiť na zhrmažďovanie, monitorovanie a nahlasovanie informácií a údajov súvisiacich s porušovaním práv duševného vlastníctva.

Od členských štátov sa žiada, aby vnútroštátne orgány, s cieľom zabezpečiť výmenu potrebných informácií, vzájomne spolupracovali, boli v kontakte, nevynímajúc súkromný sektor. V tejto súvislosti je tiež **potrebné zabezpečiť koordináciu** spolupráce.

Slovenská republika zatiaľ nemá zavedený koordinovaný systém spolupráce v potláčaní falšovania a pirátstva. Riešenie prípadných otázok je ponechané na rezorty, ktorých sa táto problematika dotýka. Podobne neexistuje ani systém zberu informácií súvisiacich s falšovaním a pirátstvom. Existujúce informačné zdroje sú fragmentované a nekomplexné, čo bráni získaniu skutočného obrazu o aktuálnej situácii.

Uvedené fakty boli dôvodom prvého pracovného stretnutia, v rámci ktorého jeho účastníci prediskutovali návrhy systému spolupráce jednotlivých rezortov zameranej na odhalovanie porušovania práv duševného vlastníctva a tiež návrh na **zriadenie centrálného koordinátora**.

(zv)

Experti ÚPV SR na televíznej obrazovke

Slovenská televízia, štúdio Banská Bystrica, 21. apríla 2010 svojou **publicistickou reláciou Fokus – peniaze zamerala na problematiku priemyselných práv**. Ten, kto si v uvedený deň zapol STV 2 o 17.35 hod., dozvedel sa odpovede na otázky súvisiace s jednotlivými formami priemyselno-právnej ochrany vrátane poplatkov za ne.

ÚPV SR v besede reprezentovali podpredsedníčka Zdena Hajnalová, riaditeľka patentového odboru Lukrécia Marčoková, vedúci oddelenia technickej podpory klientom Marián Michalovský a vedúci oddelenia známok a dizajnov Karol Klavec.

Besedu umocnili dva reportážne šoty ilustrujúce význam právnej ochrany technických riešení a označení tovarov a služieb. V tejto súvislosti STV predstavila v krátkosti detviansku spoločnosť **MAKROVIN, s. r. o.**, ktorá sa špecializuje na výrobu drevených okien a dverí (je majiteľom dvoch úžitkových vzorov) a **SHP Harmanec, a. s.**, ktorá je majiteľom viacerých ochranných známok.

(jš)

Foto: J. Šípoš

<http://www.stv.sk/videoarchiv/relacia/fokus/>

S bezdrôtovým internetom

ÚPV SR sprístupnil vo svojich priestoroch bezdrôtový internet (WiFi). Signálom sú pokryté vstupné priestory úradu vrátane študovne a kongresovej sály.

Bezdrôtový internet je možné využívať v rámci mobilných elektronických zariadení, ktoré majú podporu pre WiFi. V podmienkach ÚPV SR ide najmä o využiteľnosť na konferenciách či

seminároch organizovaných v úrade. Bezdrôtový internet nie je určený na sťahovanie veľkých súborov.

Aj keď v súčasnosti je už do značnej miery rozšírený mobilný internet, aj ten bezdrôtový v priestoroch ÚPV SR si určite nájde svojich priaznivcov. Ved' oproti mobilnému internetu má jednu veľkú výhodu – je zadarmo.

(pk)

Foto: www.jiunlimited.com

Správy z WIPO

WIPO s novým logom

Svetová organizácia duševného vlastníctva (WIPO) predstavila 26. apríla 2010 v rámci Svetového dňa duševného vlastníctva svoje **nové logo**. Nová vizuálna identita organizácie odráža jej snahu udržať krok s rýchlym vývojom duševného vlastníctva v 21. storočí.

Nový symbol WIPO vyjadruje dynamiku a inovatívny duch organizácie, jej revitalizáciu a strategickú orientáciu. Logo graficky stvárňuje budovu ústredia WIPO a pre členské štáty dobre známu kultúru štruktúru organizácie. Modrá farba znamená spáťosť s Organizáciou spojených národov.

Sedem oblých čiar predstavuje sedem prvkov duševného vlastníctva tak, ako je to stanovené v Dohovore o zriadení WIPO:

- literárne, umelecké a vedecké práce
- výkony výkonných umelcov, zvukové záznamy a prenosy
- vynálezy vo všetkých oblastiach ľudskej činnosti
- vedecké objavy

- priemyselné vzory
- ochranné známky, známky služieb, obchodné názvy a označenia
- ochrana proti nekalej súťaži a všetky ostatné práva vyplývajúce z duševnej činnosti v oblasti priemyslu, vedy, literárnej a umeleckej činnosti

Otvorené krivky v logu WIPO znamenajú, že organizácia je otvoreným fórom pre všetkých záujemcov a ich názory. Dynamický rozstup kriviek smerom nahor reprezentuje myšlienky, pohyb a pokrok prameniaci z inovácií a kreativity. Nechýba skratka ani celý názov organizácie, ktorá zohráva centrálnu úlohu v medzinárodnej politike duševného vlastníctva. Moderné línie loga vyjadrujú dôveru, spoľahlivosť a účinnosť organizácie.

História vzniku loga WIPO sa datuje od roku 1962, keď jej predchodca *the Unions Internationales Propriété Intellectuelle* (UIPI) zverejnil logo na niektorých svojich publikáciách. Obraz, podobný logu WIPO, obsahoval vo svojom strede skratku UIPI. V roku **1963** bola nahradená skratkou BIRPI – *Bureaux internationaux réunis grémia pour la ochrany de la propriété intellectuelle*. O rok neskôr mali členské štáty Parížskej únie prvýkrát možnosť vidieť nové logo s novým názvom (BIRPI).

V júli **1970**, v roku nadobudnutia účinnosti Dohovoru o zriadení WIPO, bolo členským štátom Parížskej únie predstavené ďalšie logo už so skratkou WIPO a odvtedy sa objavovalo na všetkých dokumentoch, publikáciách i ďalších materiáloch organizácie.

<http://www.wipo.int>
(jš)

Aj s určením Albánska

Keďže sa Albánsko stalo 1. mája 2010 zmluvným štátom Európskeho patentového dohovoru (EPD), každá medzinárodná prihláška podaná podľa Zmluvy o patentovej spolupráci (PCT) po uvedení dátume okrem možnosti udelenia národného albánskeho patentu zahŕňa aj automatické určenie Albánska v prihláške Euro-PCT na udelenie európskeho patentu.

Ak prihlasovateľia podali medzinárodnú prihlášku pred 1. májom 2010, zahŕňa určenie Albánska iba na udelenie národného patentu, teda Albánsko nie je zahrnuté v určeníach prihlášky Euro-PCT na udelenie európskeho patentu.

Od 1. mája 2010 osoby, ktoré sú občanmi Albánska alebo majú sídlo v tejto krajine, môžu podať medzinárodné prihlášky podľa PCT okrem Albánskeho patentového úradu a Medzinárodného úradu WIPO aj v EPÚ, pričom pre tieto osoby menované úrady, z hľadiska PCT, plnia funkciu prijímacieho úradu.

Účinnosť rozšírenia platnosti európskeho patentu na Albánsko

Dohoda o rozšírení medzi Albánskom a Európskou patentovou organizáciou sa skončila 1. mája 2010, keď v Albánsku nadobudol účinnosť EPD. Po tomto dátume ďalej už nie možné rozšíriť práva vyplývajúce z európskych patentových prihlášok a udelených európskych patentov na Albánsko. Pôvodný systém rozšírenia európskeho patentu sa vzťahuje len na tie európske patentové a medzinárodné prihlášky, ktoré boli podané pred 1. májom 2010 a na ktoré sa udelia európske patenty.

PCT Newsletter
(1h)

Spolupráca pri riešení plagiátorstva televíznych formátov

Arbitrážne a mediálne centrum Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO Center) a asociácia FRAPA (Format Recognition and Protection Association) od 11. apríla 2010 spolupracujú pri riešení sporov, ku ktorým dochádza v oblasti plagiátorstva televíznych formátov, t. j. neoprávneného kopírovania formátov použitých pre hry, reality alebo talent šou, sitkomy a pod.

Foto: www.jiunlimited.com

Riešenie sporov súdnou cestou býva zvyčajne dlhé a náročné najmä kvôli rozdielom v národných právnych predpisoch zúčastnených strán.

WIPO Center vypracovalo nové pravidlá a postupy riešenia takýchto sporov a prevzalo agendu asociácie FRAPA. Prijatie nových pravidiel by malo zúčastneným stranám sporov umožniť vyhnúť sa prietahom v konaní, ako aj finančnému zaťaženiu, ktoré so sebou súdne konanie prináša.

<http://www.wipo.int>
(kd)

Správy z EPO

Prediagnostika ako prostriedok ekonomického rozvoja

Stratégia Európa 2020, ktorú navrhla Európska komisia a neďávno ju schválil Európsky parlament, sleduje zabezpečenie trvalo udržateľného ekonomického rastu a vyrovnanie sa s tromi aktuálnymi výzvami – globalizáciou, demografickými i klimatickými zmenami a spotrebou energií. Jedným zo spôsobov, ako dosiahnuť tento cieľ, sú inovácie.

EK začala pred časom spolupracovať s Európskym patentovým úradom (EPÚ) v rámci kohéznej politiky na podporu regionálneho rozvoja a inovácií. Do vzájomnej spolupráce boli zaradené tri projekty – **prediagnostika priemyselných práv**, transfer technológií a reorganizácia PATLIB centier.

– *Snahou Európskej komisie je zahrnúť prediagnostiku priemyselných práv do operačných programov na podporu inovácií a regionálneho rozvoja*, – povedal analytik EK Pierre Godin na stretnutí zástupcov národných patentových úradov zainteresovaných

do pilotného projektu EPÚ zameraného na prediagnostiku. Priamo v centre európskej integrácie v belgickom Bruseli sa stretli **27. – 28. mája 2010** s cieľom vymeniť si skúsenosti z poskytovania uvedenej služby, získať nové poznatky predovšetkým z oblasti ochrany softvéru a zlepšiť spôsob komunikácie s podnikateľským prostredím.

Myšlienka podpory inovácií a konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov (MSP) prostredníctvom prediagnostiky vznikla v roku 2004 vo Francúzsku, kde doteraz vypracovali už 4 000 hodnotiacich správ. Aj vďaka tejto službe Národný inštitút priemyselného vlastníctva so sídlom v Paríži zaznamenal v prvých piatich mesiacoch roka 2010 nárast patentových prihlášok o neuveriteľných 25 %. Podiel na takomto raste má však aj 50 %-né zníženie prihlasovacích poplatkov pre MSP a individuálnych prihlasovateľov.

Zatiaľ sa do pilotného projektu EPÚ zapojilo 13 národných úradov, ktoré počas prvých dvoch rokov vypracovali 218 hodnotiacich správ pre MSP.

Úrad priemyselného vlastníctva SR patrí medzi najaktívnejšie v tejto oblasti. V priebehu vyše dvoch rokov podrobil prediagnostike 62 prevažne inovatívnych slovenských firiem.

Na programe bruselského stretnutia sa preto nie náhodou podieľali tiež **zástupcovia ÚPV SR**. Okrem prezentácie výsledkov prediagnostiky pripravili pre účastníkov aj **prípadovú štúdiu** zameranú na ochranu technických riešení z oblasti obrannej techniky. Predmetom štúdie bola firma Vývoj Martin, a. s., ktorá stavila na inovácie a úspešne sa tiež pokúša o transfer technológií. Špecifikom štúdie bolo navrhnúť firme postup pri ochrane svojich riešení, ktoré si vyžadujú utajenie. Nadväzne si účastníci stretnutia mohli svoje navrhnuté postupy porovnať s odporúčaniami ÚPV SR. V reáli, krátko po prediagnostike spomínaná firma podala v ÚPV SR dve prihlášky úžitkového vzoru a jednu prihlášku ochrannej známky.

Ohlasy na prípadovú štúdiu boli v Bruseli veľmi pozitívne, o čom napokon svedčí aj pozvanie expertov ÚPV SR na zaškolenie chorvátskych kolegov v poskytovaní prediagnostiky.

(mm)

Foto: J. Rešutíková

Elektronické slovníky pre strojový preklad patentových dokumentov

Európsky patentový úrad v spolupráci so zmluvnými štátmi Európskeho patentového dohovoru (EPD) sprístupnil novinku – **špecializované elektronické slovníky pre strojový preklad patentových dokumentov**.

Foto: www.jiunlimited.com

Slovníky využívajú symboly Medzinárodného patentového triedenia (MPT) na určenie kontextu použitých technických pojmov a jednotlivé časti slovníkov zodpovedajú deleniu do podtried podľa MPT.

Programy sú vo formáte OLIF (Open Lexicon Interchange Format) a sú prevádzkované systémom Systrans, prípadne iným systémom, napríklad Language Weaver.

Viac informácií o technických požiadavkách je dostupných na internetovej adrese:

<http://www.epo.org/patents/patent-information/raw-data/manuals.html>

V súčasnosti EPÚ ponúka elektronické slovníky v piatich jazykových pároch: z angličtiny do jazyka nemeckého, francúzskeho, talianskeho, španielskeho, portugalského a naopak.

Napríklad slovník jazykovej dvojice en-pt/pt-en obsahuje 244-tisíc hesiel a EPÚ ho ponúka za 1 930 eur.

Najobsiahlejší zo slovníkov, s viac ako jeden a pol miliónom hesiel, je určený na preklad en-it/it-en a jeho cena je 2 590 eur.

<http://www.epo.org>
(kd)

Zmena výšky poplatkov

EPÚ v spojitosti s medzinárodnými prihláškami podanými podľa Zmluvy o patentovej spolupráci (PCT) zvýšil od 1. apríla 2010 poplatky za medzinárodnú rešerš a medzinárodný predbežný prieskum.

Pri medzinárodnej rešerši sa zvýšil poplatok z 1 700 € na 1 785 € a pri medzinárodnom predbežnom prieskume z 1 675 € na 1 760 €.

Ďalšie zmeny v poplatkoch EPÚ, ako orgánu pre medzinárodnú rešerš a medzinárodný predbežný prieskum, sú uvedené na webových stránkach Svetovej organizácie duševného vlastníctva:

http://www.wipo.int/pct/guide/en/gdvol1/annexes/annexe-ax_e_ep.pdf

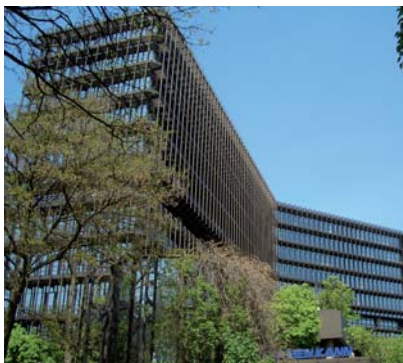
http://www.wipo.int/pct/guide/en/gdvol1/annexes/annexd-ax_d_ep.pdf

Foto: www.jiunlimited.com

(lh)

123. zasadanie

V poradí 123. zasadanie Správnej rady Európskej patentovej organizácie (ďalej SR EPO alebo správna rada) sa konalo **16. – 17. marca 2010 v mníchovskom sídle EPÚ**.

Keďže na mimoriadnom 122. zasadnutí SR EPO (1. marca 2010) bol po viacerých neúspešných pokusoch zvolený nový prezident EPÚ **Benoît Battisteli**, správna rada odsúhlasila, že EPÚ ukončí pracovné zmluvy s Wimom van der Eijkom (NL), viceprezidentom Generálneho riaditeľstva 5 (DG5), ktoré má na starosti právne a medzinárodné záležitosti, a s Thomasom Hammerom (NL), viceprezidentom DG1 – prevádzkové záležitosti súvisiace s podporou procesov vzťahujúcich sa na udeľovanie európskych patentov. Na základe rozhodnutia správnej rady v decembri 2009 obidvaja mali vykonávať funkcie dovtedy, kým nebude zvolený nový prezident EPÚ, maximálne však do 31. decembra 2010.

EPÚ vyhlásil **výberové konanie na obsadenie miest viceprezidentov DG1 a DG5**, pričom súvisiace informácie boli zverejnené 1. mája 2010 na internetovej stránke www.epo.org. **Konečný termín na podanie prihlášok do výberového konania**

je **2. júl 2010** (t. j. 2 mesiace po zverejnení oznámenia o voľných miestach). Predpokladá sa, že voľba nových viceprezidentov sa uskutoční na októbrovom zasadnutí SR EPO.

Na 123. zasadnutí SR EPO odznali aj informácie súvisiace so stavom prác na štúdiu s názvom **Patenty a klimatické zmeny**, na ktorej EPÚ začal pracovať už v roku 2005, keď nadobudol účinnosť Kjótsky protokol.

Štúdia má analyzovať patentované technológie šetrné k životnému prostrediu, spôsoby akými firmy reagovali na požiadavky „zelených“ politických signálov i stimulov a zároveň bude obsahovať aj súvisiace patentové trendy od roku 1997. Predbežné výsledky **štúdie majú byť zverejnené v júni 2010**.

Podľa doterajších prieskumov „zelená“ politika má priaznivý vplyv na podávanie patentových prihlášok, ktorých predmetom sú vynálezy šetrné k životnému prostrediu, resp. viažuce sa k environmentálne vhodným technológiám. Ide najmä o prihlášky z oblasti energetiky.

Najdynamickejší rast sa očakáva v prihláškach súvisiacich s inováciami v oblasti veternej energetiky, palivových článkov, termosolárnych a fotovoltických technológií.

Prezidentka EPÚ **Alison Brimelowová** na 123. zasadnutí SR EPO **otvorila diskusiu o reforme poplatkov a udržateľnom financovaní európskeho patentového systému**, ktorá bude hlavnou témou ďalších tohtoročných zasadnutí správnej rady.

(zv)

Správy z OHIM-u

Spustenie projektu

**– bezplatný prístup
k viac ako 5 miliónom ochranných známok**

TMview (www.tmview.europa.eu) je vyhľadávacia databáza na internete pod gesciou Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (ochranné známky a dizajny) (OHIM), prostredníctvom ktorej môžu používatelia bezplatne prezerať údaje z registrov ochranných známok úradov priemyselného vlastníctva zapojených do projektu vrátane OHIM-u a WIPO.

Webová stránka TMview je oficiálne dostupná používateľom od **13. apríla 2010**.

Vyhľadávanie ochranných známok (národných, medzinárodných s vyznačením EÚ a ochranných známok Spoločenstva) prostredníctvom databázy TMview predstavuje pre potenciál-

nych prihlasovateľov jedno z možných riešení problému – ako zistiť, či totožná, prípadne podobná ochranná známka už existuje.

Do 13. apríla 2010, v prípade, že sme chceli zistiť, či je predmetné označenie ako ochranná známka zapísané do registra v niektorej z krajín EÚ, bolo možné vyhľadávať potrebné údaje len v databázach jednotlivých úradov priemyselného vlastníctva, pričom sa používali rôzne vyhľadávacie rozhrania.

V prvej fáze projektu TMview boli sprístupnené údaje z databáz OHIM-u, WIPO a úradov priemyselného vlastníctva Veľkej Británie, Českej republiky, Talianska, štátov Beneluxu, Portugalska a Dánska. Očakáva sa, že v priebehu roka 2010 budú sprístupnené údaje z databáz ďalších ôsmich úradov EÚ **vrátane Úradu priemyselného vlastníctva SR**.

Databáza TMview sa neustále rozvíja a jej cieľom do budúcnosti je stať sa harmonizovanou platformou na vyhľadávanie údajov týkajúcich sa ochranných známok všetkých 27 členských štátov EÚ, t. j. spolu asi 8,5 milióna ochranných známok.

TMview je prepojená so systémom EuroClass, ktorý zabezpečuje preklad zoznamu tovarov a služieb do úradných jazykov členských krajín EÚ a zároveň slúži aj na kontrolu jazykovej a obsahovej stránky príslušných termínov vyjadrujúcich tovary alebo služby.

(ab)

Správy z EÚ

Fórum inovácií Európskej únie a Ruska

Vo fínskom meste Lappeenranta sa 25. – 27. mája 2010 uskutočnilo historicky prvé *Fórum inovácií EÚ a Ruska*. Jeho dejiskom bola mestská radnica a Lappeenranta University of Technology.

Na podujatí sa zúčastnilo vyše 500 predstaviteľov EÚ, Fínska a Ruska vrátane odborníkov z oblasti priemyslu, výskumu, obchodu a energetiky.

Dominovali štyri témy:

- modernizácia priemyslu
- komercializácia ruských inovácií
- podpora energetickej účinnosti
- plán spolupráce na roky 2010 – 2013

Hlavným cieľom fóra bola príprava konkrétnych návrhov spolupráce v oblasti inovácií medzi EÚ a Ruskom.

<http://www.eurussiainnoforum.com>
(kd)

Správy zo sveta

Semináre o ochrane dizajnov

Španielsko – Španielsky patentový a známkový úrad (OEPM), OHIM a WIPO zorganizovali 7. až 10. júna 2010 v troch španielskych mestách, v Madride, Alicante a Barcelone, jednoduché semináre zamerané na **výhody ochrany dizajnov** na národnej a medzinárodnej úrovni a tiež na úrovni EÚ.

Cieľovou skupinou seminárov boli dizajnéri, dizajnérske zväzy, patentoví zástupcovia, zástupcovia malých a stredných podnikov, ako aj akademickej obce.

<http://www.oami.eu>
(ač)

Zasadenie V4 + 3

Česko – V pražskom Obecnom dome, ktorý je centrom spoločenského a kultúrneho života v hlavnom meste Česka, sa 2. – 4. júna 2010 uskutočnilo jubilejné 20. výročné **rokovanie predsedov patentových úradov krajín Vyšehradskej štvorky**, pričom v posledný deň rokovania **sa k nim pripojili aj zástupcovia patentových úradov Rakúska, Chorvátska a Slovinska**.

Jednou z dominujúcich tém stretnutia bola spolupráca v rámci Európskej patentovej siete (EPN), ktorej cieľom je **optimalizovať fungovanie patentového systému v Európe a zvýšiť jeho konkurencieschopnosť**. Užšia spolupráca medzi národnými patentovými úradmi a Európskym patentovým úradom by mala zredukovať duplicitné činnosti, umožniť efektívnejšie využívanie

ľudského a technického potenciálu, ako aj materiálnych zdrojov najmä v oblasti rešeršnej činnosti a zároveň zvýšiť kvalitu patentového konania (European Quality System Management – EQMS).

Jednotlivé delegácie vyjadrili nespokojnosť najmä s nedostatočným využívaním rešerší vypracovaných národnými úradmi prvého podania, čo vedie k nežiaducej duplicitě v konaní o následne podaných európskych patentových prihláškach. Zároveň však konštatovali, že podnety k obsahu a realizácii projektov v rámci EPN by mali v prvom rade vychádzať z národných patentových úradov.

(jp)

Foto: J. Poljovka

V ústrety MSP

Postarejte se o své
duševní vlastnictví

Seminář pro malé a střední
podniky (MSP)

Česko – Vyše 60 zástupcov malých a stredných podnikov prejavilo záujem o seminár, ktorý 26. mája 2010 pripravil Úrad priemyselného vlastníctva ČR (ÚPV ČR). Cieľom seminára bolo posilniť povedomie o duševnom vlastníctve v MSP komunite, bližšie jej predstaviť prostriedky ochrany predmetov duševného vlastníctva a zároveň získať nové podnety pre ďalšiu spoluprácu.

So svojimi príspevkami vystúpili na seminári podnikatelia z praxe i pracovníci ÚPV ČR, ktorí predstavili aj služby úradu smerom k MSP.

Spoluorganizátorom podujatia, ktoré sa konalo v rámci **Európskeho týždňa malých a stredných podnikov**, bolo Technologické centrum AV ČR.

<http://www.upv.cz>
(kd)

O priemyselných dizajnoch

Spojené štáty americké – Global Intellectual Property Academy (GIPA) pri Patentovom a známkovom úrade USA (USPTO) usporadúva rôzne vzdelávacie aktivity v oblasti práv duševného vlastníctva pre účastníkov z celého sveta.

V rámci vzájomnej medzivládnej spolupráce **dostala Slovenská republika príležitosť zúčastniť sa na vzdelávacom programe o priemyselných dizajnoch**, ktorý sa uskutočnil 16. – 19. marca 2010 vo Washingtone.

Program bol poňatý veľmi komplexne: od ochrany dizajnov v USA i v ďalších 14 krajinách, ktorých zástupcovia sa na podujatí zúčastnili, cez medzinárodný systém ochrany prostredníctvom Haagskej dohody o medzinárodnom uložení priemyselných dizajnov až po informácie o ochrane dizajnov Spoločenstva. V rámci programu nechýbali ani prezentácie skúseností amerických výrobcov a ich očakávania vyplývajúce z registrácie dizajnov. Organizátori zahrnuli do programu i možnosti ochrany dizajnov prostredníctvom autorských práv, pričom v USA sú autorské práva predmetom registrácie podľa autorského zákona. Zaujímavosťou je, že módné trendy v odievaní (odevy, detské oblečenie, kabelky, rámy okuliarov, opasky a odevné doplnky) nepatria v USA pod ochranu autorským právom, ale pod vlastný sui generis systém o ochrane dizajnov.

Podľa americkej legislatívy na ochranu dizajnov, v USA je možné chrániť dizajn maximálne 14 rokov, zatiaľ čo napríklad v štátoch EÚ je to 25 rokov. Dokonca v rámci medzinárodného systému ochrany dizajnov (Haagsky systém) existujú krajiny, v ktorých je možné chrániť dizajn až 50 rokov.

Na štvordňovom vzdelávacom podujatí vo Washingtone reprezentovala Slovenskú republiku **podpredsedníčka ÚPV SR Zdena Hajnalová**. V stručnej prezentácii predstavila problematiku ochrany dizajnov na Slovensku.

(zh)

Foto: Z. Hajnalová

Nové publikácie

Výber zahraničných publikácií

ADAMOVIÁ, Zuzana et al. Praktické prípady z práva duševného vlastníctva.

Bratislava : Iura Edition, 2009. 87 s.
ISBN 9788080782870.

BADEN-POWELL, E., BLEAKLEY, A., ENERBERI, J. Intellectual property and media law.

Haywards Heath : Tottel Publishing, 2010. 246 s.
ISBN 1847660428.

BURGESS, Christopher. Protecting intellectual property.

Boca Raton : CRC Press, 2010. 288 s.
ISBN 143982729X.

CARVALHO, Nuno Pires de. The TRIPS regime of patent rights.

London : Kluwer Law International, 2010. 832 s.
ISBN 904113218X.

COLSTON, Catherine. Modern intellectual property law.

Abingdon : Routledge, 2010.
ISBN 9780415556712.

DINWOODIE, G. B., JANIS, M. D. Trade dress and design law.

Gaithersburg : Aspen Publishers, 2010. 979 s.
ISBN 0735568324.

GREENHALGH, Christine. Innovation, intellectual property and economic growth.

Princeton : Princeton University Press, 2010.
ISBN 9780691137988.

HENNINGSSEN, Lena. Copyright matters.

Oxford : Intersentia, 2010. 279 s.
ISBN 9400000448.

INNOVATION, competition and consumer welfare in intellectual property law.

Northampton : Edward Elgar Publishing, 2010. 288 s.
ISBN 184720970X.

INTELLECTUAL property and business.

Northampton : Edward Elgar Publishing, 2010. 1056 s.
ISBN 1847209115.

INTELLECTUAL property and human development.

New York : Cambridge University Press, 2010.
ISBN 9780521190930.

INTELLECTUAL property rights and international trade.

New York : Nova Science Publishers, 2010.
ISBN 1607411199.

INTELLECTUAL property rights in a fair world trade system.

Northampton : Edward Elgar Publishing, 2010.
ISBN 9781849800099.

LENHARDT, Martin. Intellectual property.

San Rafael : Morgan & Claypool Publishers, 2010.
ISBN 1598298690.

MATZNER, Jiří. Právní úprava počítačového programu z pohledu autorského práva.

Ostrava : Key Publishing, 2010. 78 s.
ISBN 9788074180576.

NETANEL, Neil. Copyright's paradox.

New York : Oxford University Press, 2010. 288 s.
ISBN 0195137620.

PARR, Russell L. Intellectual property.

Weinheim : Wiley, 2010. 226 s.
ISBN 0470457031.

PATENTS.

Northampton : Edward Elgar Publishing, 2010.
ISBN 9781848442177.

RESEARCH handbook on intellectual property and competition law.

Northampton : Edward Elgar Publishing, 2010. 512 s.
ISBN 1849800774.

SHARMA, Shavi. Computer software : a new frontier for intellectual property.

Saarbrücken : Lambert Academic Publishing, 2010. 224 s.
ISBN 3838342143.

VÝVOJ v oblasti evropského patentu a patentu Společenství.

Praha : Metropolitní univerzita Praha, 2009. 205 s.
ISBN 9788086855486.

YUBAS, Matthew. Patent to market success.

Cardiff : Broadword Publishing, 2010. 332 s.
ISBN 0972552189.

Výber nových publikácií z príručnej knižnice ÚPV SR

ŠVIDROŇ, Ján et al. Právo duševného vlastníctva v informačnej spoločnosti a v systéme práva.

Bratislava : Veda, 2009. 675 s.
ISBN 9788022410335.

Spracovala Mgr. Gabriela Píšová

Z obsahov vybraných časopisov

Justičná revue

č. 2/2010

Články

KAČMÁR, M.: Spáchanie trestného činu ako prejudiciálna otázka riešená colnými orgánmi

č. 3/2010

Štúdie

DRGONEC, J.: Prerušenie konania pred všeobecným súdom za účelom podania návrhu na Ústavný súd Slovenskej republiky

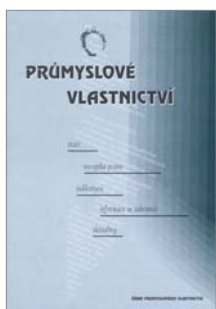
Články

SVÁK, J.: Votum separatum na ceste k spravodlivosti

č. 4/2010

Články

BALOG, B.: Sprístupňovanie rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky podľa zákona o slobode informácií

Průmyslové vlastnictví

č. 2/2010

HUNJAN-KOBLIHOVÁ, Radka: Úvaha k pojmu obchodní firma z hlediska zákona č. 221/2006 Sb. o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví

GÖDÖLLE, István: Koexistence systémů komunitárních a národních ochranných známek v Evropě

ZAMYKALOVÁ, Lucie: Pokrok v realizaci doporučení týkající se technické pomoci a capacity building (tématická skupina A)

Evropské právo

JENERÁL, Emil: Internet jako zdroj stavu techniky v praxi Evropského patentového úřadu Rozhodnutí Správní rady o změnách prováděcího předpisu EPC s účinností od 1. 4. 2010, resp. 1. 7. 2010 a 1. 1. 2011

Judikatura

K pravděpodobnosti záměny na straně veřejnosti včetně pravděpodobnosti asociace mezi kolidujícím označením a ochrannou známkou

Z rozhodnutí zahraničních soudů

Informace ze zahraničí

Aktuality

č. 3/2010

ŠILHART, Marek: K možnosti požadovat přijetí opatření celních orgánů ve vztahu k ochranné známce, která je předmětem mezinárodního zápisu – pokračování

ZAMYKALOVÁ, Lucie: Nanotechnologie – včera, dnes a zítra

SÝKOROVÁ, Zdenka: Elektronická komunikace s Úřadem průmyslového vlastnictví

DLOUHÝ, Pavel: Inovace ve službách

Evropské právo

JENERÁL, Emil: K dosavadnímu vývoji jednotného evropského patentového systému

Sdělení Evropského patentového úřadu ze dne 2. listopadu 2009 týkající se znovuzavedení „grace period“ pro platbu poplatků za rozšíření

Judikatura

Z rozhodnutí zahraničních soudů

Informace ze zahraničí

Aktuality

19. jednání EUROTAB-u

Recenze – L. JAKL: „Právní ochrana vynálezů a užitných vzorů“

EPO Gazette

č. 5/2010

ROUX, Florence: Internet Disclosures – Save Time and Ensure Accuracy (Internetové informácie – šetria čas a zabezpečujú správnosť)

Podľa článku 54 ods. 2 EPD a článku 33 ods. 2 PCT aj technické informácie na internete tvoria súčasť stavu techniky. Ale dátum zverejnenia takejto informácie nemusí byť pre prieskumového pracovníka vždy dôveryhodný. Overenie prvého sprístupnenia informácie je časovo náročné a vyžaduje si značné úsilie. S cieľom uľahčiť prieskumovým pracovníkom tento postup Európsky patentový úrad (EPÚ) spustil 1. apríla 2010 6-mesačný pilotný projekt zameraný na zistenie presného dátumu zverejnenia príslušnej informácie na internete vrátane kontaktovania jej poskytovateľa.

Prieskumový pracovník požiada e-mailom o poskytnutie tejto služby, s uvedením predmetnej URL adresy, pracovníkov DocHelp-u (oddelenie technickej podpory), ktorí potom odošlú žiadosť príslušným expertom. Tí overia správnosť údajov a potvrdia alebo určia iný dátum zverejnenia informácie. Ak dátum nie je možné potvrdiť štandardným konaním, experti oslovia prieskumového pracovníka či majú pokračovať v overovaní. Ak áno, dôjde k rozšírenému vyhľadávaniu potrebných údajov. V prípade, že bude trvať viac ako mesiac po štandardnom konaní, prieskumový pracovník dostane oznámenie o ukončení predmetnej žiadosti s vysvetlením, prečo bol postup neúspešný. Ak má prieskumový pracovník oprávnený dôvod, aby neakceptoval uzavretie žiadosti, DocHelp bude pokračovať v overovaní údajov.

Vzhľadom na finančné náklady uvedenú službu je možné využívať len počas prieskumu patentovej prihlášky alebo sporového konania a len v prípade, ak dátum zverejnenia informácie bude výslovne sporný.

PIHLAJAMAA, Heli: Standards and Patents (Štandardy a patenty)

Nielen EPÚ, ale aj priemysel ako celok čelí novým výzvam, čo sa týka patentov.

Začiatkom roka 2010 Výkonný a riadiaci výbor EPÚ vydal správu „Štandardy a dokumenty na prípravu štandardov ako stav techniky“. Spolu s podpisom memoranda o porozumení s organizáciami

stanovujúcimi štandardy sa po problematickom období koexistencie štandardov a patentov pozornosť EPÚ opäť zamerala na túto oblasť.

Čo je štandard?

Štandard je presný technický popis výrobku, výroby alebo služby, či už ide o tlačенú formu dokumentu, úroveň CD nosičov, kvalitu riadenia, elektronické archívnictvo alebo prípravu rôznych nápojov – pre všetko existujú štandardy z dôvodu kompatibility a porovnateľnosti, ktoré každý, kto poskytuje nejaké výrobky alebo služby, musí akceptovať. Na rozdiel od patentov, štandardy zvyčajne vyvíjajú a schvalujú príslušné organizácie, ako napr. ISO (mimovládna Medzinárodná organizácia pre normalizáciu so sídlom v Ženeve), DIN (Deutsches Institut für Normung – Nemecký normalizačný úrad), ako aj iné spoločnosti, napr. ITU (Medzinárodný telekomunikačný zväz).

Rozdiely medzi patentmi a štandardmi existujú aj vo vzťahu k ich cieľom a bezprostredným používateľom. Ide o stimuly na podporu inovácií udeľovaním výlučných práv jednému subjektu vs. zabezpečenie súčinnosti a porovnateľnosti definovaním určitých špecifikácií ako celku, ktoré musia byť dodržané všetkými zainteresovanými. Hoci obidva koncepty súvisia s novou technológiou, existuje medzi nimi určitý konflikt.

Štandardy sú bežne definované počas vývojovej fázy, hlavne tam, kde štandard, ktorý všetci rešpektujú, je súčasťou patentu. Keďže majiteľ patentu má monopol na technológiu, mohol by si za licenciu stanoviť extrémne vysoké poplatky od konkurentov alebo ich dokonca vylúčiť z trhu, a tým by kombinácia patentov a štandardov mohla viesť k dominantnému postaveniu na trhu spoločnosti vlastniacej patent nevyhnutný k štandardu.

EPÚ preto ustanovil pracovnú skupinu, ktorá spolupracuje s normotvornými organizáciami, ako aj s príslušnými riaditeľstvami Európskej komisie.

Jedným z cieľov vo vzájomnom vzťahu patentov a štandardov je využiť dokumenty štandardizácie v patentovom konaní. V princípe väčšina štandardov je dostupných verejnosti a tvoria stav techniky. Ale rozdiel môže byť v dokumentoch vydaných počas prípravy štandardov. Takéto dokumenty nie sú bežne zverejňované a ani nikdy nemusia byť zverejnené alebo môžu byť neskôr časťou štandardov. Takéto prípravné materiály často obsahujú informácie o najnovšom technickom vývoji, takže môže byť sporné, kedy sa skutočne podľa dátumu stanú stavom techniky. Pre organizácie stanovujúce štandardy sa stalo pravidlom, že sa podľa možnosti pokúšajú zozbierať čo najviac informácií počas prípravných prác. Niektoré organizácie pripravujúce štandardy sú zároveň zaviazané dôvernosťou o poskytnutých informáciách. To znamená, že tieto informácie sa v tejto fáze zvyčajne nestávajú stavom techniky. V praxi sa však nie vždy táto dôvera rešpektuje, čo môže mať negatívny dosah na vynálezcu. Neskôr, keď si vynálezcovia v dobrej viere podajú patentovú prihlášku, sú nemilo prekvapení, keď informácie, ktoré poskytli na prípravu štandardu, bývajú citované

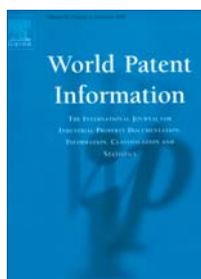
v rešeršnej správe, teda sú námietkou proti ich vlastnej patentovej prihláške. Natíska sa teda otázka, či dokumenty na prípravu štandardov a ich prezentácia počas prípravných rokovaní majú byť dostupné verejnosti.

Existuje aj vážne nebezpečenstvo, že počas prác na štandarde sa informácie od vynálezcu môžu dostať k tretej strane a tá ich potom využije vo svoj prospech, podá „vlastnú“ patentovú prihlášku. Ide o narušenie dôvery na úkor vynálezcu. To je výzva pre autority udeľujúce patenty, aby zabránili udeleniu takýchto patentov tretím osobám. V týchto prípadoch by takéto dokumenty nemali byť posudzované v zmysle článku 54 ods. 2 EPD¹ a nemali by tvo-

riť ani súčasť stavu techniky. Rovnako by nemali byť použité ako citácie v opise vynálezu v zmysle článku 83 EPD², aj keď prihlasovateľ musí počítať s problémom nedostatočného opisu vynálezu.

Po niekoľkých rokoch sporov v tejto oblasti sa dospelo k záveru: tí, ktorí sú zainteresovaní do štandardizácie, sú povinní udeliť licencie na svoje patentované technológie na prijateľnú a nediskriminujúcu dobu (reasonable and non-discriminatory term – RAND), resp. sa pridá výraz „fair“, t. j. FRAND. Táto povinnosť zaväzuje majiteľa patentu k tomu, aby nezneužíval svoje postavenie tým, že jeho patent je nevyhnutný k štandardu.

- 1 Stav techniky tvorí všetko, čo bolo pred dňom podania európskej patentovej prihlášky prístupné verejnosti písomným alebo ústnym opisom, využívaním alebo iným spôsobom.
- 2 Vynález musí byť v európskej patentovej prihláške popísaný tak jasne a úplne, aby ho mohol odborník uskutočniť.

World Patent Information

č. 1/2010

GRESS, Bernard: Properties of the USPTO Patent Citation Network: 1963 – 2002 (Vlastnosti siete citácií patentov USPTO: 1963 – 2002)

Sieť citácií patentov možno definovať ako množinu skupín citácií úzko súvisiacich patentov. Postupom času dochádza k výmene citácií medzi týmito skupinami a na základe toho možno zároveň odhaľovať trendy v technike.

Prostredníctvom analýzy údajov poskytnutých Patentovým a známkovým úradom USA (USPTO) a hodnotenia skladby citácií bolo možné vypracovať rôzne druhy štatistík týkajúcich sa patentových dokumentov. Analyzované boli dve databázy, ktoré sprístupnil na svojej internetovej stránke americký Národný úrad pre ekonomický výskum (NBER).

Prvá databáza, na vytvorení ktorej sa podieľali B. Hall, A. Jaffe a M. Trajtenberg, obsahovala súbor citácií z viac ako 4 miliónov amerických patentov udelených v období od januára 1963 až do decembra 2002. Druhá databáza obsahovala údaje o každom patente, napríklad údaje o majiteľoch, oblastiach techniky a rôzne štatistiky patentových dokumentov založených na citáciách.

ADAMS, Stephen: The Text, the Full Text and Nothing but the Text: Part 1 – Standards for Creating Textual Information in Patent Documents and General Search Implications (Text, plný text a nič len text: Časť 1 – normy pre tvorbu textových informácií v patentových dokumentoch a hlavné aspekty vyhľadávania)

Efektívne vyhľadávanie elektronických plných textov patentových dokumentov si vyžaduje primerané nástroje na vyhľadávanie a tiež vysokokvalitné zdrojové dokumenty.

Mnohé normy a odporúčania týkajúce sa tvorby textových informácií v patentových dokumentoch vznikli v čase, keď tieto dokumenty boli sprístupňované len v papierovej forme, a preto ich v súčasnosti nemožno použiť pri tvorbe plnotextových elektronických databáz. Výrazný vplyv na vyhľadávanie majú normy upravujúce tvorbu jednotlivých častí patentových dokumentov, napríklad názvov, abstraktov, citácií a patentových nárokov.

REVIEW of the State-of-the-Art in Patent Information and Forthcoming Evolutions in Intelligent Patent Informatics (Prehľad stavu techniky v patentových informáciách a najbližší vývoj inteligentnej patentovej informatiky)

Patentové informácie majú v dnešnom dynamickom svete podnikania zásadný význam pri formulovaní rôznych stratégií a rozhodnutí. Používateľmi patentových informácií v súčasnosti sú nielen odborníci z oblasti patentov, ale aj riadiaci a výskumní pracovníci z priemyslu, pracovníci vysokých škôl a pod.

Patentové dokumenty sú zdrojom najaktuálnejších vedeckých a technických informácií, ktoré predtým neboli publikované a verejnosti sú dostupné prostredníctvom rôznych databáz. Tie sa líšia obsahom a môžu byť voľne dostupné, napríklad databázy národných patentových úradov alebo rôzne komerčné databázy sprístupňované za poplatok.

Softvér v oblasti patentových informácií je zameraný na dva hlavné aspekty – informácie a používateľov. Existujú rôzne kategórie používateľov, s rôznymi schopnosťami a potrebami. Napríklad profesionálni prieskumoví pracovníci preferujú pokročilejšie funkcionality, zatiaľ čo občasní používatelia uprednostňujú nenáročné užívateľské rozhranie a jednoduchšie príkazy. Vzhľadom na jazykovú rozmanitosť patentových dokumentov a nebývalý nárast patentov z ázijských krajín azda najnáročnejším aspektom sú informácie.

TECHNOLOGY and Industrialization at the Take-off of the Spanish Economy: New Evidence Based on Patents (Technológie a industrializácia v naštartovaní španielskej ekonomiky: nový dôkaz založený na patentoch)

Španielska hospodárska politika za začala výrazne meniť v päťdesiatych rokoch minulého storočia. V hospodárstve sa uskutočnili výrazné štrukturálne zmeny a v šesťdesiatych rokoch už vykazovalo vysoký rast. Ekonometrické analýzy umožnili pochopiť kľúčovú úlohu technológií pri raste španielskeho priemyslu a potvrdili, že k jeho rastu možno dospieť vhodnou kombináciou získaných zahraničných a domácich technológií.

Počas rokov 1960 až 1966 Španielsky patentový a známkový úrad zaznamenal nárast udelených patentov, a to hlavne tých, ktorých majiteľmi boli zahraničné firmy. Napríklad v roku 1960 tvorili zahraničné patenty 47 percent zo všetkých udelených patentov, ale v roku 1966 to bolo už 64 percent. Ale využiť patenty ako ukazovatele inovácií je pomerne obťažné. Niektoré inovácie nie je možné chrániť patentom, pretože nespĺňajú základné podmienky patentovateľnosti, alebo v niektorých odvetviach hospodárstva je cyklus životnosti produktov veľmi krátky, a preto nie je v záujme výrobcov chrániť ich.

Oznamy

Kurz duševné vlastníctvo

Dňa 23. septembra 2010 Úrad priemyselného vlastníctva SR otvorí vo svojom Inštitúte duševného vlastníctva ďalší ročník rovnomeného kurzu akreditovaného Ministerstvom školstva SR.

V školskom roku 2010/11 sa kurz začne modulom **A – základy práva duševného vlastníctva a autorské právo**, pokračovať bude modulom **B – tvorivosť – jej manažovanie, marketing a ekonomika** a skončí sa modulom **C – informácie v oblasti duševného vlastníctva**.

Bližšie informácie spolu s prihláškou na kurz duševné vlastníctvo nájdete na webovej stránke úradu – <http://www.upv.sk/?kurz-dusevne-vlastnictvo>

Prihlášky do kurzu je možné zasielať do **31. augusta 2010** na adresu:

Úrad priemyselného vlastníctva SR
Jána Švermu 43
974 04 Banská Bystrica

		
ÚRAD PRIEMYSELNÉHO VLASTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY Jána Švermu 43, 974 04 Banská Bystrica 4 Tel.: 048/43 00 327; Fax: 048/41 32 563		
INŠTITÚT DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA PRIHLÁŠKA NA KURZ DUŠEVNÉ VLASTNÍCTVO		
Údaje o prihlasovateľovi		
Titul:		
Priezvisko:	Meno:	
Dátum nar.:	Miesto nar.:	
Adresa bydliska		
Ulica:	Mesto:	PSČ:
Tel.:	Fax:	e-mail:
Adresa na doručovanie (ak sa líši od adresy bydliska)		
Ulica:	Mesto:	PSČ:
Tel.:	Fax:	e-mail:
Stručný profesionálny životopis		
Zamestnanie		
Názov a adresa zamestnávateľa:		
Tel.:		
Pracovné zaradenie:		
Štúdium (križikom označte, na ktoré štúdium sa prihlasujete)		
☐	kompletný kurz.....	Cena 400 EUR
☐	modul A: základy práva duševného vlastníctva a autorské právo.....	83 EUR
☐	modul B: tvorivosť - jej manažovanie, marketing a ekonomika.....	83 EUR
☐	modul C: informácie v oblasti duševného vlastníctva.....	83 EUR
☐	modul D: právo priemyselného vlastníctva.....	200 EUR
Súčasne sa zaväzujem, že poplatok za kurz uhradím na základe faktúry a v lehote splatnosti.		
Miesto	Dátum	Podpis
Vyplnenú prihlášku spolu s kópiou maturitného vysvedčenia alebo diplomu zašlite na adresu:		
Úrad priemyselného vlastníctva SR Služobný úrad Jána Švermu 43 974 04 Banská Bystrica 4		
----- Údaje na fakturáciu -----		
Ak poplatok za kurz plati zamestnávateľ, vyplňte prosím nasledujúce:		
Meno prihlasovateľa		
Adresa zamestnávateľa		
IČO	DIČ	IČ DPH
ÚPV SR nie je platcom dane z pridanej hodnoty.		

Časopis Duševné vlastníctvo vydáva:

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Jána Švermu 43,
974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
www.upv.sk

Riadi redakčná rada:

Predseda: prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

Členovia: JUDr. Zuzana Adamová, PhD., Ing. Štefan Holakovský,
Ing. Darina Kyliánová, Ing. Ľubomír Poliak, prof. JUDr. Ján Švidroň, CSc.,
prof. PhDr. Ing. Miroslav Tuma, DrSc.

Publikované názory autorov príspevkov sa nemusia stotožňovať s názor-
mi vydavateľa časopisu. Odborné príspevky boli recenzované.

Adresa redakcie:

Úrad priemyselného vlastníctva SR, „Duševné vlastníctvo”,
Jána Švermu 43, 974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
tel.: 048/43 00 270, fax: 048/43 00 402,
e-mail: casopisDV@indprop.gov.sk

Jazyková korektúra: Mgr. Janka Krajčiová

Grafická úprava: Bc. Jana Zimová

Registrované MK SR – EV 3081/09

ISSN 1335-2881

Vychádza 4x ročne

Tlač: KOPRINT

Cena jedného výtlačku je **3 €** + poštovné, ročné predplatné je **12 €** + poš-
tovné. Odberateľovi časopisu sa účtuje poštovné podľa platného cenníka.

Rozširuje a objednávky prijíma (aj do zahraničia):

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Jána Švermu 43,
974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika

Informácie o obsahu jednotlivých čísel si môžete vyhľadať aj na URL
adrese <http://www.upv.sk/?dusevne-vlastnictvo-archiv>

Výkonný redaktor: PhDr. Július Šípoš

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tohto časopisu sa nesmie reprodukovat', uložit' do vyhľadávacieho systému alebo použit' v akejkoľvek forme pomocou elektronických, mechanických, fotokopírovacích a záznamových prostriedkov alebo akýmkoľvek iným spôsobom bez predchádzajúceho písomného povolenia vydavateľa.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or utilized in any form by electronic, mechanical, photocopying, recording means or otherwise without prior written permission of the Publisher.

Ján Barica

MALÝ SLOVENSKÝ PANTEÓN VEDY A TECHNIKY

Vydal: Úrad priemyselného vlastníctva SR, 2004

MICHAL IGNÁC LENHOŠEK

(1773 - 1840)

Priekopník očkovania proti kiahňam

JOZEF DEKRET-MATEJOVIE

(1774 - 1841)

Priekopník moderného lesníctva na Slovensku

JÁN ČAPLOVIČ

(1780 - 1847)

Vedecký zakladateľ slovenskej etnografie

ISSN 1335-2881

